10 SORUDA İNTERNET SANSÜRÜ

DİZÜSTÜ FARELERİ
Kablosuz dizüstü farelerinin en iyileri

PC SOĞUTMA
Bilgisayarınızı yaz sıcaklarına hazırlayın

PCnet

bilgisayar ve internet dergisi

Haziran 2011 Sayı: 165 Yıl: 14 Fiyat: 7,00 TL www.PCnet.com.tr

TAMAMI TÜRKÇE 3 TAM SÜRÜM OYUN DVD'DE

ERGONOMİ

Bilgisayar kullanıcılarının daha konforlu ve sağlıklı bir yaşam sürmesi için bilmesi gereken püf noktaları, ergonomik ürünlerle ilgili ipuçları ve örnek modeller

ÜRÜN SEÇİMİ
AYDINLATMA
EGZERSİZLER
ÇOCUK ERGONOMİSİ
HAVALANDIRMA
OFİS ERGONOMİSİ
OTURMA

NETBOOK'UNUZU SEÇİN

Netbook modelleri giderek çoğalıyor. Püf noktalarıyla dolu bu satın alma rehberimizi 750 TL altı netbook modelleriyle zenginleştirdik.

TEST MERKEZİ

Gece boyunca PC başından kalkmayanlara özel 11 farklı aydınlatmalı klavye

VİRÜSLERİN YÜKSELİŞİ

Kötü niyetli Windows yazılımlarının çığır açan gelişimleri nasıl oldu? Son 20 yılda kat edilen yolu mercek altına aldık

FIREFOX'U HIZLANDIRIN, CHROME'U GELİŞTİRİN

YAYINCI
Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş.

İcra Kurulu Başkanı	Mehmet Y. YILMAZ
Yayın Direktörü	M. Rauf ATEŞ
Yayın Yönetmeni (Sorumlu)	Erdal KAPLANSEREN erdal@PCnet.com.tr
Editör	Selim ŞUMLU selim@PCnet.com.tr
Donanım Editörü	Pamir KIZILTUĞ pamir@PCnet.com.tr
Sayfa Yapımcısı	Eylem AKSÜNGER eylem@PCnet.com.tr
Webmaster	Selim ŞUMLU selim@PCnet.com.tr
Katkıda Bulunanlar	A. Kıvanç TANRIKULU, Serdar CEVHER, Ayberk KİMSESİZ, Eren KAPLANSEREN, Murat DELİGÖZ, Daron DEDEOĞLU, Ömür İklim DEMİR, Atalay KELEŞTEMUR, Kavel ULUDOĞAN, Yunus Emre ŞAHİN, Özge YILDIRIM, Onur SUBAŞI, Merve GÜLBİÇİM
Ankara Temsilcisi	Erdal İPEKŞEN 0 (312) 207 00 71-207 00 95
Web:	www.PCnet.com.tr
E-posta:	PCnet@PCnet.com.tr
Yönetim	
Genel Yayın Koordinatörü	Yeşim DENİZEL
Tüzel Kişi Temsilcisi	Murat KÖKSAL
Satış Direktörü	Orhan TAŞKIN
Finans Direktörü	Didem KURUCU
Üretim Direktörü	Servet KAVASOĞLU
Reklam	
Grup Başkanı	Cem M.BAŞAR
Grup Başkan Yardımcısı	Koray BİLİCİ
Reklam Satış Müdürleri	Hatice TARHAN Tel: 0 212 336 53 37 Sevil HOŞMAN Tel: 0212 336 53 17 Şahika ŞAHİNKAYA Tel : 0212 336 53 14
Reklam Teknik Müdürü	Nusret KIRIMLIOĞLU Tel: 0 212 336 53 60 (3 hat) Faks: 0 212 336 53 90 Maya Akar Center Kat:7 Büyükdere Cad. No:100-102 34394 Esentepe / İSTANBUL
Kurumsal İletişim Direktörü	Neslihan SADIKOĞLU

Rezervasyon
Tel: 0 212 336 53 00 - 57 - 59 Faks: 0 212 336 53 92 - 93
Ankara Reklam Tel: 0 (312) 207 00 72-73
İzmir ReklamTel: 0 232 463 78 30
Hedef Sayfalar Tel: 0 212 336 53 70 Faks: 0 212 336 53 91

Yönetim Yeri
Hürriyet Medya Towers 34212 Güneşli /İSTANBUL
Tel: 0 212 410 35 74 Faks: 0 212 410 33 57

Baskı: Doğan Ofset Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş.
Doğan Medya Tesisleri Hoşdere Yolu C Blok
34850 Esenyurt / İSTANBUL
0 212 622 19 00

Dağıtım: Yaysat A.Ş. 0 212 622 22 22
Yayın Türü: Yerel, süreli, aylık

© PCnet Dergisi Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş. tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. PCnet Dergisi'nin isim ve yayın hakkı, Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş.'ye aittir. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf, harita, illüstrasyon ve konuların her hakkı saklıdır. İzinsiz, kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz.

DB Abone Hizmetleri Hattı
Tel: 0 212 478 0 300
Faks: 0 212 410 35 12 - 13
abone@doganburda.com
Pazar hariç her gün 09.00 - 18.00 arasında hizmet verilmektedir.

DB Okur Hizmetleri Hattı
Tel: 0 212 478 0 300
okurhizmetleri@doganburda.com
Dergimizle birlikte aldığınız DVD'lerdeki sorunlar için Okur Hizmetleri Hattı'mızla iletişime geçebilirsiniz.

EDİTÖRDEN

Erdal KAPLANSEREN
Blog: içimdekiler.com - kaplanseren.com
Twitter/kaplanseren - Facebook/erdalkaplanseren

Dijital yayıncılığın tablet sınavı

Teknolojide en büyük gümbürtü taşınabilir cihazlar tarafında kopuyor. Bunu belirleyen unsur sadece cihazların evrimi değil. Yazılım, uygulama ve işletim sistemleri cephesinde her gün bir yenilikle karşılaşıyoruz. Yayıncılar için durum daha da çetrefilli. Yeni nesil tabletler, işin rengini tamamen değiştirdi. Amazon'un e-kitap okuyucusu Kindle, kısa sürede fenomen hâline geldi. E-kitap okuyucu cihazların sayısı kısa süre içinde çığ gibi büyüdü. Fakat Apple, iPad'i piyasaya çıkararak tüketicinin kafasını karıştıran ilk adımı attı. Şimdi kullanıcılar "E-kitap okuyucu mu alsam tablet mi alsam?" diye kara kara düşünüyor. iPad'in açılışı yapmasından sonra pek çok marka, tablet modellerini piyasaya sürdü. Son aylarda çıkan modeller gerçekten oldukça kaliteli. Sene sonuna kadar pazar şekillenecek ve 2012 tabletlerin yılı olacak.

Amerikalı ve Avrupalı üretici, yayıncı ve tüketici için dijital yayın pazarı son 1 yıl içinde belli bir olgunluğa ulaştı. Popüler dergi ve gazeteler hızlı biçimde tablet versiyonlarını çıkardılar. Üstelik iyi bir satış ve pazarlama konumlandırmasıyla gelir modelini oluşturdular. Gazeteler müthiş biçimde iPad versiyonlarını ayrıştırdı. Bizdeki gazete ve dergilerin iPad sürümleri ya basılı gazetenin/derginin dijital kopyası ya da web sitesinin yansıması.

Wired dergisinin iPad versiyonuna 1 yıllık abone oldum ve ödediğim ücret 19 dolar. Basılı Wired'ın yıllık abonelik ücreti 70 dolar. Zinio da yabancı dergi okumak için kullandığım bir platform. Ülkemizde Turkcell ve Vodafone'un girişimiyle oluşturulmuş dergi dükkânları bulunuyor. Dergilerin "ücretsiz" sunulduğu bu iki dükkândaki toplam dergi sayısı 20. Bağımsız olarak Apple Store'da dergisini sunan dergi sayısı da iki elin parmaklarını geçmiyor. iPad'in hakkını verdiğine inandığım yegâne dergi LOG. PCnet'in şu anda tablet sürümü yok, yakın zamanda çıkarmak için çalışıyoruz.

Kitap tarafında ise durum içler acısı. Yabancı e-kitapları ücretsiz veya cüzi bir miktar ödeyerek elde edebiliyoruz. Türkçe kitaptaysa hem seçenek az hem fahiş fiyatla satılıyorlar. İdefix'e baktım, etiketler basılı kitaptan çok da farklı değil. E-kitap alışkanlığını kazandırmak için yayıncıların mümkün olduğunca fiyatı düşürmesi lazım. Bekliyorlar ki pazar olgunlaşsın. Tüketici de fiyatların düşmesini bekleyecek. İnternette tüketim her anlamda çok hızlı. Bir uygulama veya yayını satın almaya birkaç saniye içinde karar veriyorum. Üretici ve yayıncılar bu anahtar detayı akıllarından çıkarmamalı.

EN GÜVENİLİR BİLGİSAYAR VE İNTERNET DERGİSİ
PCnet dergisi olarak, 14 yıldan bu yana yaptığımız testler ve incelemelerle, hazırladığımız kıyaslamalı listelerle okuyucumuzun ve sektörün güvenini kazanmış bir yayınız. Editoryal bağımsızlığımızı her şeyin üstünde tutarak okuyucumuza en doğru ve tarafsız içeriği sunuyoruz.

ERGONOMİ

Bilgisayar kullanıcılarının daha konforlu ve sağlıklı bir yaşam sürmesi için bilmesi gereken püf noktaları, ergonomik ürünlerle ilgili ipuçları ve örnek modeller

ÜRÜN SEÇİMİ
AYDINLATMA
EGZERSİZLER
ÇOCUK ERGONOMİSİ
HAVALANDIRMA
OFİS ERGONOMİSİ
OTURMA

38

18

60

78

86

İÇİNDEKİLER

Haziran 2011

YAZARLAR

5 **Erdal KAPLANSEREN**
Editörden

56 **Pamir KIZILTUĞ**
Değiş(e)meyenler

90 **Selim ŞUMLU**
Teknoloji pornosundan teknokrasiye

104 **Serdar CEVHER**
Etme bulma dünyası

110 **Daron DEDEOĞLU**
Büyük satış gerçekleşti

122 **A. Kıvanç TANRIKULU**
Gelecek bu olmamalıydı

128 **Ömür İklim DEMİR**
İN*****T S*NSÜRÜ

GİRİŞ BÖLÜMLERİ

5 **DVD'de bu ay**
8 **Haber**

DONANIM

18 **Ürün inceleme**
58 **Ayın sistem önerileri**
60 **Test: Aydınlatmalı klavyeler**
70 **Soğutma rehberi**
86 **Kablosuz dizüstü fareleri**

LINUX

106 **Debian yeniden sahnede**
108 **A'dan Z'ye Ubuntu**
109 **Teknoloji dünyasını değiştiren 5 Linux dağıtımı**

DOSYA

12 **NFC**
78 **750 TL altı netbook satın alma rehberi**
92 **Uzay yolu teknolojileri**
96 **Virüslerin evrimi**

YAZILIM

100 **Ayın yazılımları**
112 **Çizgi roman okuma programları**
114 **Netbook oyunları**

İNTERNET

124 **10 soruda internet sansürü**
126 **Firefox ve Chrome'u geliştirmenin 14 yolu**
130 **Tatil fotoğraflarınızı tatilde paylaşın**
132 **En iyi ücretsiz yazılım siteleri**
134 **Yer imlerinizi organize edin**
136 **Piri Reis'in Seyir Defteri**

A. Kıvanç TANRIKULU
kivanc@PCnet.com.tr

OYUNLAR, YAZILIMLAR VE FRAGMANLAR DVD'DE

Tatilin başlamasıyla birlikte bilgisayarına daha fazla zaman ayıracak PCnet okuyucularının keyifle zaman geçireceği bir içerik hazırlamaya çalıştık.

DERGİNİZLE birlikte gelen DVD'de bu ay üç adet tam sürüm oyun bulunuyor. Yüksek donanım özellikleri istemeden, hemen her bilgisayarda çalıştırılabilen ve tamamen Türkçe olan bu oyunlarla eğlenceli zamanlar geçireceğinizi umuyoruz.

F-16 SAVAŞAN ŞAHİN 2

Alışılmış kara ve hava hedeflerinin yanında tren yolları, köprüler, barajlar, nükleer denizaltılar ve zeplinleri yok etmek üzere görevlendirildiğiniz bu oyun heyecanlı dakikalar vadediyor.
Kurulum kodu: ZGVLW2-TCZXJNVJ-535XK1A

SÜPER KOBRA

Tankın komutanı olarak çeşitli hedefleri yok etmek amacıyla oynadığınız oyunda; Hudut, Boru Hattı, Sınır Ötesi, Petrol, Çöle Giriş, Büyük Sahra, Kum Fırtınası, Serap, Kırmızı Hat, Kum ve Beton adlı bölümler yer alıyor.
Kurulum kodu: CG1DX3-WLNWJE82-M4K3S2S

LEOPAR TANK

AH 1W helikopterini kullanarak düşman hedeflerini yok etmeye çalıştığınız bu oyunda Eğitim Uçuşu, Askeri Konvoy, Tank Saldırısı, General'i Kurtar, Roket Rampaları, Mig Saldırısı, Helikopter Saldırısı ve Gizli Üsler bölümleri bulunuyor.
Kurulum kodu: AE8DVQ-AG4Y2VN7-4US1128

DVD'de oyunların yanı sıra değerli yazılımlar da bulunuyor. Bu ay tam sürüm olarak yer verdiğimiz Ashampoo Photo Optimizer 3 yazılımını kullanarak dijital fotoğraflarınızın görünümünü birkaç tıklamayla iyileştirebilirsiniz. Yazılımı tam sürüm olarak süre sınırlaması olmaksızın kullanabilmek için, kurulum sırasında yönlendirileceğiniz web sitesinde kayıt işlemini tamamlamayı unutmayınız. Kayıt işlemi sonrasında gerekli kod, e-posta adresinize gönderilecektir.

Bu ay PCnet DVD'sinde açık kaynak yazılım dünyasının en başarılı isimlerine yer verdik. Her biri kendi alanının en iyilerinden olan bu yazılımları sisteminize kurduktan sonra istediğiniz sürece ücretsiz olarak kullanabilirsiniz. Hemen her ay olduğu gibi; editörün seçimi yazılımlar, güncel oyun demoları ve HD fragmanlar yine DVD'de yer alıyor.

TAMAMI TÜRKÇE 3 TAM SÜRÜM OYUN

ASHAMPOO PHOTO OPTIMIZER 3

EDİTÖRÜN SEÇİMİ YAZILIMLAR

- Z-DBackup
- CyberGhost
- PhoXo
- PickMeApp
- Blendimals
- Synergy
- MuseScore
- PC Tools Firewall Plus 7
- Don't Sleep
- ID3 renamer
- Data Crow

AÇIK KAYNAKLI YAZILIMLAR

- Mozilla Firefox 4.0
- FileZilla 3.4.0
- Thunderbird 3.1
- GnuCash 2.4.5
- Audacity 1.2.6
- GIMP 2.6.11
- HandBrake 0.9.5
- Pidgin 2.7.11
- Notepad++ 5.9
- VLC media player 1.1.9
- LibreOffice 3.3.2 ve Türkçe paketi
- 7Zip 9.2.0
- Blender 2.57
- PDFCreator 1.2.0
- Calibre 0.7.56
- TrueCrypt 7.0a

GÜNCEL OYUN DEMOLARI

- Crysis 2
- Nail'd
- Theatre Of War 3: Korea

HD FRAGMANLAR

- Cars 2
- Go for it
- Priest
- Pirates of the Caribbean: On Stranger Tides
- Rio
- Scream 4
- Source Code

Creative Suite 5.5 Türkiye pazarında

Mobil iletişimde yaşanan gelişmeler, içeriklerin dağıtılma ve kullanılma yöntemlerini temelden değiştirdiğinden, kreatif çalışanlara yönelik Adobe Creative Suite'in yeni sürümü de tasarımcıların ve uygulama geliştiricilerin popüler ve hızla büyüyen akıllı cep telefonlarını ve tablet platformları için tasarım ve uygulama geliştirmelerine olanak sağlıyor. Adobe Creative Suite 5.5'in yerel sürümünün Türkiye'ye gelmesiyle, yazılım paketinin Türkçe sürümü %50 indirimli olarak kullanıcılarıyla buluştu.

Yeni Creative Suite 5.5, HTML5 ve Adobe Flash içerik oluşturma araçlarına yönelik yeniliklerle dolu. Bu yenilikler müşterilerin neredeyse tüm ekranlar için zengin içerik ve uygulama tasarlamaları, sunmaları ve bu içerik ve uygulamaları paraya dönüştürmelerine olanak sağlıyor. Bu sürüm, tasarımcı ve uygulama geliştiricilerin Android, BlackBerry Tablet OS, iOS ve diğer platformlar üzerinde çalışacak mobil uygulamalar sunmalarına; HTML5 kullanarak ekranlar üzerinde zengin, tarayıcı tabanlı içerikler oluşturmalarına ve üstün kalitede video içeriği, günlük oyunlar ve zengin internet uygulamaları sunmak için Flash Player'dan yararlanmalarına yardımcı oluyor.
Adobe Creative Suite 5.5 Master Collection tek bir paket içinde Adobe'nin Photoshop, Illustrator, InDesign, Acrobat, Flash Builder, Flash Catalyst, Flash Professional, Dreamweaver, Adobe Premiere Pro ve After Effects gibi tüm sektör öncüsü yaratıcılık araçlarını kapsıyor. Bu ürünler ayrı ayrı satın alınabileceği gibi, beş Creative Suite sürümünün bir ya da birden fazlasıyla da alınabiliyor.
Bilgi için: www.adobe.com/tr

BİLGİSAYAR KİTAPLIĞI

Kendinize Güvenerek Android

Android işletim sistemi, akıllı telefonlarda en çok kullanılan işletim sistemi olma yolunda. Bu sistemi tanımak ve bu sistemde programlama yapabilmek bilişim sektöründe yer alan kişilere büyük avantajlar sağlayacaktır. Kitap, Android SDK'nin temelinden başlıyor ve Facebook-Android bağlantısı gibi birçok ileri düzey konuyu da içeriyor. Konular anlatılırken ekran görüntüleri eşliğinde çok sayıda örnek verilerek konunun ve farklı uygulamaların daha rahat anlaşılması amaçlanmış.
Musa Çavuş / Seçkin Yayıncılık / 17 TL / www.seckin.com.tr

İnternetten Para Kazanmanın 101 Yolu

10 yıl önce ailenize "Ben SEO uzmanı olacağım." deseydiniz size gülerdiler. Şimdiyse durum çok farklı.
Bu kitapta internetten para kazanmanın yüzlerce yolu arasından sadece 101 tanesi bulunuyor. Para kazanmak için size sunulan yolları kullanabilir veya bu yollar sayesinde hayal gücünüzü harekete geçirerek kendi yolunuzu bulabilirsiniz. SEO uzmanı olmaktan blog'dan para kazanmaya, iş ağı oluşturmaktan güncel içerik sitesi yaratmaya uzanan 101 konu başlığında ufkunuzu açacak bilgiler bulacaksınız.
Ali Yavuz Şahin / Pusula Yayıncılık / 15 TL / www.pusula.com

Media Markt indirimleri şimdi internette

Media Markt'ın fırsat ürünleri artık web sitesinden de takip edilebilecek. Hangi mağazada, hangi ürünün o gün özel fiyatla satışa çıkacağı her gün www.mediamarkt.com.tr adresinde Fırsat Ürünleri bölümünde açıklanıyor.
Her gün değişen fırsat ürünlerini kaçırmamak için her gün www.mediamarkt.com.tr adresini ziyaret etmeniz yeterli. Fırsat ürünleri arasında televizyondan bilgisayara, cep telefonundan kahve makinesine her türlü ürünü bulmak mümkün. Fırsat Ürünleri bölümünde piyasanın çok altında fiyatlarla avantajlı alışveriş yapma imkânı bulabilirsiniz.

%2,8 AYIN RAKAMI

İnternet tabanlı saldırılarda dünya 8.si olan Türkiye'nin toplam saldırılar içindeki oranı.
(Akamai, 2010 4. çeyrek verileri)

Türkiye, Uzak Doğu'nun teknoloji merkezi

2010 yılında Avrupa ülkelerinin aksine Türkiye'de %20 büyüme gösteren bilişim sektörünün önemli isimlerinden Tayvan merkezli ASUS, yeni bir yapılanmaya giderek Türkiye'yi merkez konumuna getirdi. Bu geçiş dönemiyle birlikte Türkiye ve Afrika Bölge Direktörlüğü görevine getirilen Peter Chang, bu yıl yaklaşık 350.000 adet notebook ve netbook satmayı hedeflediklerini belirtiyor. Gelişen pazara bağlı olarak taleplerin de değiştiğini belirten Chang; 2010 verilerine göre dizüstü bilgisayar pazarıyla masaüstü PC arasındaki oranın giderek açılmaya başladığına dikkat çekiyor. Geçen yıl Türkiye'de satılan her 100 bilgisayarın 30'u masaüstü olurken, 56'sı notebook, 14'ü ise netbook oldu. Türkiye'de de ciddi yatırımlar yapan ve globaldeki büyümesine paralellik gösteren ASUS Türkiye geçtiğimiz yılı ortalama %7'lik bir pazar payı ile kapattı. Peter Chang; ASUS'un dünya çapında 3 yıl içinde 3. notebook markası olmayı hedeflediğini söylüyor. ASUS Türkiye olarak fark yaratma adına önemli çalışmalara imza atacaklarını belirten Chang, bu anlamdaki hedeflerini şöyle sıralıyor: "Yılın ikinci yarısından itibaren değişik tablet modellerimizle bu pazarda da oldukça iddialı olacağız. Bunun dışında oyun serisi notebook modellerimizde gözlüksüz, çıplak gözle de izlenebilen 3D teknoloji olacak. Diğer ürün gruplarımızda da tasarım ve Asus'a özel teknolojilerle rakiplerimizden farklılaşmaya devam edeceğiz."

IBM'in KidSmart'ı çocuklara bilim sevgisini aşılıyor

IBM tarafından geliştirilen KidSmart Okul Öncesi Eğitim Programı, renkli bir mobilya ünitesi içindeki bilgisayardan ve öğrencilerin kullanımına sunulan yazılım programından oluşuyor. IBM'in 1999 yılında başlattığı ve 2008'de IBM Türk tarafından Türkiye'de de öğrencilere sunulan bu ürün, şu ana kadar İstanbul, Ankara, Bitlis, Elazığ, Erzurum, Adıyaman, Ağrı, Batman, Siirt, Urfa ve Van gibi şehirlerde dağıtıldı. Bugün program toplam 24 şehirde, 20.000'e yakın anaokulu öğrencisine ulaşıyor.
İncelemeler sonucunda KidSmart eğitim setinin öğretmenlerin günlük eğitim etkinliklerini destekleyen bir araç olduğu, çocuklar tarafından rahatça kullanabildiği, çocuklara bireysel çalışabilme olanağı sunduğu, elverişsiz çevrelerden gelen çocuklar açısından fırsat eşitliği sağladığı ve okullarda bulunmasının yararlı olduğu sonucuna varıldı.
IBM Türk'ün ve Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün 2011 yılı için KidSmart projelerine devam etmek üzere seçtiği yeni şehirler olan Afyon, Aksaray, Bayburt, Bingöl, Diyarbakır, Erzincan, Gaziantep, Gümüşhane, Konya, Manisa ve Uşak'ta KidSmart ünitelerinin dağıtımı tamamlandı. Yıl içinde 125 ünite KidSmart ürününün daha yeni illere teslim edilmesi ve KidSmart kullanımının yaygınlaştırılmasına devam edilmesi planlanıyor.
Bugüne dek 60 ülkede 10 milyon çocuğun yararlandığı KidSmart'ın amacı, eğitimi eğlenceli hâle getirerek çocukları okula gitmeye teşvik etmek, bu sayede zorunlu 8 yıllık eğitimin benimsenmesine katkıda bulunmak, okul öncesi dönemdeki çocukların yeni teknolojiler hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak ve Özellikle maddi imkânları sınırlı olan okullarda kurulacak üniteler sayesinde, çocuklara bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme konusunda avantaj sağlamak.
Bilgi için: http://git.pcnet.com.tr/kidsmart

Magix, Türkçe çevrimiçi mağazasını açtı

Multimedya ürünlerinde dünya devi olan Magix AG, Türkçe çevrimiçi mağazasını devreye aldı. Bundan sonra tüm ürünler TL cinsinden de satışa sunulacak. Şu anda Türkçe dil desteğiyle satışa sunulan ürünlerse şöyle: MAGIX Web Designer 6, MAGIX Fotoğraflar CD & DVD'de 10, MAGIX Video deluxe 17 Plus ve MAGIX Video easy HD.
Yazılımlar www.magix.com/tr adresinden satın alınıp anında indirilebiliyor. Satın almadan önce Türkçe deneme sürümlerini de indirmek mümkün. İlk yazılımla birlikte, sonraki alışverişle için 20 TL değerinde kupon da hediye ediliyor.

Giderek daha fazla indiriyoruz

TurkNet'in açıkladığı verilere göre 2010 yılı başında kişi başına düşen ortalama veri indirme (download) miktarı 6,5 GB'tan Nisan 2011 itibarıyla 12,6 GB'a yükselmiş durumda. Bu veriler, ADSL'de hızlar arttıkça internetten içerik indirme oranının da arttığını gösteriyor. Müzik, video gibi içerikleri bilgisayara indirme şansı tanıyan, online film ya da dizi yayını yapan, online oyun hizmeti veren sitelerin ve sosyal medya hesaplarının aktif kullanım oranı son bir senedir internet kullanıcıları arasında düzenli olarak artıyor. İnternet kullanıcıları arasında içerik indirme alışkanlıkları her geçen gün arttıkça kotalı internet kullanımı da azalıyor.
TurkNet'in abone istatistikleri incelendiğinde Şubat 2010'daki %58 limitli - %42 limitsiz paket dağılımının, Mayıs 2011 itibarıyla tam tersi yönde %42 limitli - %58 limitli paket olarak değiştiği görülüyor. Bu da limitsiz paket tercihinin artması yönündeki eğilimi kanıtlıyor.

Göz kamaştıran tasarım: Xperia Arc

Akıllı telefon hayranlarının merakla beklediği Sony Ericsson Xperia Arc, düzenlenen basın toplantısıyla tanıtıldı ve Türkiye'de satışına başlandı. Hem şık hem de işlevsel tasarımıyla dünyanın en prestijli ödüllerinden Reddot 2011 tasarım ödülüne layık görülen Xperia Arc, gerçekçi ekranı, Sony Exmor sensörlü 8,1 megapiksel kamerası ve süper ince harika tasarımıyla gözlerinizi kamaştırıyor. Xperia Arc, ilk kez ve sadece Turkcell İletişim Merkezleri'nde ve Turkcell'in anlaşmalı olduğu zincir mağazalarda internet paketiyle birlikte ayda 67 TL'den başlayan fiyatlarla sunuluyor.

Art arda pazara sunduğu Xperia serisi Android tabanlı akıllı telefonlarla 2011 yılında dünyada büyük çıkış yapan Sony Ericsson, süper ince Xperia Arc ile en ileri Sony dijital eğlence teknolojisini nefes kesen akıcı bir tasarımla birleştirerek Türkiye'de mobil eğlence standardını yükseltiyor. En ince yerinde sadece 8,7 milimetre kalınlığındaki Xperia Arc, ekstra geniş 4,2 inçlik çoklu dokunmatik (multi-touch) ekranı ile hem cep sineması meraklılarını hem de erişilebilirlik nedeniyle büyük ekranları tercih edenleri tatmin ediyor.

Battlestar Galactica Online macerası başladı

Tüm dünyada lanse edilen ve hızla en sevilen, en çok oynanan strateji ve savaş oyunları arasında yer edinen Battlestar Galactica Online artık Türkiye'de. Türkiye'de ilk olarak Oyuncu.com tarafından yayımlanan Battlestar Galactica Online'ın yenilikçi bir özelliği de var: BGO, dünyada 3D teknolojisine sahip ilk üç boyutlu web tabanlı oyun. Oyunda Unity 3D teknolojisini kullanıyor. Televizyon dizisi Battlestar Galactica'nın baş yapımcısı David Eick'e göre, dizide kullanılan tüm motif ve kişiliklere oyunda da sadık kalınmış ve dizi atmosferi başarıyla yansıtılmış. Türkiye'de Oyuncu.com ve online oyun devi Bigpoint ortaklığıyla gerçekleşen bu projeyle Türkiye'de Ogame ve DarkOrbit ile başlayan uzay oyunları serisi çok daha farklı bir boyut kazanmış oluyor. Battlestar Galactica Online, tarayıcı üzerinden, hiçbir indirme işlemine gerek duyulmaksızın ve tamamen ücretsiz olarak oynanabiliyor. Oyuna başlarken İnsan ya da Saylon ırkları arasında seçim yapmanız gerekiyor. Size özel avatarınızı oluşturduktan sonra bilgilendirici nitelikteki eğitim bölümünü tamamlıyorsunuz. Hemen ardından kendinizi İnsan ve Saylon ırkları arasındaki kıyasıya mücadelenin tam ortasında buluyorsunuz.

Ücretsiz oynamak için: www.oyuncu.com

D&R büyümeye devam ediyor

D&R, kültür perakendeciliğinde mağaza sayısını 100'ün üzerine çıkardı. Şu an 21 ilde 45.000 metrekarede 104 mağazası bulunan D&R, yıl sonuna kadar olan dönemde 16 yeni mağaza daha açmayı planlıyor, böylece 2011 yılı sonunda 120 mağazaya ulaşmayı hedefliyor.

D&R'ın kendisi gibi alanında pazar lideri olan Teknosa ile yapmış olduğu işbirliği perakende sektörüne bir yenilik daha getirdi. Aynı çatı altında yer alan D&R - Teknosa mağazaları kültür ve elektronik ürünlerine eksiksiz bir karma ile ulaşılabilen yegane satış noktaları hâline geldi. Bu konsept çerçevesinde açılmış 7 mağaza var.

dr.com.tr internet mağazası, satış sıralamasında 104 mağazanın arasında ilk 10'un içinde yer almakta. D&R, müşteri memnuniyetini sağlamak amacıyla Özel Müşteri Siparişi sistemiyle mağazalarında o an için bulunmayan müşteri siparişlerini diledikleri mağazaya müşterilerin adına gönderiyorlar. D&R geçen yıl e- kitap satışlarına da başladı. Elif Şafak, Adam Fawer, Nedim Gürsel, Nazlı Eray ve daha birçok yazarın e-kitabı D&R e-kitap listesinde yer alıyor.

PCMETRE

SEVDİK

Wii 2
Son dedikodulara göre Nintendo, oyun konsollarında devrim yaratan Wii'nin ikinci nesil sürümünü haziran ayında duyurabilir.

Galaxy Tab Wi-Fi
Samsung'un popüler tableti Galaxy Tab'in Wi-Fi (3G'siz) modeli nihayet Türkiye'de satışa sunuldu. Ürünün Teknosa fiyatı 799 TL.

NETDİSK
TTNET tarafından sunulan NETDİSK hizmeti, önemli verilerinizi Türkiye'deki bulut sunucularına yedeklemenizi sağlıyor. TTNET abonelerine ilk 1 GB ücretsiz.

SEVMEDİK

Sony hack'leri
Tarihin en büyük veri hırsızlıklarından birinin kurbanı olan Sony PlayStation Network'ün ardından Sony Ericsson eShop Kanada, Sony BMG Japonya ve Sony BMG Yunanistan da hack'lendi.

E-kitap fiyatları
Türkiye'deki e-kitap fiyatları, yabancı örneklerinin aksine, hiç de cazip indirimler sunmuyor. Örneğin İdefix'te 18,70 TL'lik bir kitabın e-kitap sürümü 15 TL.

Facebook Mail
Yenilenen Facebook Mesajlar'a dâhil edilen @facebook.com uzantılı e-postaların popüler hâle geleceği düşünülüyordu ama görünen o ki Facebook Mail'i hiç kimse kullanmıyor.

Windows Phone 7, Mango ile meydan okuyor

Bilgisayar işletim sistemi pazarındaki ezici gücünü cep telefon pazarında gösteremeyen Microsoft, bu gidişe dur demek için yaptığı çalışmaların meyvesi olan Windows Phone 7'nin "Mango" kod adlı yeni sürümünü tüm dünyada gerçekleştirilen bir dizi organizasyonla basına tanıttı. 25 Mayıs'ta Microsoft Türkiye ofisinde düzenlenen basın tanıtımında, Microsoft Türkiye Mobil Çözümler İş Grubu Yöneticisi Egemen Gönen, Mango'yu anlattı.

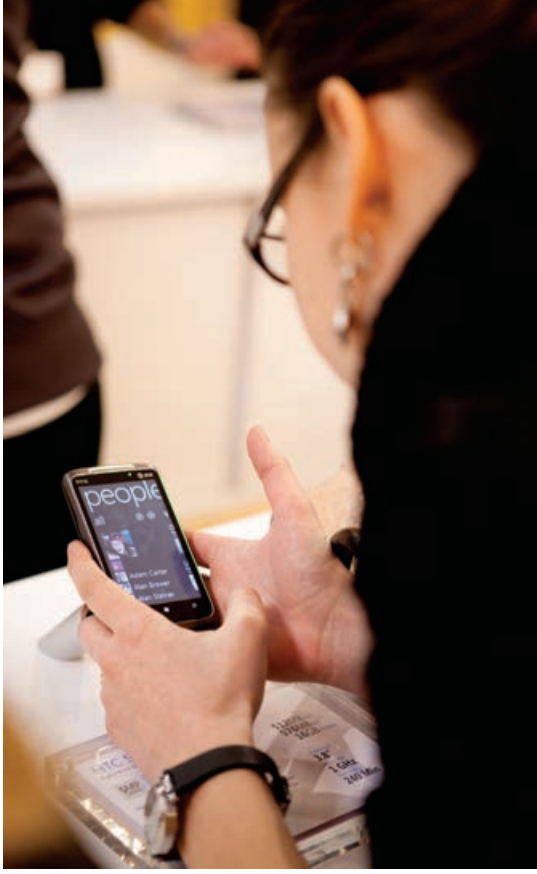

Microsoft'un yeni yazılım stratejisinin bir parçası olan Windows Phone 7, Mango kod adlı yeni sürümüyle kullanıcının karşısına çıkmaya hazır. Yeni sürüm; akıllı telefon deneyiminin iletişim, uygulama ve internet alanındaki sınırlarını zorlayacak 500'ün üzerinde yeni özellikle birlikte geliyor. Windows Phone 7 işletim sistemli akıllı telefon kullanıcılarının ücretsiz olarak cihazlarına yükleyebilecekleri Mango, sonbahardan itibaren ise piyasaya sunulacak cihazlarda yüklü olarak gelecek.

Yeni sürümün yayımlanması ve telefon güncelleme takvimi konusunda ise önümüzdeki günlerde daha detaylı bilgi verilecek.
Windows Phone ekosistemi, Ekim 2010'da Windows Phone 7'nin ilk çıkış tarihinden bu yana istikrarlı bir şekilde büyüdü. Bugün Marketplace üzerinde 17 binden fazla uygulama mevcut. Ayrıca Windows Phone cihazları tüm dünyada birçok sağlayıcı tarafından sunulmaya başlandı. Tüm bunlara ilave olarak Microsoft kısa bir süre önce Nokia ile gerçekleştirdiği ortaklığı duyurdu. Yeni sürüm ayrıca Windows Phone 7 ile çalışan cihazlar sunma planlarını açıklayan Acer, Fujitsu ve ZTE ile yapılacak yeni ortaklıklarla Windows Phone ekosistemini daha da güçlendirip genişletecek.
Öte yandan, yapılan açıklamayla Microsoft Windows Phone 7'nin ilave dilleri de destekleyeceğini duyurdu. Şimdilik bu diller arasında Türkçe bulunmuyor.
Yeni sürüm için uygulama ve oyunlar geliştirmede kullanılacak olan Windows Phone Developer araçlarının Beta sürümü de herkese açık yükleme imkânıyla Microsoft'un internet sitesinde yayımlandı.

Sosyal ağlarla iyi anlaşıyor

Bir yandan anlık mesajlaşma, durum güncellemeleri, tweet'ler, check-in uygulaması, fotoğraf yayımlama, etiketleme gibi farklı iletişim yöntemlerine alışmaya çalışırken diğer yandan birbirine bağlı olmayan bu uygulamalarda hesapları yönetmeye çabalamak, yaşayacağınız akıllı telefon deneyimini karmaşık bir işe dönüşebilir. İşte bu karmaşıklığa son vermek ve kolay bir iletişim deneyimi sunmak için geliştirilmiş olan Mango sürümü, kullanmaya ihtiyaç duyulacak bu uygulamalar yerine, bilgileri kişinin etrafında veya iletişim kurmak istediği gruplar etrafında yeniden organize ediyor.
- Aynı sohbet içinde metin, Facebook sohbeti veya Windows Live Messenger arasında geçiş yapılabiliyor.
- İletişim kişileri, kişiselleştirilebilen Live Tiles özelliğinden yararlanılarak gruplandırılıp, en son durum güncellemelerini direkt Başlat ekranından görerek tüm gruba hızla metin, e-posta veya anlık mesajlar gönderilebiliyor.
- Twitter ve LinkedIn beslemeleri artık iletişim kartlarına entegre hâle geliyor. Mango'ya Facebook check-in uygulaması ve yeni yüz tanıma yazılımları da dâhil edildi. Bu sayede fotoğrafları etiketlemek ve internette yayımlamak daha kolay hâle geldi.
- Bağlantılı tek bir gelen kutusundan birden fazla e-posta hesabı izlenebiliyor.
- Dâhili sesten metne ve metinden sese çevirme özelliği desteği sayesinde klavyeye dokunmadan metinler göndermek veya mesajlaşmak mümkün.

Yemekler Twitter'da canlandı

"Yemekler Konuşuyor" sloganıyla Twitter içinde hayat bulan ve her yemeğin bir karakteri olduğu düşünülerek yaratılan 12 yemek hesabı, her gün düzenli olarak Yemeksepeti.com için içerik üretiyor. Bir bakıyorsunuz, Pirzola, "Bırak o çatalı" diyor; öteki taraftan Analı Kızlı "Behlül'ün en sevdiği yemek" olmakla övünüyor, İskender Kebap ise yolu düşenleri Bursa'ya bekliyor.
Twitter kullanıcıları, yemeklerin arasında geçen konuşmaları Twitter'ın "liste" özelliği üzerinden takip edilebiliyor. Dileyenlerin sadece en sevdikleri yemekleri kendi hesaplarından takip etmesi de mümkün. Bamya, Ali Nazik, Kıymalı Pide gibi yemeklerin nasıl dile geldiğini merak eden Twitter kullanıcılarının severek takip ettiği bu eğlenceli kampanya önümüzdeki aylarda yeni tweet'lerle büyümeye devam edecek gibi görünüyor. Retweet'lerle 400.000'den fazla kişiye ulaşan "Yemekler Konuşuyor" tweet'leri twitter.com/yemeksepeti/yemekler adresinden takip edilebilir.

TEMASSIZ ÖDEME TEKNOLOJİSİ

Artık temassız ödeme teknolojisi sayesinde satın alacağınız ürünlerin ödemesini cep telefonunuzla yapmak mümkün.

Temassız ödeme teknolojisi nedir?

Temassız ödeme teknolojisi, cep telefonu gibi cihazları kullanarak özel okuyucu cihazların yaklaşık 10 cm'lik bir mesafeden kablosuz veri transferine imkân tanıyan teknolojidir. Son zamanlarda pek çok ülkede yaygınlık kazanmaya başlayan bu sistem, ülkemizde de bankalar ve mobil operatörleri tarafından öne çıkarılıyor. Sistemde, okuyucu, alışveriş yapan kişinin detaylarını kablosuz olarak alıyor ve daha önceden kayıtlı olan bir banka hesabından gerekli miktarı çekiyor.

Son zamanlarda dünya çapında çıkan bazı kredi kartları da temassız ödeme teknolojisini kullanıyor. Şu an için Türkiye'de bu sistemi tam olarak uygulayan ve hemen kullanmaya başlayabileceğiniz iki seçenek var: Yapı Kredi Bankası'nın sunduğu PayMobile ve Garanti Bankası'nın sunduğu BonusluAvea. Ancak yakın dönemde diğer banka, operatör ve cep telefonu üreticilerinden de farklı girişimler bekliyoruz. Bu sayede, artık ödeme yapmak çok daha hızlı olacak. Bu sistemi kullanırken 35 TL'nin altında yapılan ödemelerde PIN girmeye gerek yok.

Nasıl çalışıyor?

Temassız ödeme için Near Field Communication (Yakın Saha İletişimi / NFC) teknolojisi kullanıyor. Cep telefonlarında kullanılmak üzere geliştirilen NFC, birkaç santimetreden oluşan kısa mesafeli kablosuz bağlantıya ihtiyaç duyuyor.

NFC özelliğine sahip cihazlar bir mikroçip ve radyo anteni içeriyor. Bu anten, okuyucu anteniyle aynı menzildeyse manyetik alan sayesinde birbirleriyle iletişim kurabiliyorlar. NFC yongalarının gelecekte cep telefonlarına entegre edilmesi planlanıyor (Şimdiden birkaç telefonda mevcut.) ama bu teknolojiyi bugünden kullanmak isteyenler için NFC entegreli SIM kartlar ve özel telefon eklentileri geliştirilmiş durumda. Sonuç olarak, kredi kartı bilgileriniz bu donanımlardaki NFC yongasına bankanız tarafından yükleniyor ve cep telefonunuzu -belli kısıtlamalar dâhilinde- tıpkı bir kredi kartı gibi kullanabiliyorsunuz.

Bluetooth'a benziyor mu?

Her ikisi de cep telefonları tarafından kullanılan kısa menzil iletişim sistemleri, fakat NFC, her iki cihazın aynı menzilde olması hâlinde çok kısa sürede (1 saniye civarında) otomatik olarak bağlantı sağlaması sebebiyle Bluetooth'a göre çok daha hızlı. Ayrıca NFC 20 cm'lik bir menzile sahipken, Bluetooth 10 metreye kadar uzanabiliyor. Bu yüzden NFC, kalabalık alanlarda risksiz ödemeler için daha uygun bir çözüm teşkil ediyor.

Güvenli mi?

Evet, çünkü kredi kartı ya da telefonla okuyucu arasındaki tüm veriler şifrelenmiş bir şekilde gönderiliyor. Aynı şekilde ödeme yapılırken paranın çekildiği banka da Chip and PIN sistemine dayalı, yani normal kredi kartınızın bankacılık altyapısının gerektirdiği tüm güvenlik standartlarına sahip. Cep telefonunuzu kaybetmeniz ya da çalınması büyük bir risk teşkil edebilir. Fakat cep telefonunuzu kaybettiğinizi operatörünüze bildirdiğinizde, SIM kartınız otomatik olarak kullanılamaz hale geliyor. Daha doğrusu, tüm temassız ödemelere karşı bloke ediliyor.

Etrafta örnekler var mı?

Temassız ödeme, MasterCard'ın PayPass ve Visa'nın PayWave adlı ürünleriyle 2005'ten beri dünya çapında kullanılıyor ama yaygınlık kazanması 2010 yılında gerçekleşti. Türkiye'de de önce Garanti, sonra Yapı Kredi, PayPass teknolojisini kullanarak temassız ödeme alternatiflerini sundular. Türkiye'de NFC ve RFID tabanlı temassız ödeme uygulaması kullanan 2 milyon kişi ve 35 bin temassız POS var.

Dünyada NFC'nin daha çok perakende satış, ulaşım ve hizmet sektörlerinde kullanıldığı görülüyor. Juniper Research adlı araştırma şirketinin tahminine göre 2010'da NFC kullanılarak 2 milyon bilet satıldı. Bunlar, sinema biletlerinden otoyol geçiş ücretlerine kadar uzanıyor. Ülkemizde de müşteriye hız kazandıracak bu tarz uygulamaları merakla bekliyoruz.

Hem PayMobile hem de BonusluAvea'da PayPass standardı kullanıldığı için, yurt içinde ve yurt dışında MasterCard PayPass logosunu gördüğünüz her ödeme noktasında temassız ödeme yapabilirsiniz.

Ayrıca E-GÜVEN ve Hong Kong merkezli Toro şirketi, Türkiye'nin ilk NFC Pazaryeri'ni kurmak için çalışmalara başladı.

Türkiye'de temassız ödeme yapılabilen bazı iş yerleri şöyle: Starbucks, Burger King, KFC, Kiler, Özdilek Marketler, BP, D&R, Toyiki, Akmerkez Otopark, Atatürk Havalimanı Otopark ve Vale, Daily Fresh, Dry Center. Elbette bu mağazaların tüm şubeleri desteklenmiyor, çünkü temassız ödeme yapabilmeniz için şubede özel bir POS cihazı bulunması gerekiyor.

PayMobile'ın özellikleri neler?

Yapı Kredi tarafından Turkcell işbirliğiyle sunulan PayMobile, "World mobil ödeme özelliği" olarak da biliniyor. Buradan anlaşılacağı gibi, PayMobile'a World kredi kartları tanımlanabiliyor.

PayMobile dâhilinde sunulan iki çözüm var: iPhone için iCarte ve diğer akıllı telefonlar için SIM kart. iPhone'lar yapıları gereği NFC yongalı SIM kartları desteklemiyor, bu nedenle iCarte adlı bir eklenti geliştirilmiş. Ödeme yapmak istediğinizde bu küçük adaptörü telefona

bağlıyor ve iPhone için geliştirilen özel uygulamayı kullanıyorsunuz. iCarte'ın özelliği, Türkiye piyasasındaki tüm diğer seçeneklerin aksine MasterCard yerine Visa tabanlı olması. Dolayısıyla iCarte'a yalnızca Visa logolu Yapı Kredi kredi kartınızı tanımlayabilirsiniz.

SIM kart ise BlackBerry, Nokia, Samsung, Sony Ericsson, Turkcell gibi markaların çoğu akıllı telefon modelinde destekleniyor. SIM karta MasterCard logolu üç farklı Yapı Kredi kredi kartı tanımlanabiliyor. Unutulmaması gereken, her iki çözüm için de Turkcell hat kullanmanın şart olduğu.

PayMobile'ın yeni bir hizmet olması nedeniyle yararlanabileceğiniz kampanyalar da var: 31 Temmuz 2011'e kadar PayMobile SIM karta başvurursanız ilk yıl ücreti alınmıyor. Ayrıca, yaptığınız her 4 alışverişten biri bedavaya geliyor ve iki kat puan kazanıyorsunuz!

PayMobile hakkında detaylı bilgi için www.worldcard.com.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

iPhone 4 için geliştirilen iCarte 420, telefonu sararak bir koruyucu görevi de görüyor.

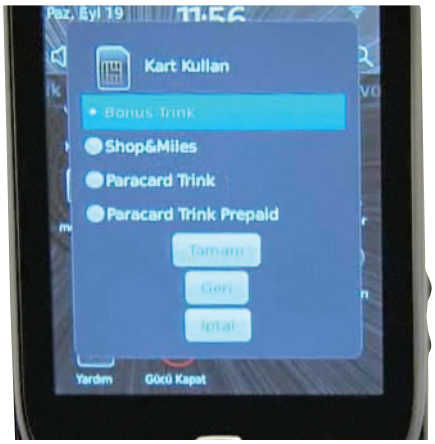

BonusluAvea'nın özellikleri neler?

BonusluAvea, adından da anlaşılacağı gibi, Garanti Bankası tarafından Avea işbirliğiyle sunuluyor. BonusluAvea, NFC uyumlu Avea N-flex SIM kartla çalışıyor. Dolayısıyla servisi kullanmak için Avea abonesi olmak gerekiyor. NFC SIM kartta minik bir anten bulunduğu için, antenin katlandıktan sonra telefonun arka kapağının kapanmasına engel oluşturmayan ve arka kapağı metal olmayan tüm telefonlarda BonusluAvea kullanılabiliyor. BonusluAvea'da da MasterCard PayPass altyapısı kullanılıyor.

Bonus Trink, Shop&Miles kredi kartlarının; Paracard Trink banka kartının ve Paracard Trink Prepaid ön ödemeli kartının BonusluAvea versiyonları olan Bonus Trink Cepte, Shop Miles Cepte, Paracard Trink Cepte ve Paracard Trink Prepaid Cepte kartlarını bu servisle kullanabilirsiniz.

Öte yandan, Garanti'nin NFC yerine RFID teknolojisiyle çalışan Bonus Trink adlı bir temassız kredi kartı ailesi bulunduğunu da hatırlatalım. Kol saati, anahtarlık ve cep telefonları ile iPod'a uygulanabilen sticker şeklindeki kartlardan oluşan bu aile de MasterCard PayPass altyapısını kullandığı için BonusluAvea ile aynı noktalarda ödeme yapabilirsiniz.

BonusluAvea hakkında detaylı bilgi için www.bonusluavea.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

Neden sadece 35 TL?

Bu kısıtlama, kredi kartı firmaları tarafından, müşterilerin kolayca ve güvenli şekilde temassız ödeme yapabilmesi için alınmış bir karar. ABD'de 25 dolar, İngiltere'de 15 sterlin olarak uygulanıyor. Buradaki amaç, aşağı yukarı cebinizde taşıyacağınız kadar paranın, cebinizden para çıkarır gibi hızlı bir şekilde imzasız ve PIN'siz olarak hesabınızdan çekilmesini sağlamak. Herhâlde hiç kimse 500 TL'lik bir işlemi PIN girmeden veya imza atmadan gerçekleştirmek istemez.

Bu ödeme şekilleri başarılı olacak mı?

Sistemin başarısı 4 öğeyle ölçülebilir: Sistemin güvenilirliği, kullanım kolaylığı, sistemi destekleyen satıcı sayısı ve telefon uyumluluğu.

Şu an için piyasada NFC uyumlu telefonlar yok denecek kadar az ama Android'in son sürümlerine dâhili NFC desteği eklendi, bu nedenle yeni çıkacak Android'li telefonlarda NFC özelliğini görme olasılığımız daha yüksek. iPhone 5'in de NFC teknolojisini destekleyeceği dedikoduları etrafta dolaşıyor.

Başarının önünde olabilecek bir diğer engel de kredi kartı sahiplerinin konuya ilişkin yeterli bilgisi olmaması. Ülkemizde çok yeni olan ve sadece iki banka tarafından desteklenen bu teknoloji, henüz birçok kullanıcı tarafından tanınmıyor. Ancak reklam kampanyaları, promosyonlar ve temassız ödeme noktalarının artmasıyla kullanıcı bilincinin de artacağını düşünüyoruz.

Tahmin edebileceğiniz gibi firmalar bu konuda gelecekten oldukça umutlu. Perakende satış yapan büyük şirketler, temassız ödemenin geleceğin ödeme yöntemi olacağına inanıyor. Haksız da sayılmazlar çünkü NFC'nin kimlik kartı, araba ve ev anahtarı gibi amaçlarla da kullanılması planlanıyor. Bunlar yaygınlaştıkça, kullanıcılar zaten ellerinde olan cihazı kolay ödeme yapmak için de kullanmak isteyecektir. Fakat bu sistemi kullanıcıların kafalarında oturtmak için uzun bir zamana ihtiyaç duyulması da olası.

Temassız, ödeme ceplerimizdeki bozuk paraların sonu mu demek?

Henüz değil ama yapılan araştırmalar 2050 yılında bozuk para kullanımının neredeyse olmayacağı yönünde sonuçlar

ortaya koyuyor. Belki torunlarımız ya da onların torunları bozuk para kullanmayacaklar ancak şimdilik bir süre daha bozuk parasız yapamayacağız gibi görünüyor. İleride cüzdanların yerini cep telefonları ya da farklı mobil ödeme teknolojileri alacak diyebiliriz, fakat bunun için birkaç on yıl geçmesi gerekiyor.

NFC teknolojisinin diğer yararları nelerdir?

NFC özellikli cihazların P2P modunda da çalışması, yani aralarında veri aktarımı yapabilmesi planlanıyor. Bu sayede, örneğin yeni tanıştığınız biriyle cep telefonlarınızı yaklaştırdığınızda kartvizit değiş tokuşu yapabileceksiniz veya cep telefonuyla çektiğiniz fotoğrafları NFC özellikli dijital fotoğraf çerçevenize anında aktarabileceksiniz.

NFC'nin en önemli özelliklerinden biri gelecekte kişisel kimlik bilgilerinin de bu yöntemle taşınabileceği. Ayrıca akla gelen bazı projeler de şöyle: otel anahtarı, turnikeli mekânlara giriş, DVD kiralama, sosyal paylaşım, çok oyunculu oyunlar ve sokak oyunları. ❖

Tunçmatik
Digitech Pro 1000 VA

30 dakikaya kadar besleme yapabiliyor.

TUNÇMATİK'in 1000 VA depolamaya sahip Digitech Pro kesintisiz güç kaynağı hem tasarımıyla hem de özellikleriyle fark yaratmayı başarıyor. Beyaz ve siyah renklerde tercih edilebilecek olan ürünlerde USB arabirimi üzerinden sistem bağlantısı yapılabiliyor ve durum sürekli olarak yazılım üzerinden izlenebiliyor. Arka tarafında ağ koruması için gerekli giriş ve çıkışları da bulunduran Tunçmatik Digitech Pro 1000 VA'da akü bağlantılı dört adet prize yer veriliyor. Sistemin kontrolü ön panele konumlandırılmış olan tuş sayesinde sağlanıyor. Kesintisiz güç kaynağıyla ilgili tüm bilgilerse üst kısımda sunulan ekran sayesinde ayrıntılı şekilde görüntülenebiliyor.

218 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 **9** 10

Firma: Mersa Sistem, Index
Tel: (212) 454 99 00, (212) 331 21 21
Web: www.mersasistem.com.tr, www.tuncmatik.com.tr
Kapasite: 1000 VA
Regülasyon: 180-300V
Kullanım: Yaklaşık 30 dakika
Telefon hattı koruma: Yok
Ağ koruma: Var

329 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 **9** 10

Firma: Datagate, Mascom
Tel: (212) 332 15 00, (212) 312 50 00
Web: www.datagate.com.tr, www.mascom.com.tr
Bağlantı: USB
Ekran: 5 x 8 inç
İşletim sistemi: Microsoft Windows, Mac OS X
Pil: 2 x AAA pil
Rapor hızı: 200 rps
Çözünürlük: Maksimum 4000 lpi
Boyut: 268 x 218 x 8 mm
Ağırlık: 457 gram

Genius
MousePen M508W

Tasarımcılar için kablosuz tablet.

5 x 8 inçlik çalışma alanıyla çizimlerini anlık olarak bilgisayara aktarmak isteyenlere büyük kolaylık sağlayan Genius MousePen M508W, piyasada uygun fiyatlı bir seçenek olarak beliriyor. Fare kontrollerini sağlayan bir kalem ve ayrıca bir kablosuz fareyle birlikte gelen sette kalem, enerji ihtiyacını iki adet AAA pille karşılıyor. Tabletin kalem basıncının 1024 kademeli olması ve çözünürlüğün 4000 lpi seviyesinde sunulması, yapılan çalışmaların gerçeğe tam anlamıyla uygun şekilde bilgisayara aktarılmasını sağlıyor. 2,4 GHz teknolojisi sayesinde kalemle ve fareyle kusursuz bir kablosuz iletişim sağlayan üründe çalışma alanının çevresine yerleştirilmiş olan tuşlar birçok uygulama ve kısa yola kolay erişim sağlıyor.

G.Skill
Sniper

Düşük güç tüketimiyle dikkat çekiyor.

KULLANDIĞINIZ uygulamalarda yüksek miktarda belleğe ihtiyacınızın olduğunu düşünüyorsanız G.Skill'in Sniper adını verdiği kit tam anlamıyla işinizi görebilir. Asıl olarak Intel'in yeni nesil Sandy Bridge platformu için geliştirilmiş olan kit iki adet 4 GB bellekten oluşuyor ve toplamda 8 GB kapasite sunuyor. 1600 MHz frekans ve 9-9-9-24 olarak belirlenmiş gecikme süreleri ekonomi çerçevesinde günümüzün standartlarını sunuyor. Özellikle Intel P55 ve P67 platformlar için ideal olan kitte fazla ısınma olmamasına karşın kaliteli soğutucuların kullanıldığı dikkat çekiyor. Bir diğer önemli noktaysa çalışma geriliminin 1,25V gibi oldukça düşük bir seviyede olması.

221 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 **9** 10

Firma: Vektron
Tel: (212) 295 04 44
Web: www.vektron.com.tr
Kapasite: 2 x 4 GB
Tipi: DDR3
Frekansı: 1600 MHz
CL: 9
RCD: 9
RP: 9
RAS: 24

Lenovo
ThinkPad Edge E420s

Yeni nesil bir klasik olmaya aday.

LENOVO'nun klasik tasarımını güncel teknolojiyle birlikte başarılı bir şekilde sunan ThinkPad Edge E420s modeli, Intel'in yeni nesil Sandy Bridge platformunu temel alıyor. 2,1 GHz gibi yüksek bir frekansta görev yapan Intel Core i3 2310M işlemcinin tercih edildiği üründe 2 GB kapasitede DDR3 bellek görev yapıyor. HD standardına uygun ve LED aydınlatmalı bir ekranın yer aldığı Lenovo ThinkPad Edge E420s, tasarımında sadeliğin ve sağlamlığın da ön planda tutulduğu bir ürün. Geniş olan touchpad ve alışkanlıklardan vazgeçemeyenler için yer verilen trackpoint oldukça başarılı. Ürün güçlü donanımına karşın taşınabilirliğiyle de piyasadaki en başarılı seçeneklerden biri arasına yerleşiyor.

2116 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 **8** 9 10

Firma: Boğaziçi, Index
Tel: (212) 331 10 00, (212) 331 21 21
Web: www.bogazici.com.tr, www.index.com.tr
İşlemci: Intel Core i3 2310M (2,1 GHz)
Bellek: 2 GB DDR3 1066 MHz
Sabit disk: 250 GB / 5400 rpm / 8 MB cache
Optik sürücü: Çift katman DVD yazıcı
Ekran: 14 inç / 1366 x 768 / 16:9
Grafik kartı: AMD Mobility Radeon HD6630M
Webcam: 1,3 MP
Kart okuyucu: SD/MMC, Memory Stick
Kablosuz: 802.11b/g/n
Genişletme: Yok
Görüntü çıkışı: D-Sub, HDMI
Batarya: Üç hücre
İşletim sistemi: Windows 7 Professional
Boyutlar: 349 x 236 x 231 mm
Ağırlık: 1,8 kg

Fiyatı henüz belli değil. Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 **9** 10

Firma: Kont, Koyuncu, Mersa Sistem
Tel: (216) 581 55 00, (216) 528 88 88, (216) 645 82 00
Web: www.kont.com.tr, www.koyuncu.com.tr, www.mersasistem.com.tr
İşlemci: Intel Core i3 2310M (2,1 GHz)
Bellek: 4 GB DDR3 1066 MHz
Sabit disk: 320 GB / 5400 rpm / 8 MB cache
Optik sürücü: Çift katman DVD yazıcı
Ekran: 13,3 inç / 1366 x 768 / 16:9
Grafik kartı: NVIDIA GeForce GT 520M
Webcam: 1.3 MP
Kart okuyucu: SD/MMC, Memory Stick
Kablosuz: 802.11b/g/n
Genişletme: Yok
Görüntü çıkışı: D-Sub, HDMI
Batarya: Üç hücre
İşletim sistemi: Windows 7 Home Premium
Boyutlar: 331 x 236 x 27 mm
Ağırlık: 2,06 kg

Samsung
SF311

Son teknolojide renk özgürlüğü.

TAŞINABİLİR bilgisayar sektöründe oldukça önemli bir yere sahip olan Samsung, Intel'in yeni nesil Sandy Bridge platformunu içeren SF311 modeliyle de namını sürdürmekte kararlı gözüküyor. Birçok farklı renk seçeneğinde satışa sunulan üründe gövdenin dış kısmında tamamen parlak malzeme kullanıldığı görülebiliyor. İç kısımsa sadece beyaz renge sahip olan modelde siyah olarak sunuluyor, diğerlerinde beyaz ve dalgalı olan hatlar ürüne ciddi bir çekicilik kazandırıyor. NVIDIA'nın Optimus görüntü teknolojisine sahip olan üründe LED aydınlatmalı ekranın kalitesi de oldukça yüksek. Samsung SF311, gerek performansı gerekse renk seçenekleriyle önümüzdeki günlerin en popüler ürünlerinden biri olabilecek güçte.

Haier
R410

Fiyatına sığdırdığı özelliklerle şaşırtıyor.

UYGUN fiyatlı taşınabilir bilgisayarlarıyla kısa zamanda popüler markaların arasına yerleşen Haier, R410 modelinde kullanıcıları şaşırtmaya devam ediyor. Intel'in tek çekirdekli Pentium P6200 işlemcisini kullanan üründe 2 GB kapasitede DDR2 sistem belleği sunuluyor. Donanımsal özellikler ürünle birlikte gelen Linux dağıtımı Ubuntu için fazlasıyla yeterli ve hatta sonradan yüklenebilecek Microsoft Windows 7 için de ideal. 14 inç büyüklüğünde ve LED aydınlatmalı bir ekrana sahip olan üründe uygun fiyata karşın NVIDIA'nın GeForce GT 310M ekran kartı kullanılması şaşırtıcı özellikler arasında bulunuyor. 2,25 kg ağırlık da kabul edilebilir seviyede.

830 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 **9** 10

Firma: Datastar
Tel: (216) 544 12 00
Web: www.datastar.com.tr
İşlemci: Intel Pentium P6200 (2,13 GHz)
Bellek: 2 GB DDR2 800 MHz
Sabit disk: 320 GB / 5400 rpm / 8 MB cache
Optik sürücü: Çift katman DVD yazıcı
Ekran: 14 inç / 1366 x 768 / 16:9
Grafik kartı: NVIDIA GeForce GT 310M
Webcam: 0,3 MP
Kart okuyucu: SD / MMC, Memory Stick
Kablosuz: 802.11b/g/n
Genişletme: Yok
Görüntü çıkışı: D-Sub, HDMI
Batarya: Üç hücre
İşletim sistemi: Linux (Ubuntu)
Boyutlar: 343 x 240 x 34 mm
Ağırlık: 2,25 kg

GIGABYTE
H67N-USB3-B3

Sandy Bridge işlemcilere özel mini anakart.

MINI ITX standardında üretilmiş olan GIGABYTE H67N-USB3-B3, model adındaki B3 takısından da kolaylıkla anlaşılabileceği gibi yonga seti sorunu içermeyen bir model. Küçük boyutlarda olmasına karşın performanslı bir bilgisayara sahip olmak isteyenler için üretilmiş olan anakartta iki farklı DDR3 bellek yuvasında toplamda 16 GB'a kadar kapasite desteği sunuluyor. SATA 6 Gbps ve USB 3.0 gibi yenilikçi teknolojileri barındıran üründe işlemciye entegre olan görüntü devresi dışında, PCI Express x16 yuvasında performans seviyesi ek bir ekran kartı kullanabilmek de mümkün. 3 TB üstü disklere destek sunan anakartta GIGABYTE'a özgü çift BIOS yongası yer alıyor.

239 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 **9** 10

Firma: Arena, Endeks Bilişim, Kont Bilişim
Tel: (212) 364 64 64, (216) 523 35 70, (216) 581 55 00
Web: www.arena.com.tr, www.endeksbilisim.com, www.kont.com.tr
Destek: Intel LGA 1155
Yonga seti: Intel H67
Bellek: 2 x DDR3 1333 MHz (O.C.) (Maks. 16 GB)
Ağ: Realtek 8111E (10/100/1000 Mbps)
Ses: Realtek ALC889
Arka panel: 4 x USB 2.0, 1 x D-Sub, 2 x HDMI, 1 x eSATA, 2 x USB 3.0, ses (analog, S/PDIF ve optik)
Kart yuvaları: 4 x PCI Express x16 (x16)
Yapı: Mini ITX

MSI
Big Bang Marshal

Gücünüze güç katm zamanı geldi.

MSI'ın Intel'in yeni nesil Sandy Bridge işlemcileri için zirve yarışında piyasaya sunduğu Big Bang Marshal modeli sekiz tanesi arka panelde olmak üzere toplamda 12 adet USB 3.0 arabirimine sahip. Military Class II (Hi-c CAP, Solid CAP ve Super Ferrite Choke) bileşenlerle overclock ve dayanıklılık özellikleri ön planda olan anakartta ses görevini Creative'in X-Fi teknolojisine sahip bir yonga üstleniyor. Kalın ısı borularıyla desteklenmiş ve yüksek performanslı bir soğutma sistemine sahip olan MSI Big Bang Marshal'da sekiz farklı PCI Express x16 arabirimine Lucid'in LT22102 yongası sayesinde fazla miktarda grafik kart takarak uygulamalarda daha yüksek performans elde edebilmek mümkün.

865 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 9 **10**

Firma: Mascom, Penta
Tel: (212) 332 15 00, (216) 528 00 00
Web: www.mascom.com.tr, www.penta.com.tr
Destek: Intel LGA 1155
Yonga seti: Intel P67
Bellek: 4 x DDR3 2133 MHz (O.C.) (Maks. 32 GB)
Ağ: Realtek RTL8111E
Ses: Realtek ALC887
Arka panel: 1 x PS/2, 8 x USB 3.0, 2 x eSATA, 1 x FireWire, 2 x USB 2.0, ses (analog, S/PDIF ve optik)
Kart yuvaları: 8 x PCI Express x16 (x16)
Yapı: XL-ATX

Samsung SH100

Kablosuz ağ özelliğiyle fark yaratıyor.

KABLOSUZ ağ desteğine sahip olan tüm cihazlara kolay bir şekilde bağlanabilen Samsung SH100'de 14,2 MP çözünürlükte çekim yapabilen bir algılayıcı görev yapıyor. Birçok farklı renkte tercih edilebilecek olan makinede elbette HD çözünürlükte (1280 x 720) kayıt yapabilmek de mümkün, ancak ürüne satın alma sonrasında mutlaka bir hafıza kartı eklemesi yapmanız şart. Görüntülerin bir tablet veya akıllı telefon üzerinden kolaylıkla görülebilmesini sağlayan Samsung SH100, DLNA teknolojisi sayesinde çekimleri doğrudan televizyonunuzun ekranına da taşıyabiliyor. Facebook ve Picasa gibi sosyal paylaşım ortamlarını da destekleyen üründe 5x optik yakınlaşma ve konum bilgisi kaydetme özellikleri ön planda.

436 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 **9** 10

Firma: Kont, Koyuncu, Mersa Sistem
Tel: (212) 581 55 00, (216) 528 88 88, (216) 645 82 00
Web: www.kont.com.tr, www.koyuncu.com.tr, www.mersasistem.com.tr
Algılayıcı: 14,2 MP CCD
Video kalitesi: 1280 x 720
Optik yakınlaştırma: 5x
Türkçe menü: Var0
Görüntü sabitleme: Donanımsal ve elektronik
Ön izleme ekranı: 3 inç
Bellek: 6,5 MB + Micro SD
Boyutlar: 93 x 54 x 19 mm
Ağırlık: 110 gr

Panasonic Lumix FS35

10x'e kadar yakınlaştırma yapabiliyor.

DİJİTAL fotoğraf makinesi ailesinde oldukça başarılı modelleri barındıran Panasonic, Lumix FS35 modeliyle kompakt bir fotoğraf makinesinden üst seviye özellik bekleyen kullanıcılara hitap etmeyi başarıyor. Sınıfındaki birçok rakibine kıyasla daha fazla optik yakınlaştırma yapabilen üründe "Intelligent Zoom" teknolojisi sayesinde 10x'e kadar erişilebiliyor. Donanımsal görüntü sabitleme teknolojisi sayesinde yüksek yakınlaştırma yapılmış olan fotoğraflarda bile titreşimsiz görüntü sağlayan üründe Leica'nın 28 mm'lik geniş açılı lensi tercih ediliyor. Ürünün dâhili hafızası yeterli miktarda olmadığından dolayı ürünle birlikte bir bellek kartı da satın almak gerekiyor.

875 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 **8** 9 10

Firma: Mascom, Penta
Tel: (212) 332 15 00, (216) 528 00 00
Web: www.mascom.com.tr, www.penta.com.tr
Destek: Intel LGA 1155
Yonga seti: Intel P67
Bellek: 4 x DDR3 2133 MHz (O.C.) (Maks. 32 GB)
Ağ: Realtek RTL8111E
Ses: Realtek ALC887
Arka panel: 1 x PS/2, 8 x USB 3.0, 2 x eSATA, 1 x FireWire, 2 x USB 2.0, ses (analog, S/PDIF ve optik)
Kart yuvaları: 8 x PCI Express x16 (x16)
Yapı: XL-ATX

Asus
GeForce GTX 560 DirectCU II TOP

Detaylara önem verenler için yeni bir seçenek.

NVIDIA'nın orta seviye için geçtiğimiz aylarda piyasaya sunduğu GeForce GTX 550 Ti ve GeForce GTX 560 Ti modelleri arasına konumlanan ilk örneklerden biri Asus GeForce GTX 560 DirectCU II TOP oldu. Fabrika çıkışlı olarak overclock'lu ve Asus'a özgü yeni nesil DirectCU II soğutma sistemiyle birlikte gelen kartta sessizlik dikkat çekiyor. Overclock yeteneği açısından oldukça başarılı olan GeForce GTX 560 grafik işlemciye sahip olan kartta güç ihtiyacı iki adet 6 pin bağlantıyla sağlanıyor. Kartta Asus'un Super Alloy Power yapılandırması kapsamında bileşen ömrü ve performans artarken, sıcaklık ise referans modellerin oldukça gerisinde kalmayı başarıyor.

581 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Firma: Boğaziçi, Çizgi, Mersa Sistem
Tel: (212) 331 10 00, (212) 356 70 70, (216) 645 82 00
Web: www.bogazici.com.tr, www.cizgi.com.tr, www.mersasistem.com.tr
Grafik işlemci: 925 MHz
Bellek miktarı: 1024 MB
Üretim tekniği: 40 nm
ROPs: 32
DirectX sürümü: 11
Bellek arabirimi: 256 bit
Bellek hızı ve tipi: 4200 MHz GDDR5
Baskı devre: 22 cm
Yapı: Çift yuva
Güç bağlantısı: 2 x 6 pin
Bağlantılar: 2 x DVI, 1 x Mini HDMI
SLI desteği: Var
Soğutma: Aktif

Gainward
GeForce GTX 550 Ti

Bütçeye önem verenler göz önüne almalı.

GRAFİK kartı pazarının yeni oyuncularından biri olan Gainward, orta seviyenin en çok tutulan modellerinden biri olan GeForce GTX 550 Ti'ı kullanıcılara oldukça uygun bir fiyatla sunuyor. Gainward'ın kendisine özgü bir tasarım uyguladığı kartta soğutma sistemi referans yapıdan çok daha sessiz şekilde çalışıyor ve görevini kesinlikle daha iyi şekilde yerine getiriyor. Overclock'a yatkın bir yapıya sahip olan kartta görüntü bağlantısı olarak D-Sub, DVI ve HDMI'ın tümüne yer veriliyor. Çalışabilmesi için 22A beslemeli en az 400W gücünde bir güç kaynağına ihtiyaç duyan Gainward GeForce GTX 550 Ti, sınıfındaki en iyi modeller arasında.

324 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Firma: Nova Elektronik
Tel: (212) 645 99 00
Web: www.novaelektronik.com.tr
Grafik işlemci: 900 MHz
Bellek miktarı: 1024 MB
Üretim tekniği: 40 nm
ROPs: 32
DirectX sürümü: 11
Bellek arabirimi: 192 bit
Bellek hızı ve tipi: 4100 MHz GDDR5
Baskı devre: 19 cm
Yapı: Çift yuva
Güç bağlantısı: 6 pin
Bağlantılar: 1 x D-Sub, 1 x DVI, 1 x HDMI
SLI desteği: Var
Soğutma: Aktif

Samsung
B6520 Omnia PRO 5

İş dünyasının profesyonel telefonuyla tanışın.

SAMSUNG'un QWERTY klavyesi sayesinde yazılı iletişimde kolaylık sağlayan B6520 Omnia PRO 5 modeli daha çok iş dünyasında hızlı iletişim kurmayı isteyenlere hitap ediyor. 111 gram ağırlığa sahip olan telefonda 320 x 240 piksel ve 2,4 inç büyüklüğünde bir ekrana yer veriliyor. Tercih edilen Windows Mobile 6.5 işletim sisteminden de anlaşılabileceği gibi ofis kullanımına dair birçok uygulama hâlihazırda yerini almış durumda. Çift kamera ve 3G desteği sayesinde görüntülü konuşma desteği de sunan Samsung B6520 Omnia PRO 5'te dâhili GPS alıcı, 802.11n destekli kablosuz ağ adaptörü ve Bluetooth gibi daha birçok bağlantı teknolojisi de dikkat çeken detaylar arasında.

502 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Firma: Başarı, Telpa
Tel: (216) 578 37 00, (212) 371 11 00
Web: www.basari.com.tr, www.telpa.com.tr
Şebeke: GSM 850/900/1800/1900/2100
Kamera: 2 MP
Ekran: 2,4 inç
Bellek: 200 MB dâhili + Micro SD
Batarya: Li-ion 1500 mAh

Nokia
C7

Multimedyaya artık daha da yakınsınız.

NOKIA'nın en yeni modellerinden biri olan C7, şıklığı ve özellikleriyle günümüzün teknolojisini sonuna kadar sunan bir telefon. 3,5 inç büyüklüğünde dokunmatik bir ekranın tercih edildiği Nokia C7'de Faceook ve Twitter gibi sosyal ağlara sürekli olarak bağlı kalabilir ve o an bulunduğunuz konum dâhil, güncellemelerinizi kolay bir şekilde yapabilirsiniz. Entegre GPS alıcısı sayesinde navigasyon cihazı görevini de üstlenebilen Nokia C7'de 8 MP çözünürlükte bir kamera bulunuyor. LED flaş desteğine sahip olan kamerayla aynı zamanda 720p çözünürlükte video kaydedebilmek mümkün. 640 x 360 piksel AMOLED ekranda oluşan görüntüler kesinlikle görülmeye değer.

886 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Firma: Nokia
Tel: (212) 337 17 17
Web: www.nokia.com.tr
Şebeke: GSM 850/900/1800/1900/2100
Kamera: 8 MP
Ekran: 3,5 inç
Bellek: 8 GB
Batarya: Li-ion 1200 mAh

Microsoft
LifeCam HD-3000

Bir video bin sözcükten iyidir.

DONANIM tarafında da oldukça başarılı işler çıkaran Microsoft, LifeCam HD-3000'de 1280 x 720 piksel çözünürlükte bir algılayıcı kullanıyor. Tak-çalıştır desteği sayesinde kolaylıkla kullanılabilen üründe özellikle ters ışıkta ortaya çıkmaya başlayan karanlık yüzler, TrueColor adı verilen özel bir teknoloji sayesinde gideriliyor. Esnek ayaklık yapısı sayesinde masaüstü ya da taşınabilir fark etmeksizin tüm bilgisayar monitörlerinde rahat bir şekilde kullanılabilen Microsoft LifeCam HD-3000'de dâhili mikrofon da yerini almış durumda. Standart bir -monitörlere entegre edilmiş olan- web kamerasıyla kıyasla oldukça başarılı sonuçlar ortaya koyan üründe 16:9 görüntü oranına destek veriliyor.

62 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 9 **10**

Firma: Arena, Index, Logosoft
Tel: (216) 364 64 64, (212) 331 21 21, (216) 528 61 61
Web: www.arena.com.tr, www.index.com.tr, www.logosoft.com.tr

Algılayıcı tipi: CMOS
Çözünürlük: 1280 x 720
Dâhili mikrofon: Var
Aydınlatma: Yok
Snapshot tuşu: Yok

Creative
Live! Cam Chat HD

Görüntülerinizi Facebook ve YouTube'a gönderin.

CREATIVE'in yeni web kamerası Live! Cam Chat HD, adından da kolaylıkla anlaşılabileceği gibi HD çözünürlükte görüntülü sohbete destek veriyor. 1280 x 720 piksel çözünürlükte bir algılayıcının tercih edildiği üründe 5,7 MP'e kadar fotoğraf çekimi yapabilmek de mümkün. Gürültü engellemeli dâhili mikrofonu sayesinde masa üstünüzü kalabalıktan kurtaran ürün piyano siyahı ve oldukça şık bir gövdeye sahip. Odaklama teknolojisinin otomatik olarak gerçekleştirilmesi kullanıcıları sürekli olarak ayar yapmak zorunda bırakmıyor. Creative Live! Cam Chat HD'de düşük diyaframlı bir lense yer verilmiş olması da özellikle gece koşullarında kaliteyi belirgin şekilde yükseltiyor.

80 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 **8** 9 10

Firma: Kont, Koyuncu, Multimedya
Tel: (216) 581 55 00, (216) 528 88 88, (212) 479 46 46
Web: www.kont.com.tr, www.koyuncu.com.tr, www.multimedya.com

Algılayıcı tipi: CMOS
Çözünürlük: 1280 x 720
Dâhili mikrofon: Var
Aydınlatma: Yok
Snapshot tuşu: Var

Bir TV'nin çok daha ötesinde:
PHILIPS SMART TV

Televizyon olmak, Philips'in "Smart TV" özellikli yeni TV'lerin sadece küçük bir özelliği. Smart TV'leri tanıyınca neler yaptıklarına şaşıracak ve artık asla başkasıyla yapamayacaksınız.

DÖRT yıldır Türkiye'nin en yüksek müşteri memnuniyetini sağlamayı başaran TV markası Philips, yeni modellerinde uygulamaya başladığı Smart TV teknolojisiyle çığır açmayı hedefliyor. Televizyona birçok akıllı özellik kazandıran Smart TV özelliğine ek olarak, yeni modellerde teknolojiler de kullanıcılara farklı bir deneyim yaşatmaya kararlı gözüküyor.

Kusursuz görüntü

Philips'in 6000 serisi Smart TV ailesinin ortak özellikleri arasında LED aydınlatma teknolojili bir panel içeriyor olmaları ilk sırada geliyor. Pixel Plus HD teknolojisi sayesinde tüm görüntülerde netlik, doğal ayrıntı, canlı renkler sunuluyor. Ayrıca hareketi en iyi şekilde oluşturan ürünlerde, standart yayınlarda ve sıkıştırılmış HD yayınlarda olabilecek pürüz ve parazitler tespit edilerek gerçek zamanlı olarak azaltılıyor. Mükemmel hareket netliği için 100 Hz Clear LCD teknolojisini de kullanıcılara sunan televizyonlarda çift oynatım hızı etkisiyle 2 ms'lik hassasiyete ulaşılabiliyor. Teknoloji sayesinde, özellikle hareketli sahnelerde durgun görüntülerdeki gibi net ve anlaşılır sonuçlar elde ediliyor.

Model seçenekleri arasında 32 inç, 37 inç, 40 inç, 46 inç ve 55 inç ekran büyüklükleri bulunuyor.

Şaşırtıcı gerçeklikte sesler

Clear Sound teknolojisi sayesinde

filmlerdeki ve dizilerdeki önemli anları kaçırmak artık sona eriyor. Sesin anlaşılma düzeyini artıran yenilikçi teknoloji sayesinde izlediğiniz her videodan en büyük keyfi alacağınıza şüpheniz olmasın. Ambi-wOOx adlı özel bir hoparlör teknolojisiyle donatılmış olan TV'lerde düşük frekanslı bas sesler kullanıcılara kusursuz bir şekilde iletiliyor. Odadaki alandan daha fazla yararlanmayı hedefleyen teknoloji, gerçek bir ses ortamı yaratarak sinema salonunu hoparlör kalabalığı yapmadan evinize getiriyor.

Kablosuz ağa hazır

Philips'in PTA01 USB kablosuz ağ adaptörlerini kullanarak Smart TV'leri kablosuz olarak da ev ağınıza ve internete bağlayabilirsiniz. Kablosuz ağ bağlantısı sayesinde seyretmek istediğiniz içeriği, ağınıza bağlı olan diğer cihazlar üzerinden kolaylıkla televizyonunuza aktarabilirsiniz.

PHILIPS SMART TV'LERİ FARKLI KILAN DÖRT NEDEN

Program | Control | NetTV | SimplyShare

Net TV ile tüm internet elinizin altında
Philips'in Smart TV özelliğine sahip televizyonları sayesinde internete girmek için yerinizden kalkıp bilgisayar başına geçme dönemi sona eriyor. Artık interneti büyük ve LED aydınlatmalı bir ekranın karşısında çok daha keyifli şekilde kullanabilirsiniz. Salonunuzdaki rahat koltuğu unutmamakta da fayda var. Uzaktan kumandayla tüm popüler sosyal ortamlara ve sitelere ulaşabilmeyi sağlayan Smart TV, web gezintisi ve internet ortamında paylaşılan videoları daha önce hiç tatmadığınız bir lezzette size ulaştırıyor. Smart TV o kadar akıllı ki TV'nizin kumandası o an başka bir yerdeyse Apple iPhone ile de tüm kontrollerini sağlayabilirsiniz.

Kolayca paylaşın: SimplyShare
Çektiğiniz fotoğraf ve videoları mobil cihazlarınızın ekranında izlemek yerine TV'nizin büyük ve kaliteli ekranına zahmetsizce aktarmak nasıl olurdu? Philips Smart TV'ler SimplyShare özelliği sayesinde çekmiş olduğunuz tüm görüntüleri detaylı bir şekilde göstermeye hazır. Artık mobil cihazlarınızdaki görüntüleri aktarmak için bilgisayarın bulunduğu odaya giderek onlarca işlem yapmak zorunda değilsiniz.

Durdurun ve devam edin
TV'de maç ya da kaçırmaktan hoşlanmadığınız bir programı izlerken aniden çalan bir kapı hoşunuza gider mi? Bir de uzun sürebilecek bir telefon görüşmesini hayal edin. Philips Smart TV sahipleri için bahsi geçen durumlar herhangi bir endişe uyandırmıyor. Televizyonunuza bir taşınabilir disk bağlı olduğu sürece izlediğiniz yayını durdurabilir ve sonradan devam etmeyi sağlayabilirsiniz. Artık kaçırdığınız bölümlerin hangi gün ve saatte tekrarının olacağını takip etmeye gerek yok. Programlar için geç saate kadar televizyon başında esir olmaksa hiç yok!

İkinci kumandanız telefonunuz
Artık televizyonunuzun kumandasına mahkûm değilsiniz. Evinizde kaç tane Apple iPhone ve Android işletim sistemli telefon sahibi varsa hepsi Philips Smart TV'ye telefonu üzerinden hükmedebilir. İlgili uygulamayı yükleyerek telefonunuzu kolayca kumanda halina getirebilirsiniz. Apple iPhone'u veya Android işletim sistemli telefonunuzu, televizyonunuzu kullanarak internete bağlandığınızda da kumanda olarak kullanabilirsiniz. Üstelik sadece telefonlarınızı değil, tabletinizi de TV'nizi kontrol etmek için kullanabileceğinizi unutmayın.

Bu bir ilandır.

Xilence
Walkpad

Bilgisayarınızı sıcaklardan koruyun.

DONANIM olarak güçlü bir taşınabilir bilgisayara sahipseniz özellikle yaz aylarında bir soğutucudan yardım almanız uzun ömürlülük ve yüksek performans adına şart. Xilence'ın kolay taşınabilir Walkpad ürünü, bilgisayarınızın çantasında kolaylıkla taşınabilmesi için bir kılıfla birlikte geliyor. Üst yüzeyinde tamamen alüminyum malzemenin tercih edildiği Xilence Walkpad'de soğutma işlemini 65 mm çapında iki farklı fan üstleniyor. Ürünün güç ihtiyacını sağlayan USB kablosu gövde içinde gizli bir gözde bulunuyor ve kablonun uzunluğunun isteğiniz doğrultusunda ayarlanabilmesi mümkün. Xilence Walkpad aynı zamanda eğime bağlı olarak bilgisayarınıza ergonomi de kazandırıyor.

34 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 **8** 9 10

Firma: Dijital Trend
Tel: (212) 266 87 70
Web: www.dijitaltrend.com
Fan: 65 mm
Uyum: 14 inç ve üzeri
Malzeme: Alüminyum
Gürültü: 17 dB
Devir ayarı: Yok

Inca
INC-269X

Her taşınabilir bilgisayara lazım.

UYGUN fiyatıyla dikkatleri üzerine toplayan Inca INC-269X, taşınabilir bilgisayarların ergonomi ve soğutma ihtiyaçlarını tam anlamıyla çözmeyi başarıyor. 120 mm'lik bir fanın görev yaptığı üründe plastik bir kasa tercih ediliyor ve fanın bulunduğu bölge ızgaralı olarak sunuluyor. Sessizliği sağlamak için fan devrini ayarlama şansını sunan Inca INC-269X'te güç, USB arabirimi üzerinden sağlanıyor ve sunulan ikinci USB arabirimi sayesinde bilgisayarınızdaki toplam USB arabirimi sayıca eksilmemiş oluyor. USB arabirimlerinin hemen yanına konumlandırılmış olan tuş sayesinde güç bağlantısını kesmek oldukça kolay. Inca INC-269X'te birkaç cm'lik yükseklik ayarlama şansı da bulunuyor.

15 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 **8** 9 10

Firma: Pasifik Bilgisayar
Tel: (212) 212 88 65
Web: www.pasifikbilgisayar.com
Fan: 120 mm
Uyum: 15 inç ve üstü
Malzeme: Plastik
Gürültü: 11 dB
Devir ayarı: Var

Creative
HQ-1600

Ev eğlencesinde kaliteli sesin ayrıcalığı.

SİYAH ve beyaz renk seçeneklerine sahip olan Creative HQ-1600'de yüksek ses kalitesi için 40 mm çapında neodimiyum sürücüler tercih ediliyor. Kulakları kapatan ve kafa bantlı bir tasarıma sahip olmasına karşın sadece 180 gram ağırlığa sahip olan kulaklıkta ses kalitesi kadar rahatlık da ön planda tutulmuş. Creative HQ-1600'ün bağlantısı 3,5 mm'lik altın kaplamalı bir arabirim üzerinden gerçekleşiyor; böylece ürünü bilgisayarınızın dışında ses sistemleriyle ve hatta taşınabilir ürünlerle de kullanabilmeniz mümkün. 20 Hz - 20 kHz frekans aralığına sahip olan üründe 105 dB sinyal gürültüsü destekleniyor ve 1,2 metre olan kablo uzunluğu yeterli seviyede.

51 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 **8** 9 10

Firma: Kont, Koyuncu, Multimedya
Tel: (216) 581 55 00, (216) 528 88 88, (212) 479 46 46
Web: www.kont.com.tr, www.koyuncu.com.tr, www.multimedya.com
Sürücüler: 40 mm
Gürültü Engelleme: Yok
Mikrofon: Yok
Bağlantı: 3,5 mm

Jabra
BIZ 360 MS

Sesli görüşmelerde en yüksek kaliteyi elde edin.

DAHA çok Bluetooth kulaklıklarıyla tanıdığımız Jabra, bilgisayarlarda kullanım için tasarladığı modellerle de dikkatleri üzerine toplamayı başarıyor. Profesyonel amaçlı tasarlanmış giriş seviyesi bir model olan BIZ 360 MS'te yer verilen tüm detaylar saatler sürecek olan sesli görüşmelerde dahi kaliteyi ve rahatlığı sunmayı hedefliyor. USB arabiriminden sisteme bağlanan kulaklığın kumandası üzerinden çağrılar kabul edilebiliyor, ses seviyesi ayarlanabiliyor ya da mikrofonun sesi anlık olarak kesilip açılabiliyor. Oldukça dayanıklı şekilde üretilmiş olan Jabra BIZ 360 MS'in tek ya da iki sürücü seçilerek kullanılma şansı da var.

79 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 **9** 10

Firma: Tesan
Tel: (212) 454 60 00
Web: www.tesan.com.tr
Sürücüler: 40 mm
Gürültü Engelleme: Var
Mikrofon: Var
Bağlantı: USB

Canon
Selphy CP800

Fotoğraflarınız bilgisayarınızda kalmasın.

TERMAL teknoloji yardımıyla baskı gerçekleştiren Canon Selphy CP800, yazın sonunda fotoğraflarının bilgisayarda esir kalmasını istemeyenler için ideal ürünlerden biri. Kartpostal büyüklüğündeki yüksek kalitede fotoğraf baskısını bir dakikadan daha kısa sürede gerçekleştirebilen ürün, bilgisayara bağlanarak kullanılabildiği gibi aynı zamanda bellek kartları ve USB arabiriminden de doğrudan bağlantıya şans tanıyor. Üzerinde bulunan 2,5 inç ekranla oldukça kolay bir şekilde yönetilebilen üründe tek bir fotoğraf baskısının maliyeti 75 Kr civarında. Oldukça kolay bir şekilde kullanılabilen Canon Selphy CP800, isteğe bağlı olarak bataryayla taşınabilir hâle de getirilebiliyor.

171.10 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 **8** 9 10

Firma: Erkayalar
Tel: (212) 519 26 11
Web: www.erkayalar.com.tr
Dakikadaki baskı: 1 sayfa renkli
Çözünürlük: 300 x 300 dpi
Bağlantı arabirimi: USB 2.0, kart okuyucu, Bluetooth 2.0
Bilgi ekranı: 2,5 inç
Boyutlar: 120 x 58 x 170 mm
Ağırlık: 907 gram

TP-Link
TL-WR1043ND

Kablolu ve kablosuz ağlarda rakip tanımıyor.

802.11n teknolojisi kapsamında kablosuz olarak 300 Mbps veri transferi hızı sunan TP-Link TL-WR1043ND, rakiplerinden kablolu ağlara sunduğu destekle ayrılıyor. Arkasında dört adet 1000 Mbps'lik Ethernet arabirimi bulunduran ürün, böylece günümüzün birçok bilgisayarları arasındaki ağ iletişimini fark edilir bir biçimde hızlandırıyor. 1000 Mbps ağ desteğinin hissedilebileceği nokta, kuşkusuz bilgisayarlar ya da yine 1000 Mbps destekli bir depolama aygıtından (NAS) yapılacak olan veri transferi. Günümüzün hızlı diskleri de hesaba katıldığında ürün on kata kadar performans artışı sunabilir. TP-Link TL-WR1043ND'de USB bağlantılı cihazları ağda kullanabilmek için bir arabirime de yer verilmiş.

143 TL Puan 1 2 3 4 5 6 7 8 9 **10**

Firma: Arena, Datastar, Nova Elektronik
Tel: (212) 364 64 64, (216) 544 12 00, (216) 645 99 00
Web: www.arena.com.tr, www.datastar.com.tr, www.novaelektronik.com.tr
İletişim: Ethernet
DSL bağlantı: ADSL2 / ADSL2+
Port: Dört adet
Yayın: 802.11n
Hız: 300 Mbps
Duvara asılabilme: Mümkün
Boyutlar: 203 x 129 x 30 mm

ERGONOMİ

Bilgisayar kullanıcılarının daha konforlu ve sağlıklı bir yaşam sürmesi için bilmesi gereken püf noktaları, ergonomik ürünlerle ilgili ipuçları ve örnek modeller bu dosyada.

Serdar CEVHER / serdar@PCnet.com.tr

Ayberk KİMSESİZ / ayberk@pckoloji.com

ÜRÜN SEÇİMİ
AYDINLATMA
EGZERSİZLER
ÇOCUK ERGONOMİSİ
HAVALANDIRMA
OFİS ERGONOMİSİ
OTURMA

BİRÇOK bilgisayar kullanıcısı ne uzun süreli bilgisayar kullanımından doğabilecek riskleri inceliyor ne de bu riskleri en aza indirmek için gerekli olan egzersizleri uyguluyor. Bu tip kullanıcılar ne yazık ki sağlık sorunları yaşamaya daha yatkın oluyor.
Kullanıcılar ergonomik sorunlardan mustarip olsalar dahi vücutlarının verdiği tepkileri ve ortaya çıkan semptomları fark edemiyor ve sorunu tespit edemiyorlar. Doğal olarak, çalışma esnasındaki uygunsuz vücut pozisyonlarından ötürü rahatsızlık yaşayan kullanıcılar, ortaya çıkan ağrılardan ve kas gerilimlerinden nasıl kurtulabileceklerini de bilmiyorlar. Hâlbuki bu gibi rahatsızlıkları tespitinde ve tedavisinde gecikilmesi uzun vadede ciddi sakatlıkları doğurabilir.
Bilgisayarla çalışan herkes, uzun süre hareketsiz kalmanın yaratacağı risklerin bilincine varmalı ve aşağıdaki maddeler hakkında farkındalık sahibi olmalıdır:
1. Bilgisayar kullanırken hareketsiz durumda kalan tüm kaslar sık aralıklarla çalıştırılmalı ve sakatlık riski en aza indirilmeli.
2. Vücut sürekli dinlendirilmeli ve sürekli bilgisayar kullanımından ötürü vücudun verebileceği tüm tepkiler analiz edilmelidir. Sorunların çözümü için beklenilmemeli, gerekli önlemler hemen alınmalı.
3. Tüm bilgisayar bileşenlerinin en sağlıklı şekilde nasıl kullanılacağı ve çevresel etmenlerin nasıl ayarlanması gerektiği hakkındaki bilgiler iyice özümsenmeli.

Ergonomi nedir?

Ergonomi sözcüğü birkaç unsuru bir arada tutuyor. İlk anda bu kelimeyi sadece konforla ilişkilendiriyoruz ama temelde birçok unsur var. Ergonomi probleminin yaşanmadığı yerlerde insanların çalışma performansı daima yüksektir. Daha keyifli düşünürler ve yaptıkları işe odaklanma konusunda sıkıntı yaşamazlar. Bu nedenle ergonominin konforla birlikte niteliği de kapsadığını düşünebilirsiniz.
Konfor ve niteliğin ardından becerilerin kullanımı geliyor. İlk ikisinin ihtiyaçları karşılandığında, işinizle ilgili becerilerinizi en iyi şekilde kullanabileceksiniz. Ergonomi, bilgisayar başında çalışanlar için çok önemli detaylara işaret ediyor. Günün büyük bir bölümünü ekran başında geçirmeniz zaten başlı başına bir yük ve stres nedendir. İlk sıkıntılar, oturduğunuz koltuktaki yer değiştirmelerle başlıyor. Bu, vücudunuzun size verdiği bir mesajdır. Aynı durumu gece uykusunda da yaşıyorsunuz. Ortalama 7-8 saatlik uykuyu sürekli aynı pozisyonda uyuyarak geçirmeniz, iç organlarınız üzerinde baskı oluşmasına neden oluyor. Beyin bu tehlikenin farkında ve her şeyden habersiz olduğunuz derin uyku sırasında ortalama 35 defa konumuzu değiştiriyor. Anlayacağınız, vücudun hareketsizliğe tahammülü yok. Ergonomik ürünler, eklemleri ve kasları tabiri caizse besliyor. Bu bakımdan teknoloji firmalarının birçok çözümü var. Öncelikle bilek, bel, boyun ve bacaklarınızın rahat hissetmesini sağlayacak olan ürünlere göz atacağız. Ardından, çalışma ortamınızı daha ergonomik hâle getirmek için uymanız gereken kurallara ve sağlığınızı korumak için yapabileceğiniz egzersizlere de değineceğiz.

ERGONOMİ

Ergonomik klavye ve fare

En yoğun kullanılan çevre birimleri olan klavye ve fare, zaten ergonomi biliminden yararlanan en yaygın iki ürün olma özelliğini taşıyorlar. Ergonomik fareler sıklıkla oyunculara yönelik hazırlanıyor, çünkü oyun tutkunları saatlerce bilgisayar başında kalabiliyor. Özellikle FPS türü bir oyun söz konusu olduğunda, avuçlarını fare üzerinden kaldıramıyorlar. Ergonomik klavyeyi yalnızca oyuncularla kısıtlı tutmamak gerek. Çok yoğun şekilde yazı yazan ve oyun oynayan bir kitle için klavyelere ödenen paranın bir sınırı olmaz. Klavyelerde tuş dizaynı, tuşların yerleşimi ve bilek desteği gibi detaylar var. Ergonomik klavyeleri diğer klavyelerden ayıran detay, her iki ele doğal açılarını bozmamak kaydıyla kazandırdıkları kullanım şeklidir. Bu sayede kas gerilimi en aza iniyor. Özel tuşlar atanabilen ve ayrık/ayrılabilen klavyeleri de ergonomik klavye olarak algılayabilirsiniz.
Yazılım devi olarak bilinmesine rağmen ergonomik klavye üretimine 1998'de başlayan Microsoft, bu alanda başı çeken firmalardan biri. Doğal kavisli, bölünmüş tasarımdaki modelleri hâlâ üretimde ve ofis çalışanlarının hayatını kolaylaştırıyor. Yukarıdaki fotoğraf, ergonomik klavye tasarımları arasında en yaygın olan ayrık klavye (split keyboard) türünde bir klavyeye ait. Bu tasarımın altında yatan detay şöyle açıklanabilir: Geleneksel tasarımdaki bir klavye kullanırken, bileklerimizin açısı karşıya bakacak şekilde düzleşir. Bu kullanım

şekli hem ergonomi kriterlerini karşılamıyor hem de karpal tünel sendromunun önünü açıyor. Karpal tünel sendromu, el bileklerinde yaşanan bir çeşit sinir sıkışmasıdır. Bilgisayar kullanıcılarının çoğunda görülür. Ergonomik klavyelerde bu sorunun ortaya çıkma olasılığı azalıyor. Klavyelerin tuş dizilimi, sol ve sağ el bileklerine uygun şekilde tasarlanıyor. Yukarıdaki fotoğrafta klasik bir klavye tasarımı görünüyor. Klasik tasarımın olumsuz etkisi, el bileklerinin içeriye doğru kırılması. Normalde bileklerin dışarıya doğru bakması, yani doğal açının bozulmaması gerekir. Ergonomik klavye ararken yukarıdaki tasarımın aynısını aramanıza gerek yok. Tuşların tepeye yükseliş açısı neredeyse tüm ergonomik klavyelerde aşağı yukarı aynı ama her model farklı ergonomik özelliklere sahip olabiliyor.
Bu ürün, Logitech firmasının ergonomi görüşüne göre tasarlanmış. Sol ve sağ bileklere doğal açısını kazandıran bir kanal görünmüyor. Oysa bu klavye tamamen ergonomik. Tuşların konumlandırılması yay şeklinde ve parmaklar tuşlara tepeden basıyor.

Farelerde de el tutuşunun yanı sıra avuç içine uygulanan baskı önemlidir. Bazı ilginç fareler, ergonomiden çok uzaklarda dolaşabiliyorlar; aşağıdaki tasarımlar gibi: Dizaynın sıra dışı olması, size yaşatacağı deneyiminde kusursuz olacağı anlamına gelmez. Avuç içinin başladığı nokta, farenin tepe noktasına doğru çıkan eğimle sürekli etkileşimde olacağı yerdir. Yani bir fare sizi rahatsız etmeye başladığında, bunun belirtilerini ilk olarak bu noktada hissedeceksiniz. Bir de parmakların boşta kalma sorunu var. Sağ elin son iki parmağına dikkat edin.
Yukarıdaki model, oyuncular için tasarlanmış bir fare. Yazının başında da belirttiğimiz gibi, oyuncular için tasarlanan her ürün aslında ergonomi kriterleri göz önüne alınarak hazırlanıyor. Üst alan yüksek değil, sert geçişler yok. Fare, yerleştirildiği zemin üzerinde yayılıyor ve sağ tarafta serçe parmağın oturabileceği bir boşluk var; yani fare elinizle bütünleşiyor. Tabii piyasadaki bütün fareler bu tasarıma sahip değil. Tercih sırasında

şunları düşünebilirsiniz:
• Büyük bir eliniz varsa (uzunluğu 20-22 cm) geleneksel fareleri eleyebilirsiniz.
• Web gezintilerindeki tıklamaları işaret parmağı ve orta parmakla gerçekleştiriyoruz. Özellikle işaret parmağının son iki eklemininin bir kanal üzerine yerleştirilmiş olması gerekiyor. Aynı şey orta parmak için de geçerli. Eğer üst yüzeyde bu parmaklara özel boşluklar yoksa, parmaklarınız, eklemlerin büküldüğü noktadan biraz yukarıda kalacaktır. Aşağıdaki fotoğrafı inceleyebilirsiniz.
• Programlanabilir tuşlar, daha az bilek ve eklem hareketi anlamına geliyor. Mesela sayfalar arasında dolaşırken, farenin muhtemelen başparmak hizasında konumlandırılan özel tuşları sayesinde, imleci hareket ettirmeden ileri/geri komutlarını verebilirsiniz.
• Bazı modeller avcunuzu terletebilir. Yüzey malzemesine dikkat edin. Naylon desen kullanılan ürünleri tercih etmenizi önermiyoruz.
• DPI değeri, oyunlarda ve çift monitör

kullanımında önem taşıyor. DPI, farenin tarama hassasiyetidir. Monitör çözünürlüğünüz yüksekse (1920x1080 gibi) veya birden fazla monitör kullanıyorsanız, DPI ayarı özelleştirebilir fareleri tercih edebilirsiniz. Farelerde bu ayar seçeneği, üst yüzeye veya zemine yerleştiriliyor. Üstte olması daha konforlu olacaktır. İstediğiniz DPI'a (100-400-800-1000-1400-2000 ve 3600 gibi) hızlı şekilde geçiş yapabilirsiniz.

Dizüstü bilgisayar stantları

Bu ürün grubundaki modeller, dizüstü bilgisayarınızı kullanırken dirsek ve bel konforunuza yönelik iyileştirmeler sağlıyor. Kötü kullanım senaryolarını şöyle sıralayabiliriz:

- Ayaklar bağdaş kurulu konumdayken bilgisayar kullanmak, kan dolaşımını olumsuz yönde etkiler.
- Kanepe veya yatağa yüz üstü uzanırken, dirseklerinize, belinize, boynunuza ve binen yük zaman ilerledikçe artacaktır. İlk ağrıyı belinizde hissedeceksiniz. Boyun ağrılarının yayılımlı bir etki alanı vardır. Sızı kollarınıza kadar ilerleyebilir.
- Boyun omurlarının zarar görmesinin nedenleri arasında bilgisayar kullanımındaki sabit ve hareketsiz kullanım başı çekiyor.

Mousepad

Mousepad'ler (fare altlıkları) farenizin kullanılabilirliğini üst düzeye taşıyan ürünlerdir. Yani farenizden en iyi verimi almak ve bileğinizin hareket alanını dar bir alanla sınırlamak için mousepad kullanmalısınız. Tabii burada promosyon olarak da dağıtılan birkaç liralık

Bu dizüstü kullanım tercihinin pek sağlıklı olduğunu söyleyemeyiz. Diz eklemleri uzun bir süre sabit kalacak. Bir süre sonra boyun ve sırt ağrıları da başlayacaktır.

Stant ürünlerinin en güzel yanı, konumuza göre ayarlanabiliyor olmaları. O an nasıl oturmak istiyorsanız, yüksekliği ve açıyı buna göre değiştirebiliyorsunuz.

mousepad'lerden bahsetmiyoruz. Firmalar mousepad'ler üzerinde de farklı teknolojiler denemeye başladılar. Bu ürünleri özellikle oyuncu kitlesi sıklıkla tercih ediyor. Bu sayede farelerin oyunlardaki konfor ve doğruluk performanslarının yükseleceğini biliyorlar. Fare-mousepad ilişkisini maksimum düzeye çıkaran detayların başında mousepad'lerin yüzey malzemesi (yüzeyin örgü şekli ve aralıklardaki boşluklar) ve genişliği geliyor. Elinizde çok yüksek DPI değerine bir fare olabilir, fakat mousepad'in yüzeyi bu yüksek hassasiyeti destekleyecek beceride değilse farenizin performansı anlamsızlaşacaktır. Piyasada 8000 DPI'a kadar destek veren -ki 8000 DPI hiçbir zaman gereksinim duymayacağınız bir rakam- mousepad'ler bulabiliyorsunuz. Ofis kullanıcılarına özel olarak hazırlanan bilek destekli ürünler de var. Bu alanda başı çeken markalar Qpad, Razer, Khan Gaming, CM Storm ve SpeedLink şeklinde sıralanabilir.
Özel mousepad'lerin malzemeleri de fark yaratıyor. Örneğin bazı ürünleri masanıza yerleştirdiğin andan itibaren kayma ve yerinden oynama gibi beklenmedik aksaklıklarla karşılaşmıyorsunuz. Bu sınıftaki mousepad'ler sıvı geçirgenliğine karşı dirençliler ve ışığı yansıtmıyorlar. Işığı yansıtan ürünler, lazer farelerin performansını düşürüyor.

Monitör stantları

Monitör stantlarının ülkemizdeki öncüsü Ergotron firması ve piyasada bolca mo-

delini bulmak mümkün. Stantların yanı sıra duvara ve masaya monte edilme özelliğine sahip ürünleri var. Üç monitöre kadar ergonomik bir çalışma ortamı yaratabiliyorsunuz. Fiziksel yapınıza uygun açı ve yüksekliği ayarladıktan sonra keyifli bir şekilde çalışmalarınıza başlayabilirsiniz. Göz hizasına konumlandırdığınız monitör, vücudunuzu dik tutmaya sebep olacağından duruş bozukluklarını ortadan kaldırıyor.

Bilek, sırt ve ayak destekleri

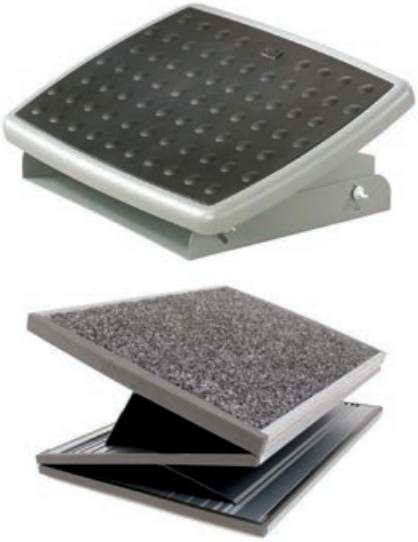

Pek bilinmiyor olsa da bilgisayar başında otururken sırt, bilek ve ayaklarınızın rahatlığı için özel ürünler tasarlanıyor. Özellikle ayak desteklerinin altını çizmek gerek. Koltuktayken vücudun en hareketsiz alanı bacak, kalça ve diz bölümleridir. Bilekleriniz için mousepad'lerin bazı modellerine özel bir tümsek yerleştiriliyor. Ayrıca klavyelerde de bilekleriniz için yastıklar göreceksiniz. Bilekler için alabileceğiniz önlemler bunlar. Sıkıntılı bir koltuğunuz varsa sırt ağrısı çekebilirsiniz. Bu durumda arka tarafınıza ortopedik yastık veya uygun bir sırt desteği yerleştirmeniz gerekiyor. Ayaklıkları da unutmayalım. Koltuğa sırtınızı yasladığınızda ayaklarınız havada kalıyorsa mutlaka bir destek kullanmalısınız. Bu ürünler ayak bileği eklemlerinizi ve bacak damarlarınızdaki kan dolaşımını rahatlatır.

Özel koltuklar

Koltuklar ergonominin en önemli oyuncusudur. Öyle ki kimi koltuklarda oturmaya yarım saat bile dayanamazsınız. Vücudunuz sürekli bir hareket halindedir. Kuyruk sokumu olarak tabir edilen bölgeniz yavaş yavaş öne doğru ilerlemeye başlar. Zaten bu oturuş şekli bel ağrılarının yanı sıra kıl dönmesi gibi rahatsızlıkların da nedenleri arasında sayılıyor.
Koltuk seçiminde öncelikle fiziksel yapınızı göz önüne almalısınız. Ardından koltuklar arasındaki ayırt edici detaylar üzerinde durabilirsiniz. Temelde korumanız gereken en önemli yerler boyun ve beldir. Ülkemizde müdür/yönetici koltuğu olarak sınıflandırılan ürünler bel, boyun ve kol desteklerini sağlıyorlar. Son dönemlerde koltuklardaki sırt desteği file tipinde hazırlanıyor, hatta file kullanımını üst sınıf ürünlerde de görebilirsiniz. Bununla birlikte tematik ürünlerden uzak durmakta yarar var. İlginç tasarımlar göze hoş görünebilir ama üzerine oturmadan ve özellikle arkaya doğru baskı uygulayarak direncini gözlemlemediğiniz hiçbir koltuğu satın almayın. Kolçakların sünger-plastik karışımı malzemelerden üretilenleri uzun vadede dayanıklı değiller. Arkaya yaslanmayı seviyorsanız, kolçakların montajlandığı bölgelerin sağlamlığından emin olmalısınız. Zaman içinde tekrarlanan zorlamalar, bu bölgelerin kırılmasına ya da çatlamasına neden olabiliyor. Kolçakların kiriş noktalarının kromdan güç alması, sağlamlığı birkaç seviye yukarıya taşıyacaktır.
Orta sınıf koltuklara örnek olarak yukarıdaki ürünü gösterebiliriz. Bel ve -tamamen kapsamıyor olsa da- sırt dayanağı var. Boyun desteği yok. Kalça bölgenizin yerleştirdiği alan arkaya doğru eğim alıyor, böylece kuyruk sokumu bölgenizin ileriye kayması engelleniyor. Bel dayanağı geniş değil, yukarıya yükseldikçe genişliyor. Kolçakların kiriş yerleri plastik değil, ayaklar paslanmaz çelik ve tekerleklerin giriş yerleri de aynı kaliteyi devam ettiriyor.

OFİS ERGONOMİSİ

Ofisinizde verimli bir çalışma ortamı oluşturabilmeniz için ergonomik bir tasarımın bulunmasına özen göstermelisiniz. Ofis ergonomisini sağlamak adına atabileceğiniz en basit adımlardan biri, monitörünüzü düzgün bir şekilde yerleştirerek ve aydınlatmayı en uygun seviyeye ayarlayarak ekranı rahatça ve net bir biçimde görebilmektir. Gereğinden fazla aydınlatmanın monitörünüzde yaratacağı yansımalar göz yorgunluğu ve baş ağrısına sebep olabilir. Bunun yanında, yansıma nedeniyle ekranı daha iyi görebilmek amacıyla rahatsız pozisyonlarda oturmanız da kısa sürede yorulmanıza yol açacaktır.
Bir ofiste kullanıcının rahatını ve üretkenliğini etkileyen en önemli etmenlerden diğer ikisi de havalandırma ve ortamdaki nem oranıdır.

Ergonomik ofis ortamı için öneriler

1. Ofis ortamındaki tavan lambaları, masa lambaları ve pencerelerden gelen ışık, gözlerinizin yorulmaması için gerekli ideal seviyeye ayarlanmalıdır.
2. Çalışma ortamınızda uygun hava sıcaklığının sağlanması için gerekli havalandırma sağlanmalıdır.
3. Klima veya vantilatörün doğrudan üzerinize hava üflemesinin önüne geçilmelidir.

Ofis ergonomisini bozan unsurlar

Bu noktaya kadar, bilgisayar karşısında uzun süre oturmanızdan doğacak aksaklıkları ve bu sıkıntılardan nasıl kurtulabileceğinizi içeren bilgiler vermeye çalıştık. Ancak tüm önerilerimizi dikkate alsanız ve mümkün olduğu kadar uygulasanız dahi, çalıştığınız sırada sağlığınızı riske atabilecek "plansız çalışma" gibi başka faktörler de etkili olabilir.
Daha da önemlisi, eğer vücudunuzdan gelen erken sinyalleri fark edemezseniz, bu sinyaller ileride ciddi sağlık sorunlarına neden olabilecek ufak çaplı sıkıntılara neden olabilir. Eğer çalışma esnasında iş organizasyonuna önem verir ve sağlıklı kalma yönündeki duyarlılığınızı aklınızdan çıkarmazsanız, vücudunuzda geçici veya kalıcı hasarların oluşma ihtimalini en aza indirmiş olursunuz.

Ofis ergonomisini sağlamaya yönelik çözümler

1. Sürekli aynı işi yapmak yerine görevlerinizi bölerek çeşitlendirmeyi (örneğin birden fazla işi bölerek yapmayı) deneyin. Böylelikle iki farklı iş arasında gözlerinizi ve kaslarınızı dinlendirmek için zamanınız olacaktır.
2. Mümkünse, ofis ortamını istediğiniz zaman rahatınıza uygun olarak farklı pozisyonlarda çalışabileceğiniz şekilde düzenleyin. Belirli aralıklarla farklı şekillerde oturabilmenizi sağlayacak mobilyalar tercih etmeniz işinizi kolaylaştıracaktır. Böylelikle belli kas grupları çalışırken diğerlerinin dinlenmesini sağlayabilirsiniz.
3. Fareye olan bağımlılığınızı azaltın ve klavye kısayollarını daha çok kullanın. Örneğin dosya kaydetmek için CTRL+S, yazıcıdan çıktı almak için CTRL+P kısayollarını kullanabilirsiniz. Bazı işler daha fazla fare kullanımını gerektirebilir. Bu gibi alanlarda çalışan kullanıcılar kendilerini rahatlatabilecek fare kısayollarını da öğrenmelidir.
4. Yinelenen görevleri ve sabit vücut pozisyonlarını gerektiren işler kaslarda gerilmeye yol açabilir. Eğer bu tip işler yapıyorsanız, çalışma esnasında mutlaka sıklıkla kısa aralar vermeli ve gevşemeye çalışmalısınız. Bu gibi aralıklarda ayağa kalkarak açma-germe hareketleri yapmak ve odada dolaşmak faydalı olacaktır. Böylelikle kan dolaşımınız hızlanacak ve kaslarınız gevşeyecektir.
5. Bilgisayarla ve bilgisayarsız hallettiğiniz işleri birleştirmeye çalışın. Böylelikle bilgisayar karşısında çok uzun süre oturmak yerine sıklıkla hareket edecek ve vücudunuzun değişik kas gruplarını çalıştırmış olacaksınız.

AYDINLATMA

Ergonomik aydınlatma, sağlıklı bir çalışma ortamının oluşturulması için dikkat edilmesi gereken oldukça önemli bir unsurdur. Aydınlatma konusunda dikkat edilmesi gereken ana başlıklar şu şekilde sayılabilir:
1. Çalışma ortamınızdaki ergonomik aydınlatma, yaptığınız işle bağlantılı olarak şekillendirilmelidir. Eğer basılı dokümanlarla çalışıyorsanız, iyi ışıklandırılmış bir alanda parlak lambalarla çalışmanız gerekir. Ancak bilgisayarla ilgili işlerde ışıklandırmayı sınırlandırmalısınız.
2. Çalışan kişi ışık kaynaklarının pozisyonlarını, açılarını ve bu kaynakların sunduğu ışığın seviyesini isteğine göre belirleyebilmelidir.
3. Işığın istenilen yöne yönlendirilebilmesi ve yayılabilmesi için, ışık kaynağının bir filtresi veya abajuru olmalıdır.
4. Işık kaynağı yalnızca belirli bir pozisyonda çalışmak için ayarlanmamalı, farklı pozisyonlarda çalışabilmek için gereken ayarlanabilirliğe sahip olmalıdır.

Monitör parlaklığı

Kullandığınız monitörün parlaklığını maksimum seviyeye ayarlamışsanız, ekrandaki nesneleri net bir şekilde görebilmek için gözlerinizi daha fazla yormanız gerekecektir. Gözlerinizin daha çabuk yorulması da baş ağrısı gibi sonuçlarla veriminizi düşürebilir.

1. Işık kaynaklarını çalışma ortamınızın sağına veya soluna, göz seviyenize denk bir yüksekliğe yerleştirmek idealdir.
2. Abajur veya çeşitli başlıklar kullanarak ışığı yaymayı deneyin. Böylelikle yazı yazarken, belge okurken vs. monitörde oluşabilecek yansımaları ve fazla parlaklığı engellemiş olacaksınız.
3. İmkânınız varsa, okuma ve yazmaya dayalı işlerle uğraşırken monitör etrafında oluşabilecek parlaklığı sınırlandırmak için iyi bir masa lambası kullanın.
4. Genelde basılı materyalle uğraşan veya CRT (tüplü) monitörle çalışan kişiler için aydınlatma 20-50 mum seviyesinde olmalıdır. LCD monitörlerle çalışanlar içinse daha yüksek aydınlatma (73 muma kadar) gerekebilir.

Diğer ışık kaynakları

Monitörün arkasında bulunan ışık kaynakları kontrast problemi yaratarak ekranın net bir şekilde görülebilmesini engelleyebilir.
1. Pencereleri ışığı engelleyecek perde veya jaluzilerle kapatarak aşırı parlaklığı engelleyebilirsiniz. Tabii perdeyi veya jaluziyi ışığı hiç geçirmeyecek şekilde değil, ışığın doğrudan size gelmesini engelleyecek şekilde kullanmalısınız. Böylelikle ışık odaya yayılacaktır. Doğu-batı doğrultusunda bulunan pencereler için dikey eksende açıp kapatabileceğiniz jaluziler, kuzey-güney doğrultusunda bulunan pencereler için de yatay eksende kullanabileceğiniz perdeler idealdir.
2. Mümkün olan her koşulda, dolaylı yoldan veya yayılarak gelen ışık tercih edilmelidir. Görüş alanınızda kuvvetli bir ışık kaynağı bulunmamasına dikkat etmelisiniz. Kullandığınız lambalarda ışığın doğrudan size ulaşmasını engelleyen abajur veya filtreler bulunması da önemlidir.
3. Eğer çalıştığınız alana pencereden gelen ışığı engelleme şansınız bulunmuyorsa, çalışma masanızın yönünü değiştirmeyi deneyebilirsiniz.

Monitör kontrastı

Eğer bilgisayarınızın ekranındaki karanlık ve aydınlık bölgeler arasındaki kontrast (karşıtlık) fazla olursa, zamanla göz yorgunluğu ve baş ağrısı sıkıntılarından yakınmaya başlayabilirsiniz.
1. Monitörünüz pencereler ve ışık kaynaklarına uygun bir açıda yerleştirilmelidir. Masa lambası gibi yerel aydınlatmalar, ekranınızda parlama yaratmayacak yerlere konulmalıdır.
2. Ekranınızı belirli aralıklarla hafif nemli bir bezle silerek temizlemelisiniz. Zamanla biriken toz tabakası net görüşü engelleyebilir.
3. Pencerelerden ekranınıza gelen ışığı engellemek için perde veya panjur kullanmalısınız.
4. CRT monitör kullanıyorsanız yansımaları engellemek için monitörünüze uygun yansıma filtreleri takabilirsiniz.
5. Tavan aydınlatmasından gelen yansımaları engellemek için abajur kullanabilirsiniz.

HAVALANDIRMA

Eğer bir çalışma ortamındaki havalandırma sistemi düzgün şekilde yapılandırılmazsa, ortamda bulunan çalışanlarda çeşitli rahatsızlıklar ve sağlık sorunları ortaya çıkabilir. Havalandırma sistemi kötü tasarlanmışsa veya düzgün çalışmıyorsa rahatsızlıklar oluşacaktır. Örneğin, doğrudan insanlara hava üfleyen klimalar ve ısıtıcılar sağlığa zararlıdır. Özellikle lens kullananlar için doğrudan üflenen kuru hava sonucunda göz kuruması riski oluşur. Eğer odadaki hava dolaşımı yetersizse, zamanla ortamdaki hava boğucu bir hâle gelecektir. Ortamdaki hava sıcaklığının standart değerlerden yüksek veya düşük olması o ortamda çalışanların rahatına ve verimliliğine etki eder.
1. Eğer çalışma alanındaki hava üfleyen cihazlar havayı dağıtma ve farklı yerlere yönlendirme özelliğine sahip değilse, çalışanların masa ve sandalyelerini bu cihazların önüne koymamak gerekir.
2. Hava akımını dağıtmak veya farklı bir yere yönlendirmek için havalandırıcıların önüne kanatlar takılabilir veya doğrudan hava akımını engelleyecek parçalar koyulabilir.
3. Havadaki nem oranı %30 ile %60 arasında tutulmalıdır.
4. Sıcak yaz ayları boyunca çalışma ortamındaki sıcaklığın 20° ile 24° arasında olmasını sağlayın. Kış ayları içinse önerilen 24° ile 26° arasında bir sıcaklıktır.

ERGONOMİK OTURMA

"Ergonomik oturmak", başınızdan ayak parmaklarınıza kadar vücudunuzun tüm uzuvlarının ideal şekilde konumlandırılmasıyla rahat bir çalışma pozisyonu elde etmek olarak tanımlanabilir. Bilgisayarla çalışacağınız ortamın nasıl şekillendirilmesi gerektiği konusuna gelmeden önce, doğal vücut pozisyonunuzun nasıl olması gerektiği hakkında bilgiler verelim.
Bu ergonomik oturma önerileri, kaslarınız, dokularınız ve omurganızdaki yorgunluğu ve gerginliği azaltmanıza ve bu sıkıntılardan doğabilecek ergonomik sorunları önlemenize yardımcı olacaktır. Bilgisayarla çalışırken ergonomik oturma pozisyonunuzu korumak istiyorsanız, aşağıdaki önerileri dikkate alın:
• Ellerinizin, bileklerinizin ve kollarınızın ön kısmının aynı hizada ve neredeyse yere paralel olduğundan emin olun.
• Başınız dik bir şekilde karşıya bakarken vücudunuzun ve başınızın (dikey olarak) aynı çizgide olduğundan emin olun.
• Kollarınızın üst kısımlarının vücudunuzun iki yanında doğal pozisyonda bulunduğundan ve böylelikle omuzlarınızın rahat durumda olduğundan emin olun.
• Dirseklerinizin vücudunuza yakın oldu-

ğundan ve 90 ila 110 derecelik bir açıyla uzandığından emin olun.
• Ayaklarınız ya bir ayak iskemlesi tarafından desteklenmeli ya da yere düzgünce basmalıdır.
• Vücudunuz dik dururken, belinizin iyi bir şekilde desteklendiğinden emin olun.
• Oturduğunuz kısım, kalçanızı ve uyluk kemiklerinizi iyice desteklemelidir.
• Otururken kalçalarınızın ve dizlerinizin neredeyse aynı yükseklikte olduğundan emin olun.

DİZÜSTÜ BİLGİSAYAR

Dizüstü bilgisayarla çalışanlarda en çok karşılaşılan sorunlardan bir tanesi, her gün saatler boyunca ekranın alt kısmına doğru bakmak için boynun eğik biçimde tutulmasından ötürü sırtın üst kısmı ve boyundaki kaslarda zamanla hasar oluşmasıdır. Dizüstü kullanıcılarında karşılaşılan bir diğer sorun da, kullanıcılara hayatı çekilmez kılan ve iyileşmesi için aylarca, hatta yıllarca sürebilecek terapi masajları gerektirebilen tekrarlayan gerilim deformasyonudur (Repetitive Stess Injury, kısaca RSI). Bu sıkıntılar sadece bilek desteği veya klavye altlığı kullanılmadığı için oluşmaz.

1. Dizüstü bilgisayarınızı sıklıkla taşımıyorsanız mümkün olduğu kadar büyük ekranlı bir model tercih edin, böylece ekranı daha rahat okuyabilirsiniz. Eğer dizüstünüzü sıklıkla taşıyorsanız, evde kullanacağınız zamanlar için ilave bir monitör satın almayı düşünebilirsiniz.

2. Ekranı mümkün olduğunca uzağa yerleştirmeye çalışın. Yazıları daha rahat okumak istiyorsanız yazı tipi boyutunu büyütün.

3. Yerleştirdiğiniz ekranın en üst kısmı, göz seviyenizin 5-7 cm altında olsun. Daha iyi görüş için ekranı yukarı doğru kaldırın.

4. Ekranınızı pencerelerden veya herhangi başka bir ışık kaynağından ötürü oluşabilecek yansımaları engelleyecek şekilde konumlandırın.

5. Çalışırken başvurduğunuz basılı kaynaklar varsa, bu kaynakları okumak için boynunuzu sürekli eğmenizi engelleyecek kâğıt tutucular kullanmayı deneyebilirsiniz.

ÇOCUK ERGONOMİSİ

Her yaştan insanın bilgisayar kullandığı çağımızda, çocuklar için de bilgisayar ergonomisine dikkat etmek oldukça önem kazanmış durumda. Bilgisayar kullanan çocukların olası sağlık problemlerine karşı korunması önemli, çünkü birçoğu hâlihazırda kendileri için fazla büyük olan donanımları kullanmakta.

Bilgisayar kullanan çocuklar eğer gerekli önlemler alınmazsa erken yaşta göz bozukluğu, karpal tünel sendromu ve eklem ağrıları gibi sıkıntılar yaşayabilir. Çocuğunuz kaç yaşında olursa olsun onun bu rahatsızlıklara yakalanmasını engellemek, hastalığa yakalandıktan sonra tedavi için uğraşmaktan çok daha kolay olacaktır. Okul çağındaki çocuklara ayarlanabilir ergonomik ürünlerle çalışma alışkanlığını aşılamak, onlara yalnızca uzun vadede sağlıklı bir vücut vadetmekle kalmaz, aynı zamanda büyüdüklerinde de sağlıklarına dikkat etmek için özen göstermelerini sağlar.

Bilgisayar kullanan çocukların sayısı her geçen gün artarken, üreticiler de erişkinlerin yanında çocukların da ihtiyaçlarını karşılayabilecek ergonomik bilgisayar masaları üretmeye başladı. Bir çocuk için bilgisayar masasının alçak olması en önemli kriter. Diğer yandan, masanın çocuğun rahat çalışabilmesine engel olacak herhangi bir unsur da içermemesi önemli. Monitörün çocuğun göz seviyesinde olması, klavyenin ve farenin de rahat kullanım için ideal yüksekliğe yerleştirilmiş olması gerekiyor.

Çocuk ergonomisi için öneriler

• Monitörü çocuğun göz seviyesinde veya daha aşağıda olacak şekilde konumlandırın. Gerekiyorsa monitörün altlığını çıkarın, çocuğun oturduğu sandalyeyi yükseltin veya çocuğun daha yukarıda oturabilmesi için sandalyeye çeşitli eklemeler yapın.
• Çoğu ofis koltuğu çocuklar için fazla büyük olduğundan, çocuğun arkasını desteklemek için koltuğun yaslanılacak kısmına bir yastık veya minder koyun.
• Çocuğun rahatça bilgisayar kullanabilmesi için ayağından destek alması gerekir. Eğer oturduğu yer fazla yüksekse, ayaklarını koyabilmesi için bir kutu veya ayak taburesi kullanabilirsiniz. Çocuğun ayaklarını sandalyenin kenarlarına koyması kan dolaşımını engelleyebilir. Çocuğunuzun dizleri yaklaşık 90-120 derecelik bir açıyla durmalıdır.
• Eğer evinizde çocuklar ve erişkinler aynı bilgisayarı paylaşıyorsa, çalışma alanının her kullanıcı için gerektiği gibi ayarlanabileceğinden emin olun.
• Klavye kullanımı sırasında bilekler doğal pozisyonunda olmalı, herhangi bir açıyla bükülmemelidir. Farenin kullanılacağı alan klavyeye yakın olmalı, böylelikle çocuğunuz kolunu vücudundan uzağa uzatmak için uğraşmamalıdır.
• Göz yorgunluğunu azaltmak için ortamdaki aydınlatmanın yeterli olduğundan ve monitörde yansıma olmadığından emin olun.
• Çocuğunuzun bilgisayarla geçirdiği süreye belirli bir sınır koyun. Ayrıca bilgisayar kullanımı esnasında belirli aralıklarla mola vermesini sağlayın.
• Sağlıklı bir kas gelişimi ve sakatlıklardan korunmak için çocuğunuzun yeterli miktarda sıvı tüketmesi bir diğer gerekliliktir. Bu yüzden çocuğunuzun günde en az 1 litre su tüketmesini sağlamalısınız. Gazlı içecekler, meyve suları veya diğer içecekler suyun yerini tam olarak tutmayacaktır.

BİLGİSAYAR KULLANICILARI İÇİN EGZERSİZLER

Çalışma ortamınız tamamen rahatınıza göre yapılandırılmış ve tüm gerekliliklerinizi yerine getiriyor dahi olsa, yanlış alışkanlıklarınız istenmeyen gerginlik ve yorgunluklara neden olabilir. Uzun süren sabit vücut pozisyonu kan dolaşımını da kötü yönde etkileyebilir.
Bu tip sıkıntıları önlemek için aşağıdaki egzersizleri uygulayabilirsiniz:

• Her 20-30 dakikada bir 1-2 dakikalık molalar verin ve esneme egzersizleri yapın. Çalıştığınız her saatin ardından, biraz daha uzun bir mola verin veya 5-10 dakika için başka bir işle uğraşın. Öğle veya akşam yemeğinizi yerken bilgisayar başında olmamaya çalışın.

• Periyodik olarak gözlerinizi dinlendirerek ve farklı yerlere odaklanarak göz yorgunluğunu engellemeye veya geciktirmeye çalışın. Gözlerinizi monitörden ayırın ve daha uzaktaki başka nesnelere doğru bakın.

• Yarım saatte bir gözlerinizi avuçlarınızla (bastırmadan) 10-15 saniye kapatarak dinlendirin.

• Çalışırken doğru vücut pozisyonunda durduğunuzdan emin olun. Düzenli aralıklarla vücudunuzu hareket ettirin.

Uygulanabilecek diğer egzersizler "Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur" deyişi bilgisayar kullanıcıları için de geçerlidir. Bilgisayarla çalışırken vücudunuz hareketsiz kalır ve herhangi bir eylemde bulunmaz. Bilgisayar kullanıcılarının yaşadığı ve bu kitapta bahsetmediğimiz diğer sorunlardan biri de, sürekli hareketsiz kalmaktan ötürü vücutta yağlanmanın artması ve obezitenin başlamasıdır. Bu durum uzun vadede birçok farklı rahatsızlığı da beraberinde getirebilir.
Bu kısımda anlatacağımız egzersizleri verdiğiniz ufak aralarda dahi rahatlıkla uygulayabilir ve sağlığınızı korumak için ilk adımları atmaya başlayabilirsiniz.

Gözler

İki yana doğru hareket: İki gözünüzü de önce solunuza, sonra sağınıza odaklayın. Bu işlemi beş kere, başınızı ve boynunuzu döndürmeksizin yapın.
Yukarı ve aşağı hareket: Benzer şekilde, aynı hareketi yukarı ve aşağı doğru beş kez yapın. Gözlerinizi hareket ettirirken başınızın ve boynunuzun sabit kaldığından emin olun.
Çevirme hareketi: Şimdi, gözlerinizi dairesel bir şekilde hareket ettirin. İki gözün de aynı noktaya odaklanmasını sağlayın ve gözlerinizi çevirme işlemini beş kez saat yönünde, beş kez de saat yönünün tersine doğru yapın.

Boyun

İki yana doğru hareket: Derin bir nefes alın, nefesinizi verirken boynunuzu sağınıza çevirin ve tekrar eski pozisyonuna döndürün. Bu işlemi sol ve sağ tarafa doğru beşer kez tekrarlayın.
Yukarı ve aşağı hareket: Benzer şekilde, derin bir nefes aldıktan sonra boynunuzu tavana bakacak şekilde yukarı doğru kaldırın. Ardından, nefesinizi verirken boynunuzu indirin ve çenenizin göğsünüze değmesini sağlayın. Bu işlem de yukarı ve aşağı doğru olmak üzere beşer kez tekrarlanmalıdır.
Çevirme hareketi: Şimdi, normal olarak nefes alırken boynunuzu dairesel bir şekilde hareket ettirin. Bu işlem sırasında başınızı önce bir omza doğru eğmeli,

Gözlük kullanmanıza rağmen görüşünüzde bir sorun hissediyorsanız numaralarınız değişmiş olabilir; doktor kontrolünden geçmeniz gerekir.

sonra kaldırıp diğerine doğru eğmeli ve sonunda ilk pozisyonuna döndürmelisiniz. Bu işlemi de beş kez saat yönünde, beş kez de saat yönünün tersine doğru yapmalısınız.
Egzersizleri yaparken asla vücudunuzu zorlamayın. Rahatınıza ve sağlık durumunuza göre her egzersizi tekrarlama sayısını düşürebilirsiniz.

Eller

Bilek döndürme hareketi: İki kolunuzu da öne doğru uzatarak ve yumruklarınızı sıkarak esnetin. Yumruklarınızı ikisi birlikte olacak şekilde onar defa saat yönünde ve saat yönünün tersinde çevirin. Yalnızca yumruklarınızı çevirdiğinizden ve kollarınızın sabit olduğundan emin olun.
Dirsek döndürme hareketi: Ellerinizi öne doğru esnetin ve omuzlarınızı avuçlarınızla tutun. Bu pozisyonda dirseklerinizi on defa saat yönünde ve on defa da saat yönünün tersinde döndürün.
El döndürme hareketi: İki elinizi de yanlara doğru açın, avuçlarınız yere dik pozisyonda dursun. Şimdi, iki elinizi de ufak daireler çizecek şekilde döndürün (on defa saat yönünde ve on defa da saat yönünün tersinde). Çizdiğiniz daireler ne kadar ufak olursa, elleriniz de o kadar iyi gevşeyecektir.
Bütün bu egzersizler, koltuğunuzda otururken yapabileceğiniz faydalı hareketlerdir. Eğer hareketleri ayaktayken yapmak isterseniz dik bir şekilde durmanız gerekiyor.

Sırt ve bel

Geriye doğru: Dik ve sağlam bir şekilde durun. Nefes alırken geriye doğru esneyin ve nefesinizi verirken normal pozisyonunuza geri dönün. Geriye doğru eğilirken belinizi zorlamadan mümkün olduğunca

esnemeye çalışın.
İleriye doğru: Dik ve sağlam bir şekilde durun. Nefes alırken iki elinizi de havaya kaldırın ve daha sonra nefes verirken dizlerinizi kırmaksızın ayak parmaklarınıza dokunun. İlk zamanlarda bu hareketi rahat bir şekilde yapamayabilirsiniz, ancak düzenli olarak egzersiz yapmayı ihmal etmezseniz bu hareketi her geçen gün daha rahat yapacağınızı söyleyebiliriz. Bilgisayar başında çalışan insanlar bellerini düzenli olarak esnetmeyi es geçmektedir. Egzersiz yapmaya yeni başladıysanız, ayak parmaklarınıza dokunacak kadar eğilmeniz belinizi acıtabilir. Bu yüzden, ilk başlarda kaval kemiklerinize kadar eğilerek biraz belinizi esnetmeyi deneyebilirsiniz.

Omuz

Büyükçe bir banyo havlusunu kafanızın arkasından geçirin ve iki ucu iki omzunuzdan aşağı inecek şekilde tutun. Ardından, sırayla önce bir elinizi, ardından diğer elinizi aşağı çekerek omuz kaslarınızı çalıştırın.
Bu egzersizlerin haricinde vücut şeklinizi ve kondisyonunuzu korumak için yapabilecekleriniz arasında hafif tempoda koşu, hızlı yürüme, aerobik, yüzme, futbol, basketbol ve tenis gibi etkinlikler de bulunuyor. Her zaman için gün boyunca neredeyse hiç hareket etmediğinizi ve bu açığı bir şekilde kapatmanız gerektiğini aklınızda tutun. Bu nedenle, sabah veya akşam saatlerinde gününüzün bir saatini sağlıklı bir vücut ve sağlıklı bir kafa için feda etmeyi ciddi anlamda düşünmelisiniz.

Karpal tünel sendromunu önlemek için alınabilecek önlemler

Elinizin ve el bileğinizin diğer eliniz ve el bileğinizle aynı hizada olması oldukça önemlidir. Bir eliniz yukarıda diğeri aşağıda olmamalıdır. Kollarınızın ön kısımları yatay ve zemine paralelken üst kısımlar rahat bir pozisyonda durmalıdır. Bu nedenle klavye ve fareyi kullanacağınız alanın yeterince alçak seviyede olması gerekir.
Eğer farkında olmadan omzunuzu kaldırıyor ya da kolunuzun ön tarafının daha rahat bir seviyeye ulaşması için el bileğinizi büküyorsanız, klavye ve fareniz yeterince alçak bir konumda değil demektir. Sorunu çözmek için sandalyenizi yükseltebilir ve bacaklarınıza daha rahat bir pozisyon sağlamak için ayak desteği kullanabilirsiniz. Bacaklarınızı sabit tutmak için germeyin. Eğer kendinizi bunu yaparken yakalarsanız sandalyeniz masadan uzak kalmış ya da sırtınıza gereken desteği vermiyorsunuz demektir. Bir ayak desteği size yardımcı olabilir. Sırtınıza destek vererek doğru ve dik oturduğunuzdan emin olun; böylece karpal tünel sendromunu önleyebilirsiniz. Kollarınızın ve el bileklerinizin sağlam bir yüzeye dayanması da aynı şekilde önemlidir. Kollarınızın masanın keskin kenarlarında ya da rafların üzerinde durmadığından emin olun. Kolları desteklemek için katlanmış bir el havlusu kullanabilirsiniz. Size yumuşak bir yüzey ve kolayca ayarlanabilen bir yükseklik sağlayan bu kolay ve ucuz yöntem sayesinde karpal tünel sendromuna karşı bir önlem daha alabilirsiniz.
Gövdeniz ve kollarınız için rahat bir pozisyon oluşturmak gene de tam olarak karpal tünel sendromundan kurtulabileceğiniz anlamına gelmez. Klavye ve fare uzun zaman sizi aynı pozisyonda durmaya zorlar ve böylece tekrarlayan zedeleyici hareketlere maruz kalırsınız.
Birkaç haftada bir farklı tipteki fareleri kullanmayı deneyebilirsiniz. Örneğin bir hafta normal fare, bir hafta trackball (iztopu), dokunmaya duyarlı tablet (touchpad) vs. kullanabilirsiniz. Bir fareyle ne kadar uzun çalışırsanız, tekrarlayan hareketlerden oluşan zedelenmelerin oluşması riski o kadar artar. Kan dolaşımı düşeceği için zedelenen bir tendonun iyileşmesi aylar ya da yıllar sürebilir. ❖

ComfyDesk

ComfyDesk tüm ergonomi sorunlarını tarihe karıştıran bir ürün olarak göze çarpıyor. Ürün, sunduğu ayarlanabilir yükseklik ve açı gibi özellikleriyle taşınabilir bilgisayarınızı her yerde rahat bir şekilde kullanmanızı sağlıyor. Plus olan modelde soğutma sistemi ve USB çoklayıcı gibi ayrıntılara da yer verilmiş.

Logitech Cordless Desktop Wave Pro

ComfyDesk tüm ergonomi sorunlarını tarihe karıştıran bir ürün olarak göze çarpıyor. Ürün, sunduğu ayarlanabilir yükseklik ve açı gibi özellikleriyle taşınabilir bilgisayarınızı her yerde rahat bir şekilde kullanmanızı sağlıyor. Plus olan modelde soğutma sistemi ve USB çoklayıcı gibi ayrıntılara da yer verilmiş.

Razer Vespula

Hassas kontrol ve hıza dair iki farklı yüzeye sahip olan Razer Vespula, kutusundan bilek desteğini üzerinde bulunduran kauçuk bir katmanla birlikte geliyor. Bilek desteği sayesinde, sürekli fare kullanmak zorunda olan kullanıcıların geleceğe dönük bazı rahatsızlıkların önüne geçebilmesi mümkün. Malzeme kalitesinin yanı sıra taşınabilirlik açısından da ön plana çıkan Razer Vespula'da Razer'a has yeşil tonların tercih edildiği gözlerden kaçmıyor.

Ikea Markus

Uzun süre oturarak çalışılan alanlarda kullanım için tasarlanan Markus koltuk, daha rahat oturma için yükseklik ayarlı. Ayarlanabilen ve kilitlenebilen eğim fonksiyonu, dengeyi sağlıyor ve farklı oturma pozisyonlarına uyum sağlayabiliyor. Dâhili bel desteğiyle sırt bölgenize ekstra destek sağlanıyor. Baş yastığıyla boyun ve başınız için de destek sağlanmakta. File şeklinde arkalık, otururken sırtınıza hava gelmesini sağlıyor.

Microsoft SideWinder X8

Microsoft SideWinder X8, bilgisayarla 2,4 GHZ'lik radyo sinyalleriyle haberleşiyor. BlueTrack teknolojisi sayesinde tüm yüzeylere uyum sağlayan üründe çözünürlük ayarının anlık olarak değiştirilebilmesi ve aktif değerin sunulan küçük LCD ekran üzerinden görülebilmesi mümkün. Tek bir şarjla 30 saate kadar kullanılabilen üründe ergonomi ve tuşların dizilimi dört dörtlük. Kolay makro kaydı ve değişebilir ayaklıklar da önemli detaylardan.

Genius MaxFire Blaze 2

Genius MaxFire Blaze 2, eli büyük olanların daha rahat olduğuna kanaat getirebileceği bir ürün. Tasarımında beyaz rengi şeffaf turuncu tuşlar ve kollarla buluşturan üründe analog kontrol kolları isteğe bağlı olarak tek tuşla devre dışı bırakılabiliyor. Turbo özelliği sayesinde belirlenecek bir tuşa ardı ardına üç kere basılmış şekilde davranabilen ürün, Sony'nin PlayStation 2 ve 3 oyun konsollarına ek olarak bilgisayarla da kullanılabiliyor.

Creative Sound Blaster Fatal1ty MK II

CREATIVE'in oyuncu kulaklıklarından biri olan Sound Blaster Fatal1ty MK II, rahatlık ve ses performansı açısından oldukça başarılı bir ürün. Sağlam yapısına karşın oldukça hafif olan üründe kulaklara ve kafanın üst bölgesine temas sağlayan süngerler şekil alarak, sürekli baskı yapmanın tam aksine rahatlık açısından ciddi avantaj sağlıyor.

Targus TEB01

Ergonomik taşınabilir bilgisayar çantalarına örnek olarak gösterilebilecek olan Targus TEB01, ayarlanabilir sırt askıları sayesinde her kullanıcı için konfor sağlıyor. 16 inç ekrana kadar olan taşınabilir bilgisayarlara uyum sağlayan çantada cüzdan ve evraklar için özel bölme ve hatta müzik çalarlar için kulaklık çıkışına kadar birçok ayrıntıya yer veriliyor. 1,40 kg boş ağırlığa sahip olan çanta ergonomisiyle sizi, kalınlaştırılmış yan duvarlarıyla taşınabilir bilgisayarınızı en iyi şekilde koruma altına alıyor.

Değiş(e)meyenler

Teknolojinin her yönü gelişiyor ama inatla yerinde saymayı ve hatta geri gitmeyi başaranlar da yok değil.

Pamir KIZILTUĞ
pamir@PCnet.com.tr

GERİDE bıraktığımız ayın bilişim dünyasındaki en büyük gelişmesi sansüre dair oldu. Arkadaşlarım konuyla ilgili görüşlerini yeteri kadar kaleme alacağından ben benim tarafta olan bazı konuları aktarmak istiyorum. Donanımlar ve teknolojik gelişmeler yerine bu ay biraz daha farklı şeylerden bahsedeceğim. Öncelikli olarak geçen ay taşındım ve buna bağlı olarak birçok kurumla muhatap olmak zorunda kaldım. Şöyle ki, bazı eşyaları internetten tedarik etmem gerekiyordu. Bunun dışında naklettirmem ve kapatmam gereken bazı abonelikler de vardı. Uzunca bir süre bu tür işlemlerle uğraşmadığım için zamanla bazı şeylerin değişmiş olabileceğini umuyordum. 2-3 yılda neler değişiyor, değil mi? Fakat ne yazık ki hiçbir değişiklik yok. Aslında var, olmaz olur mu? Şimdi size tazelediğim birçok tecrübeden bahsedeceğim. Sizin de mutlaka bir yerde işinize yarayabilir.

Alışverişte bilindik yerler önemli

İnternetten alışveriş yapılır mı sorusunu günlük hayatta en azından bir kez duyuyoruz. Bu soruya verdiğimiz cevap her zaman için olumlu oldu. Hatta benim önerim her zaman bir eşyanın önce gerçeğinin görülmesi, sonrasında internetten sipariş verilmesi yönünde oldu. Bizzat öyle yaptım. Sonrasında adını bir süredir bildiğim ama hiç alışveriş yapmadığım bir siteden sipariş verdim. Sitenin ana sayfasında kredi kartıma vade farksız 12 taksit yapıldığı yazıyordu. Güvenle alışverişimi yaptım. Ancak kartımdan vade farkı ve İstanbul içi olmasına rağmen Türkiye'nin bir ucundan diğer ucuna gönderi yapıyorlarmış gibi kargo ücreti alındığını fark ettim. Kurumu arayıp siparişi iptal ettirmek istediğimi söyledim. Aslında tüm bu işlemlere Nisan ayı sonu başladım. Bu satırları yazdığım an itibarıyla mayıs sonuna yaklaştık. Söz konusu tutarı halen iade edebilmiş değiller. Nasıl olsa bir şekilde çözeceğim. Sağlam avukatlar tanıyorum. :) Demek istediğim, internetten alışveriş yaparken bundan sonra aklınıza gelen ilk bir ya da birkaç yeri tercih edin. Emin olun, yaşadığınız stres, aradaki küçük farklara değmiyor. Sektöründe lider olan online alışveriş sitelerini de geçtiğimiz ay içinde kullandım. Memnuniyetimi tekrar belirtebilirim. İnternetten ilk kez alışveriş yapmıyoruz, hatta ekipçe yurt dışından da alışveriş yapıyoruz. Hatta bir keresinde paketimden yanlış bir ürün çıkmıştı, yanlış olan ürünü bana hediye edip doğrusunu da ücretsiz olarak gönderdiler. Küçük olan birçok online mağazanın yemesi gereken çok fırın ekmek var çok!

Serüvenin başlangıcı: Nakil

Bir hafta sonu internetten form doldurarak yeni bir telefon bağlantısı istediğimi söyledim. İnternet zaten sonrasında kolay. Kendi adıma kayıtlı olan bir sabit telefon uzun süredir yoktu. Şu anda bulunduğum yerin altyapı çalışmaları devam ettiğinden pazartesi günü sabah 9.00'da hemen telefonum çaldı. İlk olarak telefon bağlantısı için aradılar. Altyapı çalışmalarının sürdüğünü ve kısa bir süre sonra bağlanacağı bilgisini verdiler. Neyse ki mobil internet paketim var ve bir süre sonra hızım 3G'den EDGE'e gerilese bile yeterli geliyor. Sonrasında bağlı bulunduğum bölgenin santralinden aradılar 15 dakika geçmeden. Bağlamaya geliriz ama kutunuz henüz hazır değil dediler. Tekrar teşekkür ettim. Bir 5 dakika daha geçti ve internet servis sağlayıcılarından biri aradı "İnternet kullanacak mısınız?" diyerek. Telefon bağlanmasından sonraki ilk işimin bu olduğunu söyledim. İnternetten bir başvuru ve yarım saat içinde üç farklı yerden telefon. İlgi müthiş. Yeni abone olmak başka bir şey. Şımartıyor kişiyi.
Hattı bekleyedururken annem kendisine ait internet bağlantısını artık kullanmayacağını bana iletti. İlk etapta hattı kendi bulunduğum bölgeye naklettirmek istedim, fakat internet aboneliğimiz ge-

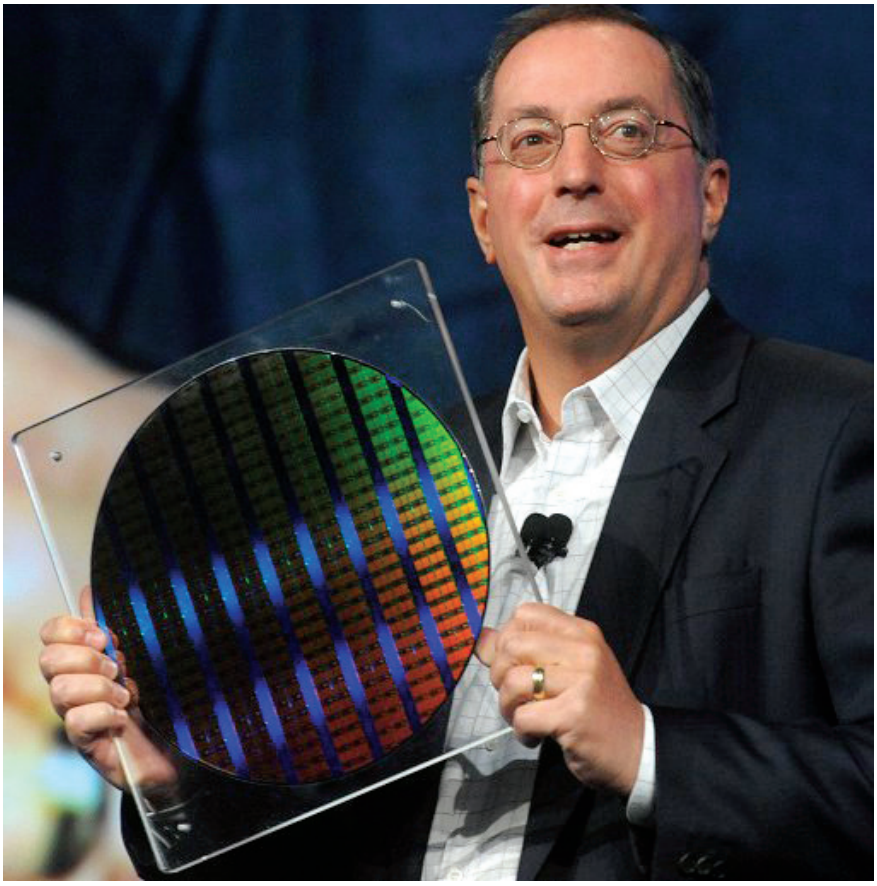

çen yıl kaybettiğim anneannemin adına. Benden anneanneme ait vefat belgesini postayla istediler ilk olarak. Burada altını çizmek istediğim nokta "posta". Hangi devirde yaşıyoruz? E-posta ya da faks neden iş görmesin? Neyse ki ben kurumun faks numarasını bir şekilde edindim ve faks yoluyla onlara ulaştırdım. Tahminlerime göre postayla gelen evrakları da tarayarak dijital hâle getiriyorlar ve ekranlarında o şekilde görüyorlar. Faksa da aynı şekilde davrandıkları kesin. Mektup yazma işinden böylece kurtuldum. Zira zarfa parfüm sıkmayı düşünecek kadar sinirlenmiştim. Kargo da kabul edilmiyormuş bu arada. PTT şubesi aramanız şart. İşten izin almanız, kuyruğa girmeniz, gitti mi gitmedi mi diye endişelenmeniz…

Tüm belgeleri ulaştırdım ve anneannemin üzerinden hattı devraldım. Özellikle hattımızın kullanılmadığını ve kapatılmasını istediğimi belirttim. Benim onları arayarak kapattıramayacağımı, onların beni aramaları gerektiğini söylediler. 3-4 gündür telefon bekliyorum, arayan yok. Ay sonu itibarıyla yeni fatura dönemi başlayacak. Planları ayın 1'inde aramak olabilir. Bekleyip göreceğiz. Bir ayak sürüme durumu söz konusu. Ona göre bir sonraki ay bu sayfada bahsi geçen kurumun adını da yayımlayabilirim.

Annem telefonu da kullanmayacağı için onu da kapattırma görevi bana düştü. Neyse, hallederiz, dedim. O da kaybettiğimiz dedemin adına. Kurum, annem taşınmış olsa bile vefat belgesini onlara ulaştırmadan hattı kapayamayacağı konusunda diretiyor. Konuta başka birisi taşınıyor dedim ama nafile. Şimdi mahkemeye çıkıp evrakı edinmeye çalışacağım. Neyse ki onlar yüz yüze başvuruda evrakı görmekle yetinebiliyorlar.

Çok kafa ütüledim ama demek istediğim nokta, yeni müşteriyseniz el üstünde tutulurken, hizmeti sonlandırmak istediğinizde kurumların sizi paspas gibi çiğnemek istemesi. Yıllar geçti, birçoğunuz özelleştiniz, peki neden güzelleşmediniz? Sevdiğimiz insanlara tavsiye edemeyeceğimiz duruma gerilediniz ileri gitmek yerine.

Tek cümlede özetlemek gerekirse, internet alışverişlerinde alışkanlıkların dışına çıkmayın ve hayatınızda mümkün olduğunca faturasız hizmet alın. :) Güncellenmiş tecrübeyle sabitlenmiştir.

Sırada ay içinde ilgimizi çeken bazı haberler var. Daha güneşli günlerde görüşmek üzere.

Intel 14 nm teknolojisiyle üretime başlıyor

Intel, gelecek nesil Atom işlemciler (SoC) için 32 nm, 22 nm, 14 nm üretim tekniklerinin kullanılacağını doğruladı. Ultra mobil markette pazar payını artırmak, akıllı telefonlar ve tabletlerde yerini almak için kollarını sıvayan firmanın bu hamleyi yapması bekleniyordu. Üç yıllık süreçte Atom serisinde üç önemli güncelleme olacak. 32 nm tabanlı Saltwell serisi, 22 nm 3D transistör teknolojili Silvermont serisi ve 14 nm tabanlı Airmont serisi bizleri bekliyor. Ultra mobil PC'ler için 35-40W TDP'li, daha ufak bilgisayarlar için 15W güç tüketimli SoC'ler geliyor. Daha önceki açıklamalarda akıllı telefonlara yönelik Medfiled SoC'nin 2011 ortasında geleceği söyleniyordu ama ertelemeyle 2012'nin ilk yarısına kaydırma yaşandı.

Microsoft, Nokia'yı satın alır mı?

Rusya merkezli Mobile-Review sitesinin editörü Eldar Murtazin'in ortaya attığı iddia mobil dünya gündeminde şok etkisi yarattı. İddiaya göre Microsoft kısa süre sonra Nokia ile masaya oturup satın alma için pazarlık yapacak. Eğer bu yönde bir adım gerçekleşirse, Windows Phone işletim sistemine sadık kalmak için el sıkışan ve yüklü miktarda para alan Nokia'nın tamamen el değiştirmesi söz konusu. Sene sonuna kadar gerçekleşecek el değiştirmeden sonra Finlandiya merkezli firma ABD merkezli olacak. Daha önceden Symbian'ın öldürüleceği ve Microsoft ile el sıkışılacağı yönünde dedikodu çıkaran Murtazin haklı çıkmıştı. Nokia'nın bugün gelen duyurusunda Ovi markasını kaldırıp sadece Nokia Services ile devam edeceği söylenmişti. Microsoft, Nokia'yı satın alırsa mobil donanım bölümü hâline getirecek. Kısa süre önce Skype için 8,5 milyar dolar çıkaran Microsoft'un Yahoo! için 44 milyar dolar önerdiği ama Yahoo!'yu alamadığı unutulmamalı. Nokia'nın piyasa değeri 32 milyar dolar dolaylarında ve ödeme sorun olmayacak gibi görünüyor. ❖

Ayın sistem önerileri

Yeni bir bilgisayar almayı düşünenlerin ilk başvurduğu yer olan "Ayın Sistem Önerileri" birbiri ile en uyumlu çalışan parçaları seçerek güncel koşulların en iyi sistemlerini bir araya getiriyor.

Pamir KIZILTUĞ / pamir@PCnet.com.tr

BİLİŞİMİN yaz rehaveti bu yıl kendisini erken göstereceğe benziyor. Piyasada ürünler ve teknolojiler açısından çok fazla yenilik olduğunu söyleyemeyeceğiz. Tercihini taşınabilir bir bilgisayardan yapmayı planlayanlar artık Intel'in yeni nesil Sandy Bridge platformuna sahip olan ürünlere gönül rahatlığıyla yönelebilir. Çeşitler gerçekten sayılamayacak kadar fazla. Masaüstü tarafındaysa kayda değer bir yenilik yok; hatta döviz kurunun artması nedeniyle fiyatların bu ay geride bıraktığımız birkaç ayın üstünde olduğunu söyleyebilmek mümkün. Ürün başı birkaç TL olan farklar genel toplama yine hatırı sayılır bir etkide bulunuyor. Ay içinde grafik kartı tarafında NVIDIA'nın GeForce GTX 560 modelini test etme şansı bulduk. Oldukça başarılı olan ürün diğer markalar tarafından da ülkemize getirildikten sonra özellikle "Fiyat/Performans Canavarı" sistemlerimizin uzun süre değişmez bir parçası olabilir. Dergimizdeki soğutma konusunda da bahsetmiştik. Yeni bilgisayarınızda güçlü soğutucular tercih etmeye özen gösterin!

	AMD PLATFORMU		INTEL PLATFORMU	
	EKONOMİST	Fiyat (TL)	**EKONOMİST**	Fiyat (TL)
İşlemci	AMD Athlon II X4 640	189	Intel Core i3 540	200
Anakart	ECS A880GM-M7	125	Foxconn H55MXV-LE	129
Bellek	2 GB Mach Xtreme Value MXD3V13332GS 1333 MHz	40	2 GB HI-LEVEL PC10600D3BULK/2G 1333 MHz	41
Ekran kartı	Tümleşik	-	Tümleşik	-
Sabit disk	500 GB Seagate Barracuda 7200.12 ST3500418AS	71	500 GB Western Digital Caviar GreenPower WD5000AADS	76
Monitor	Inca IL-1002LV	240	AOC E2043Fs	215
Kasa	Frisby FC-5825BS	65	TX Corona	79
Güç kaynağı	350 Watt (Kasa içinde)	-	350 Watt (Kasa içinde)	-
Optik sürücü	Lite-On IHAS124-19 DVD-A18BLK	56	Asus DRW-24B3ST	53
Ses kartı	Tümleşik	-	Tümleşik	-
Ağ kartı	Tümleşik	-	Tümleşik	-
Hoparlör	Genius SW-355	42	Piranha Soundmaster PRN-2100	24
Fare / Klavye	Piranha Python X Type	19	Everest KB-291 + Everest SM-50C	26
TOPLAM		847		843
	FİYAT / PERFORMANS CANAVARI	Fiyat (TL)	**FİYAT / PERFORMANS CANAVARI**	Fiyat (TL)
İşlemci	AMD Phenom II X4 840	213	Intel Core i5 2400	363
Anakart	Sapphire AMD890GX	231	MSI P67A-C43	243
Bellek	2 x 2 GB G.Skill RipJaws F3-12800CL9S-2GBRL 1600 MHz	108	2 x 2 GB Kingston HyperX KHX1600C9D3B1 / 2G 1600 MHz	111
Ekran kartı	GIGABYTE Radeon HD6850	344	Palit GeForce GTX 550 Ti	295
Sabit disk	1 TB Seagate Barracuda 7200.12 ST31000528AS	126	1 TB Western Digital Caviar Green WD10EARS	113
Monitor	HKC 2212	299	LG E2240S-PN	281
Kasa	Thermaltake Element T	321	Xigmatek Midgard	208
Güç kaynağı	550W (Kasa içinde)	-	550W (Kasa içinde)	-
Optik sürücü	Samsung SH-S223C	41	Sony AD-5240S-0B	46
Ses kartı	Tümleşik	-	Tümleşik	-
Ağ kartı	Tümleşik	-	Tümleşik	-
Hoparlör	Microlab FC-550	138	SonicGear Spectra 3000	119
Fare / Klavye	Logitech Internet 350 Desktop	37	Microsoft Wired Desktop 600	34
TOPLAM		1858		1813
	PERFORMANS AVCISI	Fiyat (TL)	**PERFORMANS AVCISI**	Fiyat (TL)
İşlemci	AMD Phenom II X6 1055T	331	Intel Core i5 2600K	581
Anakart	Asus Crosshair IV Formula	465	GIGABYTE P67A-UD5-B3	568
Bellek	2 x 2 GB Transcend aXeRAM TX2000KLU-4GK 2000 MHz	128	2 x 2 GB Team Group Xtreem TM3X2000LV4GK 2000 MHz	173
Ekran kartı	MSI Radeon HD6990	1519	Zotac GeForce GTX 590	1548
Sabit disk	128 GB Kingston SSDnow V100 + 1 TB Western Digital Caviar Green WD10EARS	565	128 GB Corsair Nova P128 + 1 TB Seagate Barracuda 7200.12 ST31000528AS	566
Monitor	BenQ V2420H	529	Philips 243E2SB	432
Kasa	AeroCool Xpredator	281	Truvatek PhalanX	355
Güç kaynağı	SilverStone Strider Essential 700W	191	750W (Kasa içinde)	-
Optik sürücü	Samsung SM-LB123A (Blu-ray)	191	LG CH10LS20 (Blu-ray)	169
Ses kartı	Tümleşik	-	Tümleşik	-
Ağ kartı	Tümleşik	-	Tümleşik	-
Hoparlör	Microlab X23	265	Logitech X530	151
Fare / Klavye	Microsoft SideWinder X6 + Microsoft SideWinder X5	176	TT eSPORTS Challenger + TT eSPORTS Black	169
TOPLAM		4374		4712

Bu sistemler tavsiye niteliği taşımaktadır. Sistemlerle birlikte verilen fiyatlar piyasa ortalamaları olup bu bileşenleri belirten fiyattan bulabilmek için her birini farklı bir şirketten satın almanız gerekebilir. Belirtilen bileşenlerin özellikleri üretici web sitesinden incelenerek uyumlulukları kontrol edilmiştir. Bu nedenle seçilen anakart, işlemci, bellek ve ekran kartları birbirini desteklemektedir. PCnet'te yayınlanan tüm donanım fiyatlarının KDV dahil olduğunu, tüketici kanununa göre KDV dahil fiyat verilmesi gerektiğini unutmayın.

AYDINLATMALI KLAVYELER

Gece boyunca web sitelerinde dolaşan ve online oyunlardan vazgeçemeyenler için aydınlatmalı klavyeler mercek altında.

Pamir KIZILTUĞ / pamir@PCnet.com.tr

AYDINLATMA özelliğine sahip olan klavyeler genelde oyunculara yönelik sunuluyor olsa da oyunlarla hiç ilgisi bulunmayan kişiler tarafından da oldukça işlevsel ürünler arasında görüldükleri söylenebilir. Günümüzde taşınabilir bilgisayar üreticileri bile bazı üst seviye modellerine klavye aydınlatma özelliği ekledi; hatta yıllar öncesinde, klavyesini, ekranın üzerine konumlandırılmış bir LED sayesinde aydınlatan modeller de vardı. Elbette günümüzde teknolojinin ilerlemesi sonucunda bahsettiğimiz çalışmalar tarih oldu ve artık taşınabilir bilgisayarlarda olduğu gibi masaüstünde de alttan aydınlatmalı klavye modelleri karşımıza çıkıyor.

Klavye aydınlatma ihtiyacı

Bilgisayarlarda monitör ve klavye arasındaki mesafe çoğu zaman pek fazla olmadığından, aslında ilk etapta klavye aydınlatmasına pek fazla ihtiyaç yokmuş gibi görünür. Gece saatlerinde bilgisayar başında oturanlarsa monitör parlaklığını mutlaka kısma gereksinimi duymuştur. Takdir edersiniz ki odanızda parlak güneş ışığı bulunurken ve zifiri karanlıkken aynı monitör parlaklığı gözlerinizi rahatsız eder. Yeni nesil bazı monitörler parlaklığı algılayıcılar yardımıyla otomatik olarak ayarlayabilse de halen birçok modelde elle ayarlama yapmak gerekiyor. Monitör parlaklığının azalması da klavyenizi daha karanlık ve tuşlarınızı gizemli kılacaktır. Böyle bir durumda tuşların yerini ezbere bilmiyor ve 10 parmak klavye kullanmıyorsanız işiniz zor.

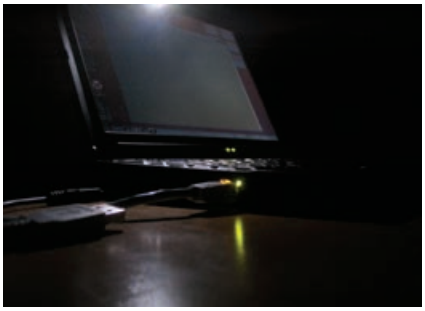

Taşınabilir bilgisayar üreticileri bir dönem monitörün üzerine konumlandırılan parlak bir LED'le klavyelerin aydınlanmasını sağladı.

Taşınabilir bilgisayarlarda durum elbette daha kritik. Geç saatlerde monitör parlaklığının kısılması çalışma süresini de belirgin ölçüde artıracaktır. Dolayısıyla artık üst seviye modellerde alttan klavye aydınlatma özelliği standart hâle geldi denebilir. Masaüstü bilgisayarlar için çözümse aydınlatma özelliği bulunan bir klavye satın almak. Test merkezimiz, bu ay piyasadaki tüm aydınlatma özellikli klavyeleri buluşturuyor ve aralarından en iyisini seçiyor. Aslında testimizde yer alan tüm ürünler özellikleri açısından standartların oldukça üzerinde, ancak bazıları sıra dışı özellikleri sayesinde daha çok göz önüne çıkmayı başarıyor.

Geçmişteki denemeler

Aslında mobil ürünler için geliştirilen lazer klavyeler bir zamanlar fuarların en gözde ürünleriydi ve aydınlatma ihtiyacını şık bir şekilde sağlıyordu. Gerek fiziksel bir temas bölgesi olmamasından gerekse ürünlerin üreticiler tarafından kabul görmemesinden standartlaşma ne yazık ki gerçekleşmedi. Yine de ürünler birkaç yüz dolara alınacak seviyede. Ülkemizde de bulunabiliyorlar ama dediğimiz gibi daha ziyade Bluetooth'la bir taşınabilir cihaza bağlanarak kullanılabiliyorlar. Aydınlatmalı klavyede devrim yaratması planlanan en iddialı ürünse bir zamanlar Optimus firmasına aitti. Her bir tuşu ayrı OLED ekranlardan oluşan klavyeler uygulamaya göre programlanabiliyor ve tuşlar, atanmış olan komuta ya da makroya göre şekilleniyordu. Hatta tuşlara programların simgeleri bile konabiliyordu. Yüksek maliyetler yine Optimus'un fotoğraflardan öteye geçemeyen bir ürün olmasını sağladı. Üreticiler şu sıra kapasitif dokunma teknolojisine güvenerek tek bir paneli bölüyorlar ve o şekilde üretim yapıyorlar. Bazı taşınabilir bilgisayarlarda görüyor ve kullanıyoruz. Dediğimiz gibi, mekanik baskı hissi olmadan bu iş ne yazık ki zor. Günümüzün aydınlatmalı klavyeleri fiyat ve ergonomi olarak kuşkusuz en şimdilik başarılıları.

SpeedLink DarkSky

OYUN aksesuarları konusunda kullanıcıların güvenle tercih edebileceği markalardan biri olan SpeedLink, DarkSky klavyesinde uygun fiyatla öne çıkmayı başarıyor. Mavi renkli aydınlatmaya sahip olan klavyede özellik sadece açılıp kapatılabiliyor, yani parlaklık seviyesinin ayarlanabilmesi mümkün değil. Aydınlatmalı olmasına rağmen oyunculara yönelik kapsamlı özellikler barındırmayan üründe sadece günümüzün multimedya klavyelerinde olduğu kadar kısayol tuşuna yer ayrılmış. Gövdenin alt ve üst kısmı piyano siyahı malzemeyle kaplıyken, tuşlar ve bulundukları alandaki malzeme mat. Tuş yüksekliğinin az olması, taşınabilir bilgisayar klavyelerini seven kullanıcıların hoşuna gidecektir. Öte yandan, hızlı yazı yazarken ortaya fazla gürültü çıkmaması, gece boyunca bilgisayar başında oturanların çevresini rahatsız etmesini de önemli ölçüde engelleyecektir. SpeedLink DarkSky Türkçe karakterleri de içeriyor.

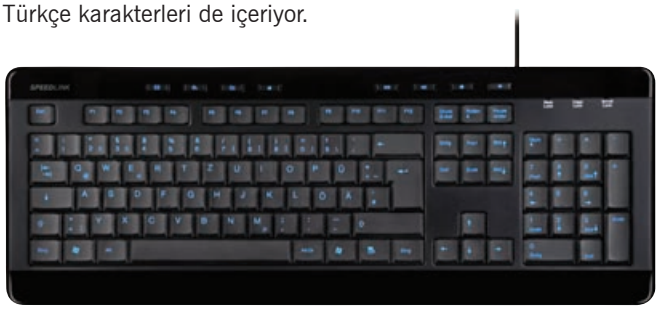

Puan: 79

Firma: Aral
Telefon: (212) 602 27 25
Web: www.aral.com.tr

54 TL

Microsoft SideWinder X4

MICROSOFT'un aydınlatmalı klavyeleri arasında en uygun fiyata sahip olan SideWinder X4, tasarımı ve özellikleriyle son günlerin en çok konuşulan ürünlerinden biri. Tuşları parlak bir yapıya sahip olmasına karşın aydınlatmalı olarak tasarlanmış olan klavyenin özellikle gece ortaya çıkarmış olduğu görüntü görülmeye değer. Kırmızı renkli ve kapalı dâhil dört kademede ayarlanabilen parlaklık, birçok kullanıcının hoşuna gidecektir. Hız ve performans için optimize edilen klavyede aynı anda 26 tuşun komutu sistem tarafından algılanabiliyor. Öte yandan, oyuncular sıklıkla kullandığı makroları kaydedebiliyor, farklı oyunlar ya da uygulamalar için önceden belirlenen profiller kullanılabiliyor. Bileğin rahat etmesi adına kaymayan bir bilek desteğine sahip olan klavyede gövde malzemesi tamamen piyano siyahı. Oyunlarda sıkça erişilecek olan S tuşları içinse dikey olarak sol taraf uygun görülmüş.

Puan: 82

Firma: Arena, Index, Logosoft
Telefon: (212) 364 64 64, (212) 331 21 21, (216) 528 61 61
Web: www.arena.com.tr, www.index.com.tr, www.logosoft.com.tr

99 TL

Microsoft SideWinder X6

YÜKSEK olmayan tuşlarıyla taşınabilir bilgisayar klavyelerindeki konforu fazlasıyla sunan Microsoft SideWinder X6, alfabetik ve sayısal tuş takımlarının aydınlatma renkleri ayrı ayrı sunuyor. Klavye genel olarak sürekli kırmızı renkte aydınlanıyor, ancak oyun modunda yine kırmızı olarak aydınlanan sayısal tuş takımının rengi turuncuya dönüşerek fark oluşturuluyor. Benzer şekilde, programlanabilir makro tuşları için tercih edilen aydınlatma rengi de turuncu. Oyun içinde kullanılan W, A, S, D gibi tuşların ayrıca kolay bir şekilde göze çarpması için tuşların yüzeyinde dört tane küçük noktaya yer verilmiş ve böylece tuşların dikkat çekiciliği artıyor. Klavyede aydınlatmanın parlaklığı ve sistemin ses seviyesini ayarlayabileceğiniz iki farklı analog görünümlü tuşa yer verilmiş. En ilginç özellikse sayısal tuş takımının sağ taraftan sökülerek hiç kullanılmama şansının bulunması veya sol tarafa alınabilmesi.

Puan: 84

Firma: Arena, Index, Logosoft
Telefon: (212) 364 64 64, (212) 331 21 21, (216) 528 61 61
Web: www.arena.com.tr, www.index.com.tr, www.logosoft.com.tr

127 TL

SPONSOR: eset

ESET MOBILE SECURITY ŞİMDİ ANDROID'DE

Android'in mobil dünyadaki gücü hızla artarken, ESET de Android'i koruma kalkanı altına alıyor.

MOBİL cihazlara yönelik saldırılar yaygınlık kazandı. Bu saldırılara geçmiş yıllarda Symbian'ın maruz kaldığını biliyoruz. Hâlâ öyle ama artık kötü niyetli kullanıcılar gözlerini başka platformlara çevirmeye başladı. Bu platformların başında tahmin edeceğiniz gibi Android geliyor. Ne de olsa dünyanın en yaygın akıllı telefon platformu olma başarısını elde etti. Yaygınlık, beraberinde tehlikelere karşı korunma zorunluluğunu da getirdiği için, ESET bu problemi ortadan kaldırmaya yönelik bir çalışma yaparak ESET Mobile Security yazılımını beta aşamasındayken Android cihazlarla uyumlu hâle getirdi. Yazı yazıldığı günlerde Beta 0.8.0.0 sürümünde olan uygulama, Android 2.0 ve üstü işletim sistemleriyle uyumlu olarak çalışıyor.

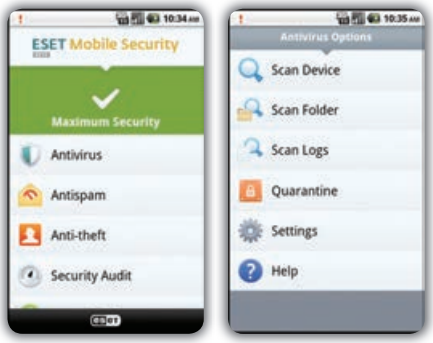

Yazılım kullanıcı ara yüzü her zaman olduğu gibi ESET hafifliğini taşıyor. Temel özellikler arasında SMS/MMS koruması, mesaj trafiğinin kara liste ve beyaz liste şeklinde özelleştirilmesi, gelen/giden çağrıları yönetebilme ve tüm dosyaların/hafıza kartının taranması yer alıyor. Diğer avantajlara göz attığımızda karşımıza şunlar çıkıyor: Hırsızlığa karşı uzaktan kilitleme ve silme sayesinde isterseniz cihazın veri güvenliğini sağlayabilir, GPS Localization sayesinde çalınan veya kaybolan cihazınızın konumunu tespit edebilirsiniz. Beta süresince uygulamayı www.eset.com/beta/mobile-security-android adresinden yükleyip test etmek mümkün.

Zararlılar listesinde ilk 5

Açıklanan son popüler zararlılar listesinin ilk sırasında, aylardır yerini kaptırmayan ve uzun bir süre daha yerini koruyacağını düşündüğümüz INF/Autorun zararlıları var. Bu zararlılar, taşınabilir depolama birimlerinden faydalanan Windows kullanıcılarını etkiliyor. Hemen arkasından Win32/Conficker geliyor. Kendisi milyonlarca bilgisayarı etkileyen bir ağ solucanı ve Windows kullanıcılarına yönelik. Üçüncü sırada Win32/PSW.OnLineGames var. Bu da online oyunları hedef alan bir truva atı. Kimlik avı ve tuş kaydetme kabiliyetleri sayesinde kullanıcı adı ve şifre gibi özel bilgilere ulaşabiliyor. İlk üçün ardından Win32/Sality ve Win32/Autoit karşımıza çıkıyor. Win32/Sality çok inatçı ve akıllı bir zararlı, çünkü polimorfik yapı da çalışıyor. Yani sisteme bulaştığında sürekli olarak kendisi değiştirerek yenileniyor. Buna rağmen ESET gibi deneyimli güvenli firmalarının yazılımlarında yer alan "sezgisel tarama" sayesinde bu tarz zararlılar da tespit edilebiliyor. Win32/Autorit ise çıkarılabilir medyalar üzerinden sisteme bulaşan bir solucan. Sisteme sızma işleminin ardından anlık mesajlaşma servislerini kullanıyor. Hedefinde tabii ki öncelikli olarak Windows Live Messenger var. Ağdaki diğer bilgisayara ulaşarak kendisini kopyalıyor. Ağ ortamı yoksa sistemin diğer diskine de bulaşabiliyor. Windows Live Messenger üzerinden gerçekleştirilen yazışmalara kendi zararlı linkini ekleyebiliyor ve kullanıcılar bunun farkına varamıyor.

Usame Bin Ladin etkisi

Son yıllarda adından sıkça söz ettiren terör örgütü El-Kaide'nin lideri Usame Bin Ladin geçtiğimiz ayın ilk günlerinde ABD hükümeti tarafından öldürüldü. Ardından bu hamlenin dünya basınına hızlı bir şekilde yanmasına tanıklık ettik. Buraya kadar her şey normal görünüyor, fakat her önemli gündem maddesi gibi bu haberin internet tarafındaki etkisi de farklı oldu. Son yılların en gözde zararlı bulaştırma yöntemi "sosyal mühendislik" devreye girdi ve kullanıcılara arama motoru üzerinden çok farklı sonuçlar gösterilmeye başlatıldı. Benzer saldırıları Japonya'daki tsunami felaketinde de görüyorduk. Bu defa organizasyon hem e-posta ve anlık mesajlaşma hem de Facebook ve Google üzerinden yürütülüyor.

Bu konuda ESET'in ciddi uyarıları ve korunmaya yönelik önerileri var. ESET'e göre sadece bu haber değil, diğer tüm haberler yalnızca güvenilirliğini kanıtlamış olan sitelerden okunmalı ve link yönlendirmelerinden uzak durulmalı. "Black hat SEO" yöntemlerini kusursuz derecede iyi bilen kötü niyetli kişiler, Google gibi optimizasyona büyük önem veren arama motorunu kendi emellerine yönelik olarak rahatlıkla kullanabiliyorlar. Facebook tarafındaki yöntemlere artık alıştık ama alışmış olmamız korunmamıza yetmiyor, çünkü Facebook üzerinde açılan herhangi bir sayfayı bazen ezbere beğenebiliyoruz. Facebook'a gönderilen zararlı linkler, Usame Bin Ladin'in öldürüldüğü anın videolarına işaret ediyor. Normal şartlarda bu mesaja tıklayarak, aslında hiçbir yerde ve yayında bulunmayan saldırı görüntülerini izlemeniz gerekiyordu. Fakat linke tıkladıktan sonra hem zararlı içeriklerin yer aldığı siteye yönlendiriliyor hem de farkında olmadan aynı bağlantıyı kendi duvarınızda da paylaşmış oluyorsunuz. Muhtemelen sizin paylaşımlarınızı sürekli olarak takip eden kişiler, duvarınızda görünecek olan yeni mesaja düşünmeden tıklayacaklar ve böylece zararlılar yayılmaya devam edecek. Facebook sayfaları da bu tarz saldırılar için biçilmiş kaftan, çünkü oluşturulan sayfalar sayfa yöneticisinin isteği doğrultusunda özelleştirebiliyor. Mesela yukarıdaki sayfa Usame Bin Ladin'in öldürülme sahnelerinden oluşan bir video saklıyor(!). Tabii ki böyle bir şey yok ama sayfayı oluşturanlar kendilerinden emin görünüyor. Hatta videoyu izlemeniz için bir tuş kombinasyonundan faydalanmanız gerektiğinin altını çiziyorlar.

Mac kullanıcıların dikkatine

Mac OS X işletim sistemiyle alakalı saldırı ve virüs haberleriyle pek karşılaşmıyoruz. Tabii ki bu tamamen kullanım yaygınlığıyla ilgili bir durum. Hatta sürekli olarak Microsoft Windows kullanıcılarını ilgilendiren sahte güvenlik yazılımlarını da diğer işletim sistemlerinde pek görmedik, fakat bu yargı geçtiğimiz günlerde sona erdi. Mac OS X üzerinde çalışan sahte bir güvenlik yazılımı tespit edildi.
Sahte yazılım her zaman olduğu gibi estetik açıdan göz alıcı ve Mac OS X kullanıcı arabirimiyle uyumlu şekilde hazırlanmış. İsmi MACDefender. Karşınıza çıkacak olan tarama sonuçları sürekli aynı raporları döndürüyor. Aslında işletim sisteminiz temiz!
İşte can alıcı nokta. Sözde zararlılardan kurtulmak için yazılımı satın almalısınız. Lisans ücreti dünyaca ünlü güvenlik yazılımlarından daha pahalı. Ömür boyu kullanmak(!) isteyenler için de özel bir kampanya bulunuyor. Tabii sizler bu sayfaya kesinlikle itimat etmeyin. Aynı yazılımın Windows tarafında da bir sürümü var. Bu zararlının kod adı Win32/Sirefef.M. Korunmak için ESET Cybersecurity gibi Mac OS X uyumlu bir güvenlik yazılımından destek alabilirsiniz. ❖

Bu bir ilandır.

Tt eSPORTS Challenger Pro

THERMALTAKE çatısı altında bulunan ve ülkemiz pazarına yeni giriş yapmış olan Tt eSPORTS, Challenger Pro isimli klavye ile asıl olarak oyuncuları hedef alıyor. Toplamda 125 tuşun bulunduğu şık tasarımlı klavyede 10 makro tuşuna firmanın özel hazırladığı yazılım sayesinde görevler atanabiliyor. Tuşlar beşerli gruplar hâlinde sağa ve sola yerleştirilmiş. Tt eSPORTS Challenger Pro'daki tuşlar kırmızı olarak aydınlanıyor ve aydınlanma seviyesi, kapalı dâhil dört kademeli olarak değiştirilebiliyor. Ürünün kutu içeriğinde kırmızı renkte W, A, S, D ve yön tuşları gibi oyuncuların en çok kullandığı tuşlar bulunuyor. İki adet USB arabiriminin de yer aldığı klavyede ayrıca ellerin terlemesini önlemek için 2,5 cm'lik bir fan bulunuyor. 40 farklı makronun saklanabilmesi için 64 KB'lık bir hafızanın yer aldığı klavyenin yazılım arabirimi oyunculara yönelik birçok farklı özellik sunuyor.

Puan: 89

Firma: Vektron
Telefon: (212) 295 05 44
Web: www.vektron.com.tr

128 TL

Logitech Gaming Keyboard G110

LOGITECH'in aydınlatmalı klavyeleri arasında uygun fiyatıyla dikkat çeken Gaming Keyboard G110, profesyonel oyunculara hitap eden birçok özelliği kırpıldığından, daha çok aydınlatma özelliğiyle öne çıkan bir ürün. Sol tarafta konumlandırılan üç adet M ve 12 adet G tuşuyla kullanıcılara toplamda 36 adet programlanabilir tuş sunan klavyede aydınlatma da belli ölçüde özelleştirilebiliyor. Bölgesel aydınlatmaları mavi ya da kırmızı olarak yapabileceğiniz gibi, arzu ederseniz söz konusu iki rengin birleşimi olan moru da kullanabilmeniz olası. Böylece aydınlatmanın da belirli ölçülerde kişiselleştirilebilme şansı oluyor. USB bağlantısı sayesinde dâhili bir ses kartı görevi de gören Logitech Gaming Keyboard G110'un hemen arkasında kulaklık çıkışı ve mikrofon girişi de yer almakta. Kulaklığın ve mikrofonun sesini ayrı ayrı kapatmayı sağlayan kısayol tuşlarına yer verilmesi de oldukça hoş detaylardan.

Puan: 89

Firma: Mersa Sistem, Logosoft, Penta
Telefon: (216) 645 82 00, (216) 528 61 61, (216) 528 00 00
Web: www.mersasistem.com, www.logosoft.com.tr, www.penta.com.tr

158 TL

Logitech Gaming Keyboard G510

ÜST kısma konumlandırılmış LCD ekranı sayesinde testimize katılan birçok üründen ayrılmayı başaran Logitech Gaming Keyboard G510'da, desteklenen oyunlar sırasında ekrandan birçok bilgiye ulaşabilmek mümkün. İşletim sistemi kullanımında da Media Player içeriği, VoIP verileri, sistem performansı ve daha birçok bilgiyi kullanıcılara ulaştırabilen üründe aydınlatmanın isteğinize özel belirlenmesi fark yaratan yönler arasında. Bir futbol oyununda yeşil ya da bir uçuş simülasyonunda açık mavi renk aydınlatma oldukça hoşunuza gidecektir. Logitech Gaming Keyboard G510'da da diğer modelde olduğu gibi kulaklık ve mikrofon girişi, sürgülü Windows komutlarını kilitleme tuşu ve analog ses seviyesi ayarı bulunuyor. Sol tarafta dizili olan tuşların sayıca fazla oluşu, oyuncuların ya da kodlarla uğraşanların işini oldukça kolaylaştıracaktır. Logitech Gaming Keyboard G510, piyasanın en iyi ürünlerinden biri.

Puan: 93

Firma: Mersa Sistem, Logosoft, Penta
Telefon: (216) 645 82 00, (216) 528 61 61, (216) 528 00 00
Web: www.mersasistem.com, www.logosoft.com.tr, www.penta.com.tr

194 TL

Logitech
Wireless Illuminated Keyboard K800

TESTİMİZDEKİ tek aydınlatma özellikli kablosuz klavye olan Logitech Wireless Illuminated Keyboard, hem gündüz hem de gece görülebilecek bir aydınlatma teknolojisine sahip. Bilgisayarla 2,4 GHz frekansındaki radyo dalgalarıyla iletişim sağlayan klavyenin alıcısı, Logitech'in birçok faresinden de tanıdığımız ve USB arabiriminden sadece birkaç milimetre çıkıntı yapan "Nano Receiver". USB arabiriminden şarj olabilme özelliği sayesinde kullanıcılara pil alma sorununu da unutturan klavyede açma-kapama tuşu sayısal tuş takımının hemen üzerine yerleştirilmiş durumda. Öte yandan, enerji tasarrufu amacıyla klavye beyaz renkli aydınlatmasını ellerinizi çeker çekmez kapatıyor ve klavyeye 5 cm yakar yaklaşınca yeniden çalıştırıyor. Oldukça ince ve şık bir klavye olan Logitech Wireless Illuminated Keyboard, testimizdeki birçok klavyenin aksine oyuncular için kapsamlı tuşlar içermiyor ve oldukça sade görünüyor.

Puan: 85

195 TL

Firma: Mersa Sistem, Logosoft, Penta
Telefon: (216) 645 82 00, (216) 528 61 61, (216) 528 00 00
Web: www.mersasistem.com, www.logosoft.com.tr, www.penta.com.tr

Tt eSPORTS
Challenger Ultimate

AYDINLATMA rengini özelleştirebileceğiniz bir klavye arıyorsanız Tt eSPORTS'un Challenger modelleri arasında bulunan Ultimate'a da göz atabilirsiniz. Testimizdeki bir diğer Tt eSPORTS modeli olan Challenger Pro'ya oldukça benzer olan ürünün en belirgin farklılığı kırmızıyla sınırlı olmayan tuş aydınlatması. Belirtilene göre tuş takımı için 256 farklı renkten biri tercih edilebiliyor. Tasarımında siyah ve kırmızı rengin başarılı bir şekilde uygulandığı klavyede firmanın logosu da aydınlanan bölgeye dâhil edilmiş durumda. Ürün daha çok oyuncular için tasarlandığından kutusundan bir taşıma çantasıyla beraber geliyor ve sökülebilir kablo da avantajlı yönlerin arasında. Firmanın kabloyu dolaşmayı engelleyici, kaygan bir malzemeyle kaplaması hınç hınç geçen oyuncu turnuvalarında kabloların ayak bağı olmasını engelliyor. Tt eSPORTS Challenger Ultimate'ta bir havalandırma sistemi de mevcut.

Puan: 90

199 TL

Firma: Vektron
Telefon: (212) 295 05 44
Web: www.vektron.com.tr

Razer
Anansi

ASIL olarak MMO oyuncuları için tasarlanmış olan Razer Anansi, standart klavyelere kıyasla yedi kat daha fazla komut verebilmeyi sağlıyor. Bilek desteğine yerleştirilmiş olan tuşlar, eller klavye üzerindeyken başparmak yardımıyla kolay bir şekilde kullanılabiliyor ve rakipler karşısında avantaj sağlanıyor. Oyun ya da uygulama içinde makro kaydedebilmeyi sağlayan Razer Anansi'de kayıt özelliğine sahip 100 farklı tuş bulunuyor. Standart olarak mavi renkle aydınlanan klavyede, aydınlatma renkleri istek doğrultusunda değiştirilebiliyor. Kablosu dolaşmayı engelleyici özel bir malzemeyle kaplı olan Razer Anansi'de "M" ile ifade edilen beş farklı programlanabilir tuş, klavyenin en sol kısmında yer alıyor. Razer Anansi kaliteli bir ürün fakat kulaklık/mikrofon girişi ve çıkışı bulundurmaması ve USB girişe yer vermemesi gibi kritik özellikler bakımından rakipleri karşısında biraz zayıf kalıyor.

Puan: 92

211 TL

Firma: Firebal
Telefon: (312) 418 53 46
Web: www.firebal.net

Razer BlackWidow

STANDART ve aydınlatmalı olarak iki farklı sürümü bulunan Razer BlackWidow'u rakiplerinden ayıran en önemli nokta mekanik aksamlı tuşlara sahip olması. 2 mm mesafede 50 gram baskı gücüyle devreye girebilen tuşların tümünün hassasiyeti eşit. Mekanik teknoloji, alışılagelmiş klavye teknolojilerinden farklı olarak, komutların bilgisayara çok daha hızlı ve aynı anda fazla sayıda aktarılmasını sağlıyor; aynı zamanda parmakların daha az yorulmasını sağlıyor.

Kendisine has klik sesiyle tuşuna bastığınızı ve komutun bilgisayara iletildiğini tam anlamıyla size hissettirebilen Razer BlackWidow, seri şekilde yazı yazan ve oyun oynamak zorunda olan kullanıcılar için ideal. Piyano siyahı bir malzemeyle şıklığını tamamlayan Razer BlackWidow'da özelliklerin atanabildiği "M" tuşları sol tarafa sıralanmış durumda ve aydınlatma sisteminin parlaklık seviyesi beş kademeli olarak ayarlanabiliyor.

EN İYİ PERFORMANS PC 2011

Puan: 95

Firma: Firebal
Telefon: (312) 418 53 46
Web: www.firebal.net

264 TL

Roccat Valo

PROFESYONEL oyuncu klavyeleri arasında sahip olduğu makro tuşları sayesinde farklı bir noktada konumlanan Roccat Valo'da beş adet profil saklayabilir, her profilde dört farklı katman bulundurabilir ve her bir katmanda 41 adet makro tanımlayabilirsiniz. Kısacası sıkı bir oyuncu ya da programcıysanız Roccat Valo için en fazla seçeneği sunan ürünlerden biri diyebilmek mümkün. "Macro Live Recording" özelliği sayesinde yazılım arabirimine ya da uygulamadan çıkmaya gerek kalmadan makro kaydedebilen üründe, sayısal tuş takımının üstünde yer verilen LCD ekran sayesinde hem sistem bilgisi alınabiliyor hem de uygulamalarla ilgili birçok bilgi görüntülenebiliyor. Roccat Valo; aydınlatmalı tuşlar, özel mikrofon, tuş kilitleme, aynı zamanda üç farklı renkte makro tuş takımlarıyla geliyor. Mavi renkli aydınlatma oldukça etkileyici ve oyuncular için sunulan mikrofon eklentisi dikkat çekici bir yön.

Puan: 93

Firma: Aral
Telefon: (212) 602 27 25
Web: www.aral.com.tr

299 TL

	SPEEDLINK DARKSKY	MICROSOFT SIDEWINDER X4	MICROSOFT SIDEWINDER X6	TT ESPORTS CHALLENGER PRO	LOGITECH GAMING KEYBOARD G110	LOGITECH GAMING KEYBOARD G510	LOGITECH WIRELESS ILLUMINATED KEYBOARD K800	TT ESPORTS CHALLENGER ULTIMATE	RAZER ANANSI	RAZER BLACKWIDOW	ROCCAT VALO
Firma	Aral	Arena, Index, Logosoft	Arena, Index, Logosoft	Vektron	Mersa Sistem, Logosoft, Penta	Mersa Sistem, Logosoft, Penta	Mersa Sistem, Logosoft, Penta	Vektron	Firebal	Firebal	Aral
Web	www.aral.com.tr	www.arena.com.tr, www.index.com.tr, www.logosoft.com.tr	www.arena.com.tr, www.index.com.tr, www.logosoft.com.tr	www.vektron.com.tr	www.mersasistem.com, www.logosoft.com.tr, www.penta.com.tr	www.mersasistem.com, www.logosoft.com.tr, www.penta.com.tr	www.mersasistem.com, www.logosoft.com.tr, www.penta.com.tr	www.vektron.com.tr	www.firebal.net	www.firebal.net	www.aral.com.tr
Telefon	(212) 602 27 25	(212) 364 64 64, (212) 331 21 21, (216) 528 61 61	(212) 364 64 64, (212) 331 21 21, (216) 528 61 61	(212) 295 05 44	(216) 645 82 00, (216) 528 61 61, (216) 528 00 00	(216) 645 82 00, (216) 528 61 61, (216) 528 00 00	(216) 645 82 00, (216) 528 61 61, (216) 528 00 00	(212) 295 05 44	(312) 418 53 46	(312) 418 53 46	(212) 602 27 25
Fiyat	54 TL	99 TL	127 TL	128 TL	158 TL	194 TL	195 TL	199 TL	211 TL	264 TL	299 TL
ÖZELLİKLER											
Bağlantı arabirimi	USB	USB	USB	USB	USB	USB	2.4 GHz RF	USB	USB	USB	USB
Toplam tuş sayısı	113	111	119	125	140	142	108	125	119	109	162
Multimedya tuşu sayısı	8	15	15	8	25	36	4	8	5	5	51
Türkçe karakterler	Var	Yok	Yok	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Bilek desteği	Yok	Yok	Yok	Yok	Var	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Aydınlatma	Mavi	Kırmızı	Kırmızı	Kırmızı	Kırmızı, mavi, mor	Özel belirleme	Beyaz	Özel belirleme	Özel belirleme	Mavi	Mavi
Ses bağlantıları	Yok	Yok	Yok	Yok	Var	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Var
USB çoklama	Yok	Yok	Yok	Var	Var	Yok	Yok	Var	Yok	Yok	Var
LCD ekran	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Var
Su geçirmezlik	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Kablo uzunluğu	142 cm	196 cm	187 cm	200 cm	179 cm	193 cm	-	200 cm	213 cm	216 cm	180 cm
Boyutlar	489 x 194 x 42 mm	482 x 193 x 25 mm	420 + 15 x 225 x 23 mm	559 x 216 x 34 mm	495 x 185 x 38 mm	523 x 210 x 22 mm	450 x 201 x 29 mm	559 x 216 x 34 mm	515 x 190 x 22 mm	475 x 171 x 30 mm	495 x 200 x 28 mm
Ağırlık	972 gr	980 gr	924 gr	1800 gr	1070 gr	1125 gr	1460 gr	1800 gr	1500 gr	1500 gr	2040 gr
DEĞERLENDİRME											
Özellikler	75	80	85	90	90	95	85	90	90	95	95
Performans	80	85	85	90	90	95	85	90	95	100	90
Ergonomi	80	80	80	85	85	85	85	90	90	90	90
Görünüm	80	85	85	90	90	95	85	90	95	95	95
TEST ORTALAMASI	79	82	84	89	89	93	85	90	92	95	93

Farklı olun:

Xigmatek

Kısa zamanda donanım piyasasının en önemli markalarından biri olmayı başaran Xigmatek, sizi sıra dışı olmaya davet ediyor.

ÜRETTİĞİ her ürünle satış listelerinin başına yerleşerek adından oldukça fazla bahsettiren Xigmatek, yaza iddialı giren markalar arasında. Firmanın en çok ses getiren Midgard ve Utgard model kasaları halen fiyata göre performans değerlendirmesinde rakipsizliğini korurken, Apache EP-903 ve Balder model fanlar da özellikle yaz aylarında serinleme ihtiyacı yükselen işlemciler için ideal gözüküyor. Elbette Xigmatek'in yöneldiği alanlar sadece kasa ve işlemci soğutucusu değil. Piyasaya yeni sürülen Bifrost VD1065 grafik kartı soğutucu, XLF serisi kasa fanları ve HDU-USD01 sabit disk beşiği de önümüzdeki günlerde adından sıkça bahsedeceğimiz ürünler arasında.

Xigmatek Midgard

Xigmatek Midgard denince kuşkusuz başarılı tasarım, görünüm, malzeme kalitesi ve bütçe dostu fiyat ilk söylenecekler arasında. Kapağından vidasına kadar siyah rengin tercih edildiği kasada 0,7 mm kalınlığında SECC malzeme kullanılıyor. Tornavida kullanmadan sürücü, kart ve yan kapak açılabilmesine imkân veren kasa, beşer adet 5,25 inç ve 3,5 inç sürücü saklayabiliyor. Penceresi sayesinde işlemci soğutucusunun anakart sökülmeden değiştirilebilmesine imkân sağlayan kasada sıkça erişilmesi gereken güç ve yeniden başlatma tuşları için üst kısım tercih edilmişken, USB 2.0, eSATA ve ses bağlantıları için ön panel uygun görülmüş. Ön panelde ve güç kaynağının montajlanacağı bölgede toz filtresi yer alması, kasanızın ve donanımlarınızın kısa zamanda kirlenmesinin önüne geçiyor.

Xigmatek Utgard

Xigmatek Utgard, firmanın Midgard ve Asgard modellerindeki kalite çıtasını bir üst noktaya taşımayı başarıyor. Tamamen siyaha boyalı 0,7 mm çelik malzemenin tercih edildiği kasada işlemci soğutucusu değiştirmeyi kolaylaştıran tepsi penceresine kadar birçok ayrıntı düşünülmüş. Altı tane 5,25 inç ve dört tane 3,5 inç sürücü yuvası bulunduran Xigmatek Utgard'da titreşim önleyici bağlantılar da daha sessiz bir çalışma ortamı sağlıyor. 295 mm'lik kart uzunluğuna imkân veren ferah tasarımı sayesinde uzun süreli bir kasa olmayı başaran Xigmatek Utgard'da önde ve arkada 120 mm'lik fanlara ek olarak üst kısımda da 170 mm'lik beyaz LED'li fanlara yer veriliyor. Sınıfındaki birçok rakibinden farklı olarak, kasanın ön panelinde gömülü bir fan kontrolcüsü de yerini almış durumda. Fan kontrolcüsü sayesinde tam altı farklı fanın devir ayarını değiştirebilmeniz mümkün.

Xigmatek Balder

Performans seviyesindeki sistemlerin soğutma ihtiyacına kesin bir çözüm olan Xigmatek Balder, kule tasarıma sahip. AMD'nin Socket AM2/AM3 ve Intel'in LGA 775/1156/1366 yapılarına destek veren üründe sağlam bağlantı için yaylı vidalar ve arka plaka bulunuyor. HDT (Heat Pipe Direct Touch) teknolojisine destek veren üründe nikel kaplı ve 8 mm çapında üç farklı bakır boru, ısı taşıma görevini üstleniyor. PWM destekli ve beyaz LED'li bir fana sahip olan Xigmatek Balder, performansından memnun kalacağınız bir işlemci soğutucusu. Fan hızı isteğe bağlı olarak 1000 ile 2200 devir arasında ayarlanabiliyor ve en fazla 89,45 CFM hava akışı elde edilebiliyor. Gürültü seviyesi 28 dBA'nın üzerine çıkmayan üründe titreşim önleyici fan bağlantılarının sessizliğe katkısı çok büyük.

Xigmatek Apache EP-903

AMD'nin Socket 754/939/940/AM2/AM3 ve Intel'in LGA 775 soket yapısına uygun tüm işlemcileriyle kullanılabilecek olan Xigmatek Apache, düşük kalitedeki ya da işlemci üreticilerine ait fanların zamanla oluşturduğu gürültü sorununa çare olduğu gibi, ideal soğutmayı da sağlayarak yaz sıcaklarında performans kaybı yaşamanızın önüne geçiyor. Boyutlar fark etmeksizin tüm kasa tiplerinde sorunsuz bir şekilde kullanılabilecek olan Xigmatek Apache'de Xigmatek'in hemen her ürününde kullanmaktan vazgeçmediği turuncu renk yine ön planda. 92 mm çapındaki fan yedi kanattan oluşuyor. Dönüş hızı 1200-2500 rpm arasında belirlenebiliyor ve gürültü seviyesi de bu doğrultuda en fazla 28 dB seviyesine ulaşıyor.

Xigmatek XLF

Üç farklı kasa fanından oluşan Xigmatek XLF ailesinde F1703 turuncu, F1704 siyah ve F1706 mavi renkli kanatlar içeriyor. Teknik olarak birbirinden farkı bulunmayan fanların tümü siyah renkte çerçevelere sahip ancak kanatlar şeffaf. Düşük devirle yüksek hava akışı sağlayan fanlarda 800 devir standart ve buna rağmen geniş çap nedeniyle 65,3 CFM'lik hava akışı sağlanıyor. 18 dBA gürültü seviyesiyle çalıştığını âdeta hiç hissettiremeyen fan, 170 mm'lik bir çerçeveye sahip olduğundan ancak uygun yer olan kasalarda kullanılabiliyor. Düşük güç tüketimiyle de öne çıkan Xigmatek XLF ailesinde özellikle turuncu ve mavi renkli kanat içeren modeller, dört farklı beyaz renk LED'in etkisiyle kasanıza çekicilik kazandırıyor.

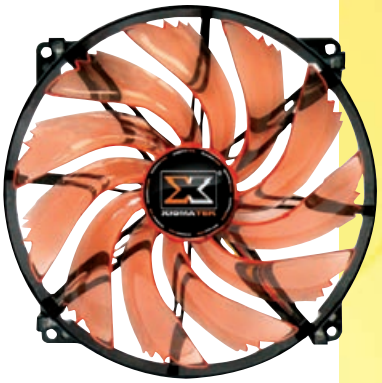

Xigmatek Bifrost VD1065

Grafik kartlarının gürültü ve ısınma sorunlarını çözmek için geliştirilen Xigmatek Bifrost VD1065, 6 mm çapında beş farklı ısı borusu içeriyor. 2000 rpm hızında dönen iki farklı fana sahip olan kartta AMD'nin Radeon HD4870 / HD4850 / HD3870 / HD3850 ve NVIDIA GeForce GTX 280 / GTX 260 / 9600 / 8800 serileriyle uyum söz konusu. Siyah ve nikel kaplama sayesinde çekiciliği artırılan soğutucuda grafik işlemcinin soğutulması sessiz şekilde sağlanıyor. HDT teknolojisi sayesinde ısı transferini en iyi şekilde gerçekleştiren üründe, boruların grafik işlemciye temas eden kısımları, iletkenliği artırmak adına kaplamasız olarak bırakılmış. 100 mm çapındaki fanlarsa çalışabilmeleri için 12V'luk güce ihtiyaç duyuyor.

Xigmatek Thor's Hammer

AMD tarafında Socket 754 / 939 / 940 / AM2 / AM3 ve Intel tarafında da LGA 775 / LGA 1366 standartlarına uyum sağlayan Xigmatek Thor's Hammer, yaklaşan yaz aylarına bağlı olarak yükselen sıcaklıklarda işlemcinizi serin tutabilmek için tercih edilebilecek en iyi ürünler arasında. Farklı açılarda birbirine geçirilmiş, siyaha boyanmış ve nikel kaplı alüminyum yapraklarla oldukça ilgi çekici olmayı da başaran soğutucuda üstün bir soğutma performansı sağlamak adına dört adet 8 mm ve üç adet de 6 mm çapında bakır ısı borusu kullanılıyor. Oksitlenmeyi önlemek adına bakır boruların yine nikelle kaplı olması, Xigmatek Thor's Hammer'ı daha uzun süre boyunca kullanabileceğinizi işaret ediyor. Asıl performansını iki adet fanla birlikte kullanıldığında açığa çıkaran ürün, etkili bir hava dolaşımına sahip kasalarda pasif şekilde kullanılmaya da müsait.

Bu bir ilandır.

SOĞUTMA REHBERİ

Bilgisayarınız kavurucu yaz sıcaklarına ne kadar hazır?

Pamir KIZILTUĞ / pamir@PCnet.com.tr

BİRAZ geç olsa da nihayet havalar ısınmaya başladı. Geç gelen sıcakların geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi yılın son çeyreğine kadar etkili olması bekleniyor. Anlayacağınız bilgisayarınızın ısınma sorunlarının ortaya çıkma ihtimalinin yüksek olduğu bir 4-5 ay bizi bekliyor. Herkes yaz sıcaklarında kendisini serin bir yere atarken, soğuk günlerde bile sıcaklığını size hissettiren bilgisayarınız da aynı şeyleri yapabilecek mi? Yazımızda bilgisayarımızı yaz aylarından kazasız belasız çıkarmak ve performans kaybını en aza indirgemek için soğutma konusunu kapsamlı şekilde ele alıyoruz.

Soğutma ihtiyacı

Üzerinden akım geçen her şey az ya da çok ısınır. Bu, fiziğin genel bir kuralıdır. Bilgisayarımızda da görüp görebileceğiniz tüm parçalar kendisine has bir sıcaklığa sahiptir. Bazıları ortam sıcaklığına çok yakın sıcaklıkta çalıştığı için özellikle sıcak günlerde ısınmadığını düşünebilirsiniz. Aynı kontrolü bir de soğuk bir günde tekrarlamanızı öneririz. Eğer özel bir donanımsal uygulama yapılmadıysa ne yazık ki bilgisayarınızın içinde serinlik üretmekle görevli -klima ya da peltier sistemi gibi- bir düzenek bulunmuyor. Hâlihazırdaki metal soğutucular ve fanlarsa sadece üretilen havanın kasa dışına gönderilmesi adına görev yapıyor. Yani adları aslında soğutucu değil "sıcaklık uzaklaştırıcı" olmalıydı.

Bilgisayarımızı neden soğutmamız gerekiyor sorusuna cevap verecek olursak, kuşkusuz ilk sırada performans yer almalı. Isınan bir donanım size ciddi anlamda performans kaybı yaşatacaktır. Isınan donanımları listelemeye gerek yok çünkü biraz önce de bahsettiğimiz gibi hepsi ısınıyor. Yine de en çok ısınanları sıralamak gerekirse grafik kartı, işlemci ve anakart ilk üç içinde yer alabilir.

Isınma sorunu performansı olumsuz etkilediği gibi donanımların toplam kullanım ömrünü de azaltır. Yapılan araştırmalar elektriksel sorunlardan sonra bilgisayar donanımlarına zarar veren en önemli unsurun aşırı sıcaklık olduğunu gösteriyor.

Bilgisayarınızı tanımaktan korkmayın

Bilgisayarınızın ısınıp ısınmadığı kararını vermek için size önereceğimiz birkaç yöntemi deneyebilirsiniz. Bilgisayarınız çalışmaya başladıktan bir süre sonra fan gürültüsü çekilmez hâle geliyorsa ve biraz-dan bahsedeceğimiz programda olması gerektiğinden yüksek sıcaklık değerleriyle karşılaşıyorsanız gerçekten fazla ısınan ve tehlikede bir bilgisayarınız var demektir. Asıl olarak yapacağınız işlemleri en sıcak zamanlarda tekrarlayın ki bilgisayarınızın sıcaklarla arasının nasıl olduğunu kolay şekilde tespit edin.

Bilgisayarınızdaki bileşenleri kontrol etmek için size tamamen Türkçe arabirime sahip olan HMW BlackBox isimli programı tavsiye edebiliriz. 32 ve 64 bit işletim sistemlerinin tümünde sorunsuz olarak kullanılabilen program yaklaşık 2 MB büyüklüğünde ve www.hwmblackbox.com adresinden tek bir tıklamayla indirilebiliyor. Güzel yönlerinden biri de herhangi bir kuruluma gereksinim duyulmaması. Sıkıştırılmış şekilde indirilen programı masaüstünüze çıkarttığınızda çalıştırmak için çift tıklamanız yeterli oluyor.

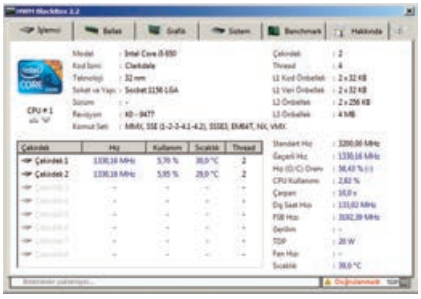

HWM BlackBox yardımıyla işlemci, sabit disk, grafik kartı, sistem genelinin sıcaklığına ve daha birçok bilgiye kolay bir şekilde erişilebiliyor. Sıcaklık değerleri elbette sahip olduğunuz donanımların türüne ve seviyesine göre farklılık gösterecek. İdeal olan çalışma sıcaklıklarına internette biraz araştırma yaparak ulaşabilirsiniz. Genelde grafik kartı dışındaki tüm donanımlar 35-40 dereceden daha düşük sıcaklıkta çalışır. Eğer daha yüksek sıcaklığa sahip olan birine rastlarsanız küçük müdahalelerin zamanı gelmiş demektir. İşe temizlikle başlıyoruz.

İlk hedef: İşlemci

İşlemciler sıcaklık kaynakları arasında önemli bir noktada yer alıyor. Eğer overclock'a da merak saldıysanız bunun olması gerekenden daha fazla sıcaklık üreteceğini hesaba katmalısınız. Eğer bilgisayarınızı alırken özel bir işlemci soğutucu talebinde bulunmadıysanız AMD'nin ya da Intel'in standart soğutucuları kasanızı açar açmaz sizi karşılayacak. Eğer tozlara dair özel bir bakım gerçekleştirmediyseniz

(İlerleyen sayfalarda değineceğiz.) muhtemelen yapmanız gereken ilk şey bir toz temizliği. Klipsleri gevşeterek soğutucuyu işlemcinin üzerinden kaldırabilirsiniz.

İşlemci soğutucusu hangi marka ve model olursa olsun iki ana parçadan oluşur. Bunlardan biri soğutucu metal yapraklı yapı, diğeri de fan. Hava ile sürekli temas hâlinde bulunan daha çok fan olduğundan fan yapraklarının zamanla tozlanması kaçınılmaz bir durum. Bir de düzenli olarak bakım yapmıyorsanız metal yapraklı olan soğutucunun da içinin yoğun şekilde tozlanmış olması doğal. Fanı metal soğutucudan ayırın ve metal soğutucuyu üzerinde tozdan eser kalmayacak şekilde yıkayın. İşlemciye temas eden taraftaki macun kalıntılarını da önce bir peçete yardımıyla alın. İdeal temizlik adına çözücü görevi üstlenen asetonla ikinci bir temizleme işlemi gerçekleştirin. İşlemciyi hiç yerinden çıkarmadan asetonla üzerindeki macun kalıntılarını alabilirsiniz. İşlemci ya da anakarta sıvı temasından kaçının.

Sıra geldi fana. Fanın yapraklarını temizlemede sudan faydalanabilirsiniz. Eğer orta kısımda bulunan motora su kaçırmayacağınız konusunda kendinize güveniyorsanız fanı suyun altında yıkayabilirsiniz. Küçük aralıklar için bu işler için ayırmış olduğunuz bir diş fırçası oldukça işe yarar olacaktır. Tüm işlemlerden sonra dahi gürültüden rahatsızsanız motor bölgesine bir damla kadar makine yağı sıkabilirsiniz. Eğer tüm bu bahsi geçen temizlik işlemleriyle uğraşamam diyorsanız uygun

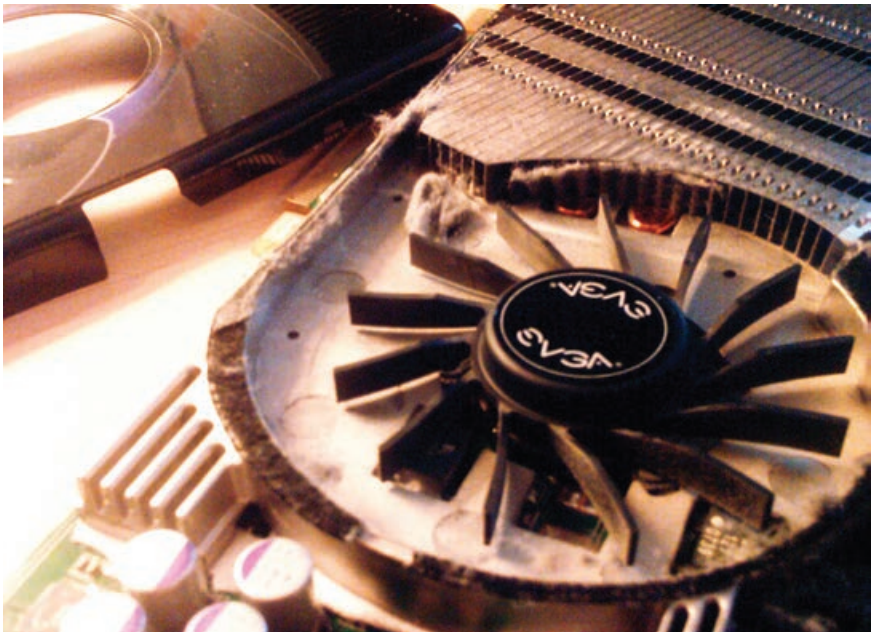

TOZLANMAYI GECİKTİRİN

Tozlardan kurtulmak ilk denemede eğlenceli gelebilir fakat bir süre sonra tekrar canınız yapmayı istemeyebilir. O hâlde kasanızın içine hava çeken fanları tespit ederek toz girişini en düşük seviyeye alabilirsiniz. Kasanızı yerde kullanıyorsanız fanların önü için bir filtre kullanmak nereden baksanız temizlik periyodunuzu 3-4 kat artıracaktır. 10-15 TL fiyatlı hazır ürünlere göz atabilir veya tela gibi çeşitli malzemelerden kendi filtrelerinizi yapabilirsiniz.

fiyatlı yeni bir fan da iş görecektir. Sıcaklık konusunda dikkat etmeniz gereken nokta, işlemci soğutucusu ve işlemci arasında mutlaka termal macun bulunması. Zamanla kuruyan macunlar iletkenliğin tam aksine yalıtkan hâle gelerek işlemcinizin ısınmasına neden olabilir!

Grafik kartı temizliği zor

Kasa içinde belki de en fazla ısıyı grafik kartları üretir, özellikle oyun oynama ya da üç boyutlu işlemlerle meşgul olunan zamanlarda. Fakat grafik kartının ortaya çıkardığı ısıyı azaltmak konusunda ne yazık ki işlemcilerde olduğu gibi özgür olunamıyor. Şöyle ki, giriş seviyesi/uygun fiyatlı bir grafik kartına sahipseniz macun yenileme işini işlemci soğutucularda kine benzer adımlarla gerçekleştirebilirsiniz. Grafik kartınız orta ya da üst seviyeden bir modelse kapalı bir soğutma sistemine sahip olacağından macunu yenileme işleminiz ne yazık ki oldukça zor. Bir de kartınızı garanti dışı bırakmayla da yüz yüze kalabilirsiniz. O nedenle özellikle grafik kartlarında soğutucuyu sökmeden önce bir kez daha düşünmekte fayda var.

Tozlara gelince, türbin yapıdaki fan içeren soğutma sistemlerinin temizliği için fanda yine diş fırçası yöntemi geçerli; ama kapsamlı bir temizlik istiyorsanız basınçlı hava ve dolayısıyla hava kompresörü kullanmanız gerekli. Elbette sadece grafik kartı ve birkaç bileşen için size bunu alın demiyoruz, yakınlarınızda bir sanayi bölgesi ya da akaryakıt istasyonu varsa kendinizi şanslı sayabilirsiniz. Türbin fanın içine doğru tutulacak basınçlı hava, kartın görüntü girişlerinin bulunduğu panelindeki ızgaradan tozların birçoğunun dışarı çıkmasını sağlayacaktır. Küçük fanlarda da aynı yöntem kullanılabilir. Tornavidaya el sürmeden kuşkusuz en iyi temizlik yöntemi basınçlı hava. Diğer tüm bileşenler için de basınçlı havadan faydalanabilirsiniz.

Güç kaynağına da bir bakalım

Tozlardan arındırma sırası güç kaynağında. İçini açmak konusunda kendinize güveniyorsanız fanı yine aynı yöntemlerle (yapraklarını yıkamak ve motor bölgesini fırçalayarak yağlamak) temizleyebilirsiniz. Güç kaynağının kasasının içini temizlemek için hafifçe elinizle vurarak silkelemek ve fırçalamak en ideal yöntemler arasındadır. Eğer basınçlı hava bulmayı kafanıza koyduysanız güç kaynağınızın içini açmasanız bile kapsamlı bir temizlik yapabilirsiniz. Kasa içinde bulunan diğer bileşenlerde fanlı bir soğutma düzeneği pek tercih edilmediğinden karmaşık bir soğutucu yapıları bulunmuyor. Dolayısıyla fırça ve basınçlı hava yöntemleri yine tüm hepsinde geçerli.

Kasanızı elden geçirin

Donanımlarınızın genel anlamda daha iyi soğuyabilmesi için kasanızı bir elden geçirmenizde fayda var. Normal şartlarda ekstra bir istekte bulunmadıysanız kasanızda en iyi ihtimalle iki adet fan bulunur ve bunlardan biri ön panelden içeriye taze hava almakla, diğeri de arka taraftan hava çıkışını sağlamakla görevlidir. Sadece hava dolaşımı amacıyla konulmuş

olan bu fanları daha yüksek devirli modellerle değiştirerek kasa içinde ciddi bir serinleme elde edebilirsiniz. Elbette daha yüksek devir daha fazla gürültü anlamına gelebilir, fakat üreticiler gürültüyü engelleyecek teknolojiler üzerinde de oldukça ilerledi. Eğer sadece yaz ayları için dü-

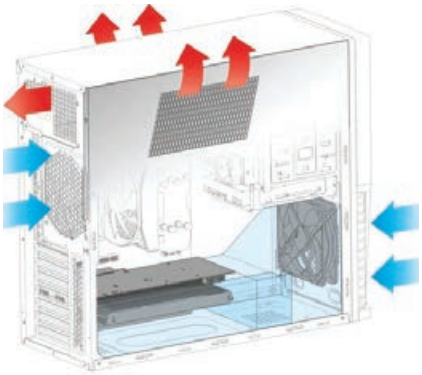

şünüyorsanız tüm kasa fanlarınızı bir fan kontrolcüye bağlayarak serin günlerde fanları düşük devirle çalıştırabilirsiniz.
Dikkat etmeniz gereken asıl nokta, kasanıza daha kaç tane fan ekleyebileceğiniz. Örneğin, üretici firma 120 mm'lik yuvalarda 80 mm'lik fanlar kullanmış olabilir. Bu fanları 120 mm'lik modellerle değiştirmek büyük avantaj sağlar. Kasanızın kullanım kılavuzuna bakarak ya da iç aksamı biraz inceleyerek başka nerelere hangi ölçüde fanlar takılabileceğini kestirebilirsiniz. Güncel anakartların birçoğunda yeterli düzeyde fan güç bağlantısı bulunuyor. Yine de bazı endişeleriniz varsa fanları Molex çeviriciyle doğrudan güç kaynağınıza da bağlayabilirsiniz. Bazı üreticiler fanlarını hem 4 pin hem de Molex konektörüyle satışa sunuyor.
Doğru bir havalandırma için fanların konumuna dikkat etmeniz gerekiyor. Isınan havanın yükseleceği prensibine göre kasanızın önünde bulunan fan mutlaka iç kısma hava çekecek şekilde konumlandırılmalı. Özellikle yeni model kasalardaki yan kapaklarda geniş çapta fanların bulunduğunu görmekteyiz. Söz konusu fanlar da donanımların tümünün eşit şekilde havalandırılması adına içeri hava çekmek zorunda. Kasanın hava çıkışı göreviniyse arka ve üst taraftaki fanlar üstlenmeli. Mümkün olduğunca aynı marka ve model fanlardan kullanmaya çalışın. İçeriye hava çeken ve dışarıya hava gönderen fanların sayısını eşitleyin. Hatta CFM değerleri olarak birbirine denk getirmeye çalışın. Böylece havanın kasanızın içinden yağ gibi akıp gitmesini sağlayabilirsiniz. Az önce de bahsettiğimiz gibi, içeriye hava çeken fanlarda filtreye dikkat!
Şu ana kadar iyi bir soğutma sistemi için donanımsal yatırımlardan pek bahsetmedik. Temizlik konusuna değindik, çünkü en iyi soğutucuları kullanmış olsanız bile tozlu bir sistem verimli şekilde soğumayacaktır. Bileşenlerinizi nasıl temizleyebileceğinizden uzunca bahsettik. Yazımıza soğutmayı güçlendirmek için yapılacak yatırımlardan bahsederek devam ediyoruz ve kasa kısmını ele aldık. Şimdi bileşenler için uygulayabileceğiniz çözümlere değinelim.

İşlemci nasıl soğutulmalı?

Özel bir talepte bulunmadıysanız sizi AMD'nin ya da Intel'in standart fanları karşılamış olacak. Her iki fan da soğutma konusunda yeterli ihtiyacı karşılayabiliyor ancak sessizlik ve performanstan yoksunlar. Ayrıca kaliteli termal macunlarla birlikte gelmedikleri için bir süre sonra etkilerini hiç gösteremiyorlar. İşlemcinizi iyi bir şekilde soğutabilmek için kule tipi soğutucuları kullanabilirsiniz. Kule tipi soğutucularda işlemci yüzeyine doğrudan temas eden bakır borular mevcut. Söz konusu bakır borular oksitlenmeye karşı çoğu zaman nikelle kaplanmış oluyor ve fanın önünde bulunan yapraklara temas sağlayarak ısıyı dağıtıyor. Normal şartlarda tek bir fan ihtiyaçları karşılıyor ancak overclock ve yüksek soğutma performansını seviyorsanız -bazı modellerde- çift fan da deneyebilmek mümkün.
Kule tipi soğutucular 60-250 TL arasında değişken fiyatlara sahip. En uygun fiyatlı modeller bile standart işlemci soğutucularа kıyasla inanılmayacak soğutma performansı sağlayacaktır, fakat siz yine de uzun ömürlülük açısından ısı boruları nikelle kaplanmış olan ürünleri tercih edin. Ürünler zaten birçok sokete uyumlu olan montaj kitleriyle birlikte geldiğinden sonradan toplanabilecek sistemlerde bile kolayca kullanabiliyorlar. Gürültü değerlerini ve çift fanın takılıp takılamayacağını üreticinin web sitesinden araştırmakta her zaman fayda var. Hemen hemen tüm markalar ortalamanın üstünde kalitede termal macunla birlikte geliyor. Birkaç derece daha serinlik olsun istiyorsanız uygun fiyatlı olan ürünlerle birlikte ayrıca bir termal macun almak da faydalı olabilir. Termal macun fiyatları da fazla yüksek sayılamaz. En fazla 15 TL'ye kaliteli bir macun edinebilirsiniz.
Satın alma öncesinde mutlaka kasanızı açın. Anakartla kapak arasındaki mesafeye bakın. Bazı kule tipi soğutucular uzun olduğundan ve yine bazı kasalar pek geniş olmadığından satın alma sonrasında sürprizlerle karşılaşabilirsiniz. Soket uyumluluğunu da özellikle kontrol edin!

Bellek soğutucu çok şart değil

DDR3 artık piyasa standardı hâline geldi ancak DDR2 de geçmiş yılların birçok sistemine hayat vermeye devam ediyor. Eğer yüksek frekanslı bir belleğe sahip

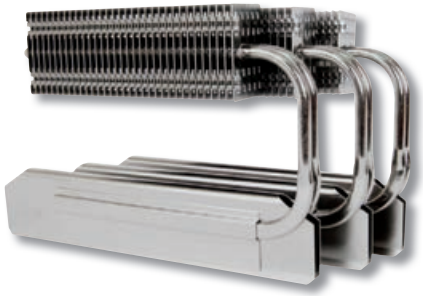

değilseniz yüksek olasılıkla bellekleriniz soğutucusuz bir modeldir. Üretici firmalar yüksek frekans nedeniyle ısınan modelleri ek soğutucularla destekleyerek satışa sunuyor. Düşük frekanslı bir belleğe overclock yapmak pek fayda etmeyeceğinden soğutucusu olmayan bir bellekte soğutucu kullanmak çok da şart değil. Birçoğu kasa içi hava dolaşımının ve işlemci fanının etkisiyle kolaylıkla serinleyebiliyor.
Biraz önce de bahsettiğimiz gibi, üst seviye modeller kendilerine özgü soğutucular içeriyor. Hatta kullanıcılara overclock amacıyla sunulmuş modellerde ek fan desteği de görebilmeniz olası. Günümüzdeki ürünlere bakıldığında artık çok kapsamlı olmasa da hemen hemen her bellek kitinin alüminyum soğutucularla kaplı olduğunu görmekteyiz. Basit alüminyum plakalar aslında biraz süs görevi görüyor. Daha doğrusu, basit soğutucuların kullanıldığı bellekler fazla ısınmadığı için soğutucular süs görevi görüyor.
Yine de türü fark etmeksizin kullanılabilecek bellek soğutucularını bulabilirsiniz. Bahsi geçen soğutucular bellek yongalarının üstüne yapıştırılabilen türde olabileceği gibi ısı borulu ve ızgaralı yapıda da olabilir. Bellek soğutucu kullanmak zorunluysa işlemci soğutucunuzun bellek soğutucuların takılmasına engel olup olmayacağını önceden kontrol etmelisiniz. Öte yandan kalın yapıdaki soğutucuların da belleklerin yan yana olan yuvalara takılmasını önleyeceğini unutmamalısınız. Bellek soğutucuları pasif ve fanlı yapıda tercih edebilirsiniz. Fiyatlarsa genelde ikili kitler için 60-90 TL arasında oynuyor.

Anakart için neler yapılabilir?

Anakart için ek bir soğutma sistemi düşünmek yersiz olur. Tüm üreticiler modellerini işlemci soğutucudan ve kasa içi hava akımından faydalanacak şekilde tasarlıyor. Daha öncesinde piyasada satılan üst seviye yonga seti soğutuculardan faydalanmak mümkündü. Günümüzdeyse anakartların üzerindeki köprü yongalarının azalması ve üreticilerin kaliteli çözümler kullanması ek bir soğutma ihtiyacının önüne geçiyor. Temiz ve tozlardan arınmış bir anakart yine ilk kural. Bazı üreticilerin köprü yongaları için sağladığı ek çözümlerle karşılaşabilirsiniz. Açıkçası pek fark ettiği söylenemez ama görünüm olarak bilgisayarınıza hava katabilir. Bazı modellerde de köprü yongası üzerine konuşlandırılmış sıvı soğutma destekleri ön plana çıkacak. Sıvı soğutma elbette ki pasif olan standart soğutuculara göre daha düşük sıcaklıklar sağlıyor, fakat sıvı soğutma başlı başına bir konu. Yazımızın ilerleyen sayfalarında yüzeysel olarak değineceğiz. Sözün özü, anakartı fazla düşünmeye gerek yok.

Grafik kartı en önemlisi

Bir grafik kartının soğutucusuna gerçekten oldukça fazla iş düşüyor. Öncelikle mümkün olan en az hacimde en iyi soğutma sağlanmalı. Kullanıcıların iki yuvayı işgal eden grafik kartlarına bile çoğu zaman tahammülü yok. Öte yandan soğutucu, görevini yerine getirirken sessizliğinden de ödün vermemeli. Her sessiz olan soğutucuya görevini iyi yapar gözüyle de bakmamak gerekiyor. Aslına bakarsanız giriş seviyesi grafik kartlarına kesinlikle bir soğutucu takviyesi gerekmiyor. Orta seviye ve üst seviyedeyse biraz zaman geçtikten sonra -kartınızın garantisi bittikten sonra olabilir- soğutucu takviyesi yapabilirsiniz. Yine de peşi sıra yenilenen modeller grafik kartınızı yenilemeyi çoğu zaman daha cazip kılıyor.
Grafik kartınıza soğutucu dopingi yapmak oldukça uğraş vermeniz gereken bir iş. Soğutucuyu karta zarar vermeden sökmek için çeşitli büyüklüklerde 20'ye yakın vida açacağınızı şimdiden söyleyelim. Ülkemizdeki fiyatlar 50-125 TL arasında dolaşıyor. Satın alma öncesinde soğutucunun sitesinden kartınıza tam olarak uyum sağlayacağından emin olun. Fırsatınız varsa çeşitli testleri okuyup kararınızı öyle verin. Mutlaka ama mutlaka kasanızın içinde boş yer olduğuna emin olun. Bugün ek bir soğutucu kullanmak, grafik kartı dâhil dört yuvayı kapatmanızı gerektirebiliyor. Üst seviye bir grafik kartının özellikle sesinden memnun olmayanlar için güzel soğutucular mevcut. Overclock yapmayı düşünenler için mutlaka grafik kartı soğutucularına yönelmek gerekli. Detaylı ayarlarla uğraşmadan kartını kullanmayı düşünenler içinse ses sorunu yoksa yeni bir soğutucu kullanmak şart değil.

Verileriniz güvende mi?

Artık terabaytlık bir sabit diske sahip olmak çok zor değil. Üretim tekniklerinin sürekli gelişmesine bağlı olarak maliyetler düşmeye devam ediyor, ancak tüm bunlar sabit diskinizi de kaderine terk etmenizi asla gerektirmiyor. Bir sabit diske sahip olmanın zor olmadığı konusunda hemfikiriz. Peki, verilerinin önemsiz olduğunu düşünen var mı? Elbette yok. Sabit disk soğutmasının ana temeli veri güvenliğine dayanıyor. Çünkü olası arıza maliyetleri fazla yüksek sayılamayacak kadar az.

Üreticiler önceden yüksek kapasite için disklerin içinde fazla miktarda plaka kullanmak zorundaydı. Fazla miktarda plaka gürültü, maliyet ve sıcaklık gibi sorunları beraberinde getiriyordu. Günümüzün disklerinde artık aynı kapasiteye daha az plaka kullanılarak ulaşılabildiğinden hem maliyetler düşük hem de disklerin ciddiye alınabilecek bir ısınma sorunu yok. Üstelik üreticilerin gündeminde bir de çevrecilik var. Dolayısıyla artık performanslı bir disk için 7200 rpm motor zorunluluğu ortadan kalkıyor. Elbette 7200 rpm diskler performans açısından daha üstün, ancak 5400 rpm ya da 5900 rpm modeller de tatminkâr sonuçlar sunmayı başarıyor. Daha düşük devir sayısı elbette daha düşük sıcaklık anlamına geliyor.
Sabit diskler için kasa içinde ayrılmış olan yerler hemen hemen aynıdır. Kasayı açtığınızda ön tarafın alt kısmında birçok sabit diskin kullanılabileceği alanları görecek-

siniz. Bu alanların serinlemesi asıl olarak içeriye hava çeken bir ön kasa fanıyla sağlanıyor. Yani hâlihazırda bir soğutma sisteminden bahsedebilmek mümkün. Piyasada ek olarak kullanılabilecek soğutucular da var. Yine de günümüzün koşullarında ev kullanıcıları için ne kadar gerekli oldukları tartışılır. Fiyatlar 15-20 TL arasında oynuyor ve montaj sabit diskin alt kısmındaki baskı devre üzerine yapılıyor.
Sabit disk soğutucu kullanmak zorunda değilsiniz ancak diskin genel sıcaklığında yine birkaç derecelik azalma sağlayacağından zararlı çıkmazsınız. Genelde 7/24 açık olan sunucu sistemler ya da özel download bilgisayarları için uygun olabileceklerini düşünüyoruz. SSD kullanıcılarının zaten bu tür ürünlere bakmasına hiç gerek yok.

Sıvı soğutma dünyası

Kullanılabilecek soğutma seçeneklerinden bir diğeri de elbette sıvı soğutma. Sıvı soğutmanın artıları olduğu gibi eksileri de var, ancak bizim görüşümüz yapılan yatırımlara pek değmediği yönünde. Sıvı soğutma hava soğutmaya karşı kesin bir üstünlük sağlıyor ancak pompa, hortum, blok, su tankı ve diğer aksesuarların satın alma maliyetleri ciddi rakamlara ulaşabiliyor. Üstüne üstlük sıvı soğutma sistemlerinin kurulumlarında yapılacak en ufak bir hata, arızalanma ya da hortumların patlayarak diğer donanımlarınızın bozulması gibi sonuçlar doğurabiliyor. Sistemlerin bakımı da oldukça zor denebilir. Hava soğutma çoğu zaman daha pratik bir yöntem. Overclock gibi hobileriniz varsa sıvı soğutmaya yönelebilirsiniz. Uslu bir kullanıcıysanız hiç gerek yok.

İşler kasadan başlıyor

Sıvı soğutma sistemine adım atmaya karar verdiyseniz ilk etapta kasanıza bakmanız gerek. Günümüzdeki birçok kasanın arkasında artık sıvı soğutma sistemlerinin kullanılabilmesi için hortum girişlerine yer veriliyor. Eğer kasanız eski bir modelse ve yaklaşık 3 cm çapında iki delik açabilecek yeriniz varsa bir matkap ve dairesel kesiciyle bu işi çözebilirsiniz. Ancak kullanacağınız sistemi önceden araştırmak her zaman faydalı, çünkü bir de soğutma sistemini kasa içinde mi yoksa kasa dışında mı konumlandıracağınız sorusu var.
Aslına bakılırsa sıvı soğutma ürünleri son yıllarda ülkemizde azalma gösterdi. Birkaç yıl öncesinde hem ürün çeşitliliği

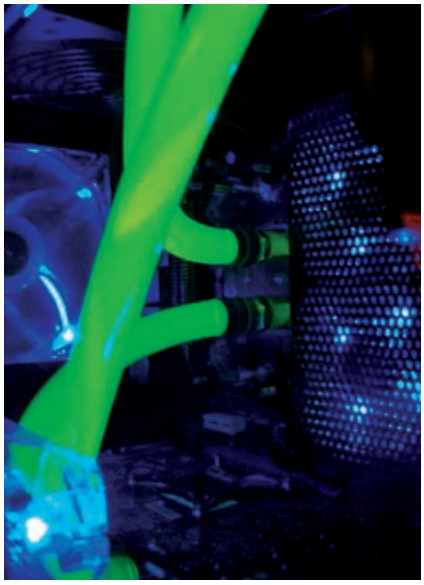

fazlaydı hem de kapalı hazır sistemler oldukça revaçtaydı. Şimdi kapalı hazır sistemlerin bulunması zor olduğundan sıvı soğutma sistemi kurmak da ayrıca bir uzmanlık gerektiriyor. Tüm parçaları teker teker alıp hepsini teker teker montajlamak durumundasınız. Toparlamak gerekirse, sistemi nerede konumlandıracağınız sorusu kuracağınız yapıya, kasanızın hacmine ve soğutulacak bileşen sayısına göre değişiklik gösterecek.

Sıvı soğutmaya doğuştan hazır

Üst seviye anakartların birçoğunda artık sıvı soğutma desteğine rastlıyoruz. Köprü yongasının üzerindeki soğutucu, aynı zamanda bir blok görevi gördüğünden herhangi bir ek blok kullanmadan en çok ısınan bileşen olan köprü kolaylıkla soğutulabiliyor. Genelde üst seviye modellerde bu durumla karşılaştığımızdan biraz daha uygun fiyatlı olanlarda ek blok kullanma zorunluluğu doğuyor. Blok üretimleri oldukça hassas şekilde ve kaliteli malzemeden gerçekleştirildiği için oldukça maliyetli. 100-200 TL arasında değişen fiyatlar var. Uygun fiyatlı ürünleri bulması da artık oldukça zor gibi. Eğer sıvı soğutmaya sonradan da olsa yönelme düşünceniz varsa blok maliyetini de anakart satın alırken hesaba katmakta fayda var. Biraz daha fazla ödeyerek doğuştan sıvı soğutmaya hazır bir anakart almak çok daha mantıklı olacaktır.

En önemlisi işlemci

Sıvı soğutma sistemleri en fazla işlemci üzerinde etki gösteriyor. Overclock yapan ve sınırları zorlayan biriyseniz sıvı soğutma sistemleri sayesinde çok daha üst değerlere çıkabilmeniz mümkün, üstüne üstlük ortaya hava soğutma kadar fazla gürültü çıkarmadan. Burada bir noktayı unutmamanız gerekiyor: Hiçbir sıvı so-

SOĞUTMANIN KONTROLÜ

Soğutmaya en çok yaz aylarında ihtiyacınız olacak. Peki, havalar soğuduğunda yine aynı derecede soğutmaya ihtiyacınız olacak mı? Elbette hayır. Yaptığınız yatırımlar ilerleyen yıllarda da tüm ihtiyacınızı karşılayacak, ancak basit fan kontrolcülerden bir tane edinerek bilgisayarınız için bir iyilik daha yapabilirsiniz. Fanlarınızın hızını soğuk günlerde düşürmek veya bilgisayarınızı oyun ya da programlarla zorlamadığınızda düşük fan hızları tercih etmek, hem ortam gürültüsü hem de güç tüketimi olarak size olumlu yansıyacaktır. Bir de yüksek devirde dönen fanların özellikle filtresiz kullanımlarda kasa içine daha fazla toz alacağı gerçeği var. 50-100 TL arası fiyata bir fan kontrolcü edinerek kasanıza aynı zamanda hoş bir görünüm de kazandırabilirsiniz. Bazı ürünlerde bölgesel sıcaklıkların takip edilebilmesi de söz konusu.

ğutma sistemi tam anlamıyla sessiz değildir. Radyatörlerde sıvının soğutulması için yine fanlar görev yapıyor ve ayrıca bir de pompanın küçük bir vızıltısı var. Dolayısıyla overclock yapmadan sessizlik düşünenler için sıvı soğutma sistemlerinin çok uygun olacağını söylemek doğru değil. Blok satın alırken soket uyumluluklarını tıpkı işlemci soğutucu satın alır gibi üretici firmanın sitesinden kontrol edin. En küçük boy radyatörler ve sıvı hazneleri genelde tek bir bileşenin soğutulması için tasarlanmıştır, dolayısıyla kapsamlı bir sıvı soğutma sistemi kuracaklar için yatırım öncesi sıkı bir araştırma gerekiyor.

Bellekler yoksun kalmıyor

Geçen zamanlar sıvı soğutma sistemlerine entegre edilebilen bellekleri de karşımıza çıkardı. Birçok üreticinin bu tip modeli var, fakat bizim görüşümüz bellekleri sıvı soğutmanın biraz havalı görüntünün ötesine geçemediği yönünde. Rekor düzeyinde overclock yapacaksanız elbette fayda sağlayabilir ancak normal bir overclock'çu ya da fazla merak duymayanlar için bellekleri sıvıyla soğutmak gereksiz bir iş. Bir dönem bellekleri sıvıyla soğutmanızı sağlayacak kitler de ortaya çıkmıştı ancak zamanla kendilerinden eser kalmadı.

Grafik kartında gerçekten etkili

Grafik kartlarına çok ciddi müdahalelerde bulunamadığımızı sürekli söylüyoruz. Sıvı soğutma sisteminize grafik kartını dâhil edecekseniz ortaya oldukça şaşırtıcı sonuçlar çıkabilir. Sıvı soğutma sisteminin grafik kartı ayağı daha bir maliyetli olabiliyor. Öyle ki sadece bloğa bile 300 TL'ye yakın para ödemeniz gerekebilir. Peki, grafik kartı sıvıyla soğuyunca ne oluyor? İşte bu sorunun tek cevabı kuşkusuz sessizlik. Yük altındaki bir grafik kartı, standart soğutmasıyla oldukça gürültülü çalışıyor, ancak sıvı soğutmalı bir kartta sıvı soğutma sisteminin genel gürültüsü dışında bir şey duyulmuyor. Sıvı iyi bir soğutma sağladığından saatler süren oyunlarda dahi performans kaybı olmuyor. Bloklar karttan karta değişen fiyatlara sahip. Öte yandan bloklar dışında sadece grafik işlemci için bir blok ve bellek modüller, için de pasif soğutucular kullanabilirsiniz, tercih size kalmış. Grafik kartına sıvı soğutma uygulaması oldukça zor adımlar gerektiriyor. Maliyet oldukça yükseğe çıkabiliyor, ancak kartınızın sessiz ve serin çalışacağına şüpheniz olmasın. Yıllar önce üreticiler kendi sıvı soğutma sistemine sahip grafik kartlarını satışa çıkarmıştı. Yurt dışında tek tük göze çarpsa da artık bahsi geçen modellerden ülkemizde eser yok. Bahsetmeden geçmeyelim; grafik kartını da sıvı soğutma sistemine dâhil etmek için daha büyük bir radyatör, daha güçlü bir pompa ve daha büyük bir sıvı haznesi ihtiyaçlarınız olacak. Yazımızın başında da dediğimiz gibi, sıvı soğutma için komple bir yatırım düşünüyorsanız 750 TL'nin üzerine çıkabilirsiniz gibi görünüyor. Değer mi, karar sizin!

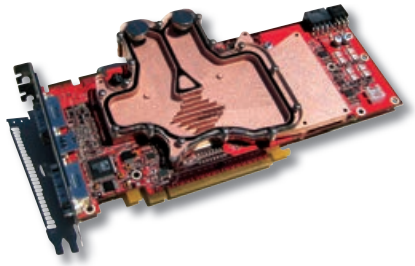

Diğer bileşenlere müdahale şansı yok

Zaman zaman pasif soğutma sistemlerine sahip güç kaynaklarını görmekteyiz, ancak hem güç olarak orta seviye bir sisteme anca yetebiliyorlar hem de gerçekten çok pahalılar. Güç kaynağına dışarıdan sıvıyla soğutma gibi bir müdahalede de bulunamıyoruz. Aslında sıvı soğutmanın geçerli olduğu tüm alanlardan da bahsetmiş olduk. Özellikle pasif soğutucu tarafında hemen her bileşene uygun soğutucu var gibi. Sıvı soğutma sadece temel sıcaklık kaynaklarını baz alıyor. Hava soğutma sistemleri her zaman en mantıklısı oluyor, ancak arada temizlik gerektiriyor. Son olarak taşınabilir bilgisayarlara değinip yazımızın sonuna gelelim.

Onların da soğutmaya ihtiyacı var

Taşınabilir bilgisayarlar, soğutma konusunda masaüstü bilgisayardan çok daha şanssızlar. Tüm bileşenler çok daha küçük bir hacimde bulunuyor ve basit soğutucu yapılar içeriyor. Tüm düzenek genelde tek bir fan yardımıyla soğutuluyor

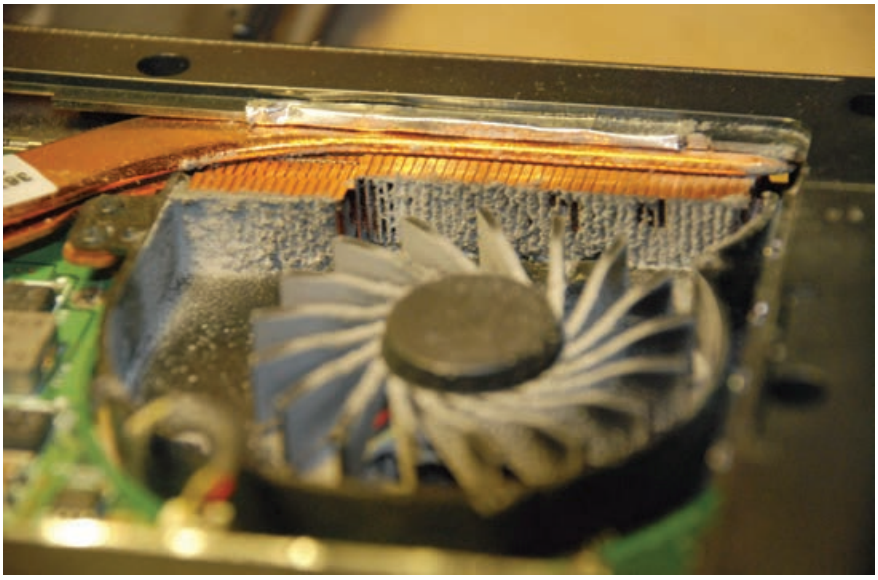

ve dışarıdan kasa içine temizlik dışında bir müdahalede bulunma şansı yok. Ancak şöyle bir şansınız var: Bilgisayarınıza hem ergonomi hem de soğutma dopingi sağlayan bir soğutucu edinebilirsiniz. İşin ergonomi kısmını dergimizdeki farklı bir makalede kapsamlı şekilde okuyabilirsiniz. Biz sadece soğutma kısmını ve soğutucu seçerken dikkat edilecek noktaları ele alacağız. Fakat tıpkı masaüstü bilgisayarlarda olduğu gibi temizlik kısmına değinmeden geçmemek gerek. Temizlik, serin bir sistemin altın anahtarıdır.

Temizlik zamanı

Taşınabilir bilgisayarınız özellikle durmayan fanı ile artık temizlik zamanının geldiğini size belli eder. Çeşitli yerlerde kullanım sebebiyle bilgisayarın içine kaçan yabancı maddeler özellikle bilgisayarınızın hava çıkış ızgarasında toplanacağından bir süre sonra ısınan hava bilgisayarınızdan dışarı atılmaz hâle gelecektir. Fan sürekli olarak havayı dışarı atmak istediğinden ve atamadığından durmayacak, bilgisayarınız ısınarak performans düşüşü yaşayacaktır. Taşınabilir bilgisayar temizliğini bilgisayarın içini açmadan yapmak ne yazık ki mümkün değil. Üstelik dikkat edilmesi gereken bir garanti durumu da var.

Öncelikle bilgisayarınızın altını çevirip bakın. Mutlaka açabileceğiniz yapıda kapakların bulunduğunu göreceksiniz. Garantisi bitmiş ürünlere zaten korkmadan yaklaşabilirsiniz. Garantisi devam eden ürünlere ise etiketini yırtmadan müdahale edemeyebilirsiniz. Bu durumda sürenin dolmasını bekleyin. Zaten ilk temizlik ihtiyacı uzun bir süre gerekmiyor. Bazı bilgisayarlarda kapağın sökülebilmesi için komple gövdenin açılması gerekiyor ve bu uzun bir iş. Tecrübe sahibi değilseniz aslında denememekte fayda var. Küçük kapaklarda ise ana bileşenlerin bulunduğu alana 7-8 vida açarak ulaşabilirsiniz.

Diyelim ki bilgisayarınızın alt kısmını kolay şekilde açtınız ve soğutucuların bulunduğu alana ulaştınız. İlk işlem, artık bir yün yumağı hâline gelmiş olan toz katmanını hava çıkış ızgarasının önünden almak. Bilgisayarınızı temizlemiş kadar oldunuz. Diğer tozları da bir fırça ya da basınçlı hava ile alabilirsiniz. Çok şart değil ama işlemci ve varsa grafik kartı için yeni baştan bir macunlama işlemi gerçekleştirebilirsiniz. Çok zor olmayacağına emin olun. Gözünüz kesmiyorsa taşınabilir bilgisayar hastaneleri ve servisleri de düşük bir ücret karşılığında bu hizmeti size sunabilir. Temiz olmayan bir bilgisayarda soğutucu kullansanız bile pek bir şey değişmeyeceğini hatırlatalım.

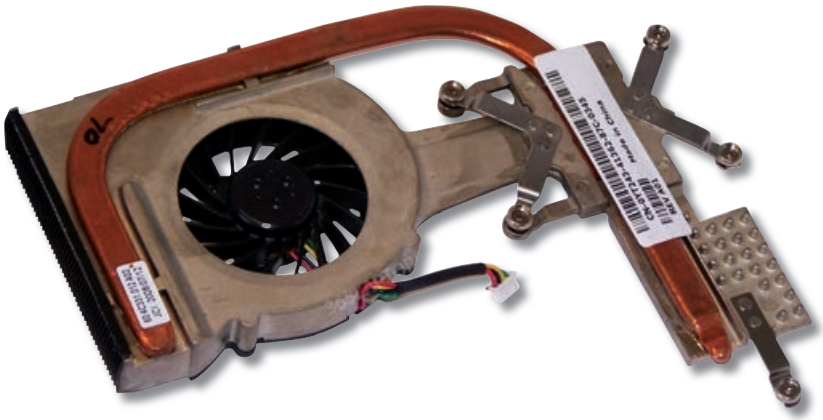

Yazı soğutucu olmadan geçirmeyin

Taşınabilir bilgisayar soğutucularının büyük çoğunluğu bilgisayar ve masa arasında bir mesafe oluşturarak bilgisayarın alt kısmına hava gönderilmesini sağlıyor. Ürünlerde tercih edilen malzemeler plastik ve alüminyum olmak üzere ikiye ayrılıyor. Alüminyum elbette soğutma sistemlerinde çok daha etkili bir malzeme, ancak taşınabilir bilgisayar soğutucularında maliyeti yükseltiyor ve taşınabilirliği zorlaştırıyor.

Soğutucularda birkaç yıl öncesine kadar iki ya da üç fanın kullanıldığını görebiliyorduk, ancak günümüzün trendi artık tek ve büyük bir fan. Tek bir fan sayesinde hem havanın bilgisayarın altına eşit bir şekilde dağıtılması sağlanıyor hem de fazla devir ihtiyacı olmadığından gürültü sorunları tarihe karışıyor. Yine düşük devir sayesinde tozlanma gibi sorunların baş gösterme süresi de oldukça uzuyor.

Soğutucu seçiminizi taşımak isteyip istemediğinize, bilgisayarınızın büyüklüğüne ve ihtiyaç duyduğunuz özelliklere göre yapmalısınız. Bazı modellerde USB çoklama özelliği, ayarlanabilir fan devri gibi detaylar karşınıza çıkabilir. Tercih sizin. Onlarca farklı seçenekten bahsetmek mümkün. Fiyatlar 15 TL'den başlayarak 175 TL seviyesine kadar uzuyor. ❖

750 TL ALTI NETBOOK SATIN ALMA REHBERİ

Netbook tarafında çoğalan model sayısı seçim yapmayı zorlaştırıyor. Bu rehberimiz sayesinde satın alma aşamasını en kolay yoldan sonlandırabileceksiniz.

Ayberk KİMSESİZ / ayberk@pckoloji.com

Ömür İklim DEMİR / omur@PCnet.com.tr

İLK netbook örnekleriyle yaklaşık 4 sene önce tanıştık. Netbook kavramının savunucularının başında Intel ve ASUS vardı. Ardından ACER, Dell, HP ve LG gibi üreticilerle beraber iki sene boyunca birbirleriyle aynı platformu (doğal olarak aynı donanımı) kullanan modellerle etrafımız çevrildi. Hatta farklı markalar olmalarına rağmen, tasarım tarafında da bir daralmanın söz konusu olduğunu söyleyebiliriz. Fakat yeni kategoriye alışmak beklenenden daha kısa sürdü. Kullanıcıların birçoğu netbook'ları ikinci bir destek kuvvet olarak tanımlayarak sahiplendi. Üniversite öğrencilerinin geleneksel profile sahip kullanıcıları da hiç düşünmeden netbook modellerine yöneldiler. Ürünler Intel'in Atom işlemcisinden güç alıyordu ve pil ömürlerinin ortalaması 4 saate kadar ulaşabiliyordu. Netbook bile olsa kullanıcıların ihtiyaçları zamanları değişti. Burada ilk netbook kullanıcılarının ihtiyaçlarının değiştiğini de düşünebiliriz. İlk aşamada yapılması gereken tabii ki işlemcilerin mimari ve teknoloji tarafındaki açıklarını kapatmaktı ki bu konuda Intel, çift çekirdekli Atom gibi çoklu ortam performansını bir nebze iyileştiren yeni modellerini üretti. Ardından oyuncular arasına AMD de katılarak rekabeti ayrı sahalara taşıdı. Şu sıralar tabletlerin de popüler hâle gelişiyle netbook satışları eskisi kadar fazla değil. Bu dosya konumuzda fiyat aralığını 750 TL ve daha ucuz netbook'lar olarak limitledik, çünkü netbook'un amacını ve kullanım alanlarını tanımlayan en iyi modeller bu fiyat aralığında yer alıyor. Ürün tanıtımlarına geçmeden önce netbook bilgisayarların taşıdığı donanımlar üzerinde biraz duralım.

Ekran boyutu ve çözünürlük

İlk örneklerin ekran boyutları 7 inç, çözünürlükleri de 800x480 piksel olarak standartlaşmıştı. Günümüzde artık bazı cep telefonu ekranlarının bu çözünürlüğe kadar (Samsung Galaxy S II gibi) ulaştığını, hatta bazı modellerin (Apple iPhone 4) birkaç yıl öncesinin netbook modellerinden daha yüksek çözünürlük (920x640) sunduğunu görüyoruz. 7 incin ardından 8,9 inçlik modeller piyasaya çıktı. Bununla birlikte ekran çözünürlüğü de 1024x600 piksele yükseldi. İlk netbook modelleri de hızlı bir şekilde piyasadan kalktı ve böylece geçiş dönemi de sonlanmış oldu. Aydınlatma teknolojisinde de geliştirmeler var. TFT-LCD, LED aydınlatmayla desteklendi.

Günlük kullanımda taşınabilir cihazların pil tüketimini etkileyen en önemli unsur arka aydınlatmalarıdır. LED aydınlatma sayesinde ekranların kontrast kalitesi de birkaç adım yukarıya taşınmış oldu. Günümüz netbook'larına göz attığımızda, satın alma aşamasında dikkat etmeniz gerekenleri şöyle sıralayabiliriz:

• Ekran boyutu tercihiniz en az 10 inç olsun. Eskiden 10 inç olmadığı için 8,9 inç tercih ediliyordu. Yalnız bu önerimiz "Büyük ekran iyidir." anlamına gelmiyor. Web gezintileri ve tarayıcı üzerinden oynanan oyunları düşündüğümüzde, aynı çözünürlükte 10 inç çok daha mantıklı.

• 10 inç üzerindeki boyutlara sahip ekranların 1366x768 piksel çözünürlüğe sahip olduğunu göreceksiniz. Bu çözünürlük aynı zamanda HD Ready olarak bilinen 720p içerikleri oynatmak için uygun.

• Bazı üreticiler ekran boyutuyla çözünürlüğünü birbirine orantılı şekilde değerlendirmiyor. Mesela 12,1 inç boyutundaki bir modelin ekran çözünürlüğü 1366x768 piksel olması beklenirken, bunu 1024x600 pikselde bırakmayı uygun görüyorlar. Muhtemelen aynı fiyat aralığında olan bu ürünlerin çözünürlük bilgilerini kontrol etmeyi unutmayın.

• Arka aydınlatmanın LED olması, pil ömrünü önemli ölçüde etkiliyor. Yalnızca daha iyi pil süresiyle değil, geleneksel TFT-LCD'lere nazaran daha başarılı renk kalitesiyle de karşılaşacaksınız.

CPU ve grafik işlemcisi

8,9 inç ekran dönemleri, Celeron-M ULV platformunun son bulması ve gerçekte netbook platformları üzerinde kullanılacak olan ve düşük güç tüketen Intel Atom işlemcilerinin meydana çıkmasına denk geliyor. Intel Atom sayesinde netbook'ların pil ömürleri hedeflenen sürelere ulaşmaya başladı. Aslında Celeron-M ULV işlemcileri 5 watt, yani oldukça düşük güç tüketimine sahip olsalar da Intel Atom'un ilk örnekleri hem mimari (45 nm) hem de 2,5 watt'a kadar düşen maksimum güç tüketimleri sayesinde netbook'ları daha "anlamlı" kılmaya başardı. Intel Atom işlemcileri ilerleyen zamanlarda nettop adında yeni bir çoklu ortam bilgisayarı kategorisinin oluşmasına ön ayak oldu. Biz bu yazıyı yazarken Intel Atom işlemcisinden güç olan bolca model vardı. Zaten geçmişte de durumun farklı olduğunu söyleyemeyiz, fakat AMD bu yıl içinde yalnızca netbook'ları hedef alan platform ve işlemcilerini ortaya çıkardı. Yani artık Intel yalnız değil.

Atom işlemcilerini ayırt etmek için kod numaralarının başındaki harflere ve devamındaki numarasına dikkat etmeniz yeterli oluyor. Intel Atom N ve D kod adlı işlemciler netbook ve nettop tarafında kullanılıyor. Yoğunlaşmanız gereken nokta numaralar. Atom N2xx serisi yaklaşık 2,5 yıl öncesinin mimarisini taşıyor. Bu işlemciler tek çekirdekten güç alıyordu. Çift çekirdekli bir seri (Atom 3xx) yaratıldı ama pek ilgi görmedi.

Intel daha sonra Atom işlemcilerini Pineview platformunda güncelleştirerek dâhili GPU teknolojisine yer verdi. Bu işlemciler günümüzdeki birçok netbook bilgisayara güç veriyor. Üretim mimarisi aynı bırakıl-

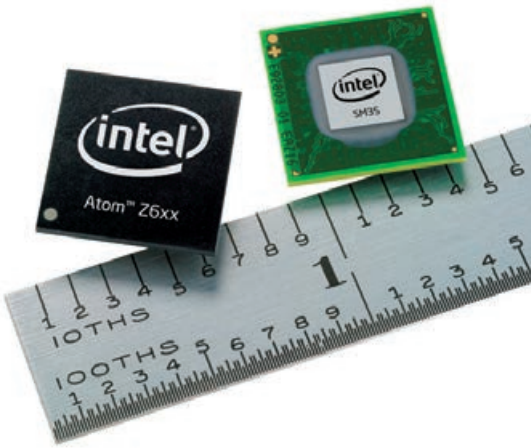

dı. Güç tüketimleri eski platforma nazaran biraz daha yüksek. Tek çekirdek tarafında Atom N4xx ve Atom D4xx işlemcilerinin toplam güç tüketimi 10 watt'a kadar çıkıyor. Atom N4xx işlemcilerindeki dâhili GPU hızı 200 MHz, Atom D4xx işlemcilerinde de 400 MHz. Çift çekirdekli iki yeni işlemci var: Atom N5xx ve Atom D5xx. N5'in dâhili grafik hızı 200 MHz, D5'in 400 MHz. Pineview Atom'ların hepsi 64 bit desteğini barındırıyor. Sanallaştırma destekleri yok. Zaten sanallaştırma desteğini üst seviye işlemcilerde (Intel Core i7, AMD Phonem X2 gibi) aramalısınız.

AMD ise netbook segmentini HD Netbook olarak adlandırıyor. Yani AMD APU tabanlı her netbook, HD yeteneklerine sahip olacak. 2011 içinde Zacate ve Ontario ailelerini göreceğiz. Bunlar tek ve çift çekirdekli olarak ikiye ayrılıyorlar. Tüm modellerin DX11 desteği var. Intel'i oldukça zor duruma sokacaklarını söyleyebiliriz, çünkü firma bu defa direkt olarak netbook platformunu hedef alan bir tasarım ve teknolojiyle sahaya çıkıyor. Henüz ülkemizde örnekleri yok. Bu bilgilerin ardından yine birkaç maddeyle önerilerimizi sıralayalım:

• İşlemci modelleri kafanızı karıştırmasın. Rakam yükseldikçe çalışma frekansı artıyor. Dâhili GPU hızı standart. Örneğin, tek çekirdekli N5 ile başlayan tüm Atom işlemcilerin dâhili grafik hızı 200 MHz.

• Dâhili grafik hızı 400 MHz olsa bile oyun oynayabileceğinizi düşünmeyin. Tabii tarayıcı tabanlı veya düşük detaylara tahammül edebilmeniz kaydıyla bazı güncel oyunlar oynanabilir.

• Dâhili GPU hızındaki artış, daha başarılı çoklu ortam performansı anlamına geliyor.

• Hiçbir netbook Atom işlemcisinin sanallaştırma desteği yok. Sanallaştırma desteği olan bir Atom arıyorsanız, Atom Zxx serisi işlemcilere göz atmalısınız, tabii netbook almayı düşünmüyorsanız. :)

• Atom N570 işlemcisi, N ailesinin çift çekirdekli Pineview işlemcileri arasında en hızlı olan model; fakat 64 bit desteği bulunmuyor. Bir alt model N550'de bu eksiklik yok.

• Kusursuz HD performansı arıyorsanız AMD'nin Fusion APU platformundan güç alan modellerini bekleyebilirsiniz. Hem DX11 destekli hem de 1080p içeriklerde sıkıntı yaşatmayacaktır.

• Yaygın netbook ekran çözünürlüğü olan 1024x600 pikselde güncel oyunları ucundan yakalamak isterseniz, bu isteğinize AMD APU platformu daha performanslı yanıtlar veriyor.

Sabit disk ve RAM

Dizüstü bilgisayarlarda SSD kullanımı yaygınlık kazanmaya başladı. Netbook tarafında SSD kullanmak için çok tematik bir ürünün hazırlanması lazım. Diğer türlü performans vaadi olmayan bir platforma SSD desteğinin sağlanması, kabul edilebilecek fiyatları karşımıza çıkarmayacaktır. Netbook bilgisayarlar sabit disk (HDD) kullanıyor. Eskiden kapasite ortalaması 160 GB'tı, şimdi 250-320 GB oldu. Bu aşamada tabii ki yüksek kapasite mantıklı görünüyor. İhtiyaçlarınızı iyi belirlemelisiniz. Güçlü sistemlerde 7200 RPM hızında diskler kullanılıyor. Netbook'lar için bu hızın 5400 RPM olduğunun altını çizelim. Günlük kullanımda gözle görülür bir performans farkı yaşamanız mümkün değil, sadece 7200 RPM'in yanıt verme süresi daha düşük olacaktır ki 7200 RPM'de dönen bir diskin batarya ömrüne olumlu katkısının olmayacağını söyleyelim.

RAM'de küçük detaylar var. DDR2 ve DDR3 RAM'li cihazlar bir arada satılıyor. Masaüstü sistemlerde olduğu gibi artık DDR2 ortadan kalkıyor. O nedenle bu detayı gözden kaçırmayın. Netbook RAM'i mutlaka DDR3 yapısında olsun. DDR2 olduğunda hem platform olarak eski bir cihaz satın almış olacaksınız hem de en fazla 800 MHz'de çalışabilen bir RAM'iniz olacak. DDR3 belleklerin bant genişliği ve çalışma frekansı DDR2'lerden daha yüksek.

• Sabit disklerde karar sizin. Müzik ve film arşivleme niyetiniz varsa 320 GB'a yol alabilirsiniz. Müzikleri arşivliyor, filmleri de izledikten sonra diskinizden siliyorsanız 160 GB bile rahatlıkla yetecektir.

• RAM için yalnızca DDR3 olmasına dikkat edin.

• RAM kapasiteleri 2 GB'a kadar yükseliyor. Windows 7 kurulu bir sistem için minimum bellek gereksinimi 2 GB. Windows 7 Home Premium aramanıza gerek yok, çoğunda Windows 7 Starter göreceksiniz.

• Olur da başka bir işletim sistemi kullanmak isterseniz, ürünü satın almadan önce firmanın sitesini ziyaret etmeniz doğru olacaktır. Linux veya Windows XP sürücülerini kontrol edebilirsiniz.

Bağlantı ve çoklu ortam olanakları

Dizüstü bilgisayarlarda yaygınlaşan Wireless N standardı netbook yongalarına da dâhil edildi. Wireless N artık ihtiyaç. Ürün özelliklerinde Wi-Fi b/g/n veya Wireless N'i mutlaka arayın. Piyasada bulabileceğiniz çoğu modemin de bu standardı desteklediğini göreceksiniz. Bluetooth olmazsa olmaz bir özellik değil. Fotoğraf tutkunları için kart okuyucunun önemini anlatmamıza gerek yok. Kart okuyucusu USB bağlantısından daha konforlu olacaktır. Tabii bu senaryo ev veya ofisin dışında olduğunuz zamanlar için geçerli. USB bağlantısı birçok üründe 3 adet; yani farenizi, MP3 çalarınızı ve yazıcıyı aynı anda kullanabilirsiniz. Web kamerasını önemseyin, ihtiyaç duyabilirsiniz. Aksi takdirde ilerleyen zamanlarda ayrı bir web kamerası masrafınız olabilir ki bu durum netbook üzerinde ergonomik de olmayacaktır.

Acer Aspire One D260-23PU

Şık tasarım, geniş klavye.

674 TL

10,1 inç ekrana sahip bir netbook için geniş sayılabilecek klavyesi ve touchpad'iyle Acer Aspire One D260, uzun yazılar yazması gereken kullanıcılar düşünülerek tasarlanmış. Ürünün sahip olduğu koyu renkler ve şık tasarım da "İş hayatında ben de varım." mesajını net şekilde veriyor. 1,83 GHz Intel Atom N475 işlemciye ve 2 GB DDR2 belleğe sahip olan cihaz, bir netbook'la yapmayı düşündüğünüz e-posta yazmak, internette sörf yapmak, görüntülü sohbet etmek, basit oyunlar oynamak gibi her işi rahatlıkla karşılayabilecek özelliklere sahip. 250 GB sabit disk kapasitesi de günümüz şartlarında gayet yeterli görünüyor.

Çoğu kullanıcı için bir netbook'taki en önemli özellikler ağırlık ve pil ömrü. 1,35 kg ağırlığa sahip cihaz, 8 saate kadar pil ömrüne sahip. Her standart kullanıcı gibi sizin de aynı anda 4-5 siteyi açık bırakıp bir yandan da müzik dinlemek ya da film izlemek gibi bir alışkanlığınız varsa, pil ömrü 5 saate kadar düşebiliyor. Zaten kullanıcıların ürünle ilgili elle tutulur tek şikâyeti de bu. Eğer daha fazla pil ömrüne ihtiyaç duyuyorsanız, Acer Aspire One'ın pil süresinin yoğun kullanımda biraz yetersiz kaldığını söyleyebiliriz.

Asus EEEPC 1015PEM

715 TL

Yüksek performans, yeterli pil ömrü.

Netbook'larda çift çekirdekli Atom işlemci kullanan ilk firmalardan birisi olan Asus, Eee PC 1015PEM modeliyle çift çekirdeğin performansını Atom işlemcinin düşük güç tüketimiyle birleştirmiş. Cihaz, 1,5 GHz'lik Intel Atom Dual Core N550 işlemcisi ve 2 GB'lık DDR3 belleğiyle performansa odaklanmış. Aynı anda birden fazla işlem yapan, hızı seven kullanıcıların satın alma kararı için bu yeterli bir neden olacaktır. Yüksek performans derken, elbette üç boyutlu grafiklerle dolu yeni bir oyunu oynayabilmeyi yok yere hayal etmeyin. Asus, performans haricinde hassas trackpad ve fazla parlama yapmayan ekran gibi özelliklerle de pek çok kullanıcının farklı ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamış. Cihaz, 320 GB'lık sabit disk kapasitesiyle rakiplerinin biraz daha ilerisinde duruyor. Bir yerlere giderken müzik ya da film arşivinizin nadide parçalarını bu 1,27 kg ağırlığındaki netbook'la rahatça taşıyabilirsiniz. Özellikle pille çalışırken 720p videolarda takılma sorunu yaşayabileceğinizi yine de unutmayın. Yoğun kullanımda bile 6,5 saat pil ömrüne sahip olan cihazın, uzun yolculuklarda iyi bir yol arkadaşı olabileceğini söyleyebiliriz.

Dell Inspiron 1012

HD Ready, uzun pil ömrü.

746 TL

Uzun yolculuklarda ya da sıcak havada balkonun en serin köşesinde film izlemek gibi bir zevkiniz varsa, bu ürünün tam da bu amaçla üretildiğini söyleyebiliriz. 10,1 inç HD Ready ekrana sahip olan cihaz, Broadcom CrystalHD çözücü sayesinde 720p video dosyalarını rahatlıkla oynatabiliyor. Bu klasmandaki çoğu netbook ekranı 1024x600 çözünürlüğe sahipken, Dell Inspiron, 1366x768 çözünürlüğüyle farkını belli ediyor. Bu çözünürlükte birden fazla pencereyi aynı ekranda görüntülemek de diğerlerine oranla daha rahat olacaktır.

Görüntü konusuna odaklanmış cihazın ses kalitesi açısından da tatminkâr olduğu görülüyor. Görüntüden sonra, Dell Inspiron 1012'nin öne çıkan diğer özelliğinin 10 saate kadar pil ömrü olduğunu söyleyebiliriz. Bu süre standart kullanımda 7 saate, sadece 720p film izlendiğinde ise 5,5 saate kadar düşebiliyor. 1,40 kg ağırlığın 10,1 inçlik bir netbook için biraz fazla olduğunu söyleyebiliriz ama uzun pil ömrü çoğu kullanıcının bu dezavantajı önemsememesine neden olacaktır. Geniş ve kullanımı rahat bir touchpad'i bulunan cihaz, internette gezmeyi ve netbook'ta film izlemeyi sevenleri kolayca mutlu edecektir.

HP Mini 210-2010st

Rahat kullanım, estetik tasarım.

180 dereceye kadar ekranı açılabilen HP Mini, tasarımıyla ön plana çıkan bir ürün. Şık görüntüsü, kullanışlı klavyesi ve geniş touchpad'iyle HP Mini'nin kullanım kolaylığına öncelik verdiği söyleyebiliriz. Cihazın "chiclet" klavyesi de kullanım rahatlığı ve şık görünümüyle göz dolduruyor. Cihaz teknik açıdan da ortalamanın üstünde sayılır. HP Mini, 1,66 GHz Intel Atom N455 işlemciye ve 2 GB DDR3 belleğe sahip. 7200 rpm 320 GB sabit disk kapasitesi, günümüzde bir netbook için yeterli seviyede. 10,1 inç parlak ekrana sahip cihazın 1,46 kg ile boyuna göre biraz ağır olduğunu görüyoruz. Pil ömrü açısındansa cihazın 8 saat gibi ortalama bir değerde kaldığını görüyoruz. Standart bir netbook kullanıcısı için bu süre 6 saate kadar düşebiliyor. HP Mini 210, piyasadaki en üstün özelliklere sahip ürün olmasa da standart bir kullanıcının ihtiyaçlarını kolayca karşılayabilecek orta konfigürasyonda, kaliteli bir netbook.

621 TL

Lenovo IdeaPad S10-3

Geniş ve şık klavye, hafif gövde.

533 TL

Genellikle sade tasarımı ve kullanıcı dostu yapısıyla ön plana çıkan Lenovo, IdeaPad'de de bu geleneğini bozmamış. 10,1 inç ekrana sahip cihazda, neredeyse 12 inç ekranı olan standart bir netbook'unki kadar geniş bir chiclet klavye bulunuyor. IdeaPad'deki touchpad de klavye gibi olabildiğince geniş tutulmuş. Küçük klavyede uzun e-postalar ya da yazılar yazmanın zorluğunu bilenlerin, bu ferah klavyeyi seveceğine eminiz. Bunun dışında ortalama bir işlemciye sahip cihaz, 1 GB DDR3 belleğiyle rakiplerinin biraz gerisinde kalmış. Neyse ki cihaz belleği 2 GB'a kadar yükseltilebiliyor. 250 GB sabit disk kapasitesi bulunan netbook, hatırı sayılır bir arşivi taşımaya olanak veriyor.

IdeaPad'in 8 saate kadar pil ömrü bulunuyor. Bu süre, video dosyası ağırlıklı yoğun kullanımda 4,5 saate kadar düşebiliyor. Cihazdaki yüz tanıma sistemi, kullanıcıların şifre yazma derdi olmadan bilgisayarlarına girebilmelerini sağlıyor. Lenovo IdeaPad, Dolby kulaklık desteğiyle zevkine düşkün kullanıcıları kendine bağlamayı amaçlamış. 1,25 kg ağırlığındaki netbook, taşınabilirlik açısından da kullanıcıyı memnun edecek gibi görünüyor.

Packard Bell DOT SE/W-005TK

Yüksek performans, uzun pil ömrü.

10,1 inç parlak bir ekrana sahip olan cihaz, çoğu rakibi gibi 1024x600 çözünürlüğü destekliyor. Cihaz, 1,5 GHz'lik Intel Atom Dual Core N550 işlemcisi ve 2 GB'lık DDR3 belleğiyle netbook'ta yüksek performans arayanlar düşünülerek üretilmiş. Diyelim ki Facebook, Twitter, Windows Live Messenger ve Google Talk açık, bir yandan MP3 dinleyerek Word'de bir yazı yazıyor bir yandan da internette geziyorsunuz. İşte bu noktada çift çekirdek işlemcinin ve 2 GB DDR3 belleğin faydasını görebilirsiniz. Kısacası Packard Bell DOT SE, yeni nesil oyunları oynamak gibi hayali olmayan kullanıcıların ihtiyacını karşılayabilecek bir cihaz.

Şık ve sade tasarıma sahip olan cihaz, 320 GB sabit disk kapasitesine sahip. 1,25 kg ağırlığındaki netbook'un gayet hafif olduğunu söyleyebiliriz. 10 saate kadar pil ömrüne sahip cihaz, standart kullanımda 7, yoğun kullanımda 5 saat civarı pil ömrüne sahip. Bu açıdan değerlendirildiğinde Packard Bell Dot, çoğu kullanıcıyı tatmin edecektir.

630 TL

Samsung NC110-A03TR

Yüksek performans, uzun pil ömrütasarım.

Samsung'un netbook'u için, elinden gelenin en iyisini yapıyor diyebiliriz. Bu model de çoğu netbook gibi standart bir kullanıcının ihtiyaçlarını rahatlıkla, hatta fazlasıyla karşılayabilecek nitelikte. Cihaz, sahip olduğu 1,5 GHz çift çekirdekli Intel Atom N550 işlemci ve 2 GB DDR3 bellek sayesinde kullanıcıya iyi bir performans vadediyor. Eğer uzun yolculuklarda, dağda taşta, sahilde, balkonda, piknikte netbook'tan film izlemeyi ve internette dolaşmayı seviyorsanız, büyük ihtimalle bu cihazı da seveceksiniz. 720p ve hatta 1080p gibi yüksek çözünürlüklü videoları oynatabilen cihazın az parlama yapan 10,1 inç boyutunda ekranı bulunuyor. Böylece güneşli havalarda, ekran üstündeki görüntü başka ekranlardakine göre daha net oluyor. 3D audio özelliği de bulunan cihazın ağırlığıysa sadece 1,18 kg. NC110, böyle hafif olmasına rağmen 10 saate kadar pil ömrüne sahip. Bu süre yoğun kullanımda 5 saate kadar düşebiliyor. Hafif, uzun pil ömrüne sahip, yüksek performanslı ve çeşitli renk seçenekleri sunan ürün, pek çok kullanıcının hoşuna gidecektir.

Sony Vaio VPCM13M1E/W

Prestij sahibi, estetik.

Sony Vaio, marka değerinin sağladığı avantajla birlikte, çoğu kullanıcı için prestij anlamına geliyor. Gerçekten de üst düzey ürünlerde standartların ötesine geçen serinin daha düşük bütçeli ürünlerde aynı oranda başarılı olmadığını söyleyebiliriz. Cihazın 1,83 GHz'lik Atom N470 işlemcisi, standart bir netbook kullanıcısının çoğu ihtiyacı için yeterli, Fakat 1 GB'lık DDR2 belleğin teknolojinin biraz gerisinde kaldığını söyleyebiliriz. Neyse ki cihaz 2 GB belleğe yükseltilebiliyor.

Netbook için belki de en az kaygı duyulması gereken parçalardan birisi grafik yongasıdır. Sanırız kimse netbook'uyla yüksek grafik performansı gerektiren programlar çalıştırmayı ya da oyunlar oynamayı düşünmüyordur. Bu klasmandaki çoğu cihazda neredeyse aynı 256 MB'lık paylaşımlı grafik yongası bulunuyor olsa da Sony'nin bu modelinde yalnızca 64 MB'lık bir yonga bulunuyor. 1,4 kg ağırlığındaki cihaz, diğer 10,1 inç netbook'lara göre biraz ağır. 4,5 saat pil ömrü bulunan cihaz, uzun soluklu gezilerde şarj edilmeye ihtiyaç duyabilir. Sonuç olarak, tasarım ve şıklık açısından kendini belli eden Vaio, bütün eksikliklerine rağmen bir "Vaio" olmaya devam ediyor.

Toshiba NB250-10E

Canlı ekran görüntüsü, taşınabilirlik.

Çok fazla yazı yazıyorsanız ve netbook'un hafif olması sizin için önemliyse bu cihaz hoşunuza gidebilir. 10,1 inç ekrana sahip Toshiba NB250-10E, fiziki imkânları dâhilinde olabildiğince büyük ve kullanımı rahat bir klavyeye sahip. Cihazın touchpad'i de kullanım kolaylığı düşünülerek tasarlanmış. Cihazın 1 GB'lık DDR3 belleği günümüz şartlarında yetersiz olsa da cihaz bu eksikliğini 2 GB'a kadar artırılabilir bellek özelliğiyle telafi edebiliyor. Kalın bir kitapla neredeyse aynı ağırlığa sahip olan cihazın (1,18 kg) her yere kolayca taşınabilmesi amaçlanmış. Toshiba TruBrite teknolojisi sayesinde cihaz ekranı, kullanıcıya çok parlak renkler sunabiliyor. Görüntü açısından başarılı olan cihaz, 24 bit stereo hoparlörleriyle de benzer bir kaliteyi yakalamayı hedeflemiş. "Ortalama bir işlemci performansı bana yeter, önemli olan hafif olması. İnternette gezmek ve e-posta atmak için kullanacağım." diyenler için cihazın yeterli olacağını söyleyebiliriz. Ancak pil ömrü uzun bir cihaza ihtiyaç duyuyorsanız, NB250-10E'nin 4,5 saat civarındaki pil ömrü biraz yetersiz kalacaktır.

Gezilerde ve tatilde yanınızdan hiç ayırmadığınız dizüstü bilgisayarınızla beraber kullanacağınız kablosuz fareler bu rehberde.

Y. Emre ŞAHİN / yunus@pckoloji.com

YAZ aylarının gelmesi, havaların ısınmasıyla beraber zaten hayli yoğun olan dizüstü bilgisayar kullanımı seyahatler sebebiyle daha da artıyor. Her ne kadar taşınabilir bilgisayarlardaki touchpad'ler günlük ihtiyaçların bir kısmını karşılıyor olsa da işlemleri rahatça ve seri bir şekilde gerçekleştirebilmek için fare şart. Tabii dizüstü bilgisayarla beraber kullanılacak farelerde dikkat edilmesi gereken önemli kriterler var. En öncelikli husus, taşınabilirliğin ön planda tutuluyor olması denilebilir. Ufak bir fare, gerek taşınabilirlik açısından gerekse dizüstü bilgisayarla kullanımda size fayda sağlayacaktır. İkinci önemli kriter elbette ergonomi. Eğer satın alacağınız fareyi internetten sipariş etmeyecekseniz, her zaman söyleyeceğimiz gibi bizzat gidip görün ve deneyin. Artık birçok teknoloji marketinde ürünler en ince ayrıntısına kadar denenebiliyor. Ergonomi konusunda denemeden karar vermeyin. Genellikte taşınabilir bilgisayar için geliştirilen farelerde ufak yapıdan dolayı serçe parmak kullanım sırasında masa üzerine kayıyor ve bu da rahatsızlık hissi yaratıyor. Ancak bazı modellerde kullanılan malzeme gereği kayma problemi olmuyor. Bu tip ürünlere yönelmek ergonomik açıdan daha verimli oluyor. Algılama teknolojisi ve tarama çözünürlüğü diğer önemli faktörler. Çözünürlük değeri ne kadar yüksek olursa farenizin hassasiyeti de o doğrultuda artıyor.

Kısayol düğmeleri ve programlanabilir düğmeler

Eskiden taşınabilir bilgisayarlara özel olarak hazırlanan fareler üç tuşlu olarak tasarlanıyordu. Artık bu tip ürünlere kısayol düğmeleri ve programlanabilir düğmeler de ekleniyor. Tabii işlevsellik açısından üzerinde fazladan tuş bulunduran ürünleri seçmek kullanıma olumlu yansıyor. Yani klavyedeki tuşları kullanarak yapacağınız küçük bir işlemi doğrudan fareniz vasıtasıyla gerçekleştirebiliyorsunuz. Özellikle başparmağın altına gelecek bölgeye konumlandırılan tuşlar gerek web sayfalarında gezinirken gerekse işletim sisteminizde klasörler arasında geçiş yaparken büyük kolaylık sağlıyor. Bu dosya konumuzdaki ürünlerin bazılarında düğmelere standart görevler atanmış olarak geliyor ve bu işlevler değiştirilemiyor. Ancak genellikle programlanabilir yapıda tuşlara da yer veriliyor. Böylece istediğiniz görevi fare üzerindeki herhangi bir tuşa atayabiliyor ve kısayollarınızı kendiniz oluşturabiliyorsunuz.

Bağlantı ve kullanım süresine dikkat

Rehberimizdeki tüm ürünler sistemle kablosuz olarak haberleşiyor, yani herhangi bir kabloya gerek duymuyorlar. Ancak bazı ürünlerde kablolu olarak da kullanım imkânı sunuluyor. Yani dilerseniz kutu içeriğinden gelen kabloyla da fareyi bilgisayarınıza bağlayabiliyorsunuz. Kablosuz aktarım standardı olarak genellikle 2,4 GHz teknolojisinden yararlanılıyor ve bu sayede fare, alıcıya 10 metre mesafeden rahatlıkla kullanılabiliyor. İstisna olarak bazı modellerde Bluetooth teknolojisinden de yararlanılıyor. Bu tip ürünlerde genellikle hiçbir alıcı yer almıyor ve bilgisayarınızın dâhili Bluetooth alıcısı sayesinde bağlantı otomatik olarak gerçekleştiriliyor. Fare alıcıları artık genellikle nano yapıda olduğundan dolayı hayli ufaklar, yani bilgisayarınızın USB arabiriminden dışarı çok fazla taşmıyorlar. Büyük alıcılara sahip ürünler de yok değil, ancak dizüstü bilgisayarınızı sürekli yanınızda taşıyacağınız düşünülürse nano alıcılı modellere yönelmek elbette daha mantıklı. İki pil sayesinde 6 aya varan kullanım sunan modeller var. Tercih yaparken bunu da göz ardı etmemekte yarar var.

A4 Tech
XG760

ÇEVRE birimi üretiminde iddialı firmalar arasında yer alan A4 Tech'in XG760 adını verdiği fare, üzerinde bulundurduğu DPI tuşuyla 100 ile 3200 DPI arası çözünürlükte tarama olanağı sunuyor. Üründe kullanılan nano alıcı, dizüstü bilgisayarı taşıma sırasında kolaylık sağladığı gibi geniş bir kapsama alanı da sunuyor. Kaydırma tekerleğinin dört yönlü olarak tasarlanmış olması web sayfalarında gezinirken büyük kolaylık sağlıyor. Kompakt boyutlarına nazaran ele oturan yapısı sayesinde kullanım kolaylığı sunan üründe ergonominin ön planda tutulduğunu söyleyebiliriz. Keza başparmağınızı konumlandıracağınız bölümde kaymayı engelleyen özel bir malzemeye yer verilmiş. Kaydırma tekerleğiyle beraber toplamda sekiz düğmenin bulunduğu farenin beraberinde gelen yazılım sayesinde tuşlar programlanabiliyor. İki adet AA tipinde pilden güç alarak çalışan optik farenin fiyatı da alınabilir seviyelerde.

Everest
SM-148 LBG

UYGUN fiyatlı taşınabilir bilgisayar fareleri arasında önemli bir konumda olan Everest SM-148 LBG, şık görüntüsü sayesinde ilk bakışta dikkat çekmeyi başarıyor. 800 ile 1600 DPI arasında değiştirilebilen tarama çözünürlüğünün sunulduğu ürünün dış kasasında parlak plastik malzemeye yer veriliyor. Kaydırma tekerleği metal yapıda ve özellikle uzun web sayfalarını gezerken büyük avantaj sağlıyor. Lazer teknolojisinin kullanıldığı farede toplam beş düğme bulunuyor. Üründe başparmağınızın altına gelen bölümde iki tuşa yer veriliyor. İşte bu tuşlar sayesinde web sayfalarında ve işletim sistemlerinde ileri-geri özellikleri kullanılabiliyor. Hem sağ hem de sol elde rahat bir şekilde kullanım imkânı sunan Everest SM-148 LBG'de yer verilen nano alıcı, fareyle geniş bir alan içinde kesintisiz bağlantı kurabiliyor. Ürünün farklı renklerde tercih edilebiliyor olması da önemli detaylardan.

Genius
Navigator 900X

ALICIYLA 10 metre alan içinde bağlantı kurabilen ve verimli bir şekilde çalışan Genius Navigator 900X'te sadece standart işlevleri yerine getiren düğmeler bulunuyor. Dolayısıyla kısayollara ve programlanabilir tuşlara ihtiyaç duyuyorsanız rehberimizdeki diğer ürünlere yönelmenizde yarar var. Kompakt yapısı sayesinde kolayca taşınabilen Navigator 900X'in alıcısı da nano. Farenin altında ufak yapıdaki alıcı için özel bir bölüm yer alıyor ve taşıma sırasında alıcı buraya saklanabiliyor. Güç tasarruf düğmesi sayesinde pil ömrünü uzatmanıza imkân tanıyan ürünün enerji ihtiyacı AA tipinde tek bir pille karşılanıyor. Faredeki güç tasarruf sistemi sayesinde ürün 6 aya kadar tek pille kullanılabiliyor. 1200 DPI tarama çözünürlüğünün sunulması da hassasiyet açısından oldukça önemli. Ürün sağ elde de sol elde de rahatlıkla kullanılabiliyor. Navigator 900X'in 32 TL'lik fiyatı da alınabilir seviyede.

HP
KM407AA

İLK bakışta beyaz rengi sayesinde dikkat çeken ve rakiplerinden bu anlamda sıyrılmayı başaran HP KM407AA, oldukça zarif ve şık bir fare. Kompakt yapısı gereği taşınabilirlik anlamında üst düzey performans sunuyor. Aynı zamanda bu durum, elleri ufak olan kullanıcılar için de fayda sağlıyor. Hem sağ hem de sol elde rahatça kullanılabilen üründe lazer tipinde bir algılayıcı bulunuyor. İşte bu sayede sadece masa üzerinde değil, birçok farklı yüzeyde kullanım sağlanıyor. Farede yer alan gösterge sayesinde pil zayıfladığında görüntülü olarak size haber veriliyor. Dört yönlü kaydırma tekerleği sayesinde HP KM407AA gerek web sayfalarında dolaşırken gerekse büyük görseller üzerinde oynama yaparken büyük kolaylık sağlıyor. Fiyat anlamında da ekonomik bir çözüm arayanlardansanız ürünün size uygun olduğu söylenebilir. Farenin beraberinde sistemle bağlantı kurması için gelen alıcı da minik yapıda.

Inca
IWM-700GL

ÜZERİNDEKİ DPI tuşu sayesinde 800 ile 1600 arasında değiştirilebilen tarama çözünürlüğü sunan Inca IWM-700GL, bilgisayarla haberleşmek için 2,4 GHz'lik kablosuz bağlantı teknolojisinden yararlanıyor. Nano yapıdaki alıcıyla 10 metre alan içinde kesintisiz olarak bağlantı kurabilen üründe alıcının saklanabilmesi için özel bir yuva da bulunuyor. Altı adet düğmeyi üzerinde barındıran fare, kısayol tuşları sayesinde kullanım sırasında kendini gösteriyor. IWM-700GL, uyku modu sayesinde pili olabildiğince az tüketiyor ve enerji tasarrufu sağlıyor. Ürünün dokusu kaymayı önlediği gibi elde terleme sorunlarının da önüne geçiyor. Her ne kadar ağırlıklı olarak kullanılan renk siyah olsa da bazı düğmelerde yer verilen turuncu renk, fareye görünüm açısından ayrı bir hava katıyor. Birçok rakibini fiyat hususunda geride bırakan ürün, başarılı kablosuz taşınabilir fareler arasında yer alıyor.

Logitech
Anywhere MX Mouse

LOGITECH'e özel Darkfield lazer tarama teknolojisinin yer verildiği Anywhere MX Mouse, bu sayede cam dâhil birçok farklı yüzeyde kullanılabiliyor. Yine sadece firmaya özel Unifying desteğiyle tek bir nano alıcı vasıtasıyla altı adet kablosuz Logitech cihazla bağlantı kurulabiliyor. Yani tüm cihazlar için sisteminize ayrı ayrı alıcılar takmanıza gerek kalmıyor. Dört yönlü olarak tasarlanan kaydırma tekerleğindeki Hyper Fast Scroll teknolojisi sayesinde özellikle uzun web sayfalarında ya da dokümanlarda hızlıca kaydırma yapmanız sağlanıyor. Alıcıyla 10 metre alan içinde kullanılabilen farede 2,4 GHz'lik kablosuz bağlantı teknolojisinin nimetlerinden yararlanılıyor. Sağ ve sol elde kullanılabilen Anywhere MX Mouse'ta başparmağınızı konumlandıracağınız bölgede iki adet kısayol düğmesine yer veriliyor. Kutu içeriğinden gelen yazılım sayesinde bu tuşlara istenilen görev atanabiliyor.

Microsoft
Arc Touch Mouse

MICROSOFT'un Arc Touch Mouse adını verdiği ürün taşınabilirlik anlamında diğer rakiplerine tabiri caizse toz yutturuyor, çünkü ürün dümdüz bir yapıya sahip. Kullanmadığınız sürece fareyi sürekli bu şekilde tutabiliyorsunuz. Kullanacağınız zaman ortadan ikiye yavaşça kırdığınızda arkadaki esnek yapı fare şeklini alıyor ve kullanmaya başlayabiliyorsunuz. Kullandıktan sonra taşıma sırasında ürünü yine düz konuma getirdiğinizde otomatik olarak enerjiden de tasarruf sağlanmış oluyor. En çarpıcı özelliklerden biri, ürünün adından da anlaşılabildiği gibi dokunmatik yapı. Kaydırma tekerleğinin dokunmatik olması sayesinde fare oldukça inceliyor. Her iki elde de kullanılabilen ürünün dezavantajlarından biri, fareyi kullanırken baş ve serçe parmaklarınızın boşta kalması. Lazer algılayıcının yer verildiği Arc Touch Mouse'ta üst kısımda pil gösterge LED'i de bulunuyor. Ürün altı aya varan pil ömrü sunuyor.

Piranha
Aigle Z Type

KIRMIZI, beyaz, siyah ve mavi olmak üzere dört farklı renkte tercih edilebilen Piranha Aigle Z Type, 2,4 GHz'lik kablosuz bağlantı teknolojisini kullanıyor. Ufak yapıdaki nano alıcı sayesinde taşınabilirliği kolaylaştıran fare, alıcıyla geniş bir kapsama alanı içinde bağlantı kurarak sorunsuz bir şekilde çalışabiliyor. Üründe tarama çözünürlüğü 800 ve 1600 DPI olmak üzere iki kademeli olarak değiştirilebiliyor. Yapısı gereği katlanabilen ve böylece taşıma sırasında büyük kolaylık sağlayan fare, şıklık söz konusu olduğunda listenin başındaki sıralarda yerini alıyor. Enerji tasarruf modu sayesinde pilden önemli bir ölçüde kazanç sağlayan ürün, aynı zamanda açma-kapama tuşunu da üzerinde barındırıyor. İşte bu düğme sayesinde de yine pilden tasarruf sağlanarak çalışma süresi uzatılıyor. Beklentilerin büyük çoğunluğunu önemli bir ölçüde karşılayan Aigle Z Type'ın fiyatı da oldukça uygun.

Razer
Orochi

DOSYA konumuzdaki diğer ürünlerden farklı olarak kablosuz bağlantı için Bluetooth 2.0'ı kullanan Razer Orochi, minik yapısına oranla sunduğu performansla şaşırtıyor. Ürün, aynı zamanda kablolu olarak kullanım imkânı da sunuluyor. Üründe kullanılan 3G lazer sensör kablolu modda 2000 DPI'a kadar artırılabiliyor. Çalışmak için iki adet AA tipindeki pilden güç alan farede yer verilen teflon ayaklar kaymayı kolaylaştırıyor. Dört adet programlanabilir düğmeye kutu içeriğinden gelen yazılım yoluyla farklı görevler atanabiliyor. Bunun yanı sıra yazılımla yapılan kayıtlar doğrudan fare bünyesindeki belleğe yerleştiriliyor, yani kısayolları kullanmak için sürekli programı açmaya gerek kalmıyor. Ürün simsiyah olmasına karşın çalıştığı durumlarda kaydırma tekerleğindeki mavi LED aydınlanıyor ve fareye farklı bir hava katıyor. Orochi, Razer farkını ortaya koyduğundan biraz pahalı.

Teknoloji pornosundan teknokrasiye

Teknolojiden ve bilimden zevk alan bir topluluk, devleti de yönetebilir mi? "Teknokrasi" üzerinde biraz düşünün.

Selim ŞUMLU
selim@PCnet.com.tr
twitter.com/maxcoder
facebook.com/SelimSumlu

BİLGİSAYAR, internet, cep telefonları, ev sineması, elektronik aygıtlar gibi yeni teknolojilere karşı güçlü bir tutku duyan kişilere sosyoloji biliminde "teknofil" deniyor. Teknolojiden çekinen veya korkan "teknofobik"lerin aksine, teknofiller tüm teknolojik gelişmelere olumlu bakıyor, yeni teknolojileri tutkulu bir şekilde elde etmek istiyor, teknolojiyi hayatlarını geliştirmek ve sosyal sorunları gidermek için bir araç olarak görüyorlar. Endüstri devrimiyle birlikte pek çok insan bu iki uç noktadan birine kaymaya başladı. Biz bu dergide yazdığımıza, siz de bu dergiyi okuduğunuza göre bizlerin daha çok teknofiliye doğru ilerlediğini söyleyebiliriz. İtiraf edelim, bu yönde ilerledikçe teknoloji tüketimine olan merakımız da artıyor. İmkânımız varsa en yeni teknolojilerin kullanıldığı ürünleri en kısa sürede temin ediyor, imkânımız yoksa da o ürünlerle ilgili hayaller kuruyor ve onlara sahip olmak istiyoruz. Yazılı ve görsel basında bu ürünleri ağzımızın sularını akıtacak şekilde anlatan tanıtımlar, fotoğraflar, videolar dolaşıyor. Biz de bunları incelemekten, mümkün olduğunda en yeni tableti kurcalamaktan, piyasaya yeni çıkan 3D televizyonun karşısına oturmaktan, en güçlü kulaklıkları birkaç dakika kullanmaktan haz alıyoruz. Kısacası, ortada bir teknoloji pornosu söz konusu! Teknolojik ürünlerde de uzun süreli bir ilişkiden ziyade âdeta bir film gibi hızlı bir tüketim söz konusu son zamanlarda. Bazı gençlerin birkaç ayda bir cep telefonu değiştirdiğini biliyoruz. Benzer şekilde bilgisayarlarımız, televizyonlarımız, MP3 çalarlarımız da gerekli veya gereksiz yere sürekli değişiyor. İşini bilen bilişim şirketleri, geliştirilen tüm yeni teknolojileri bir ürüne doldurmak yerine kısa aralıklarla ufak yenilikler içeren modellerini piyasaya sürüyorlar. Örneğin, ben iPhone 3G kullanıyorum ve daha hızlı iPhone 3GS'i alma planları yaptığım sıralarda iPhone 4 duyuruldu. Onu almaktan vazgeçtim, şimdi iPhone 5'i bekliyorum. Geçen yıl CRT televizyonumuzu LCD ile değiştirdikten sonra LED TV'ler bir anda patladı. Bilgisayarımdaki her bileşenin daha güçlü modelleri mevcut. Elimdekiler yeterince güçlü olmasına rağmen daha fazla işlemci gücü, daha çok RAM, daha büyük bir monitör istiyorum. Anlayacağınız üzere bu işin bir sonu yok. Teknolojinin hangi noktasında olursak olalım daha iyilerini arzuluyoruz. Teknoloji marketlerinde ya da bir teknoloji fuarında gezinince bir "film" izlemiş kadar oluyoruz.

Teknoloji tutkunluğunun, teknolojiye ve bilime verilen önemin son noktası ise "teknokrasi". Halkın çoğunluğunun teknolojiye yakın olması hâlinde uygulanabilecek kuramsal bir yönetim biçimi olan teknokraside, hükûmeti, kendi uzmanlık alanlarında kararlar alan mühendisler, bilim adamları, sağlıkçılar ve diğer teknik uzmanlar oluşturuyor. Tabii burada teknolojiden alınan bireysel zevkler bir kenara bırakılıyor, teknoloji ve bilimin topluma nasıl daha faydalı olabileceğine dair kararlar alınıyor. Düşünün ki, hemen hemen tüm dünyada olduğu gibi, politik güçleriyle ayakta duran kişilerden oluşan, "bilgi toplumu" olmayı hedefleri arasında sayan ama binlerce siteye erişimi engelleyen kişilerin hükmü altındayız. Politik güçleri yerine sahip oldukları bilginin gücüyle iktidara gelen bir grubu düşünün: Bilgi toplumu hayal olur muydu? İnternetimiz sansürlenir miydi? Bilenle bilmeyen bir olur muydu?

Teknokrasiyle yönetilen küçük topluluklar var ve bence artacaklar, ama görünen o ki şimdilik teknokrasiyle yönetilen bir devlet ütopya. Yine de biz teknolojiye ve bilime güvenmeye devam edelim, onlardan aldığımız hazzı başkalarına da aşılayalım. Onlar, dünyayı daha iyi bir yere dönüştürmek için ihtiyacımız olan şeyler.

HERKES BUNLARA TIKLIYOR

AYIN OYUNU

Zavallı Tost
http://git.pcnet.com.tr/tost

Siz bir tostsunuz ve peşinizde siz yemeye çalışan bir canavar var! Amacınız, canavardan olabildiğince uzun süre kaçmak ve kaçarken fındık kremalarını ve reçelleri toplamak. Tostu kontrol etmek için ok tuşlarını, yeterince reçel topladığınızda süper gücünüzü kullanmak için boşluk tuşunu kullanın. Tost makineleri de size hız kazandıracak. PCnet editörlerinin 29.140 puanlık rekorunu kırın, rekorunuzun ekran görüntüsünü selim@PCnet.com.tr adresine gönderin, bir sonraki sayımızda PCnet editörlerini en büyük farkla yenen okurumuzun adını yayımlayalım. Geçen ayki rekortmenimiz 16.757 puanla Çağlar Türkyılmaz oldu. Tebrik ederiz!

AYIN GRUBU

Mira
www.mira-muzik.com

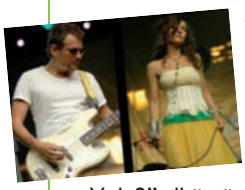

Türkçe düşük tempolu rock parçalar yapan Mira, ilk olarak Elec-Trip Records'un "Istanbul Calling Vol. 2" albümündeki etnik ögeler taşıyan, nostaljik "Bir Gün Gelir" parçasıyla ses verdi. Miray Kurtuluş müzik hayatına Galatasaray Üniversitesi'nde sinema öğrencisiyken çektiği kısa filmlere ve diğer öğrenci filmlerine müzik yaparak başladı. Miray, 2007'de Tan Tunçağ ile birlikte Mira'yı kurdu. Tan Tunçağ electronica ile akustik ögeleri birleştiren müziğiyle Londra'da çeşitli kulüplerde çaldı. Konserlerde gruba Değer Deniz ve Tunç Çakır eşlik ediyor.
Grubun sitesinden klipleri izlenebildiği gibi, www.myspace.com/mirawonderstar adresinden bazı parçaları da dinlenebiliyor.

KISA FİLM

Struck (Saplantı)
www.struckthefilm.com

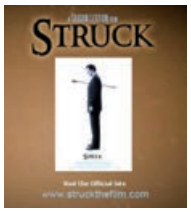

Hiç beklenmedik bir anda göğsüne saplanan ok hayatının değişmesine sebep oluyor. Doktorların da şaşırdığı bu durumu değiştirmek hiç de kolay değil.
Bu durum, kız arkadaş bulmasına da engel olduğundan, arkadaşının yardımı gerekiyor. Her ters giden buluşmada yeni bir kız ve hiç beklenmedik bir anda yeni bir aşk... Taron Lexton'ın yönetmenliğini yaptığı kısa film 6 dakika 56 saniye sürüyor.

AYIN VİDEOLARI

Sıradan bir gün
http://git.pcnet.com.tr/gm

İki öğrenci arkadaşın 2006'dan bu yana çektiği "Sıradan Bir Gün" videoları, müthiş beceri ve yaratıcılık gerektiren görüntülerden oluşuyor. Daha fazlası için: www.a-normal-day.com

Öğrencinin evlenme teklifi
http://git.pcnet.com.tr/ge

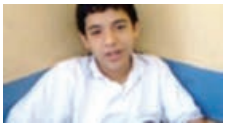

Geçtiğimiz aylarda izlenme rekorları kıran ve reklam olduğu anlaşılan evlenme teklifine karşılık olarak bir öğrencinin çekmiş olduğu video.

Büyüteçli gözlükle maç
http://git.pcnet.com.tr/go

Japonların ilginç şovlarından bir tane daha: Komik görüntülere sahne olan, büyüteçli gözlükle yapılan bir futbol maçı.

Dokunma internetime
http://git.pcnet.com.tr/gp

Son zamanların en çok konuşulan konusu "İnternetime Dokunma" Hayrettin'in gururlu savunmasıyla yeniden yorumlanıyor.

İLGİNÇ SAYFALAR

Simple Desktops
http://simpledesktops.com

Masaüstünüzü görsel dağınıklık yaratmayan ve gözü yormayan basit duvar kağıtlarıyla süslemeyi tercih ediyorsanız bu site sizin için eşsiz bir arşiv sunuyor.

Dış mekân reklamcılığı
http://git.pcnet.com.tr/gq

Yaratıcılıkta sınır tanımayanlar reklamcıların eserlerinden bir derleme daha karşınızda. Bu kez 20 dış mekan ilanından oluşan, eğlenceli bir seçki bulduk.

Yanan Ev
http://the-burning-house.com

Evinizde yangın çıksa neleri kurtarırdınız? Pratik, değerli ve anısı olan şeyler arasında gidip geleceğiniz kuşkusuz. Bu blog'da çeşitli insanların kurtaracağı şeylerin fotoğrafları yayımlanıyor.

Alternatif Inception posterleri
http://git.pcnet.com.tr/gr

Inception'ı (Başlangıç) hâlâ izlememiş bilim kurgu hayranı çok azdır. Bu sayfada, Inception'ın sunduğu fikirlerden yola çıkarak hayranlar tarafından tasarlanmış alternatif posterlere yer verilmiş.

GÜNÜMÜZDE KULLANILAN 10 UZAY YOLU TEKNOLOJİSİ

Biz de bir gün "Işınla beni Scotty!" diye bağırabilecek miyiz?

Ömür İklim DEMİR
omur@PCnet.com.tr

GENE Roddenberry tarafından yaratılmış bilim kurgu televizyon dizisi Uzay Yolu (Star Trek), popüler kültürden bilimsel araştırmalara kadar pek çok konuda dünyayı etkiledi ve etkilemeye devam ediyor. Ünlü Fizikçi Stephen Hawking bile "Uzay Yolu'nun ardında yatan fizik, araştırılmaya değerdir." diyerek vaktiyle diziye atıfta bulunmuştur. Bu ilginç dosya konumuzda ışınlanma, zaman yolculuğu ve ışık hızını aşma gibi teoride kalan teknolojiler yerine, küçük ölçekte de olsa kullanılmaya başlanmış teknolojilerden bahsetmeyi tercih ettik.

Şeffaf alüminyum zırh

Görünmeyen duvar

Star Trek IV: The Voyage Home'da Kaptan Kirk ve ekibi, George ve Gracie adlı iki balinayı avcılardan kurtarır. Scotty de balinaları taşıyabilmek için 14 cm kalınlığında cam yerine 2,5 cm kalınlığında şeffaf alüminyum kullanarak büyük bir akvaryum yapar. Filmdeki şeffaf alüminyum zırh ya da bilimsel adıyla alüminyum oksinitrür (ALON), basınç altında kristalize olarak cama dönüşebilen bir tozdur. Madde, cam hâlini aldığında kurşunlara dayanacak kadar güçlenir. Amerikan Hava Kuvvetleri Araştırma Laboratuvarı, savaş uçaklarının kanopi bölümüyle, diğer uçak camlarını kurşungeçirmez camdan daha hafif ve sağlam olan ALON'dan yapmak için denemelere başladı. Zırh delici mermileri bile büyük ölçüde engelleyebilen ALON, kullanıldığı her alanda pek çok hayatı koruyabilecek gibi görünüyor. Hem daha güçlü hem de daha hafif olan bu maddeyi bilip de kullanmamak gerçekten mantıksız olurdu.

Haberleşme cihazları

Klingonca da olsa konuş

Kaptan Kirk, tehlikeli bir görev için Atılgan'dan her ayrıldığında, belki de gemisine bir daha dönemeyeceğinin farkındadır. Dev ağaçlarla, buz mağaralarıyla kaplı gezegenlerde dolaşırken her an tuhaf bir yaratık tarafından parçalanabileceğinin ya da ilkel bir kabile tarafından tanrılara kurban edilmek için esir alınabileceğinin farkındadır. Tabii ne olursa olsun, haberleşme cihazından yapacağı tek bir yardım çağrısıyla, yaralandığında Bones'un onu iyileştireceğini ya da Scotty'nin onu son saniyede gemiye ışınlayacağını çok iyi bilir.

Kırk yıl önce diziyi izlerken hayal ürünü gibi duran bu cihazlara şimdi "cep telefonu" diyoruz. Yine de cep telefonlarının, çalışma sistemi açısından, Uzay Yolu'ndaki haberleşme cihazlarını birebir olarak karşıladığını söyleyemeyiz. Serinin başında bas-konuş tipi küçük telsizler şeklinde olan cihazlar, zamanla gemi mürettebatının üniformasındaki Starfleet logosu içine entegre edilmiş özel bir haberleşme cihazına dönüştü. Tek bir dokunuşla hem haberleşmeyi sağlayan hem de mürettebatın nerede olduğu bilgisini verebilen bu cihazlara benzer örneği Vocera Communications üretti. Vocera'nın haberleşme sistemi, plaza, hastane, ofis gibi belirli bir alandaki insanların kablosuz ağ ile aynı şebeke üzerinden haberleşmesini sağlıyor. Sadece 50 gr ağırlığındaki, kıyafete takılabilen B2000 isimli

iletişim rozetleriyle personel birbiriyle rahatlıkla iletişim kurabiliyor. Ağ üzerindekileri sesle arama özelliği bulunduğu için kullanıcıların yaptıkları işe ara vermesi de gerekmiyor. Aynı zamanda antibakteriyel maddeden üretilmiş olan iletişim rozetleri, yurt dışında daha çok hastanelerde tercih ediliyor.

Hypospray

Fıs fıs! Hepiniz iyileştiniz

Herhangi bir Uzay Yolu filmi ya da dizisi izlediyseniz, Dr. Leonard "Bones" McCoy'un elindeki parfüm şişesi benzeri aletle birilerine "uzay aşısı" yaptığını mutlaka görmüşsünüzdür. İğneden korkan herkesin vaktiyle bu icadın gerçek olmasını dilediğinden eminiz. İğneydi, pamuktu, sterilizasyondu, damar bulamamaydı, ispirtoydu, mikrop bulaşmasıydı... "Fıs!" ve bitti. Yaşasın Hypospray! Bir çeşit şırınga olan Hypospray, yüksek basınçlı hava kullanarak ilaçları deri altına zerk etmeye yarıyor. Yüksek hava basıncı, medikal sıvının deri gözeneklerinden geçerek, iğneye ihtiyaç duyulmadan vücuda nüfuz etmesini sağlıyor. Gerçek dünyamızda ise bu teknolojinin adı "jet enjektör" olarak biliniyor.

Öncelikle toplu aşılarda kullanılmak üzere tasarlanan jet enjektörlerde iğne bulunmadığı için bu yolla bulaşabilecek hastalıkların da önüne geçileceği düşünülüyordu. Daha sonra Dünya Sağlık Örgütü (WHO) bu yöntemin de hepatit B gibi kan yoluyla bulaşan hastalıklara karşı tam olarak güvenli olamayacağını, cihazın temas noktalarının değiştirilmesi gerektiğini bildirdi. Oto sanayisinde gördüğümüz boya tabancalarını andıran cihaz, gerektiğinde geniş kapasiteli tüpler takılabilmesi sayesinde daha çok insana daha çabuk aşı yapılabilmesini sağlıyor. Jet enjektörler pratik olması sebebiyle, sürekli insülin iğnesi olması gereken şeker hastaları tarafından da özellikle tercih ediliyor.

Çekici ışın

Uzaktan müdahaleyi sevenlere

Büyük uzay gemisinin kaçan küçük uzay gemisini, hangar kapaklarını açtıktan sonra, bir ışınla yakalayıp içine çektiği sahneleri herhâlde hatırlarsınız. Gerçek hayattaysa işler böyle yürümüyor. Mekik dışındaki bozuk parçayı tamir etmek için bir astronotun uzaya çıkıp, o kalın kıyafetin içinde gerekli tamiratı yapması gerekiyor. Gelecekte böylesi zorlukların yaşanmaması için NASA ve MIT, en azından küçük parçaları taşımayı sağlayacak bir ışın üzerinde çalışıyor. MIT geçtiğimiz senelerde ışın kullanarak mikroskobik ölçekte nesneleri kaldırabildiklerini, tutabildiklerini ve bir mikroçip yüzeyinde hareket ettirebildiklerini açıklamıştı.

Optik cımbız adı verilen teknoloji, son yıllarda biyoloji, tıp, mikroreoloji gibi birçok araştırma alanında geniş ölçüde kullanılmaya başlandı. Özellikle DNA'nın fiziksel yapısıyla ilgili araştırmalarda, optik tuzaklama ve manipülasyon tekniğiyle canlı hücreler üzerinde, hücrelerin iç kısımlarında ve büyük biyolojik moleküllerde herhangi bir tahribat yapmadan uygulanabildiği için tercih edilmekte. Anlaşılan o ki, Uzay Yolu ve Yıldız Savaşları dâhil pek çok bilim kurgu filminde karşımıza çıkan çekici ışını uzun süre büyük ölçekte kullanılırken göremeyeceğiz. En azından lokma takımlarını çekici ışınla alan oto tamircilerimiz olsa pek güzel olurdu.

Fazer tabancası

Bu silaha bayılacaksınız

Uzay Yolu'ndaki "Fazerleri bayıltıcıya ayarlayın." cümlesi de "Işınla beni Scotty!" gibi günlük dilde yer etmiş unutulmaz repliklerdendir. Kaptan Kirk bu emri verdiğinde silahın üstündeki ayar düğmesi, ütü ısısı pamukludan sentetiğe ayarlanır gib, çevrilir ve aksiyona dalınırdı. Aslına bakılırsa bayıltıcı/sersemletici silahlar uzun zamandır kullanılıyor. İlk olarak 1969 yılında Jack Cover, elektrikle düşmanı sersemleten Taser ismi verilen bir silah geliştirdi. Silaha kabloyla bağlı iki elektrodu hedefe gönderen Taser, elektrotlar saplanınca elektrik akımı vererek düşmanı sersemletiyordu. Bayıltacak kadar güçlü olan modellerse ancak düşmanla yakın temas hâlinde kullanılabiliyordu.

Zamanla araştırmalar uzak mesafeden ve kablosuz şekilde hedefi etkisiz hâle getirmeye odaklandı. 2007 yılında Taser, 12-gauge pompalı tüfekle ateş edilebilen XREP adlı özel bir mermi geliştirdi. 30 metre etkili menzile sahip XREP, 91 metre etkili menzil isteyen Amerikan Savunma Bakanlığından kullanım onayı alamasa da 2010 yılında İngiltere'nin en büyük polis operasyonlarından biri olan Northumbria Manhunt'da İngiliz Polisi tarafından kullanıldı. HVS Technologies tarafından geliştirilen bir silahsa ultraviyole lazer ışınlarını kullanarak silahın doğrultulduğu noktaya kas sistemini kontrol eden nöro-elektrik uyarımlara benzer akım gönderip kasların kullanılmasını engelleyerek hedefi hareketsiz hâle getiriyor.

Evrensel dil çevirici

Piliç çevirmenin "chicken translate" olmaması için

Kaptan Kirk ve ekibi hangi ülkeye ya da gezegene giderlerse gitsinler, evrensel dil çevirici sayesinde konuşulanları anlar. "Böyle bir cihazla dünya turuna çıkmak çok zevkli olabilirdi." diye hayıflandıysanız size iyi bir haber verelim: Galaksideki bütün dilleri olmasa da dünyadaki yaygın dilleri buna benzer şekilde çevirebilen bir teknoloji var. Teknolojiyi kullanan cihazlar, konuşulan İngilizce kelimeyi ya da cümle kalıbını algılayıp, istenilen dile çevirebiliyor. Tabii bu cihazlar hafızalarındaki kayıtlı diller, kelimeler ve cümle kalıplarıyla sınırlılar.

Son yıllarda çeviride en büyük atılımı çeşitli uygulamalarla Google Translate yaptı. Google'ın telefon uygulaması, konuşulan kelimeyi 15 farklı dile sesli olarak, yazılan kelimeyi ise 50 farklı dile yazılı olarak çevirebiliyor. Uzay Yolu'ndaki gibi kapsamlı bir çevirici ise şu anda bir hayal. Birisi zaman ayırıp ses tanımlama ve algılama teknolojisini dil kuralları içine entegre edecek, böylece yeni kelimeleri, kalıpları ve kullanımları öğrenebilecek bir yazılım geliştirilebilirse Kaptan Kirk olmaya bir adım daha yaklaşabiliriz. Böyle yazınca kulağa ne kadar da kolay geliyor. :)

Geordi'nin gözlüğü: VISOR

Gördün mü Geordi?

Star Trek: The Next Generation'daki en çok sevilen karakterlerden birisi başmühendis Geordi LaForge'du. Doğuştan kör olan Geordi, ameliyatla yerleştirilen VISOR (Visual Instrument and Sensory Organ Replacement) adı verilen özel bir gözlük sayesinde normal insanlardan daha iyi görebiliyordu. Cihaz, elektromanyetik tayfları tarayarak elde ettiği görüntüyü, optik sinirler aracılığıyla kullanıcının beynine gönderiyor. Böylece Geordi, çıplak gözle görülemeyecek enerji dalgalarını, vücut ısısını ve mikroskobik seviyede gerçekleşen olayları dahi görebiliyor. 2005 yılında Stanford Üniversitesi'nde bir grup bilim adamı kör farelerin retinalarının arkasına küçük bir çip takarak, üstlerinde bir görüntü algılama deneyi yaptı. Deneydeki kör fareler görüntülere tepki verdiler. İnsanlar üzerindeki uygulamadaysa hastanın retinasının arkasına takılan çip, gözlükle birlikte takılan kameranın aldığı görüntüleri küçük bir kablosuz bilgisayarda işleyerek, kızılötesi LED görüntüye dönüştürerek gözlüğün iç kısmına aktarıyor. Bu görüntüler de fotodiyotları uyarabilmek için retina arkasındaki çipe gönderiliyor. Fotodiyotlar, kayıp retina hücrelerini taklit ederek ışığı elektrik sinyallerine dönüştürüp, bu sinyalleri beyne gönderiyor. Bu yöntemle %5 görme oranına sahip bir kişi %25 görme oranına kavuşabiliyor. Harika bir görme oranı sağlamasa da bu yöntemin görüş oranını ciddi şekilde artırdığı ve karanlıktakilere bir umut ışığı sunduğu kesin.

Telepresence

Full HD, Dolby Surround arkadaşlıklar

Telepresence'ın özünde, arada simsiyah ve soğuk bir uzay boşluğu uzanırken, iki kişinin "yüz yüzeymiş gibi" konuşabilmesi fikri yatıyor. Bunu kısaca gelişmiş telekonferans şeklinde de özetleyebiliriz. Telepresence, görüntü kalitesi, ses kalitesi, ışıklandırma, konumlandırma ve konuşma ortamı gibi pek çok açıdan telekonferanstan ayrılıyor. Telekonferans telefonla konuşma sınırında bir iletişim seviyesine sahipken, telepresence "sanki oradaymış gibi" yüksek bir iletişim seviyesine sahip. Uzay Yolu: Yeni Nesil'de de Kaptan Picard ile çoğu düşman gemisi kaptanının bu şekilde iletişim kurduğunu söyleyebiliriz.

2008 yılında AT&T ve Cisco ortak çalışarak ilk gerçekçi telepresence deneyimini kullanıcıya sundu. Büyük ekranda yüksek kalite görüntü ve ses haricinde, görüşme yapan tarafların aynı tip odalara ve masalara yerleştirilmesi de kullanıcı deneyiminde etkili oldu. İki tarafta birden kullanılan ortak ambiyans sesleri ve ışıklandırma konuşmacıların birliktelik hissinin artırdı.

Tricorder

Taşı toprağı, börtü böceği tanımadan geçmeyin

Uzay Yolu'ndaki çoğu ölçümü yapabilen bu marifetli cihazın tıbbi, bilimsel ve mühendislik amaçlı olmak üzere üç çeşit modeli bulunuyordu. Tricorder, gezegen yüzeyindeki oksijen seviyesinden hastalık teşhislerine, çevredeki maddelerin yapısından yaşam formlarına kadar her şey hakkında ölçüm, bilgilendirme ve kayıt yapabiliyordu. Aynısı olmasa da benzer türdeki cihazlara gerçek dünyada da rastlıyoruz. Mesela NASA'nın Uluslararası Uzay İstasyonu'nda kullandığı LOCAD adlı alet, E.coli, mantar ve salmonella gibi zararlı mikroorganizmaları tespit edebiliyor. Bunun haricinde çeşitli bilim çevreleri, kan akışını gözlemleyebilecek, kanser, şeker hastalığı ve bakteriyel enfeksiyon taraması yapabilecek yeni cihazlar üstünde çalışıyor. İngiltere'nin Loughborough Üniversitesi'nde bilim adamları, fotopletismografi teknolojisini kullanarak küçük bir el aletiyle kalp fonksiyonlarını izleyebiliyorlar. Harvard Tıp Fakültesi'ndekilerse manyetik rezonans görüntüleme makinelerindekine benzer teknolojiyi kullanan, genel vücut taraması yapabilen küçük bir cihaz geliştirildi.

Replikatör

En galaktik küçük ev aleti

İşte çoğumuzun hayalini süsleyen, "Ah keşke olsa!" dediğimiz, ne yemek istenirse onu üreten süper icat! Sabah uyanıp replikatöre "Çay, tavşankanı, iki şeker", "sahanda yumurta, çift sarılı" diyerek kahvaltıyı şak diye hazırlatmak kim bilir ne güzel bir zevktir? İstenilen cismin yapısına göre atom altı parçacıklarını yeniden düzenleyen alet, Uzay Yolu'nda daha çok yiyecek ve su üretmek için kullanılıyordu. Mesela biftek istendiğinde, replikatör önce karbon, hidrojen, nitrojen vs. atomlarını oluşturur; sonra da onları aminoasit, protein ve hücre şeklinde düzenleyerek istenilen bifteği üretir. Replikatör, yiyecek haricinde Atılgan'ın yedek parçalarını, mürettebat üniformalarını, oyuncakları ve ilaçları üretmekte de kullanılırdı. Cihaz ayrıca eskiyen eşyaları atom altı parçacıklarına ayrıştırarak geri dönüşüm de yapabiliyor.

ABD'de Cornell Üniversitesi'nde küçük bir ekip üç boyutlu yiyecek yazıcılarını geliştirmeye çalışıyor. Yiyeceklerin macun hâlini kullanarak 3D yiyecek heykelleri yapan bu yazıcı, tam olarak Uzay Yolu'ndaki gibi olmasa da bu konuda atılmış en somut adım olarak karşımıza çıkıyor. ❖

DÜNDEN BUGÜNE BİLGİSAYAR ZARARLILARI

Kötü niyetli Windows yazılımlarının çığır açan gelişimleri nasıl oldu? Gelecekte bizi neler bekliyor?

WINDOWS işletim sistemi 20 yıldan beri ateş altında. Peki bu yirmi yılda neler olup bitti? Windows'un daha çok genç olduğu yıllarda, virüsler sistem sistem dolaşır, ara sıra dosyaları siler (Bunların çoğu geri getirilebiliyordu.) ve bazen de gizemli bir mesaj veren bir pencere açarlardı. Bugünlerde ise Windows tabanlı kötücül yazılımlar, verilerinizi hapsediyor ve onları fidyeyle kurtarılana kadar erişilmez hâle getirebiliyor. Saldırı yapmak için PC'nizi kullanıyor, kredi kartı numaranızı ve parolalarınızı ele geçirmek için dosyalarınızı karıştırıyorlar.
Bu kötücül yazılımlar, antivirüs şirketlerini zengin etmiş, pek çok makaleye ilham vermiş, on binlerce güvenlik uzmanına iş sağlamış ve sayısız sıkıntıya sebep olmuştu. Bu baş belası yazılımlar, sahip oldukları yıkıcı güce bir gecede kavuşmadı. Zaman içinde, hedeflerini ve yöntemlerini saldırgan bir şekilde değiştirerek büyük bir başarı sağladılar. Gelişen teknolojiyle birlikte yenilikçi bir bakış açısı kazandılar. Peki ama kötü amaçlara hizmet eden yaratıcılık, Windows'u hack'leme işini ticari getirisi olan bir sektöre nasıl dönüştürdü ve bunların izledikleri yol gelecekte nereye varacak?

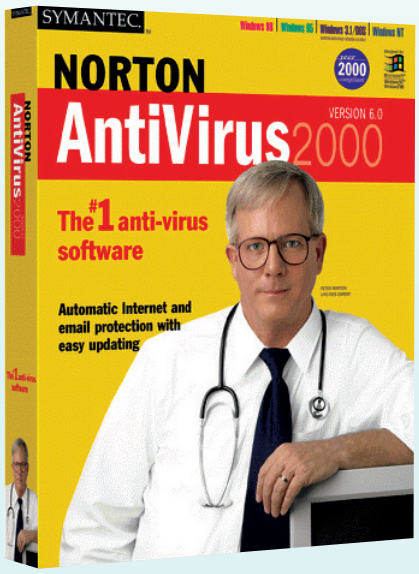

Windows virüsleri 20 yıldır bizimle. Son on yılda ise güvenlik yazılımları her bilgisayar kullanıcısı için bir zorunluluk haline geldi.

Makro virüslerinin yükselişi

Windows 3.0, 22 Mayıs 1990'da büyük bir şevkle yolculuğuna başladı ve çok geçmeden dünyanın en baskın platformuna dönüştü. Bilgisayarı çalışmaz hâle getiren sıradan bir ön yükleme virüsü olan, dünyadaki hemen hemen her dile "bilgisayar virüsü" kavramını sokmuş ve antivirüs sektörünün gelişmesine yol açan Michelangelo hariç, bu platformda virüs gelişimi pek fazla olmadı. Ancak 1995 yılının yazında, birisi Microsoft Word'ün arkasındaki makro dili WordBasic'i kullanarak çok basit bir makro virüs yazdı.
Word 6.0 açıldığında dosyaya bulaşan virüs, Word'ün varsayılan şablonu Normal.dot'a 4 makro ekliyor, dokümanın kaydedildiği her platforma kendisini kopyalıyordu. Zararsız olan bu makro, 1 numaralı bir mesaj kutusu açmakla yetiniyordu. Makro kodunda ise şu yazıyordu: "Bu benim amacımı kanıtlamaya yetiyor." Bu yüzden virüse Concept (konsept) adı verildi.
1995 Ağustos'unun sonlarında, Microsoft çalışanları, genel merkezdeki bilgisayarların %80'ine Concept virüsünün bulaştığını açıkladı. Virüs, haftalar içinde tüm dünyaya hızla yayıldı. Antivirüs şirketleri artan saldırılar karşısında gerilirken, virüs yazarları da 1996'da hızla yayılan makro virüsü oluşturma kitleri sayesinde bayram ediyorlardı. Word, ilk bozguna uğrayan olmuştu ama ardından Excel saldırısı da geldi. Bu sefer Laroux'un başı çektiği 1000'den fazla makro virüs söz konusuydu.
Microsoft, Office 97'nin güvenliğini artırsa da virüs yazarları bu engelleri nasıl aşacaklarını çabucak bulmuştu. Birçok eski virüs, Microsoft'un otomatik yükseltme araçlarını kullanarak kendilerini otomatik olarak yeni sisteme uygun hâle getiriyordu. Bu gidişat, antivirüs satıcıları kontrolü ele alana ve Microsoft, Office 2000'e virüs bulaşmasını zorlaştırana kadar değişmedi. Bunlara rağmen, kötücül yazılım dünyasında devam eden Excel ve Word saldırıları, Microsoft'un Office 2007'de yaptığı varsayılan dosya biçimi değişikliğine kadar baki kaldı.

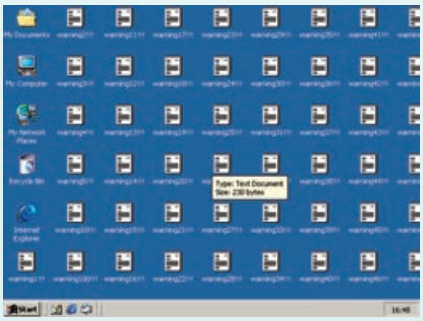

İletişim saldırıları

Windows tabanlı kötücül yazılımlar, Tayvanlı programcı Chen Ing Hau'nun ken-

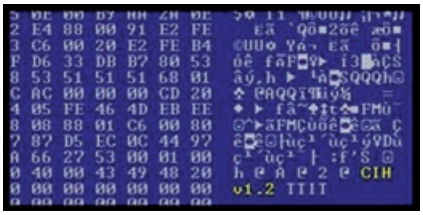

dini sezdirmeden çalışan CIH (Çernobil) virüsü ile yepyeni bir boyut kazandı. Çalıştırılabilir dosya formatını kullanan CIH, .exe dosyalarının önemli bölgelerine kendisini gizliyor, boyutlarını değiştirmeden dosyalara virüs bulaştırıyordu. 26 Nisan 1999 günü Windows 95, 98 ve ME sistemlerinde etkinleşen virüs, bilgisayarları çalışmaz hâle getiriyordu. Neyse ki bu virüs çok yayılmadı.

Potansiyel taşıyıcılar olan e-postalar, gaddar kişilerin gözünden kaçmadı. "Eğer 'Good Times' başlıklı e-postaları açarsanız bilgisayarınız çökecek." mesajını içeren dalga geçme amaçlı e-postalar milyonlarca kişiyi korkuttu.

Virüs teknolojisindeki diğer büyük atılım, hava fişek gösterileriyle "Happy New Year 1999!" başlıklı bir kutlama penceresiyle geldi. Happy99 (SKA), bir Windows programına bulaşarak iletişim kitaplığı olan Wsock32.dll'yi ele geçiyordu. Eğer virüs bulaşmış bir makineden bir e-posta gönderirseniz, Wsock32.dll mesajı iletiyor ve ardından alıcıya genellikle Happy.exe olarak adlandırılan bir dosyanın eklendiği boş bir e-posta daha gönderiyordu. Eğer alıcı bu dosya ekine çift tıklarsa, havai fişek gösterisiyle karşılaşıyor, tabii bu berbat virüsü kendi makinesine de bulaştırmış oluyordu.

Windows'u hedef alan daha önceki virüsler de aynı tekniği kullanıyorlardı, fakat Happy99, iletişim alışkanlıklarını ele geçirmeyi akıl etti ve çok hızlı bir şekilde yayıldı. Daha kötüsüyse Microsoft'un Windows 95'te dosya uzantılarını göstermeyi kaldırması oldu. Böylelikle Happy99.exe dosyasını alan birçok kullanıcı, sadece Happy99 adını gördü ve bu da tıklanma sıklığını arttırdı.

Amerikalı hacker David Smith, Outlook'un adres defterini tarayan ve ilk 50 adrese kendi kopyasını gönderen Melissa isimli bir Word makro virüs yazdı. Spam türündeki virüslerin ilk başarılı şekliydi bu. Büyük bir hızla yayılan Melissa, 26 Mart 1999 tarihinde dünyadaki tüm Exchange sunucuların kapatılmasına neden oldu. Smith, bu çabalarından dolayı 20 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Birkaç ay sonra, bir diğer tahrip edici virüs olan ExploreZip, kendisini Outlook adres defterine bulaştırdı. Bu virüsün, Office dokümanlarını silmek veya üzerlerine yazmak gibi kötü bir alışkanlığı vardı.

90'lı yılların sonlarında virüs programcılarının Windows Script Host'u çalıştırmak için Visual Basic Script'in avantajlarından yararlandıkları görüldü. Bu, gelip geçen yıllarda yakalanan çılgın başarıların bir birleşimiydi.

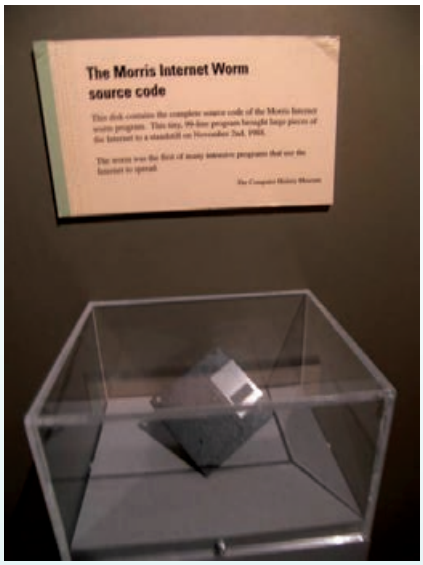

İnternette yayılan ilk solucan Morris'in kaynak kodlarını içeren disket Boston Bilim Müzesinde sergileniyor.

BubbleBoy virüsü yapılan ilk rastgele saldırıyı gerçekleştirdi. Eğer enfekte olmuş bir mesajı (eklenmiş bir dosya gerekmeksizin) Outlook'la açar veya ön izleme yaparsanız, sizin sisteminize de bulaşıyordu. BubbleBoy, HTML ve Outlook'un bir uyarı vermeden Visual Basic Script'lerini çalıştırma eğiliminin avantajlarını kullanıyordu.

O yıllarda Outlook, HTML tabanlı e-postaları görüntülemek için Internet Explorer'ı kullanıyordu. Her ne kadar

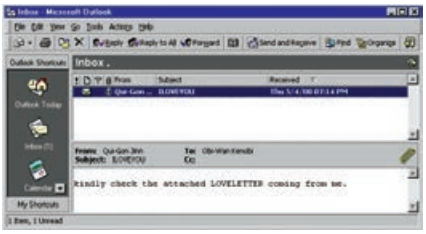

hiçbir zaman çalıştığını görmeseniz de tarayıcınız, izniniz olmadan Visual Basic Script programlarını çalıştırıyordu. Yıllar sonra, Klez isimli solucan da aynı yöntemi kullandı ama farklı bir güvenlik boşluğundan yararlandı.

5 Mayıs 2000 tarihinde ILoveYou isimli solucanın ortaya çıkmasıyla güvenlik anlayışı tepeden tırnağa değişti. Sosyal mühendislik tekniklerinin dikkat çekici etkinlikteki başarıları, kötücül yazılımları bir mesaja eklenerek bulaştıkları günlere getirdi.

Bu solucan, Love-Letter-For-You.TXT.vbs (sana yazılmış bir aşk mektubu) adlı bir eklentisi bulunan, ILoveYou başlıklı bir mesajdan ibaretti. Windows, .vbs uzantısını göstermediği için birçok kişi (hatta söylenenlere bakılırsa Microsoft'un kıdemli yöneticilerinden biri de dâhil olmak üzere) içinde ne yazdığını görmek için bu TXT dosyasına çift tıkladı ve Happy99'un yol açtığı tahribata benzeyen ciddi bir aksaklığa sebep oldu.

ILoveYou, birçok farklı tipteki dosyayı tahrip etti, Outlook adres defteri sayesinde her şeyi talan etti, Melissa gibi kendisinin bir kopyasını her adrese gönderdi. 4 Mayıs 2000'den 13 Mayıs'a gelene kadar 50 milyon bilgisayara bulaşmıştı.

ILoveYou teknolojisinin bıraktığı izleri çok başarılı birkaç virüs saldırısı izledi. 2001 yılında Anna Kournikova isimli solucan, AnnaKournikova.jpg.vbs isimli bir e-posta eklentisiyle geldi. Bunun dışında, bulaştığı PC'deki Word ve Excel dosyalarını ele geçiren ve onların virüslü kopyalarını e-posta olarak gönderen Sircam, aynı tekniği kullanıyordu. Birçok gizli dosya, birçok alıcıya dağıldı. Aynı zamanda Sircam, kendisini paylaşım ağlarına kopyalayarak da yayılıyordu.

Botnet'lerin başlangıcı

Kötücül yazılımları internette zar zor dağıtmak memnun edici değildi. Girişimci programcılar PC'leri internet aracılığıyla kontrol etmek için çalışmaya başladılar.

1999'un Aralık ayında, Vecna ismindeki Brezilyalı programcı, Babylonia isimi bir truva adı geliştirdi. Hem CIH gibi dav-

ranan hem de Happy99 gibi Winsock'u değiştiren Babylonia, kötücül yazılımların gen havuzuna büyük bir kabiliyet kazandırdı: kaynağıyla bağlantı kurmak ve dakikalar içinde çıkan yeni sürümlerle kendisini güncelleme kabiliyeti.

Dönemin en popüler truva atı Back Orifice'ın Yaratıcıları her ne kadar BO'nun sistemi altüst etmek için icat edilmediğini söylese de Windows 95 ve 98 kurulu PC'leri tahrip etme kabiliyeti mevcuttu. Back Orifice, internet aracılığıyla bir PC'nin başka bir bilgisayar tarafından uzaktan kullanılmasına izin veriyordu. Back Orifice bir virüs değil, virüs veya truva atı tarafından depolanmayı bekleyen taşıyıcı bir kod parçasıydı.

Sobig isimli solucan, e-posta dosyalarına sistemli olarak bulaşarak spam üreten botnet kavramının ilk ticari başarısının sahibi oldu. Çalışma mantığıysa şöyleydi: Gönderilen 20 e-postadan biri Sobig.f bulaşmış bir dosyayı barındırıyordu. Ardından da bulaştığı PC'deki dosyalardan e-posta adreslerini topluyordu.

Windows'taki çatlaklar

2001 yılıyla birlikte, internet üzerinden virüslü dosyaların gönderilmesiyle ve ağ paylaşımlarına bulaşan enfekte dosyalar aracılığıyla birçok kötücül yazılım yayılma imkânı buldu. Bu yıl içinde virüs yazarları ufuklarını genişleterek Windows'un kendisinde bulunan güven-

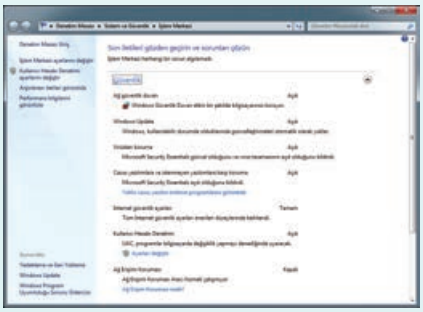

Microsoft, Windows için daha sıkı bir güvenlik inşa ederek ve Windows Güvenlik Merkezi'ni Windows XP SP2'ye ekleyerek büyük bir adım attı.

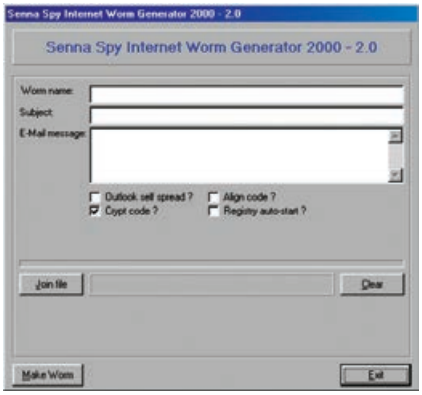

Senna Spy İnternet Solucanı Üreteci de dönemin ünlü yazılımlarından biriydi

lik açıklarını hedefledi. Aynı zamanda virüsler, daha gelişmiş ve kompleks hâle getirildi.

Artık veri tahribi veya dolap çevirme işleri yavaş yavaş geride kalmaya başladı. Bazı virüs yazarları, yeteneklerini paraya dönüştürmeye karar verdi.

Ünlü CodeRed, 300.000'den fazla Windows sunucusuna bulaştı. "Arabellek aşımı"ndan yararlanarak IIS tabanlı sunucuların kontrolünü ele geçirdi ve bulaştığı sunucularda bulunan web sitelerini okunamaz hâle getirdi. CodeRed bulaşan makineler, arabellek aşımı paketlerini internet aracılığıyla rastgele bilgisayarlara göndererek saldırının kapsamını genişlettiler. Microsoft bu açığı CodeRed'in ortaya çıkmasından bir ay önce yamamıştı fakat sunucu yöneticileri yamayı yeterince hızlı bir şekilde tüm makinelere kur(a)madılar. Tamamen yeniden yazılan CodeRed II ise, sadece püskürtme taarruzu yapmıyor, aynı zamanda yerel makinelere de saldırıyordu.

Ardından, 5 farklı enfeksiyon vektörü kullanan ve birinci dereceden harmanlanmış bir tehdit olan Nimda geldi. E-postaya eklenen dosyalarla, yerel ağ aracılığıyla paylaşılan korunmasız dosyalarla bulaşıyor, web sitelerini çökertmeye getirmeye çalışıyordu. Sunuculara ise CodeRed'in yöntemiyle saldırıyor, CodeRed'in ardında bıraktığı arka kapıları kullanıyordu.

2003 yılındaysa SQL Slammer, internetin bir başından öbür başına 10 dakikada giderek 75.000 makineye bulaşmış, web'in büyük bölümünü nakavt etmişti. Solucan, 6 ay önce yamanmış olan SQL Server ve SQL Desktop Engine'de bulduğu güvenlik açığından yararlanmıştı. Kendisini sabit diske kopyalamak yerine bellekte ikamet etmeyi tercih ettiğinden dolayı, bulaştığı PC yeniden başlatıldığında ortadan yok oluyordu.

SQL Slammer gibi Blaster da (Lovsan olarak da biliniyor.) internette yayılarak web'e bağlı makineleri tarıyor ve kendisini PC'den PC'ye gönderiyordu. Slammer gibi o da yaması çıkmış bir açığı kullanıyordu. Fakat Slammer'dan farklı olarak Blaster, Windows XP ve 2000 kurulu her bilgisayara saldırıyordu. Hatta Microsoft'un windowsupdate.com sitesini çökertmek için dağıtık hizmet aksatma saldırısında da (DDoS) bulunmuştu.

Günümüzde para nereye harcanıyor?

Şimdilerde bir hayli kazançlı olan kötü niyetli yazılım endüstrisini finanse edenleri pek etkilemese de yıllar önce kurulmuş botnet şebekeleri hâlâ çalışıyor.

Bu şebekelerin arkasında bulunan profesyonellerse rekabeti pek hoş karşılamıyor. Sobig'in ardılısayılan e-posta eki botnet üreteci Mydoom ile birlikte virüs dünyasında bir savaş patlak verdi. Mydoom, Netsky, Sasser ve Bagel, birbirlerini alt edebilmek için çabalamaya başladılar. Almanya'da yaşayan 18 yaşındaki bir bilgisayar bilimleri öğrencisi, Sasser ve Netsky türü virüsleri yaratmaktan dolayı hapis cezasına çarptırıldı.

Gizlenmenin yeni bir yöntemini bulan Zlob truva atı, kendisini video dosyalarını çalıştırmak için gerekli olan ve kaynağı belirsiz bir çözücü (codec) gibi gösteriyordu. Zlob'un düzinelerce farklı kopyası oraya çıktı. Bunların birçoğu da yapımcılarına haksız kazanç sağlayan sahte antivirüsleri dağıtmak için kullanıldı. Zaman içinde Zlob şekil değiştirdi ve beş yıl sonra Alureon rootkit'i olarak yeniden şöhrete ulaştı.

2007 yılında, e-posta ekiyle yayılan botnet üreteçlerinin yeni bir tanesi, Storm Worm saldırıya başladı. Tek far-

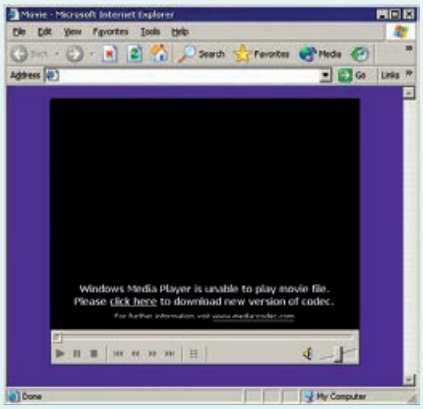

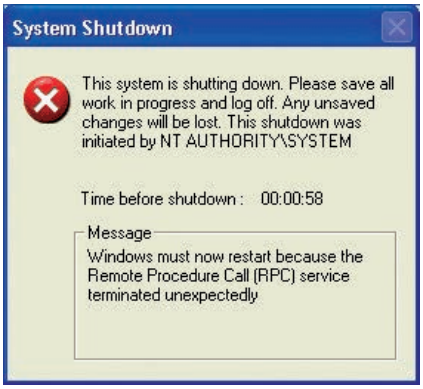

kı, botnet'i tek bir sunucuda çalıştırmak yerine, kontrolü dağıtmak için eşten eşe (peer-to-peer) teknolojisini kullanmaktı. Bunun sonucunda 1 milyondan fazla PC'ye bulaştı. Storm/Waledac botnet'i, 2008'in sonlarında büyük ölçüde bitmiş olsa da 2011 yılında tekrar spam yollamaya başladı.

Diğer botnet'lerin çoğu geçen yıllar içinde ortaya çıkıp kayboldular. Büyük çoğunluğu iletişim hatlarının kopması yüzünden ciddi şekilde kullanıcı kaybetti veya saldırıyı yakalayan sunucular tarafından bloke edildiler veya güvenlik güçleri tarafından tespit edilerek kapatıldılar. Problem yaratanların çok azı geride kalabildi. En dikkat çekicilerinden biri olan ZeuS, "kendin bişir kendin ye" tarzında bir botnet oluşturma kitiydi ve bulaştığı makinelerdeki şifre, hesap numaraları gibi bilgileri toplamak ve belirlenmiş bir yere bu bilgileri aktarmak üzere tasarlanmıştı. Tamamen ortadan kaldırılamasa da, pasif duruma geçmiş olan saygıdeğer Conficker da hâlâ dikkat çeken zararlılardan biri.

Waledac gibi spam üretici botnet'ler Microsoft gibi büyük şirketlerin avukatları ve güvenlik güçleri tarafından takip ediliyor. Geçtiğimiz yılın Ekim ayında, dünyanın en büyük spam botnet'lerinden biri olan Bredolab, tamamen ortadan kaldırılamasa da Danimarka Ulusal Suç Dairesi tarafından büyük oranda yok edildi.

Kötücül yazılımlar nereye doğru gidiyor?

XP'nin yerini Windows 7'ye bırakmasıyla, Microsoft'un işletim sistemi eskiye oranla ele geçirilmesi daha zor bir hâle geldi. Kötücül yazılım dünyasının küçük oyuncuları pazarın dışına atıldılar. Büyüklerse yeni fırsatlar, kolay lokmalar aramaya başladı.

Windows'a yönelik "sıfır gün saldırıları"

Virüsler giderek daha fazla sosyal mühendisliğe itibar gösteriyorlar: Dolandırıcılar sahte bir Twitter hesabı açıyor ve kendi tweet'lerine tıklamanızı bekliyorlar.

(henüz düzeltmesi çıkmamış, yeni keşfedilmiş bir açığa yönelik saldırılar) hâlâ çok fazla para ediyor. Bunlara sahip olanlarsa, ekrana zararsız ve komik mesajlar yazdıracak kişilere pek benzemiyor.

Bu yüzden, Windows tabanlı kötücül yazılımların yeni yollar bularak gelişmeye devam etmelerini bekliyoruz. Önde gelen trendlerden birisi, saldırıları Microsoft'un toprakları dışında yapmak. Mesela Kobface, Windows'ta çalışıyor olsa da bilgileri Facebook, MySpace gibi sosyal ağlardan topluyor. Kullanıcıları sahte antivirüsler kurmaları konusunda ikna ederken, sosyal ağlar üzerinden topladığı verileri bir servete dönüştürüyor.

Diğer bir trend ise endüstriyel veri hırsızlığı etrafında dönüyor. İster inanın ister inanmayın ama Stuxnet solucanı, İran'ın atom zenginleştiren nükleer santrifüjlerini bozmak için tasarlanmıştı. Şüphesiz ki Stuxnet'in içerdiği sıfır günü Windows saldırıları ve Siemens Step 7 kodları çok yetenekli bir ekip tarafından geliştirilmişti. Büyük bir beklenti içinde olan örgütler ve şirketler, istedikleri şeyi almak için yenilikçi tehditlere başvurabiliyor.

Kötücül yazılım oluşturma kitlerine bakacak olursak ZeuS sadece bir başlangıç gibi görünüyor. Becerikli programcılar, geliştirdikleri kitler sayesinde kötücül yazılımları kendileri dağıtma ve yakalanma endişesi duymadan para çuvallarını doldurabiliyor.

Son zamanlarda Zeus ve SpyEye'ın güçlerini birleştirdiği ve ZeuS kaynak kodunun son sürümünün 100.000 dolar gibi önemsiz bir meblağa satıldığı söyleniyor. Bu kaynak koduyla, kendi kişisel ZeuS yapılandırma kitinizi tasarlayabiliyor ve hatta satabiliyorsunuz. Bunu bir "malware saadet zinciri" olarak da düşünmek mümkün.

En verimli kötücül yazılım yenilikleri ise sosyal mühendislik alanında yatıyor. Sonuçta, Windows programlarının açıklarını bulmak günden güne zorlaşırken, zincirin en zayıf halkasına, yani bilgisayar kullanıcılarına saldırmak en kolayı. Dolandırıcılık yapmak için müşterisi olduğunuz bir firmanın teknik destek ekibinden ararmış gibi yapıp, kullanıcıların güvenlikleri için önemli olan kişisel bilgileri rahatlıkla almak çok kolay. Kullanıcılar, arayan kişinin bir şeyleri tamir edeceğini düşünecek ve kişisel bilgilerini memnuniyetle size verecektir. Görünen o ki Windows tabanlı kötücül yazılımlar son 20 yılda çok büyük değişime uğramış olsalar da insanlar hiç değişmiyor. ❖

Symantec gibi güvenlik şirketlerinin araştırmacıları 7 gün 24 saat yeni tehditleri tespit edip kullanıcılarına ulaştırmak için çalışıyor.

Ayın yazılımları

Tümü ücretsiz olmasına rağmen boyundan büyük işler başaran, bilgisayarınızı yeni işlevlerle donatacak uygulamaları bu bölümde topladık.

Selim ŞUMLU / selim@PCnet.com.tr

TAMAMI DVD'DE

Burada sizlere tanıttığımız yazılımların tamamını Haziran DVD'mizde bulabilir ve sisteminize kurabilirsiniz.

YEDEKLEME ARACI

Z-DBackup

www.z-dbackup.com

Önemli verilerinizi istediğiniz ortama yedekleyin.

Kişisel kullanım için ücretsiz olarak sunulan Z-DBackup sayesinde önemli verilerinizi sabit disk, ağ sürücüsü, CD, DVD, Blu-ray, USB bellek, disket, FTP gibi pek çok ortama yedekleyebilirsiniz. Kapsamlı bir yedekleme yazılımı olan Z-DBackup'ın sihirbazı (wizard) sayesinde yedekleme ayarlarınızı kolayca yapmanız mümkün. Yazılımın arayüzü biraz karışık olmasına rağmen sunduğu detaylı ayar seçenekleri beğenimizi kazandı. Tam, artırımlı, farka dayalı ve günlük yedekleme seçenekleri yedek alma sürenizi kısaltabilir. Yedekleriniz için bir sıkıştırma düzeyi belirleyebileceğiniz gibi yedek alınmadan önce ve sonra yapılmasını istediğiniz bazı işlemleri de yapılandırabilirsiniz.

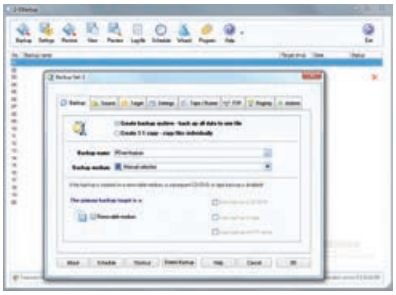

FOTOĞRAF EDİTÖRÜ

PhoXo

www.phoxo.com

Minik ama hızlı ve etkili bir görsel düzenleme yazılımı.

Fotoğraflarınızdaki ufak sorunları düzeltmek veya eğlenceli efektler eklemek için PhoXo oldukça başarılı bir çözüm. Yazılımın sunduğu dikkate değer özellikler arasında kırmızı göz düzeltme, katman desteği, klonlama aracı, otomatik renk düzeltme ve gradyan doldurma sayılabilir. Aynı zamanda, yazılımı açtığınızda sağ tarafta beliren Clip Art ve Frame Lib kutularındaki görsellere çift tıklayarak resminize küçük clipart'lar ekleyebilir ve fotoğrafınızı bir çerçeveyle süsleyebilirsiniz. En tepede göreceğiniz Effect menüsüyse çeşitli sanat, ışık ve renk efektlerini barındırmakta. Tool menüsündeki "Create ASCII Painting" komutuysa resminizi anında ASCII formatına dönüştürüyor.

ID3 ETİKETLEYİCİ

ID3 renamer

www.id3renamer.com

MP3 dosyalarınızın isimlerini düzeltin, eksik şarkı bilgilerini tamamlayın.

İnternetten indirilen ya da kendi CD'lerinizden rip'lediğiniz MP3'lerin ID3 etiketleri, yani MP3 oynatıcı yazılımınızda görünen şarkı bilgileri çoğu zaman ya eksik ya da yanlıştır. ID3 renamer sayesinde ID3 etiketleri en az zahmetle düzenleyebilirsiniz. Yazılımı çalıştırdıktan sonra en soldaki dikey çubuğa tıklayıp düzenlenecek MP3'lerin bulunduğu klasörü seçin. Boş alanları kullanarak bilgileri elle girebileceğiniz gibi, sağdaki FreeDB veya MusicBrainz searching düğmelerine tıklayarak şarkıların otomatik tanınmasını sağlayabilirsiniz. "Tag from filename" düğmesi, dosya isimleri doğru ve düzenli olmasına rağmen ID3 etiketleri eksik şarkıları düzeltmeye yarıyor. Renaming sekmesini de ID3 etiketleri tam şarkıların dosya isimlerini düzenlemek için kullanabilirsiniz.

VPN

CyberGhost VPN

http://cyberghostvpn.com

Ücretsiz VPN bağlantısıyla internette takip edilmeniz artık imkânsız.

CyberGhost VPN, internet üzerinde gerçekleştirdiğiniz tüm işlemleri anonim hâle getirmeye yarıyor. İnternete bir VPN üzerinden çıktığınızda, VPN sunucusu bir aracı görevi görüyor ve internete gelip giden tüm veri akışı bu sunucu üzerinden geçiyor. Dolayısıyla girdiğiniz web siteleri ve internet servisleri, IP adresiniz ve bilgisayarınızla ilgili hiçbir bilgi edinemiyor. Yazılımı ilk çalıştırdığınızda "Set up a free account" diyerek ücretsiz bir hesap açmanız gerekiyor. Kurulum adımlarını tamamlayıp CyberGhost'a giriş yaptıktan sonra "Connect to VPN" düğmesine tıklayıp "Connect to Free VPN"i seçin. Bilgisayarınızı ücretsiz hesaba ekledikten sonra birkaç saniye içinde VPN sunucusuna bağlanacaksınız. Bu andan itibaren sadece web'de değil, internete erişen tüm programlarda yapacağınız işlemler anonim hâle gelecek ve takip edilemeyeceksiniz. Hemen hatırlatalım, aylık 1 GB ücretsiz VPN kotanız var. Daha fazlası için premium üye olabilirsiniz.

SİSTEM ARACI

Don't Sleep

www.softwareok.com

Bilgisayarınızın kapanmasını veya yeniden başlamasını engelleyin.

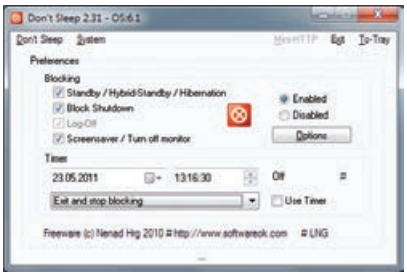

57 KB boyutunda tek bir exe dosyasından ibaret olan bu minik program; istemediğiniz sürece sisteminizin kapanmasını, uykuya ya da hazırda beklemeye geçmesini ve yeniden başlamasını önlüyor. Bunlarla kalmayan Don't Sleep; oturumun kapatılmasını, ekran koruyucuyu ve monitörün uykuya geçmesini de engelleyebiliyor. Yazılımı çalıştırdığınız anda tüm bu seçenekler devreye girecek. İstemediklerinizin işaretini kaldırabilir veya Disabled'ı seçerek hepsini devre dışı bırakabilirsiniz. Zamanlayıcı özelliği sayesinde belirlediğiniz bir tarih ve saatte programı devre dışı bırakmak veya bilgisayarı kapatmak da mümkün.

SİSTEM ARACI

PickMeApp

www.pickmeapp.com

Bilgisayarınızdaki tüm programları başka bir PC'ye taşıyabilirsiniz.

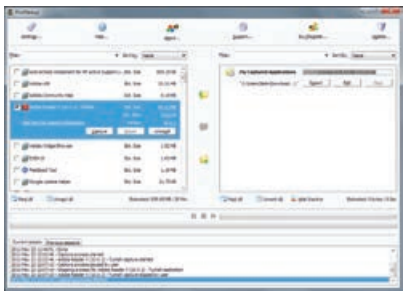

Bilgisayarınızı değiştirmeyi düşünüyorsanız PickMeApp tam size göre! Kurulum gerektirmeyen yazılımın tek işlevi, eski bilgisayarınızda yüklü olan programları başka bir bilgisayara taşımak. Tabii bu işlev, mevcut bilgisayarınıza format atmayı düşünüyorsanız da yararlı olabilir. Yazılımı çalıştırdığınızda sol tarafta yüklü programların listesini göreceksiniz. Taşımak istediklerinizi işaretleyin. PickMeApp, seçtiğiniz programların tüm dosyalarını ve kişisel ayarlarınızı PickMeApp'i açtığınız klasörün altında TAPPS adlı bir klasöre kaydedek. PickMeApp klasörünüzü başka bir bilgisayara taşıyıp yazılımı çalıştırdıktan sonra, sağdaki bölmeyi kullanarak seçtiğiniz yazılımları dertsiz tasasız geri yükleyebilirsiniz.

NOTA YAZIMI

MuseScore

http://musescore.org

Notalarınızı görsel bir porte üzerine işleyerek kaydedin ve dinleyin.

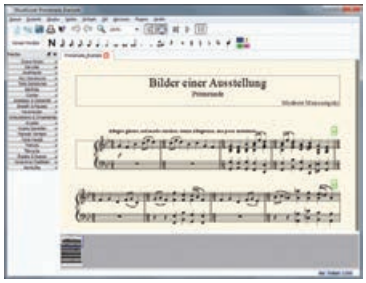

Açık kaynaklı bir müzik notasyon programı olan MuseScore, müzik eserleri üzerinde görsel olarak çalışmanızı sağlıyor. Notalar, sınırsız sayıda porte kullanabileceğiniz sanal bir nota sayfası üzerine yazılıyor. Anlayacağınız üzere bu DJ'lere yönelik bir miks yazılımı değil, müzikle gerçek anlamda ilgilenen ve nota bilen kişilere yönelik bir yazılım. Elbette müzik derslerinde de öğrencilere yardımcı olabilir. Fare, klavye veya MIDI aracılığıyla notalarınızı yazılıma dökmek mümkün. Gömülü sentezör bileşeni sayesinde notaların anında çalınabilmesi de güzel bir özellik. Ayrıca standart MIDI dosyaları içe ve dışa aktarılabiliyor. Türkçe desteği de cabası.

KATALOG VERİTABANI

Data Crow

www.datacrow.net

Film, müzik, kitap, yazılım arşivlerinizin kataloglarını oluşturabilirsiniz.

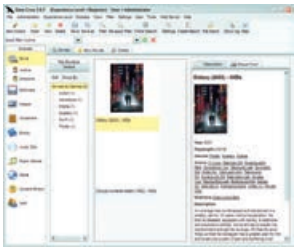

Elinizde çok sayıda koleksiyonluk şeyler varsa bunların kataloglarını çıkararak arşivinizin sürekli gözünüzün önünde bulunmasını isteyebilirsiniz. Bu sayede belli bir oyuncunun oynadığı filmleri ya da bir yazarın kitaplarını kolayca bulabileceğiniz gibi, arkadaşlarınıza ödünç verdiğiniz şeylerin takibini de yapabilirsiniz. Programın desteklediği modüller arasında film, yazılım, resim, konteyner, kitap, ses CD'si, albüm, medya, kartvizit ve kullanıcı hesapları yer alıyor. Birçok modül internetten aramayı destekliyor. Örneğin, elinizdeki bir film DVD'sinin tüm bilgilerini elle girmek yerine sadece adını yazarak IMDb'deki detaylı bilgileri çekebilirsiniz. Data Crow'u Windows 7'de çalışmak için Windows Installer'ı indirdikten sonra setup.exe'ye sağ tıklayıp yönetici olarak çalıştırın.

KLAVYE PAYLAŞIMI

Synergy

http://synergy-foss.org

Klavye ve farenizi ağdaki tüm bilgisayarlarla paylaşın.

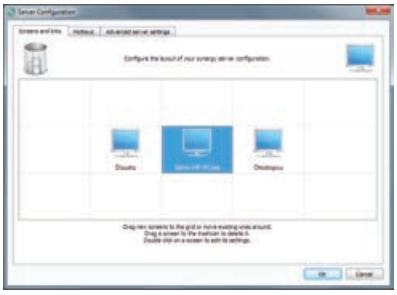

Yan yana birden fazla bilgisayar kullanmanız gerekiyorsa mutlaka klavye ve fareleri karıştırdığınız olmuştur. Her bilgisayarın ayrı birer klavyesi yoksa bu kez de KVM adı verilen bir donanım satın almanız ve bilgisayar değiştirmek için bir düğmeye basmanız gerekir. Synergy tüm bunları tarihe gömüyor. Yazılım sayesinde yerel ağa bağlı tüm Windows, Linux ve Mac OS X tabanlı bilgisayarlarınızı tek klavye ve fareyle kontrol edebilirsiniz. Yazılım, monitörden monitöre anında atlamanızı sağlıyor, hatta bilgisayarlar arasında kopyala-yapıştır yapabiliyorsunuz! İsterseniz fareyi tek PC'ye kilitlemeniz de mümkün.

GÜVENLİK DUVARI

PC Tools Firewall Plus 7

www.pctools.com/firewall

Profesyonel bir güvenlik duvarıyla saldırılara karşı önleminizi alın.

Windows Vista ve 7 ile temel özelliklere sahip bir güvenlik duvarı etkinleştirilmiş olarak geliyor ama internet trafiğiniz üzerinde daha fazla denetime sahip olmak istiyorsanız ayrı bir güvenlik duvarı (firewall) yazılımı kullanmanız gerekiyor. Üçüncü parti güvenlik duvarı yazılımları Windows Güvenlik Duvarı'na kıyasla daha fazla güvenlik de sağlıyor. Bunlardan biri olan PC Tools Firewall Plus, internete bağlanan programları denetleyerek sisteminizin ele geçirilmesini ve dışarı bilgi sızdırılmasını önlüyor. Bilinen açıklara karşı otomatik koruma sağlayan PC Tools Firewall Plus'ın filtreleme kuralları, deneyimli kullanıcılar tarafından elle de özelleştirilebiliyor. Yazılımı Türkçe olarak kullanmak için Settings > Preferences > Language options listesinden Türkçe'yi seçmek yeterli.

OYUN

Blendimals

http://blendimals.dadiugames.dk

Mikserde karıştırdığınız hayvanların güçlerini kullanarak engelleri aşın.

Hem eğlenceli hem de zekânızı kullanmanızı gerektiren, mizah dolu bir platform oyununa ne dersiniz? Blendimals'ta elinizde çeşitli hayvanlar var, ama karşınıza çıkacak engelleri hiçbir hayvanın tek başına alt etmesi mümkün değil. İşe bu durumda iş blendere düşüyor. O bölümde size verilen hayvanları blenderde karıştırarak yeni hayvanlar yaratabilirsiniz, ama hayvanları seçerken dikkatli olmanız ve stratejinizi iyi belirlemeniz gerekiyor. Örneğin tavşan-gergedan karışımı hayvanınız kayaları parçalayabildiği gibi uzun atlayışlar da yapabiliyor. Alt taraftan özelliğini kullanmak istediğiniz hayvanın düğmesine tıklamanız yeterli.

SoftMaker Office 2010 ★★★★★★★☆☆☆

Yorum: Microsoft Office'in gelişmiş özelliklerine ihtiyaç duymayanlara ucuz bir alternatif.

Geliştiren: SoftMaker, www.softmaker.com
Dağıtıcı: Servodata, www.servodata.com.tr

Fiyatı: 50 $ (3 PC)
Türkçe desteği: Var

Pahalı Microsoft Office ve bedava OpenOffice.org arasındaki ucuz ama başarılı alternatifler genelde gölgede kalıyor. Alman SoftMaker firması tarafından geliştirilen SoftMaker Office 2010 da bunlardan biri. 50 dolara satın alabileceğiniz SoftMaker Office 2010, aynı şirkette ve evde 3 ayrı bilgisayara kurulabiliyor. Bu da PC başına maliyeti 16,5 $ gibi uygun bir rakama düşürüyor. SoftMaker Office, düşük sistem gereksinimleri sayesinde netbook'lara dahi rahatlıkla kuruluyor ve yüksek performans sunuyor. Yazılımın hoşumuza giden bir diğer özelliği de USB belleklere kurulabilmesi. Bu sayede, herhangi bir ofis paketi yüklü olmayan bilgisayarlarda bile USB belleğinizi takıp belgelerinizi düzenlemeye devam edebilirsiniz.

SoftMaker Office 2010'da dört temel bileşen mevcut: TextMaker (kelime işlemci), PlanMaker (hesap tablosu), Presentations (sunum) ve BasicMaker (betik dili).
SoftMaker Office'in önemli özelliklerinden biri Microsoft Word, Excel ve PowerPoint dosyalarını OpenOffice.org'dan daha başarılı bir şekilde hem okuyup hem yazabilmesi. Bunlara Office 2007 ve 2010'la gelen .docx gibi yeni nesil formatlar da dahil.
Tüm bileşenler Türkçe arabirime sahip, ancak Türkçe yazım denetiminin olmaması bir eksiklik olarak karşımıza çıkıyor.
SoftMaker Office'te Office 2003 tarzı klasik bir arabirim yapısı kullanılıyor. Bunun bazı kişilere daha fazla rahatlık sağlarken bazılarına da çekici gelmediğini biliyoruz, karar sizin.
Şablonları, metin ve animasyon efektleri, değişiklik izleme, görsel düzenleme ve çizim gibi özellikleriyle SoftMaker Office 2010, Microsoft Office'in gelişmiş özelliklerine ihtiyaç duymayan KOBİ ve ev kullanıcıları için ideal görünüyor.

Dreamweaver CS5.5 ★★★★★★★★★★

Yorum: Tartışmasız en güçlü web tasarım ve web geliştirme yazılımı.

Geliştiren: Adobe, www.adobe.com.tr
Dağıtıcı: Medyasoft, www.medyasoft.com.tr

Fiyatı: 294 $ (İndirimli)
Türkçe desteği: Var

Dreamweaver'ın geliştiricisi Macromedia'yı yıllar önce satın alan Adobe, tüm Macromedia yazılımlarını hakkını vererek geliştirmeye devam ediyor. Adobe, geçtiğimiz ay içinde Creative Suite adını verdiği yazılım ailesi için bir ara sürüm (CS5.5) yayımladı ve set dâhilindeki yazılımlardan bazıları güncellendi. Bunlar arasında Dreamweaver da yer alıyor.
Web işleriyle ilgilenenlerin yakından tanıdığı Dreamweaver'ın son sürümü; masaüstü bilgisayarların yanı sıra akıllı telefonlar, tabletler ve diğer aygıtlarda görüntülenecek web siteleri ve tasarımlar oluşturmak için önemli yenilikler içeriyor.
Başlıca yenilikler arasında, artırılan CSS3 ve HTML5 destekleri geliyor. Aynı zamanda Canlı Görünüm ve Tasarım Görünümü'nün render motorları güncellenmiş. Bu sayede, en yeni web standartlarıyla yaptığınız tasarımların hatasız ön izlemeleri oluşturuluyor. Yeni özelliklerden biri de tepedeki araç çubuğunda göreceğiniz Multiscreen düğmesi. Buna tıkladığınızda tasarladığınız sayfanın masaüstü bilgisayarda, cep telefonunda ve tablette nasıl görüneceği tek bir ekranda sergileniyor.
Tablet ve akıllı telefon gibi mobil platformlardan web'e erişim hızla arttığından, Dreamweaver CS5.5 bu ortamlara yönelik başka yenilikler de içeriyor. Mobil ortama yönelik projelere özel jQuery Mobile entegrasyonu ile PhoneGap desteği sayesinde HTML tabanlı Android ve iOS uygulamaları geliştirebilme bunlardan sadece ikisi.
FTPS desteği, W3C Doğrulaması, Subversion güncellemesi ve pek çok işlevsel düzeltme de Dreamweaver CS5.5'le geliyor. Özellikle mobil platformlara yönelik çalışma yapanların Dreamweaver CS5.5'e yükseltmesi mantıklı olacaktır.

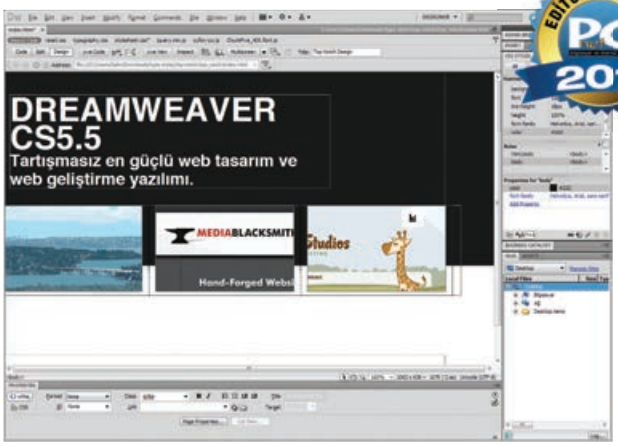

Etme bulma dünyası

PlayStation 3'ten hukuksuz bir şekilde Linux desteğini kaldıran, senelerdir gelen "daha çok medya dosyası desteği" isteklerini görmezden gelen, sistemdeki açıkları bulan kullanıcılara da dava açan Sony, PlayStation Network faciasının gerçekleşmesi için ne gerekiyorsa yaptı.

Serdar CEVHER
serdar@PCnet.com.tr

HENÜZ çıkmasına seneler varken dahi kıyametin koptuğu, kendisi için birbirinden şaşalı reklam filmleriyle gövde gösterisi yapılan ve "Her şeyi yapacak!" diye tanıtılan bir oyun konsolu düşünün. Üretici firmanın bu aygıtın yalnızca bir oyun konsolu değil, aynı zamanda tam teşekküllü bir medya oynatıcısı olduğunu, hatta kullanıcıların isterlerse yasal olarak Linux kurulumu yapıp bu aygıttan bir bilgisayar gibi yararlanabileceğini söylemiş olduğunu da aklınızda tutun. Sonra aynı firmanın, "hacker'ların sistemi kırmak için Linux kullandığı" gerekçesine sığınarak ve kullanıcılarının isteklerini tamamen hiçe sayarak bu aygıttan Linux desteğini zorla kaldırdığını, hatta yine aynı nedenle yeterince dikkatli olmayan kullanıcıların kişisel dosyalarını da bir anda sildiğini düşünün. Öte yandan, "eksiksiz medya oynatıcı" şeklinde tanıtılan üründe DVD ve Blu-ray'larin haricinde, yalnızca maksimum 2 GB büyüklüğündeki DivX ve Xvid codec'li dosyaların oynatılabildiğini de hesaba katın. İşte bu aygıt PlayStation 3, üreticisi de Sony'dir.

"PS3'ünüze eksiksiz bir Linux dağıtımı kurabilirsiniz." (Sony, PS3 kullanım kitapçığı)

Öncelikle PlayStation 3'ten Linux desteğinin kaldırılması sürecini özetlemek istiyorum. Elbette birçok kişi PlayStation'ın aslen bir oyun konsolu olduğunu söyleyebilir ve Linux çalıştırmak gibi işlevlerin bu tip aygıtlar için pek de önemli olmadığı argümanını sunabilir, ancak Sony'nin başından beri bu özelliği kullanarak reklam yaptığını hatırlatmak gerekiyor. Sürecin en başına gidersek, 2002 yılında resmî olarak sunulan "PS2 Linux Kit" sayesinde PlayStation 2'ye Linux desteği kazandırılması Sony için büyük bir prestij sağlamıştı. PlayStation 3'ün kullanım kılavuzunda da, yine resmî olarak, kullanıcıların yasal bir şekilde PS3'lerine Linux kurabileceği ve salonlarına tam teşekküllü bir ev bilgisayarı kazandırabileceği belirtiliyordu. Açıkçası ben de sahip olduğum PlayStation 3'ü satın alırken bu özelliği dikkate almış ve salonuma ayrı bir HTPC toplamak yerine PS3'ün her şeyi halledebileceğine inanmıştım.

1 Nisan 2010'a kadar PlayStation 3'e yasal olarak Linux kurulabiliyordu.

İlk olarak 2009 yılının sonunda PS3 Slim modelinin sunulmasından önce Sony, bu modelde Linux desteğinin olmayacağını bildirdi. Birçok haber sitesi bu tercihi maliyeti düşürmek adına atılmış bir adım olarak yorumladı. Ben de bu haberi duyunca, daha az yer kaplayan ve daha yeni teknolojiyle donatılmış olan PS3 Slim yerine, sırf Linux desteğine sahip olduğu için gidip stoklarda az sayıda kalmış olan büyük kasalı PS3'lerden birini almayı tercih ettim. Fakat takvimler 1 Nisan 2010'u gösterdiğinde, Sony'nin yayımladığı 3.21 sürüm numaralı güncelleme herkesi şaşırttı.

Sony'nin sunduğu Linux Kit ile çalışan bir PlayStation 2.

Linux desteğinin kaldırılmasıyla PSUbuntu projesi de çöpe gitti.

"Linux desteği kaldırılmıştır, dağılabilirsiniz." (Sony, 1 Nisan 2010)

Sony bu güncellemeyle birlikte büyük kasalı PS3 sahiplerinin Linux kurma imkânını zorla ortadan kaldırdığı gibi, daha önce kurulmuş olan sistemleri de içindeki tüm verilerle birlikte ulaşılamaz hâle getiriyordu. O güne kadar PS3 ile Linux altında ofis belgeleriyle çalışan binlerce kullanıcı vardı. Her zamanki gibi bir sistem güncellemesi geldiğinde, o uzun ve sıkıcı yazıları okuma gereği duymadan güncellemeyi yapmayı tercih ettiler. Sony'nin bilinçli bir şekilde üzerinde çalıştıkları sistemi ve dosyaları ortadan kaldıracağını nasıl tahmin edebilirlerdi ki?

Güncellemenin nelere mal olduğunu fark eden diğer kullanıcılar, yazılım güncellemesini yapmayı reddettiler. Ancak Sony, sistem yazılımını güncellemeyen kullanıcıların PlayStation Network'e erişmesini ve çevrimiçi hizmetlerden faydalanmasını engelliyordu. Kısacası koskoca şirket, milyonlarca kullanıcısını anlamsız bir tercih yapmaya zorluyordu: "Ya sistem yazılımını güncelleyip PS3 ile söz verildiği gibi çevrimiçi hizmetleri almaya devam edeceksiniz ya da yazılımı güncellemeyip yine söz verildiği gibi Linux kullanmayı sürdüreceksiniz!"

PSN'i kırma çalışmaları muhakkak daha önce de yapılmıştı, ancak Sony'nin bu gaddar tutumu karşısında bu tip çalışmaların çok daha büyük bir ivme kazandığını belirtmek gerekli. Bu çalışmalara PS3 firmware'i için yapılan "yasa dışı" çalışmalar da eklenince, yalnızca Linux desteğini geri kazandırmakla kalmayıp, kullanıcıların kopya oyun oynamasına ve hatta bu oyunlarla PlayStation Network'e erişmesine olanak tanıyan özel firmware'lerin yayımlanması fazla zaman almadı. Sony geri adım atmıyordu, kullanıcılara kulak vermek ve bir anlaşma

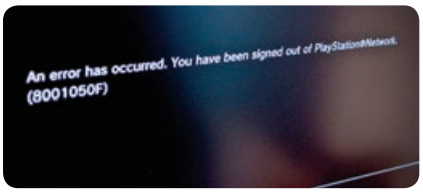

zemini aramak yerine hıncını bu tip faaliyetlerde bulunan kullanıcılara dava açmakla alıyordu. Sonuç ne mi oldu? Nisan ayının ortasında PlayStation Network'e kayıtlı olan milyonlarca kullanıcının kişisel bilgileri ve birçoğunun da kredi kartı bilgileri çalındı, Sony PSN'i bir aya yakın bir süre için kapatmak zorunda kaldı ve kullanıcılara kredi kartlarını iptal etmelerinin iyi olacağını bildiren bir e-posta yolladı. Açıkçası Windows 98'in canlı yayında çökmesinden bu yana böylesi büyük bir fiyasko görmemiştim.

Ne kaybedildi?

Linux desteği kullanıcılara yalnızca ofis belgeleriyle çalışma imkânı değil, aynı zamanda binlerce "abandonware" oyunu emülatör yardımıyla oynama imkânı sunuyordu. Aynı zamanda, her ne kadar grafik yongası tam olarak desteklenmese de PS3'ün kendi yazılımının açamadığı birçok video dosyasını Linux altında açmak mümkündü. Ayrıca Linux altındaki web tarayıcıları senelerdir güncellenmeyen PS3 Web Tarayıcısı'ndan çok daha iyi bir web deneyimi sunuyordu. Tüm bu imkânlar, Sony'nin "Sistemi hack'leyenler Linux kullanıyor." yaygarasıyla birlikte çöpe atıldı. Yalnızca PS3 ile Linux çalıştıran kullanıcılar değil, PS3 için uygun Linux dağıtımlarını hazırlayan Yellow Dog ve PSUbuntu gibi toplulukların emekleri de hiçe sayıldı.

Son olarak PS3'ün kendi yazılımındaki medya kısıtlamaları için bir parantez açayım. PS3 gibi Blu-ray oynatma kabiliyetine sahip bir aygıtın MKV dosyalarını oynatabilmesi için donanımsal açıdan hiçbir engel yok. Buna karşın, Sony yalnızca DivX ve Xvid codec'lerine destek veriyor ve kullanıcılardan gelen talepleri duymazdan geliyor. (Eğer sorun telif haklarıysa, DivX ve Xvid'e niçin destek veriliyor, anlamak güç.) Ancak geçtiğimiz haftalarda PS3 için çıkan ShowTime Player isminde bir yazılım sayesinde artık Jailbreak'li PS3 sahipleri MKV dosyalarını da PS3'leriyle oynatma şansına sahip oldu. Sony ise halen yazılımın bir daha kırılamaması için çalışmayı sürdürüyor, tıpkı son iki yıldır aynı amaçla çalışmayı sürdürdüğü gibi.

Sonuçta bu tablo, bir şirketin kendi bildiğini okuması ve kullanıcılardan gelen talepleri hiçe saymasının ne gibi sonuçlar doğuracağını gayet iyi gösteriyor. Umarım PlayStation Network faciası hem Sony hem de diğer üreticiler için büyük bir ders olur.

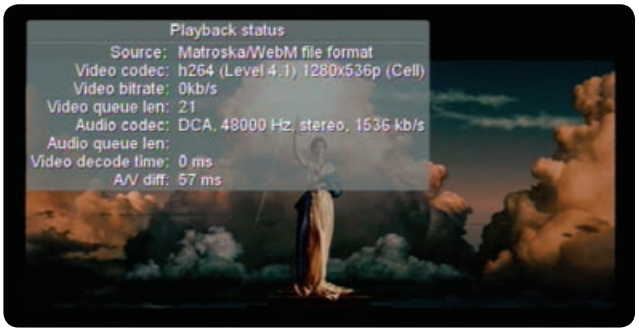

Showtime Player ile PS3'te MKV dosyalarını oynatmak "yasa dışı".

Kendini yasaklayan yasak

Geçtiğimiz ay BTK'nin alan sağlayıcılara gönderdiği "yasaklı kelimeler listesi" ile ilgili haber ve yazıları mutlaka görmüşsünüzdür. Ancak benim okuduklarım içinde en ilginci, geçtiğimiz ay Bülent Somay'ın yazdığı ve Radikal gazetesinde yayımlanan "Şişman Haydar'ın itirafları: Yasaklı hikâye" başlıklı yazı oldu şüphesiz. (Yazının başlığının tamamı, filtreleme işlemine konu olacak yasaklı kelimelerden oluşuyor.) Somay, bahsi geçen filtreleme işleminin felsefi bir problem doğuracağından bahsediyor ve özetle şöyle diyor: "Yasaklı kelimeler listesini bir internet sitesine koyacağız, ama yasakları sağlayan filtreler, o siteyi de sansürleyecek ister istemez. O zaman kimse o siteye girip neyin yasaklı, neyin yasaksız olduğunu öğrenemeyeceği için yasağın da bir anlamı kalmayacak. Yasağın kendisi de yasaklı olacak, dolayısıyla hiçbir şey yasaklanamayacak."

Bu ilginç yazının tamamını okumak için git.pcnet.com.tr/bulentsomay adresini ziyaret edebilirsiniz. ❖

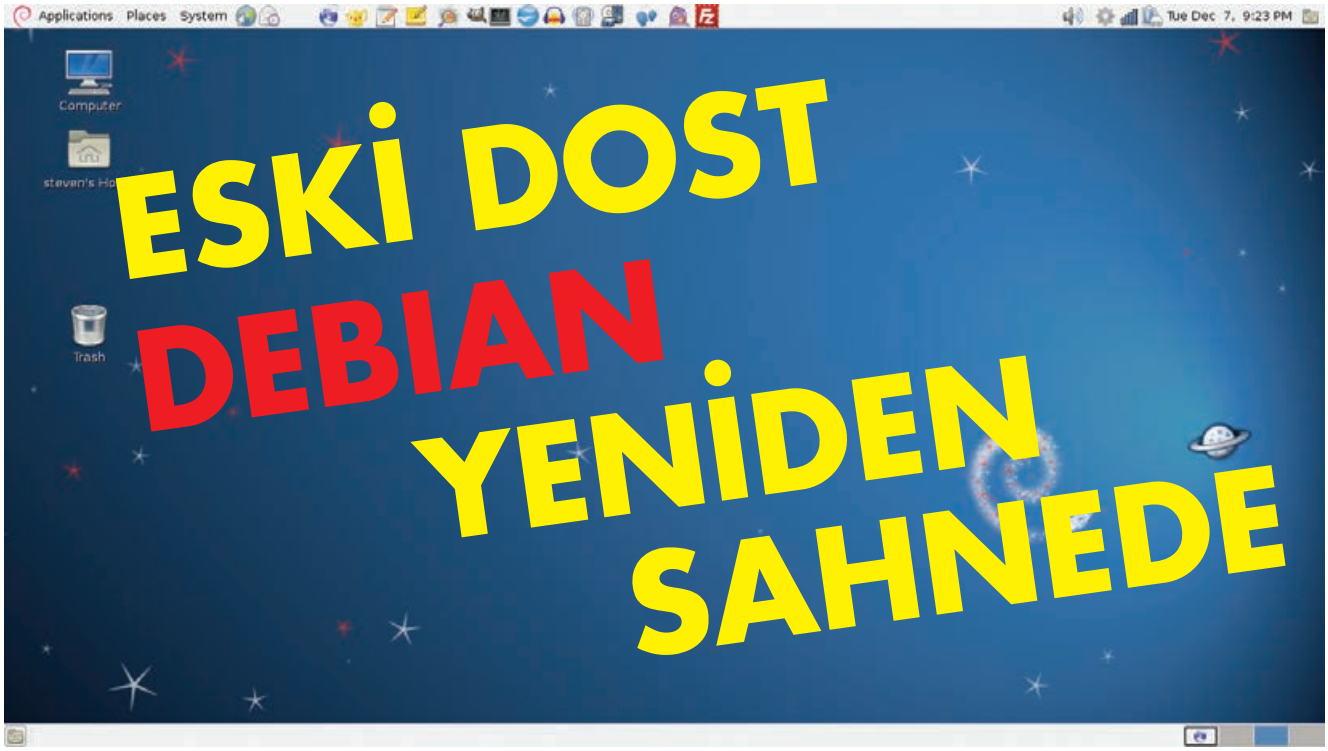

ESKİ DOST DEBIAN YENİDEN SAHNEDE

Geçtiğimiz aylarda sevenlerinin uzun bekleyişini 6.0 "Squeeze" sürümüyle sonlandıran Debian, Linux severlere gerçek bir açık kaynak deneyimi vadediyor.

Serdar CEVHER / serdar@PCnet.com.tr

apt-get sistemini adapte eden ve son kullanıcıya yönelik önemli adımlar atarak kitlesini genişleten Ubuntu'yla birlikte Debian'ın pabucunun dama atıldığı düşünülmeye başlanmıştı. Zaten açık kaynak kodu ve sistem kararlılığı konusunda âdeta takıntılı bir tavır sergileyen Debian cephesinden de çok uzun zamandır yeni kararlı dağıtım haberi gelmiyordu. Ancak neredeyse Linux'un Ubuntu'yla bir tutulmaya başlandığı bir dönemde Debian'ın yaptığı atak dengeleri değiştirecek gibi gözüküyor. Uzun bir aranın ardından 6.0 "Squeeze" ile gelen Debian, Linux severleri adeta yeniden "gerçek" bir Linux deneyimi yaşamaya çağırıyor.

Debian'ı farklı kılan ne?

Debian'ı farklı kılan yalnızca APT tabanlı kurulum imkânının ilk kez sağlandığı dağıtım olması değil. Debian projesi, Ubuntu, openSUSE, Fedora veya Mandrake gibi diğer Linux dağıtımlarında olduğunun aksine, başından beri herhangi bir öncü kurumun önderliği söz konusu olmadan yürütülüyor. Dünya çapında 300'den fazla gönüllünün desteğiyle kodları yazılan, kâr amacı gütmeyen bazı açık kaynak taraftarı gruplarca maddi açıdan desteklenen ve sonuçta hiçbir şirketin güdümünde kalmadan yolu-na devam eden bir projeden bahsediyoruz. Gerçek Linux ruhunun yaşatılması adına bu bağımsızlık son derece önemli.

Linux ruhu demişken, hiçbir şekilde kapalı kaynak kod içermeyen, %100 özgür Linux çekirdeğini de atlamamak gerek elbette. Konuyla ilgili Debian Türkiye'nin sayfasında yapılan açıklamayı aynen aktaralım: "Projeyle ilgili diğer bir ilk ise, problemli firmware dosyalarını daha fazla içermeyen, tamamen özgür Linux çekirdeğidir. Bu firmware dosyaları paketlere bölünerek Debian main arşivlerinden, varsayılan olarak etkinleştirilmemiş non-free arşiv alanına taşınmışlardır. Bu sayede Debian kullanıcıları, tamamıyla özgür bir işletim sistemi kullanma imkânına sahip olmuşlardır, fakat eğer gerekliyse özgür olmayan firmware dosyalarını da kullanabilirler. Yükleme sırasında gerekli firmware dosyaları, sisteme özel CD kalıpları veya USB tabanlı kurulum için sağlanmış tarball'lar ile yüklenebilir." Yani kısacası, yeni Debian ile birlikte özgür olmayan hiçbir yazılım ve sürücü sizin isteğiniz olmaksızın bilgisayarınıza yüklenmiyor.

Merkezi olmayan bir yapılanmayla sürdürülen projenin yöneticileri tarafından yapılan maddi hesap da oldukça ilginç. Ticari olmayan projeyle ilgili 2 Nisan 2009 tarihinde yapılan hesaba göre, Debian GNU/Linux projesinin 45 milyon satırlık kodu eğer para karşılığı çalışan programcılar tarafından yazılsaydı yaklaşık 819 milyon dolarlık bir masrafa yol açacaktı.

Sayısız farklı kurulum imkânı

Debian'ın indirme sayfasına (www.debian.org/distrib/) girdiğinizde kafanız ilkin biraz karışabilir, zira hangi dosyayı indirmenin daha uygun olacağına dair belirgin bir ibare yok. Oysa sunulan seçenekler birçok farklı kullanıcının imkânları düşünülerek hazırlanmış. Örneğin eğer kablolu bir internet bağlantınız varsa 150 MB veya 40 MB boyutundaki iki Netinstall imgesinden birini indirip bir CD'ye veya

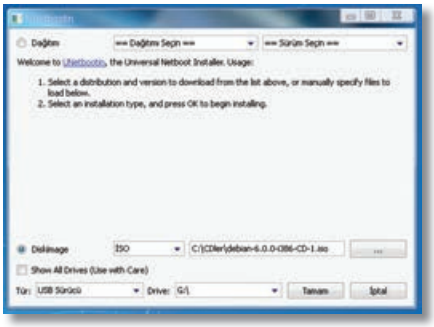

Unetbootin ile doğrudan ISO yazdırma seçeneğini kullanıp indirdiğiniz ISO kalıbını seçin.

USB'ye yazabilir ve internet tabanlı kurulumu başlatabilirsiniz. "Tüm paketler elimde olsun." derseniz DVD sürümünü indirme şansınız da var. KDE'li, XFCE'li veya LXDE'li hazır sürümleri ya da deneme amacıyla Live CD kalıbını da indirebilirsiniz. Ancak biz bu yazıda standart Debian CD kalıbını (647 MB) temel alıyoruz. Bu kalıbı git.pcnet.com.tr/debian adresinden indirmeniz mümkün.

İndirdiğiniz CD kalıbını Windows 7'de doğrudan dosyaya sağ tıklayarak veya herhangi bir CD yazma programını kullanarak boş bir CD'ye ya da daha iyi bir alternatif olarak http://unetbootin.sourceforge.net adresinden indirebileceğiniz Unetbootin yardımıyla bir USB belleğe yazdırabilirsiniz. İşlemler tamamlandıktan sonra BIOS'unuzu gerektiği gibi ayarlayıp kuruluma geçebilirsiniz.

Kurulum adımları

Bilgisayarınızı Debian kurulum kalıbıyla boot ettiğinizde karşınıza kurulum seçeneklerini içeren bir menü çıkacaktır. Hemen Enter'a basmadan önce ok tuşlarını kullanarak "Graphical install" seçeneğini seçmeniz iyi olur, zira Debian halen eski fanatikler için metin tabanlı kurulum ekranını ön planda tutuyor. Buna karşın, grafik tabanlı kurulum da son derece başarılı.

Grafik tabanlı kuruluma geçtiğinizde dil, bölge vb. standart ayarları yaparak kurulumu sürdürün. Gerekli bileşenler kurulum kalıbından yüklendikten sonra ağ ayarları yapılacaktır. Eğer bu ayarlar otomatik olarak yapılamazsa önemsemeyin, bu adımı kurulumdan sonra da atabilirsiniz. Root ve kullanıcı hesaplarınızı yarattıktan sonra sıra disk bölümlemeye gelecektir. Debian'ın Ubuntu veya openSUSE gibi dağıtımlarda bulunanlara benzer kullanıcı dostu bir bölümleme aracı bulunmuyor. Yani eğer dağıtımı Windows'un yanına kuruyorsanız gerekli disk bölümleme adımlarını kendiniz atmanız mantıklı olacaktır. Aslında işin mantığı basit. Windows'unuz için gerekli NTFS bölümünü küçülttükten sonra, Linux için bir kök dizini (/) ve bir de takas alanı yaratmanız kuruluma geçmek için yeterlidir.

"Bölümlendirmeyi bitir ve diske kaydet" seçeneğine tıklamanızın ardından kurulum başlayacaktır. Temel kurulumun ardından Debian size elinizde başka CD veya DVD'nin olup olmadığını soracaktır. Tek bir CD'yle kurulum yapıyorsanız bu aşamada Hayır'ı seçip devam edin. Eğer ağ ayarlarınızı henüz yapmadıysanız "ağ yansısı kullanılsın mı" sorusuna da hayır deyin. İnternet bağlantınız çalışıyorsa, bu seçeneği olumlu yanıtlamak, gerekli güncellemelerin hemen kurulum sırasında yapılması açısından mantıklı olacaktır.

Verdiğiniz yanıtların ardından APT deposu yapılandırılacak ve kurulum kaynakları belirlenecektir. Bu aşamanın ardından Debian'a özgü (fakat hayati olmayan) birkaç soru daha sorulacak ve sonunda kurulumun son aşaması olarak, temel masaüstü için gerekli paketlerin seçim ekranı gelecektir. İlk aşamada yalnızca görsel masaüstü ortamı, standart yardımcı sistem yazılımları ve dizüstü bilgisayar kullanıyorsanız dizüstü seçeneklerini seçmeniz yeterlidir. Temel masaüstü de kurulduktan sonra GRUB önyükleyici ayarlarını yaparak kurulumu sonlandırabilirsiniz. Bilgisayarınızı yeniden başlattıktan sonra Debian dünyasına adımınızı atmış olacaksınız.

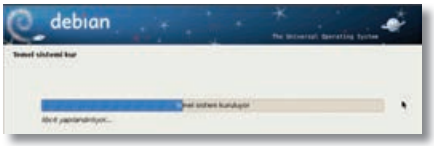

Debian: Keşfetmeyi sevenler için

Debian'da hangi adımı atmak için nereye tıklayacağınızı anlatmak aslında çok da mantıklı değil, çünkü Debian aslında "keşfetmeyi sevenlerin" işletim sistemi olarak tanımlanabilir. Yani normalde Ubuntu veya openSUSE gibi bir dağıtım altında daha kısa yoldan ve daha kolay bir şekilde halledebileceğiniz birçok işlemi Debian altında daha zor halletmeniz olası. Buna karşın, sistemin işleyişini bir kere kavradıktan ve konfigürasyon seçeneklerine hakim olduktan sonra, işlerin her zaman sizin kontrolünüz altında olduğunu bilmek size ayrı bir konfor hissi yaşatacak ve güven verecektir.

Yalnızca Debian'a yeni başlayanlar için ufak bir tüyo verelim: Eğer internet bağlantısı olmaksızın kurulum yaptıysanız, kurulum bittikten sonra internetten yeni paketler eklemek için gerekli depoları elle eklemeniz gerekebilir. Bu durumda konsoldan root hesabını etkinleştirip **gedit /etc/apt/sources.list** komutunu vererek yazılım kaynaklarını açın ve şu satırı ekleyin:

deb-src http://ftp.tr.debian.org/debian/squeeze/updates main contrib non-free (Boşluklara dikkat!). Bu adımın ardından, apt-get update komutunu vermenizle birlikte depolar güncellenecektir. Şimdi **apt-get install synaptic** komutuyla Synaptic'i kurabilir ve paket yöneticisini kullanarak sisteminizi yapılandırmayı sürdürebilirsiniz. ❖

Teknoloji dünyasını değiştiren 5 Linux dağıtımı

Linux çekirdeği 1991 yılında Linus Torvalds tarafından duyurulduğundan beri yüzlerce farklı Linux dağıtımı geliştirildi. Ancak bunların içinden çok azı gerçekten birer mihenk taşı olarak anılmayı hak ediyor.

Serdar CEVHER / serdar@PCnet.com.tr

LINUX artık hayatımızın her alanında kendine yer bulmayı başarıyor. Telefonlardan güvenlik duvarlarına, modemlerden medya oynatıcılara, PC'lerden Mac'lere kadar her türlü elektronik aygıtın içinde Linux tabanlı bir işletim sistemine rastlamak artık kimseyi şaşırtmıyor. Peki bu aşamaya nasıl gelindi? Linux'un yaygınlık kazanması sürecinde birer mihenk taşı olan 5 dağıtımı sizler için inceledik.

1) Debian (1993 – Proje halen sürüyor): 1993 yılında Linux, yalnızca bilgi işlem teknolojilerine özel olarak ilgi duyanların bildiği ve zorlukla bulunan, bir o kadar da zor kurulan bir sistemdi. Slackware ve SuSE gibi dağıtımlarla birlikte yayımlanan Debian ise farklı bir konsept getirdi: Kullanıcıların isteklerine göre şekillendirilebilen evrensel bir işletim sistemi. Kullanıcılar temel Debian sistemini kurduktan sonra, binlerce farklı yazılımı barındıran depolara erişebilme ve böylelikle istedikleri yazılımları kolayca kurabilme imkânına kavuşmuştu. Bugün halen güncel bir proje olan Debian, Ubuntu da dâhil olmak üzere yüzlerce Linux dağıtımına temel ve esin kaynağı oldu.

2) Red Hat (1995 – 2004): Bugünlerde Red Hat ismi iki farklı dağıtıma, Fedora ve Red Hat Enterprise Linux dağıtımlarına dağılmış durumda. Fakat yıllar önce Red Hat isminde tek ve ücretsiz bir dağıtım mevcuttu. Red Hat Linux'un en büyük özelliği, hem iş dünyası hem de ev kullanıcılarının kitleler halinde benimsediği ilk Linux dağıtımlarından biri olması. Son derece önemli bir mihenk taşı olan Red Hat, bir zamanlar neredeyse

Linux'la özdeşleşmişti. 2004 yılındaysa projenin ikiye bölünmesiyle ve RHEL'nin ticari bir dağıtıma dönüşmesiyle Red Hat ismi diğer dağıtımların gölgesinde kaldı.

3) Yellow Dog (1999 – Proje halen sürüyor): Red Hat ve Debian popülerlik kazandıkça, her geçen gün daha fazla insan Linux ismini duymaya başladı. Piyasada kullanıma uygun birçok dağıtım bulunmasına rağmen, bunların neredeyse hepsi x86 mimarisi için yazılmıştı ve bu nedenle Mac kullanıcıları Linux'tan mahrum kalıyordu. Durum işte böyleyken Yellow Dog (YDL) sahneye çıktı ve PowerPC kullanıcılarının Linux'u tadabilmesine olanak sağladı. İronik bir şekilde, çok az bir süre sonra Apple da FreeBSD tabanlı Mac OS X'i duyurdu ve YDL böylelikle bu misyonunu tamamlamış oldu. Ancak Linux'un yalnızca x86 platformunda değil, birçok farklı donanımda çalışabileceğini göstermiş olması açısından YDL'nin önemi yadsınamaz. Son olarak, Sony'nin PS3'teki Linux desteğini kaldırmasından önce PS3 kullanıcılarının en çok tercih ettiği Linux dağıtımının da Yellow Dog olduğunu hatırlatalım.

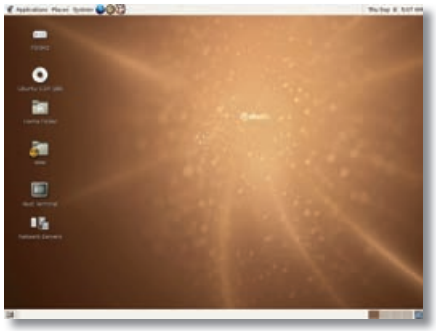

4) Ubuntu (2004 – Proje halen sürüyor): 90'ların sonunda ve 2000'lerin başında, Linux hâlihazırda birçok sunucu yöneticisi ve bilgisayar kurdu tarafından kullanılıyordu. Ancak sağlam bir sunucu işletim sistemi olarak bilinen Linux, halen masaüstü piyasasına hükmetmekten oldukça uzaktı. Mandrake (şu anda Mandriva) gibi dağıtımlar "ev kullanıcıları için Linux" gibi sloganlarla piyasaya sürüldü, ancak gerçek manada kullanıcı dostu bir arayüz sunarak ev kullanıcılarını Linux'la buluşturan dağıtım Ubuntu oldu. Ubuntu'nun Linux'un Windows'a karşı gerçek bir alternatif olduğunu kanıtladığını söylemek yanlış olmaz.

5) Android (2008 – Proje halen sürüyor): 2005 yılında Google, oldukça az bilinen bir şirket olan Android Inc.'i satın aldı. O sıralarda bu şirket, zamanın en popüler mobil işletim sistemi olan Symbian OS'i alt edecek Linux tabanlı bir mobil işletim sistemi geliştirmekle meşguldü. O zamana kadar kimse Android'i duymamış ve yapabilecekleri hakkında bir fikir sahibi olmamıştı. Oysa bugün için Android'in piyasadaki en popüler mobil işletim sistemi olduğunu söyleyebiliriz. Birçok farklı telefon üreticisi tarafından sunulan Android'in limitli bir netbook sürümü de olduğu gibi, sistemin yakın zamanda piyasaya çıkacak Chromebook'larda da kullanılacağı bildiriliyor. Kısacası Android'in mobil çağın işletim sistemi olduğunu söylemek yanlış olmaz.

ANONİM SÖRF İÇİN POLIPPIX

İnternet yasaklarının her daim gündemde olduğu ülkemizde her geçen gün bu yasakları aşmanın farklı yolları keşfediliyor. Polippix isimli Danimarka kökenli Linux dağıtımı da hem bu tip yasaklardan kurtulmak hem de anonim olarak sörf yapmak isteyenler için geliştirilmiş. KDE tabanlı bir dağıtım olan Polippix, yalnızca Windows çalıştırabilen ve BIOS'una ulaşılamayan genel bilgisayarlar için de ilginç bir çözüm sunuyor: CD'nin içinde gelen QEMU sayesinde bilgisayarı yeniden başlatmaksızın emülatör yoluyla sistemi çalıştırabiliyorsunuz. Dağıtımı indirmek veya hakkında daha fazla bilgi almak için www.polippix.org adresini ziyaret edebilirsiniz.

LINUX KULLANICILARI DERNEĞİ 1 MAYIS'TA YİNE TAKSİM'DEYDİ

1 Mayıs İşçi Bayramı'nın Türkiye'de geçen sene resmî statü kazanmasıyla birlikte, tüm işçi ve emekçilerin birlik ve dayanışma günü tıpkı geçen seneki gibi İstanbul Taksim'de kutlandı ve Linux Kullanıcıları Derneği de bu etkinlikte yeniden yerini aldı. Kalabalık kortejlerin arasında "Özgür dünya, özgür yazılım" sloganıyla seslerini duyuran mütevazı grup, sevimli Linux pengueninin yer aldığı pankartları ve ilginç sloganlarıyla kalabalığın ilgisini kendileri üzerine çekmeyi başardı. "Hafta sonları bizimdir" söylemleriyle bilişim sektörü çalışanlarının esnek çalışma saatlerinden ötürü yaşadığı zorluklara dikkat çeken grup, bilişim emekçilerine örgütlenme çağrısı yaparak emeğin karşılığının ancak birlik olunduğunda alınabileceğini vurguladı. Grup aynı zamanda katılımcılara Linux Kullanıcıları Derneği ve özgür yazılım broşürleri dağıttı. Etkinliğin fotoğrafları git.pcnet.com.tr/linux1mayis adresinden görülebilir.

LINUX'U WEB TARAYICINIZDAN AÇIN

QEMU'nun geliştiricilerinden olan Fabrice Bellard ismindeki programcı, JavaScript ile Linux'un bir web tarayıcısı içinden boot edilebilmesine olanak tanıyan bir PC emülatörü geliştirdi. Proje henüz deneme aşamasında, yani pratik açıdan web tarayıcınızla Linux işletim sistemine erişmeniz şimdilik neredeyse hiçbir işe yaramıyor. Ancak teknik olarak böyle bir gelişmenin yaşanması, gelecekte Linux tabanlı alternatif bulut bilişim hizmetlerinin görülebileceğini müjdeliyor. Siz de projeyi denemek isterseniz http://bellard.org/jslinux adresini ziyaret etmeniz Linux'u açmak için yeterli olacaktır. Tabii projenin şimdilik yalnızca Firefox 4 ve Google Chrome 11 ile sağlıklı çalıştığını da belirtelim.

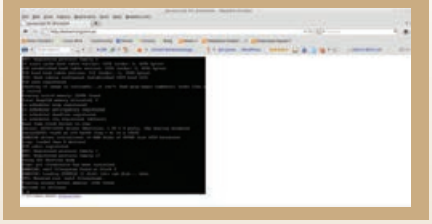

SONY YÜZÜNÜ LINUX'A DÖNDÜ

PlayStation 3 için sunulan Linux desteğini geçtiğimiz yıl âdeta "zorla" kaldıran Sony, ironik bir biçimde yüzünü tekrar Linux'a döndü. Yazılım geliştiricileri bizzat telefonların önyükleyicilerini "kırmaya" ve özel Linux sürümleri geliştirmeye davet eden şirket, bu iş için ayrı bir site daha açtı. "PlayStation Phone" olarak da bilinen Xperia Play gibi modellerin de dâhil olduğu Android işletim sistemli aygıtlar, "kırılabilecek telefonlar" listesinde yer alıyor. Gelişmeleri takip etmek ve sürece dâhil olmak için git.pcnet.com.tr/sony adresini ziyaret edebilirsiniz. Umarız Sony bir süre sonra fikir değiştirip telefonları için sunulan Linux desteğini de kaldırmaz!

UBUNTU STUDIO XFCE'YE GEÇİYOR

Yaklaşık bir ay önce kullanıcılarla buluşan Ubuntu 11.04 Natty Narwhal ile birlikte Ubuntu, artık GNOME yerine Unity arabirimini kullanmaya başladı. Buna karşın, masaüstü arabiriminde bu kadar radikal bir değişikliğin gereksiz olduğunu düşünen kullanıcıların sayısı bir hayli fazla. Müzisyenler, fotoğrafçılar ve sinema sanatçıları için geliştirilen özel bir Ubuntu türevi olan Ubuntu Studio'da da 11.04 sürümüyle birlikte Unity yerine klasik GNOME arabiriminin kullanılması tercih edildi. Bununla birlikte, proje yöneticisinin yaptığı açıklamaya göre GNOME 3'te Unity benzeri bir arabirim sunulduğu ve yakın bir zamandan itibaren de GNOME 2'ye destek verilmeyeceği için, gelecek sürümden itibaren Ubuntu Studio'da standart masaüstü arabirimi olarak XFCE kullanılacak. Başta Linux Mint olmak üzere birçok popüler Ubuntu türevi de Unity veya GNOME 3'e geçmek yerine GNOME 2 kullanmaya devam etme kararı almıştı.

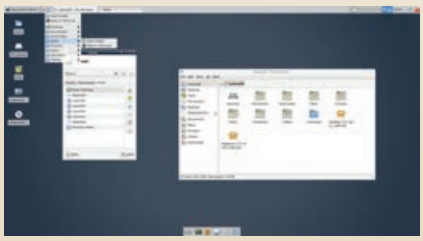

Büyük satış gerçekleşti

Microsoft yine yapacağını yaptı ve iletişim devi Skype'ı satın aldı, hem de dudak uçuklatan bir rakama!

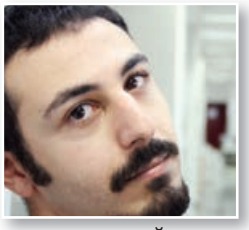

Daron DEDEOĞLU
daron@PCnet.com.tr

MICROSOFT sürekli yenilikler yapma peşinde. Özellikle de Windows ve Office tarafında yaptıkları yadsınamaz. Ancak Apple ve Google tarafındaki inovasyonlar ne yazık ki bu çabaları biraz gölgede bıraktı. Bunun temel nedeni belki de Microsoft'un genel olarak hep aynı eksen etrafında dönmeye çalışması olabilir. Geçmişe baktığımızdaysa Microsoft'un kendi elinden çıkmayan başarılı ürünlerini geliştiren firmaları satın aldığını görüyoruz. Age of Empires bunun örneklerinden birisi, ancak Microsoft'un kendi kulvarı ve kontrolü dışındaki ürünlere yüksek meblağlar harcamasıyla alakalı Facebook dışında bir örnek yoktu. Bu nedenle bizler de editörler olarak Microsoft'la alakalı fazlaca "satın alma" kuramı üretme gereği görmüyoruz. Geçtiğimiz ay bu bakımdan bir şok yaşadık diyebilirim. Zira Skype gibi bir yazılımın satın alınabileceği, üstüne üstlük bunun Microsoft tarafından gerçekleştirilebileceği aklımıza gelmezdi.

Elbette ki Microsoft ve Skype tarafında yaşanmış olan gelişmeler arasında bu satışın sinyalleri bulunuyordur. Biz, onları aramadığımız için şaşırdık diyebilirim. Daha doğrusu ben "Skype satılır mı? Satılırsa kim alır?" gibi soruları düşündüğümde aklıma gelen ihtimaller arasında mali sıkıntılar dışında bir şey bulamıyorum. Skype gibi her platformda çalışabilen ve başarısı su götürmez bir yazılımın hatırı sayılır bir kullanıcı kitlesi olmasına rağmen mali sıkıntı yaşayabileceğine de pek ihtimal vermem doğrusu. Ancak onu satın alacak firmaya gelindiğinde aklıma ilk gelen marka Google, ikincisi ise Apple olurdu. Bu nedenle Microsoft markası beni bir hayli şaşırttı.

Windows Live'a veda mı?

Şimdi biraz geçmişe uzanmak istiyorum. Bildiğiniz gibi 2000'li yılların başında en popüler iletişim ağı kuşkusuz IRC protokolüydü. Hemen herkes IRC odalarında mIRC yazılımıyla sohbet etme derdindeydi. Nick kapma yarışları yapar, oda "op"larından arkadaş edinmeye çalışılırdı. O zamanlar için büyük şeylerdi bunlar. Hemen akabinde ICQ (I Seek You) yazılımıyla tanıştık. Farklı bir protokol kullanıyor, kullanıcılara sabit numaralar veriyordu sistem. Bu şekilde cep telefonu numarası gibi ICQ numaraları elden ele geçer dururdu. Özel bir mesajlaşma protokolü olduğundan hemen kabul gördü ve yayıldı. ICQ altın çağını yaşadığı yıllarda ek özellikten geçilmiyordu. Sesli sohbet, dosya transferi, kısacası şimdilerde anlık mesajlaşma yazılımlarının sunduğu birçok özelliği barındırıyordu bu eklentiler sayesin-

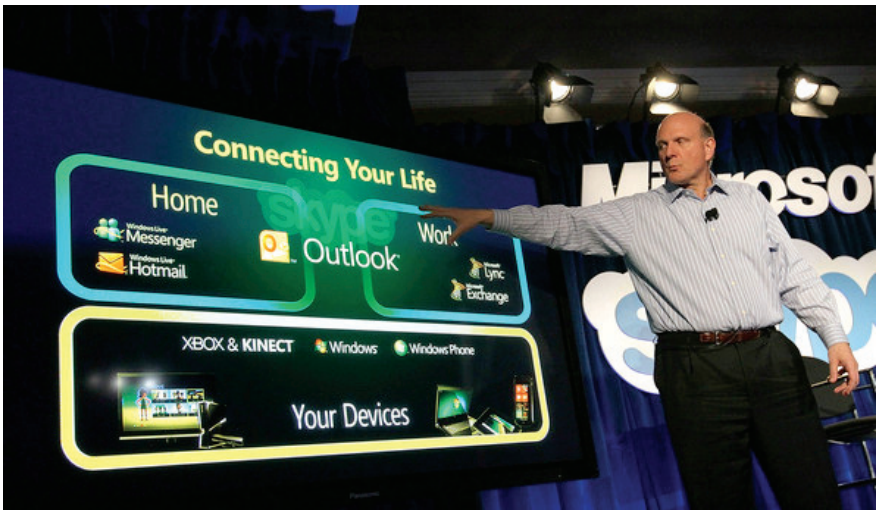

de. Ancak o dönemlerde MSN Messenger adıyla hayatımıza giren bir başka protokol, kuşkusuz en uzun soluklu mesajlaşma yazılımımız olacaktı. O dönemlerde tek farkı Hotmail e-posta adresleriyle kullanılabiliyor olmasıydı. Bu, çok daha akılda kalıcı bir adres yoluydu ve kısa zamanda en popüler mesajlaşma ağı oluverdi MSN Messenger. Şimdilerde adı Windows Live Messenger olsa da yazılım sadece isim farkıyla bilgisayarlarımızda yer alıyor. Skype ise doğrudan MSN Messenger protokolüne rakip olarak çıkmamasına rağmen yan özellikleriyle MSN Messenger'ın ciddi rakibi oluverdi. Bir dönem FBI tarafından bile şikâyet konusu olan yüksek şifreleme algoritmalarıysa yazılımın karizmasını artıran en önemli etkendi. Şimdilerdeyse 170 milyon kullanıcıyla ciddi gelir elde eden bir yapıya sahip. Bu kullanıcı sayısına her geçen gün 600 bin yeni kullanıcı ekleniyor. Özellikle düşük ücret politikasıyla dünyanın her yerini aramanıza olanak sunan Skype, hemen her platformda çalışabilmesiyle de oldukça stratejik bir konuma sahip. Microsoft ise bu yazılımı satın alarak cidden çok iyi bir hamle yaptı. Ancak bu durum Windows Live Messenger'ı nasıl etkileyecek, kestirmek zor. Zira Live Messenger da milyonlarca kullanıcıya sahip, en popüler mesajlaşma yazılımı konumunda. Bu noktada Microsoft Skype ile kendi yazılımının önünü daha da açmayı deneyebilir. Sonuç olarak bu iki yazılım birleştirilebilirse ortaya uzun yıllar eskimeyecek bir protokol çıkacaktır. Bu durum aynı zamanda mobil tarafta Microsoft'un söz sahipliğini de bir miktar artırmayı başaracak gibi geliyor bana. Sonuçta Android, bada, Symbian ve iOS taraflarında çok kabul gören bir yazılım Skype. Bana öyle geliyor ki, Microsoft, Skype ile ciddi atılımlar yapacak; üstelik çok yakın bir zamanda.

8,5 milyar dolar!

Microsoft'un Skype'a 8,5 milyar dolar gibi ciddi bir rakam ödemesi size nasıl geliyor bilemem ama bana göre bu yatırım hem Windows Live Messenger'ın ömrünü uzatacak hem de Microsoft'un diğer servislerine yeni bir güç katacak. Bu bakımdan Microsoft farklı bir yol izleyip Skype'ı tüm servislerine entegre etme amacında ilk olarak Xbox ve Kinect ile Windows yüklü tüm aygıtlarda daha iyi Skype deneyimi; Skype'a Lync, Outlook, Xbox Live ve diğer Microsoft hesapları üzerinden bağlanabilme olanağı; Windows Phone yüklü mobil cihazlar için operatörlerle işbirliği çalışmaları şeklindeki hedefler belirlenmiş durumunda. Daha sonrasında Skype'ı her Microsoft ürününde görmeye başlayacağımız kesin gibi. Tüm bu hamlelerin geri dönüşlerini üstün körü dahi hesaplasak bu yatırımın Microsoft'a yakın zamanda geri döneceği aşikâr.

Skype bitti mi?

Bazı arkadaşlarımın kafasında Skype'ın yakın zamanda tarih olacağına dair düşünceler var. Ben buna da katılmıyorum. Steve Ballmer zaten yaptığı açıklamada bunu açıkça söylüyor. Üstüne üstlük aylık 170 milyon kullanıcısı olan ve aktif olarak aynı anda 30 milyon kullanıcıyı gören bir yazılımın kapatılması akıl kârı bir durum değil. En kaba hesapla bile kullanıcıların 10 avro tutarında kontörler aldığını varsaysak, bu durum ayda 1,7 milyar avro gibi bir rakama denk geliyor. Yani aslında Microsoft, Skype'ı iyi bir şekilde işletirse ödediği 8,5 milyar doları kısa sürede geri alabilir. Bu da Skype gibi bir yazılımın fişini çekmeyeceklerini açıkça gösteriyor.

Konsollarda Skype olabilir mi?

Özellikle Uzakdoğu ülkelerinde ve ABD'de birçok kullanıcı internet erişimini konsolları üzerinden gerçekleştiriyor. Ben bile bazen oyuna ara verip aklıma takılan şeyleri konsolumdaki tarayıcı üzerinden araştırmayı tercih edebiliyorum. Yani kullanıcılar henüz salonlarına bilgisayar sokmaya pek sıcak bakmasalar da oyun konsolları uzun yıllardır salonlarda, televizyonların altında yerini almış durumda. Bu noktada Skype önce Xbox ardından da diğer konsollara sokabilirlerse kullanıcıların telefon trafiği (en azından bir miktarı) Skype üzerine kayabilir. Bu da konsollar üzerinden kontör satışını ve tabii ki konsollara yepyeni pazarlama özelliklerini taşımış olacak. Uzun lafın kısası, çok yerinde ve önü açık bir yatırım gerçekleştirdi Microsoft.

Son söz

Elbette ki Skype'ın Microsoft'a katacakları yazmakla bitmez. Hemen her adım yeni adımları beraberinde getireceğe benziyor. Ancak bana göre Facebook'a yapılan yatırıma kıyasla çok daha faydalı bir hamle oldu bu. Skype aynı zamanda Microsoft'un Google'la tekrar masaya oturmasına da vesile olabilir. Sonuçta Google'ın mobil işletim sistemi Android üzerinde en çok tercih edilen yazılımlardan birisi de Skype. Beni merak ettiren asıl nokta, Skype'a olan destek ve ilginin aynı şekilde sürüp sürmeyeceği; özellikle de Google ve Apple tarafında. Bildiğiniz gibi son zamanlarda özellikle Apple bir hayli agresif tablolar çiziyor. Adobe ile yaşadıklarının bir benzerini Skype ile yaşarsa pek şaşırmam doğrusu. Ancak bu durum şirketlerden ziyade biz kullanıcıları etkileyeceği için yakın gelecekte oluşacak hareketleri çok merak ediyorum. Umarım bu satış bize yeni teknolojiler ve bol bol hayat kolaylığı şeklinde geri döner. Gelecek ay görüşmek üzere. ❖

ÇİZGİ ROMAN OKUMA PROGRAMLARI

Bilgisayarda çizgi roman okurken on kaplan gücünde olun!

Ömür İklim DEMİR / omur@PCnet.com.tr

YILLAR önce arka bahçelerde ya da kalın ders kitaplarının arasına saklanarak okunan çizgi romanlar, günümüzde tabletlerin ve netbook'ların yaygınlaşmasıyla tekrar popüler hâle gelmeye başladı. Son yıllarda çekilen Iron Man, Dark Knight, Watchmen, 300, Sin City, Scott Pilgrim vs. The World ve Kick-Ass gibi çizgi roman uyarlaması filmlerin de bu popüleritedeki etkisi büyük. Durum böyle olunca, biz ve bütün paralel evrenlerdeki diğer versiyonlarımız "Hay bin kunduz! Nasıl oldu da daha önce aklımıza gelmedi?!" diyerek bu dosya konusunu hazırladık.

Küçük bir bilgilendirme: Eğer retro çizgi romanları seviyorsanız http://digitalcomicmuseum.com adresinden 1940 – 1990 arasında çıkmış pek çok çizgi romana "ücretsiz ve yasal olarak" ulaşabilirsiniz. Sitedekilerin çoğu B sınıfı film tadında, çok da iyi bir şey beklemeyin.

COMIC RACK

Çizgi romanların iTunes'u
http://comicrack.cyolito.com
Platform: Windows XP / Vista / 7
Fiyat: Ücretsiz

Comic Rack; CBR, CBZ, CBT, PDF, RAR, ZIP, CB7, 7Z, TAR gibi e-çizgi roman için kullanılan formatları açabilen, ücretsiz bir çizgi roman okuma ve arşivleme programı. Elinizde JPEG'lerden oluşan bir çizgi roman varsa, klasörü WinRAR ile sıkıştırıp dosya uzantısını CBR ya da WinZIP ile sıkıştırıp dosya uzantısını CBZ şeklinde değiştirebilirsiniz. Daha da güzeli, tozlu kutulara tıkılmış çizgi romanlarınızı PDF/JPEG olarak tarayıp dijital arşivinize ekleyebilir ve kendinize devasa bir dijital çizgi roman kütüphanesi kurabilirsiniz.

Comic Rack'i çalışma prensibi açısından iTunes'a benzetebiliriz. Nasıl ki iTunes'da MP3'ler düzenlenip dinlenebiliyorsa Comic Rack'te de çizgi romanlar aynı şekilde kapak resminden çizerine kadar sanal kütüphanede düzenlenip okunabiliyor. İsterseniz kendi kategorizasyonunuzu yapabiliyor, çizgi romanlara yıldızla not verebiliyor ya da özel listeler oluşturabiliyorsunuz. Sizin yaptığınız listeler haricinde program, çizgi romanları serilere, yazarına, okunmamış olmalarına göre ayrıca düzenliyor. Bütün çizgi romanlarınızı aynı klasöre karışık doldursanız bile program arayüzünde bütün çizgi romanlar kendiliğinden X-Men sayıları bir yere, Batman sayıları başka bir yere gelecek şekilde toplanıveriyor.

Program, açılan her çizgi romanı ayrı bir sekme altında topluyor, böylece aynı anda birden fazla çizgi roman arasında kolayca geçiş yapılabiliyor. Çizgi romanı okurken sayfaları tercihinize göre teker teker veya çifter çifter görüntüleyebiliyorsunuz. Programı pencere içinde çalıştırmak yer kaybına neden oluyorsa, tüm arayüzü kapatıp tam ekran modunda da görüntüleme yapabiliyorsunuz. İsterseniz sayfanın orjinal boyutunu açıp her kareyi yakından inceleyerek okuyabiliyorsunuz. Bunların haricinde programda bir de sayfaların sağdan sola doğru okunabilmesini sağlayan "manga modu" bulunuyor. Programı kullanarak çizgi romanda hoşunuza giden yerleri işaretleyebiliyor ve sayfaları döndürebiliyorsunuz. Eğer tablet bilgisayarda çizgi roman okuyorsanız, program tabletin dönüşünü algılayıp sayfaları kendiliğinden yatay ya da dikey konumlandırıyor. Çizim detaylarını incelemeyi seviyorsanız ya da gözleriniz iyi görmüyorsa Ctrl+M'ye basarak büyüteci aktif hâle getirebilirsiniz.

Programdaki en güzel özelliklerden birisi de sol panelde toplu hâlde görüntülediğiniz sayfaları isteğinize göre filtreleyebilmeniz. Böylece reklam sayfalarını ayıklayıp geriye sadece öyküyü bırakabilirsiniz. Bu kadar özelliği olan programın kullanımıysa gayet basit. Program arayüzü içerik açısından zengin, görünüm açısındansa sade tutul-

muş. Bu sayede arayüze çok kısa sürede, kolayca alışılabiliyor. Sonuç olarak Comic Rack, bilgisayarda çizgi roman okuyan ya da okumak isteyen herkesin mutlaka kurup denemesi gereken bir program.

CDISPLAY

Sade ve hızlı bir klasik

http://git.pcnet.com.tr/cdisplay

Platform: Windows XP / Vista / 7

Fiyat: Ücretsiz

Yapılmış ilk çizgi roman okuma programı olan CDisplay, artık geliştirilmiyor olsa da müthiş hızı ve sadeliğiyle hâlâ Comic Rack'in en büyük rakibi olmaya devam ediyor. 1 MB'lık bu küçük ücretsiz programı Download.com ya da Brothersoft gibi herhangi bir siteden indirip kurabilirsiniz. CDisplay, CBR ve CBZ gibi popüler e-çizgi roman formatlarını ve JPEG, PNG, GIF gibi resim formatlarını açabilse de maalesef PDF'leri açamıyor. Çok sade bir arayüzü bulunan program, rakibi Comic Rack'ten çok daha hızlı çalışıyor. İki program arasındaki hız farkı, özellikle yavaş netbook'larda kendini daha fazla hissettiriyor.

Çizgi romanları sanal kütüphane oluşturup organize şekilde arşivlemek gibi bir niyetiniz yoksa sadece okuma için CDisplay'in yeterli olacağını söyleyebiliriz. Açılan çizgi romanda space ya da page up/page down tuşlarını kullanarak çizgi roman sayfaları arasında geçiş yapılabiliyor. İsterseniz fareyle sayfaya çift tıklayarak ya da fare tekerleğini kullanarak da sayfalar arasında gezebilirsiniz. Sağdan sola doğru okunan mangalar için programın özel manga modu da bulunuyor. Program ayrıca okunan sayfayı ya da çizgi romandaki bütün sayfaları döndürebiliyor. Eğer hafif bir netbook'unuz veya tablet bilgisayarınız varsa, çizgi romanı ekranda dikey konumda açıp okumanın ayrı bir zevki olduğunu belirtelim. CDisplay'de renk ayarı ve sararmış sayfaları rahat okuyabilmek için sararmayı azaltıcı filtre gibi güzel özellikler bulunuyor. Sonuç olarak CDisplay'i düzenli arşivlemeye ve fazla detaya ihtiyaç duymayan bütün çizgi roman severlere tavsiye edebiliriz.

GONVISOR

Orta karar bir program

www.gonvisor.com

Platform: Windows XP / Vista / 7

Fiyat: Ücretsiz

GonVisor, CBR, CBZ, CBA, PDF, RAR, ZIP ve ACE gibi e-çizgi roman için kullanılan formatları açabilen, ücretsiz bir çizgi roman okuma programı. Program ayrıca JPG, BMP, PNG, TIF ve GIF resim dosyası formatlarını da açabiliyor. Bu resimleri RAR/ZIP ile sıkıştırıp uzantı değişikliği yapmaya ihtiyaç duymadan, doğrudan programı kullanarak CBR veya CBZ'ye dönüştürebiliyorsunuz. Program PDF dosyalarını açarken kilitlenme tarzında bazı sorunlar yaşayabiliyor, o nedenle PDF formatında bir arşiviniz varsa böyle sorunlara şimdiden hazırlıklı olun. Programın standart arayüzünde sol tarafta çizgi roman sayfası, sağda da sayfa numaraları yer alıyor. F6 tuşuna basıp tam ekran moduna geçtiğimizde ise soldaki simgeli menü ve tepedeki klasik sekmeli menünün otomatik olarak gizlendiğini görüyoruz.

Diğer çizgi roman okuma programlarında olduğu gibi GonVisor ile de sayfaları yatay ya da dikey olarak konumlandırabiliyor, sayfalara yer imi koyabiliyor ve sayfaları istediğiniz şekilde büyütüp küçültebiliyorsunuz. Programda kullanmak istediğiniz komutlara ait fare hareketlerini, bir oyunun tuş takımlarını değiştirir gibi, istediğiniz şekilde programlayabiliyorsunuz. GonVisor, CDisplay gibi hızlı olsa da bütün sayfaları birden döndüremiyor. Sayfaları tek tek döndürmek can sıkıcı olabiliyor, bunun haricinde denenmeye değer bir program.

YAC READER

Her platformun şık ve pratik arşivcisi

code.google.com/p/yacreader/

Platform: Windows XP / Vista / 7, Linux, MacOS X

Fiyat: Ücretsiz

CBR, CBZ, RAR, ZIP, TAR ve ARJ gibi e-çizgi roman için kullanılan formatları

açabilen YAC Reader'la hem çizgi roman okuyabilir hem de sanal kütüphanenizi oluşturabilirsiniz. Program ayrıca JPEG, GIF, PNG, TIFF ve BMP resim formatlarını da açabiliyor. Okuma ve arşiv amaçlı kullanabileceğiniz program, Comic Rack'ten daha hızlı çalışıyor ama Comic Rack gibi çizgi romanları kendiliğinden kategorilere ayırmıyor. Bunun çoğu kullanıcı içi önemli bir eksiklik olacağını düşünmüyoruz. YAC Reader, bir çizgi roman okuma programına yakışan güzel simgelere ve kolay anlaşılır şık bir arayüze sahip. Sanal kütüphanenizdeki çizgi romanları iPhone ya da iPad'deki gibi "cover flow" şeklinde görüntüleyebiliyorsunuz. Program, pencere ya da tam ekran çalıştırılırken de fare aşağı indirildiğinde, çizgi roman sayfaları şık bir "cover flow" ile ekrana geliyor.

Çizgi romanı okurken sayfaları tercihinize göre tek ya da karşılıklı çift sayfa şeklinde görüntüleyebiliyor, hoşunuza giden sayfaları işaretleyebiliyorsunuz. Bu güzel özellik sayesinde, iki sayfaya yayılmış büyük çizimleri bile rahatlıkla görebiliyorsunuz. Programın en pratik özelliklerinden birisi de R (rotate) tuşuna basarak bütün sayfaları birden döndürebilmesi. Bu sayede, netbook ya da tablet bilgisayarda çizgi romanı dikey konumda rahatça okuyabilirsiniz. Programda Z (zoom) ile yaklaştırma, D (double) ile çift sayfa moduna geçme, F (fullscreen) ile tam ekran kullanma gibi kullanımı hızlandıran pek çok kısayol bulunuyor. Hem hızlı hem de estetik bir çizgi roman okuma ve arşiv programı olan YAC Reader'ı mutlaka deneyin. ❖

EDİTÖRÜN NOTU

Yazımızda, çizgi roman severlerin en çok tercih ettiği programlara öncelik verdik. Eğer değişik programlar denemeyi seviyorsanız Comica, CoView, MangaMeeya, RayViewer, STDU Viewer ve Comic Viewer'a da göz atabilirsiniz.

VİDEO DOSYALARINA HÜKMEDİN

İndirdiğiniz filmi bir türlü izleyemediyseniz üzülmeyin. Çözücülerin, kare hızı ve bit hızının video dosyalarını nasıl etkilediğini öğrendiğinizde her şey kolaylaşacak.

BİLGİSAYARINIZDA veya kişisel medya oynatıcınızda bir videoyu oynatamadığınız oldu mu? Eğer olduysa, sorun büyük ihtimalle dosya formatından kaynaklanmıştır. Aslında, günlük hayatta formatlarını pek düşünmeniz gerekmeden video dosyalarını kullanabilirsiniz. Dijital kameranızla veya fotoğraf makinenizle kaydettiğiniz videolar genellikle birçok video düzenleme programında sorunsuzca çalışan formatta kaydedilir. İnternetten indirilen videolar genellikle bilgisayarınızın oynatabileceği biçimdedir ve sayın aldığınız DVD'leri oynatmanız için gereken bileşenle çoğu işletim sisteminde mevcuttur. Peki ya kameranızla çektiğiniz videoyu iPod'unuzda seyretmek istiyorsanız ne olacak? Muhtemelen iPod'unuz videoyu oynatamayacak. iPhone'la kaydettiğiniz bir HD videoyu başka bir medya oynatıcıda çalıştırmak isterseniz dosyanın uyumlu olmadığı hatasıyla da karşılaşabilirsiniz. Bunun gibi sorunları ortadan kaldırmak ve karşınıza çıktıklarında üstelerinden gelebilmek için video formatlarının nasıl çalıştığını biraz bilmeniz gerekir.

Diğer çözücüleri de PC'nize kurmanız, bu çözücüler kullanılarak üretilmiş video dosyalarını oynatmak için kullanılan tüm uygulamaların PC'nizde kolayca çalışmasını sağlar.

Çözücüler ve konteynerler

Video çözücülerinin (codec) ve konteyner (container) formatlarının arasındaki farkı bilmeniz önemlidir. Çözücü, videonun veri akışını dönüştürmek ve videoyu izlemek istediğinizde tekrar deşifre etmek için kullanılan bir algoritmadır. Codec kelimesi, coder/decoder (şifreleyici/deşifre edici) kelimelerinin kısaltmasıdır. Farklı çözücüler, bu işlemleri farklı yollarla ve farklı verimlilik düzeyleriyle yaparlar. Karşılaştığınız her video dosyası, öyle ya da böyle bir çözücü kullanır.

Dosya biçimi (format) ise, çözücü tarafından üretilen veri akışının diskte nasıl saklandığını gösterir. Videolar birçok farklı biçimde saklanabilir. Örneğin AVI, MOV ve MKV günümüzde en çok kullanılan biçimler arasındadır. Bu, hangi çözücünün kullanıldığını kesin olarak göstermez; çünkü bu dosya biçimlerinin her biri, oldukça fazla sayıda çözücü tarafından desteklenir. Bunlara genelde konteyner biçimi denmesinin sebebi de budur.

Elbette, tüm donanımlar tek bir konteyner biçim ve tek bir çözücü kullansa ha-

yat daha kolay olurdu, ama ne yazık ki böyle bir şey mümkün değil. Belirli bir video dosyasını çalıştıran bir program veya donanım, hem konteyner biçimiyle hem de çözücüyle uyumlu olmalı.
Kamera, medya oynatıcı, cep telefonu gibi cihazlara sonradan çözücü desteği kazandırmak yalnızca üreticinin elinde ama Windows ortamında bilgisayarınızın desteklemesini istediğiniz yeni çözücüleri kendiniz seçebilirsiniz. Eğer sisteminizde çalışmayan bir video dosyasına rastlarsanız, birkaç tıklamayla gerekli çözücüyü yükleyebilir, sisteminizdeki tüm uygulamalar tarafından çözücünün kullanılmasına izin verebilirsiniz.
Eğer bir video dosyasını, o dosya biçimini desteklemeyen bir donanımda çalıştırmak istiyorsanız, donanım üreticisi bir bellenim (firmware) güncellemesiyle bu desteği sağlamadıkça uzun yoldan gitmeniz gerekir: Dosyayı farklı bir konteyner biçimine dönüştürmeniz veya farklı bir çözücü kullanarak tekrar kodlamanız gerekecektir.

Ses dosyaları

Video dosyaları genellikle en az bir ses izi (audio track) barındırır. Bu, videoyla aynı dosyaya bağlanmıştır ve genellikle MP3 veya AAC biçiminde kodlanmıştır. Tabii isterseniz video düzenleme veya dönüştürme programlarını kullanarak bu ses dosyalarını ayrı olarak açabilirsiniz. Eğer görüntüsü olan ama sesi olmayan bir video dosyasına denk gelirseniz, ses dosyasının akışını yeniden kodlayarak bu problem çözebilirsiniz.
Karşılaşacağınız diğer bir problemse, özellikle internetten indirdiğiniz veya rip'lediğiniz DVD'de ortaya çıkan, birden fazla ses dosyasının aynı anda çalması sorunu olacaktır. Bazı video biçimleri birden fazla sesi videoya gömmeye izin verir. Bu özellik, genellikle dublajlarda veya yönetmen yorumlarında kullanılır. Prensip olarak, medya oynatıcınız istediğiniz dosyayı seçmenize veya tamamen sessiz konuma getirmenize izin verecektir; fakat bazı popüler oynatıcılar (mesela Windows Media Player) bunu desteklemez. Çözümse çözücünüzün kontrol panelini açmak ve buradan ses izini seçmek.

Çerçeve boyutu, kare hızı ve bit hızı

Videolar birçok farklı boyutta olabilir. Minik bir resim ön izlemesi kadar olabileceği gibi yüksek çözünürlük (HD) standartlarında da olabilir. Buna çerçeve boyutu (frame size) veya çözünürlük denir. Çerçeve boyutu tüm video formatlarında kullanılır ve dilediğiniz gibi olabilir.
Taşınabilir aygıtlar bu konuda biraz mızmız olabilirler. Eğer 320x240 ekran boyutuna sahip cihaza 1080p bir video yüklerseniz büyük olasılıkla çalmayı reddedecektir. Cihazın, doğal olarak ekran boyutuna uygun bir videoya ihtiyacı vardır. Çünkü bu cihaz, gerçek zamanlı olarak birçok pikseli bir arada işleyecek işlemci gücüne muhtemelen sahip değildir.
Buna benzer bir diğer konu da kare hızıdır. DVD'ler, TV programları ve ev tipi kamera çekimleri genellikle saniyede 24-30 kare hızında kaydedilmiştir. Bu, mükemmel akıcılıkta bir hareket etkisi yaratsa da küçük cihazların işleyebileceğinden daha fazla veri ortaya çıkarır.

DÖNÜŞTÜRME KAÇINILMAZSA

HandBrake kullanarak biçimler arasında dönüştürme işlemi yapmak zaman alıcı olsa da oldukça kolay.

Medya oynatıcınız oynatmak istediğiniz video dosyasını desteklemiyorsa hemen endişelenmeyin. Tek bir kuruş bile harcamadan videoyu kolayca oynatıcınızın anlayacağı bir formata dönüştürebilirsiniz.
Öncelikle, oynatıcınızla birlikte gelen bir dönüştürme yazılımı hâlihazırda mevcut olabilir. Örneğin Creative markalı oynatıcılar çok pratik olmasa da uygun bir yazılımı size sunuyor. Öte yandan, size böyle yazılım sunulmamışsa veya sunulanı beğenmiyorsanız daha kullanışlı bir dönüştürme aracı bulmak isteyebilirsiniz. Neyse ki hem ücretsiz hem de ücretli olarak bulabileceğiniz birçok başarılı araç mevcut. Bunların arasında en esnek ve popüler olanlarından biriyse pek çok video formatından H.264 uyumlu taşınabilir aygıtlara ve medya oynatıcılara yönelik dönüştürme yapabilen HandBrake. Programı http://handbrake.fr adresinden indirebilirsiniz. Yazılımı kurduktan sonra sol üstte yer alan Source düğmesine tıklayın, Video File'a tıklayın ve dönüştürülmesini istediğiniz dosyayı seçin. Ses ve video dosyaları için istediğiniz ayarlamayı yapabilir veya pencerenin sağ tarafındaki hazır ayarlardan birini seçebilirsiniz. (iPod'u seçerek oluşturacağınız dosyalar genellikle diğer taşınabilir oynatıcılar/telefonlar tarafından da desteklenecektir.)
Farklı hazır ayarlar farklı çözünürlüklere sahiptir. Birini seçtikten sonra Picture sekmesinde çözünürlüğü görebilir ve oynatıcınız için en uygun çözünürlüğü seçebilirsiniz. Artık Start'a tıklayıp biraz beklemelisiniz. Video dönüştürme oldukça fazla işlemci gücü gerektiren zorlu bir işlemdir ve işlemin bitmesi birkaç dakika, hatta video uzunsa birkaç saat alabilir.
Alternatif olarak kullanabileceğiniz ücretsiz bir yazılım da Freemake Video Converter (www.freemake.com). Daha amatör kullanıcılara yönelik bu yazılım, hiçbir ayar yapmadan çok sayıda cihaz ve biçim için dönüştürme seçenekleri sunuyor.

Cihazınız, bu dosyaları oynatmak adeta için kendisini paralar.
Bu hususa ilave edebileceğimiz bir diğer konu da bit hızı (bit rate). Ses dosyalarının dünyasında da belki bu terimi duymuşsunuzdur. MP3 ve AAC dosyaları söz konusu olduğunda yüksek bit hızı daha kaliteli ses demektir. Tıpkı video dosyalarında olduğu gibi, yüksek bit hızı gıcır gıcır bir deşifre ve detaylı bir video kalitesi sağlar. Düşük bit hızıysa bulanık bir görüntü demektir. Tabi burada "yüksek" derken gerçekten yüksek bir hızı kastediyoruz: Öyle ki 1080p kayıt yapan bir kamera, her saniyede yaklaşık 3 MB veri kaydedecektir.
Sonuç olarak, çözücülerin ve biçimlerin hepsi uyumlu olsa dahi taşınabilir cihazlar yüksek çözünürlükteki videolarla pek anlaşamayacaktır. Videoyu kendiniz de kaydetseniz, Blu-ray'den veya başka bir yüksek çözünürlükteki kaynaktan kendiniz de kodlasanız, cihazınızın işleyebileceğinden çok daha fazla veri ortaya çıkacaktır. Aynı sebeple bu tip dosyalar yüzlerce megabayt, hatta birkaç gigabayt büyüklüğe sahip olacakları için e-posta veya web aracılığıyla paylaşmak için ideal değillerdir.
Çözümse bu video dosyalarının taşınabilir cihazlar için uygun daha küçük bir boyutunu oluşturmaktır. Video düzenleme yazılımlarında, genellikle ev tipi kayıtlar için bir dışa aktarım (export) seçeneği bulunur.

Çözücüleri çözme

Video dünyasında onlarca farklı video çözücüsü mevcut ama genellikle size bunlardan sadece birkaçı gerekli olacaktır.
En eski çözücü, hâlâ kullanılmakta olan MPEG2'dir ve ismini Moving Picture Experts Group (Hareketli Resim Uzmanları Grubu) tarafından standart olarak kabul edildikten sonra almıştır. MPEG2 her ne kadar video kayıtlarında pek kullanılmıyor olsa da DVD'ler için bir standarttır. Ayrıca profesyonel video düzenleme yazılımları H.264 gibi çok gelişmiş çözücüler yerine kullanımı daha kolay olduğu için bu formatla çalışırlar. DVD'ler, MPEG2 videoyu VOB olarak adlandırılan konteyner biçiminde depolarlar. Bu dosyalar kolaylıkla AVI veya başka popüler biçimlere çevrilebilir.
En modern çözücülerden biri olan VC-1, Microsoft tarafından geliştirilmiş olsa da artık diğer üreticilerin ücretsiz olarak kullanımına açık. Bu biçim, MPEG2'den çok daha yüksek kalitede kodlama yapmaya izin veriyor. Windows Media Video (WMV) biçiminden evrimleştiği için WMV HD olarak da adlandırılıyor. VC-1, kodlama yapmak ve kod çözmek için hatırı sayılır kapasitede işlemci gücüne ihtiyaç duymakta. Üstelik taşınabilir oynatıcılar tarafından her zaman desteklenmeyebiliyor.
Son zamanların en popüler video standardıysa açık ara farkla MPEG4. Aslında bu birçok anlama gelebilen bir isim. MPEG4 için iki farklı video çözücüsünü de içeren standartların bir derlemesi denebilir. Bazı kullanıcı cihazları ve çevrimiçi video kaynakları MPEG4 Part 2 standardını kullanırlar. Windows bunu kendiliğinden desteklemese de bu problem ortadan kaldıracak DivX (www.divx.com) ve Xvid (www.xvid.org) gibi birkaç ücretsiz çözücü paketi mevcut.
HD kamera ve Blu-ray oynatıcı gibi en modern teknolojilere sahip cihazlar, MPEG4 Part 10 adı verilen, genel olarak H.264, AVC veya AVCHD olarak bilinen standardı kullanmayı yeğler. Çevrimiçi videolar için giderek popülerleşen bu biçim, Windows 7 tarafından da yerleşik olarak destekleniyor. Kodlama ve kod çözme işlemleri yüksek işlemci gücüne ihtiyaç duyuyor ama detayın yüksek kalitede yakalanmasıyla üretilen dosyalar boyut olarak nispeten küçük oluyor.
Windows'ta hangi çözücünün video üretmek için kullanıldığını bulmanın kolay bir yolu yok, dakat bu çözücüleri belirleyebilecek birçok ücretsiz araç mevcut. MediaInfo (http://mediainfo.sourceforge.net) bir bakışta video analizi yapabiliyor. GSpot (www.headbands.com/gspot) ise biraz daha derinlemesine bilgi veriyor. Bu kullanışlı araçlar, her tip video dosyasında kullanılmış olan çözücüleri belirlemenin yanı sıra çerçeve boyutu, kare hızı, bit hızı, konteynerin detayları gibi bilgileri de verebiliyor. ❖

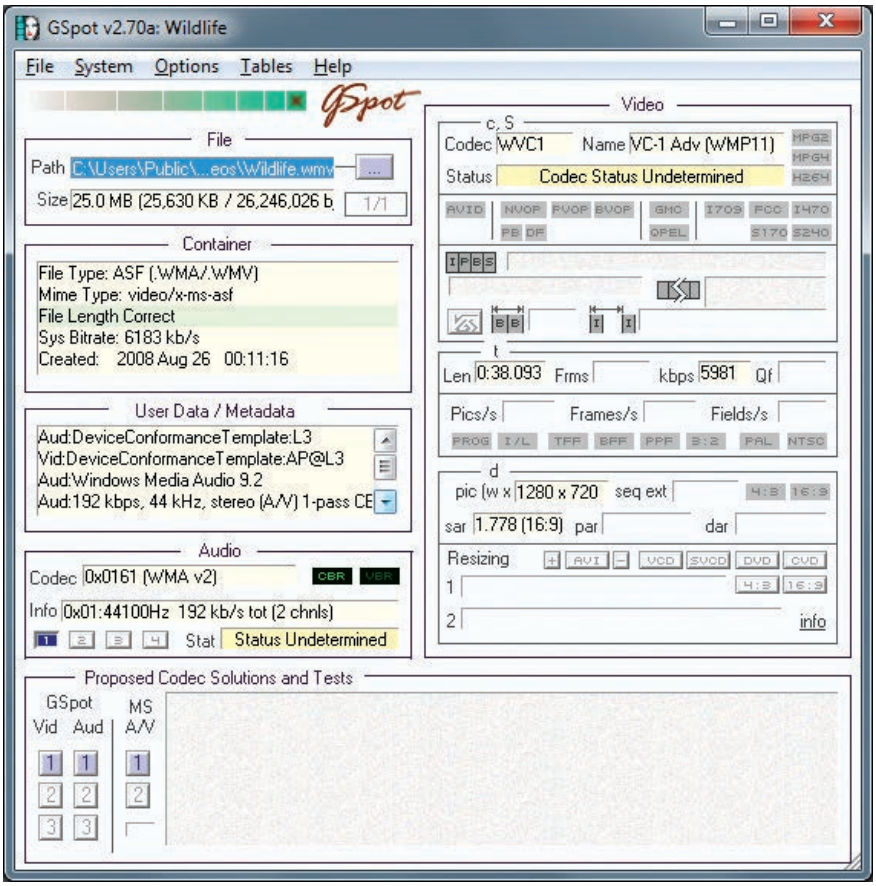

GSpot, bir video dosyasının biçimiyle ilgili bilmek isteyebileceğiniz her şeyi size gösterebilir.

Tatildeki boş vaktinizi klasik oyunlarla doldurun

Tatil yollarında sıkılmamak için yanınıza bilgisayar alıyorsanız, bizce çok eğlenceli ve nostaljik olan bu oyunları da mutlaka yanınıza almalısınız.

Daron DEDEOĞLU / daron@PCnet.com.tr

GÜNÜMÜZDE teknoloji o kadar ilerledi ki, tabletler ve cep telefonları sayesinde hemen her işlemi rahatlıkla gerçekleştirebiliyor, hatta işimizi bile yanımızda taşıyabiliyoruz. Oldukça pratik olan bu cihazların en büyük kusuruysa oyun performansları. Eğer işten güçten uzaklaşmak ve kafa dağıtmak için tatile çıkma hazırlıkları yapıyorsanız, size bu konuda yardımcı olacak oyunları da mutlaka yanınızda götürmelisiniz. Hele ki tablet öncesi dönemde oldukça popüler olan netbook'lardan bir tanesini de yanınıza alabiliyorsanız değmeyin oyun oynamanın keyfine!

Elbette netbook yerine standart bir laptop da tercih edebilirsiniz, ancak yazımızda bahsi geçen oyunların tamamını netbook gibi nispeten düşük performanslı cihazlarda rahatlıkla oynayabileceğinizi hatırlatalım.

Yazımızda tanıtacağımız oyunların birçoğu piyasada bulunmuyor. Bu oyunların bazıları ücretsiz olarak üreticilerinin sitesinden indirilebilirken bazıları da 5-10 dolar gibi cüzi fiyatlarla download formatında satın alınabiliyor. Oyunları edinmek için internette biraz araştırma yapmanız yeterli. Son olarak, www.gog.com adresinde birçok ucuz klasik oyun bulabileceğinizi hatırlatalım.

GTA: Vice City

Rockstar Games tarafından geliştirilen ve dağıtılan efsane oyun Grand Theft Auto yine yakamızı bırakmıyor. Gerek oynanış tarzı gerekse de oyun dünyasına farklı bir

açıdan bakışıyla oyun severlerin gönlünde ayrı bir taht kuran GTA, serinin ilk oyunundan beri her oyun meraklısının arşivinde yerini almış durumda. Biz de boş zamanlarını oyun tutkunu modunda geçiren editörler olarak bu yazıyı hazırlarken bir GTA sürümü koymadan yapamazdık.

NASIL BİR BİLGİSAYAR?

Yazımızda yer verdiğimiz oyunları oynayabilmek için standart bir netbook gayet yeterli. Farklı bir dizüstü kullanmayı düşünen okurlarımızın dikkat etmesi gereken özelliklerin başında en az 1,2 GHz işlemci gücü, 1 GB bellek, 128 MB GPU (Paylaşımlı bir grafik belleği de olabilir.) ve en az 10 GB disk alanı geliyor. Oyunları kurmak ve sorunsuz çalıştırabilmeniz için bu özellikleri destekleyen herhangi bir bilgisayar gayet yeterli. Yalnız netbook'ların 4 ile 6 saat arasında değişen pil ömürlerine sahip olduğunu da unutmayın. Özellikle uzun otobüs yolculuklarını tercih etmeyi düşünen okurlarımız için bu süre gayet yeterli. Tabii molalarda bilgisayarı şarj etmek çok faydalı olabilir.

Tercihimiz de Vice City'den yana oldu. Vice City ilk duyurulduğu zamanlarda birçok GTA tutkunu tarafından GTA 3 için çıkarılan bir genişleme paketi olarak algılandı ve pek de heyecanla karşılanmadı, en azından San Andreas kadar. Üstelik ilk olarak konsol tarafında boy göstermesi de PC oyuncularının bu saklı efsaneyi geç fark etmesine neden oldu. Ancak gerek grafikleri gerekse oynanışı açısından en eğlenceli oyunlar arasında gösterebileceğimiz bu sürüm, netbook ve düşük konfigürasyonlu laptop modellerinde GTA 3'e oranla çok daha performanslı bir şekilde çalışıyor.

Suç, para, heyecan ve güzel kızlar

Oyun boyunca Liberty hapishanesinde 15 yıl tutuklu kalmış ve yeni tahliye olmuş gangster Tommy Vercetti'yi yönetiyoruz. Tahliye olmasından sonra Libert City'de tüm polislerin dikkatini çeken Tommy, Vice City'deki tanınmış mafyalardan Forelli ailesinin yanına gider ve kendisini tekrar suç organizasyonlarının göz bebeği yapacak görevlerini almaya başlar.

Oyunda, vakit darlığından dolayı GTA3'e koyulamayan motosikletlerin ve motosiklet bazlı görevlerin olması en büyük eğlence noktalarından birisi. Zaten GTA 3 yerine bu oyunu seçmemizin de bir nedeni buydu. Senaryoda motosikletlerin rolü oldukça büyük, bu nedenle de birçok çeşidi var (hız motorları, taşıma motorları ve mopetler). Vice City deniz kenarında olduğu için oyunda bir sürü deniz aracı da var. GTA 3'te de bulunan bot ve teknelerin sayısı artmış, ayrıca GTA serisinde ilk defa gördüğümüz jet skiler oyuna eklenmiş. Bunların dışında kalan asıl bomba ise oyunda kullanılabilen bir helikopterin bulunması. Bu da, bundan böyle havada da terör olacak anlamına geliyor. (Polis helikopterleriyle kovalamaca oynamak ve aşağıya ateş etmek farklı bir heyecan verebilir.) Tabii bir GTA klasiği olan güzel kızlar da oyunun her alanında bolca yer bulmuş. Uzun lafın kısası, tatil boyunca zevkle oynayabileceğiniz hoş ve ilginç bir oyun GTA: Vice City. Ancak 15 yaş üstü çocuklara uygun bir senaryo içerdiğini hatırlatmak isteriz.

Deus Ex

Bu oyun 2000'li yılların başında boy göstermiş olmasına rağmen oldukça hızlı bir şekilde listeleri zorlamış, devamları yapılmış ve günümüzün oyunlarına gerek senaryo gerekse de oynanış açısından birçok şey katmıştır diyebiliriz. RPG ve FPS tarzlarını çok iyi harmanlamış olan Deus Ex, ödül zengini Unreal oyun motorunu kullanıyor. Karşımızda grafikleri oldukça tatmin edici ve eğlencesi bol bir oyun var.

Yine virüs, yine dünyanın sonu ve yine kahraman olacağız

Deus Ex'e oldukça üst sınıf bir antiterör organizasyonuna (UNATCO) yeni girmiş J. C. Denton adında biri olarak başlıyoruz. Oyunun geçtiği dünyada terörizm illeti dünyayı bir kanser gibi sarmış ve suçlular dünyanın her yerinde cirit atıyor. Gri Ölüm adı verilen bir virüs, özellikle büyük şehirleri sarmış, ortalığı kasıp kavurmaktadır. Hastalıklı bedenler mikrobu daha çok insana taşıyarak toplu ölümlerin başlamasına sebep olur. Hikâyenin başında dünyanın en büyük suç örgütlerinden NFS'in devletin gizli kasalarında bulunan ve Gri Ölüm olarak isimlendirilmiş çok gizli formülleri içeren belgeleri çaldığını görüyoruz. Gri Ölüm daha fazla yayılmadan, onu ele geçiren teröristler durdurulmalıdır. Tahmin edebileceğiniz gibi görev bizim ve vakit kaybetmeden başlamalıyız.

Oyunun bizce en hoş tarafı, tam teşekküllü bir FSP olmanın yanında senaryo ve karakter gelişimleri bazında baskın bir RPG tadı bırakması. Ajanımız, geliştirilebilen çeşitli özellikleri olan bir eleman. Bir diğer özelliği de yarı insan yarı robot, yani cyborg olması. Bu sayede normalin çok daha üzerinde bir performans sergileyebiliyor. Yine karakterimize göre işlerimizi farklı yöntemlerle halledebiliyoruz. Örneğin karşımıza çıkan bir kapıyı ufak bir elektronik devreyle de açabiliriz havaya da uçurabiliriz. Bu özellik, oyunu her defasında farklı bir yöntemle bitirebilmenizi sağlamış. Kısacası oyunu defalarca baştan oynasanız yine de sıkılmazsınız.

Diablo II

Bu başlığı görüp de iç çekmeyen varsa inanın çok şey kaybetmiştir. Blizzard'ın RPG dünyasına yeni bir soluk getiren efsanesi, aradan geçen onca yıla rağmen hala ağız sulandırmaya devam ediyor. Düşük konfigürasyonlu taşınabilir bilgisayarlarda rahatlıkla oynayabileceğiniz bu oyun, neredeyse 50 saatlik oynanış zamanıyla tatilde sıkıntılı bir an bile geçirmenize izin vermeyecek.

Oyunda genellikle yer altındaki dehliz ve mahzenlerde şeytana çalışan çeşit çeşit ırklardan yaratıklarla savaşmak ve sonunda şeytanı (Diablo) yenerek evrene huzuru getirmekle görevlisiniz. Hemen her RPG'de olduğu gibi bu oyunda da oluşturduğunuz karaktere "level" atlatmanız, yani onu geliştirmeniz gerekiyor. Bunun için kullanacağınız birçok nesne ve büyü bulunuyor. Tabii bazı nesneleri paraya çevirmeniz ve bu parayla kendinize yandaş savaşçılar edinmeniz de gerekecek. İşin özü, pek dostunuzun olmadığı, olanları da satın almış olduğunuz berbat bir dünyada şeytanı yenmeye çalışacaksınız. Bu ikinci oyunda, ilkinden farklı olarak, Diablo'nun diğer kardeşleri ve birçok karanlık taraf lorduyla da savaşmanız gerekecek. Tatilinizi bilgisayar başında tüketmek istemiyorsanız kendinizi bu eskimeyen efsaneye fazlaca kaptırmamanız iyi olabilir.

Quake III

FPS denilince ilk akla gelen oyun olma özelliğini taşıyan Quake, üçüncü sürümüyle beklentilerin neredeyse tamamını karşılamayı başarmıştı. Antik dönemlerde kalan arena ve gladyatör mantığını geleceğin dünyasına uyarlayan oyunda, karakterinizi ağır silahlarla donatıp birbirinden farklı arenalarda rakiplerinize karşı ayakta kalmaya çalışıyorsunuz. Amaç, temel olarak, kendiniz dışındaki her şeyi öldürmek! Bu oyunun grafik motoru ve hızı netbook'lar üzerinde tam performans sunuyor. Yalnız yanınıza bir kulaklık almayı ihmal etmeyin, zira oyunun grafikleri ve oynanışı kadar sesleri de soluk kesiyor.

Quake ilk boy gösterdiğinde bu oyun türünün öncüsü Doom ile kıyaslanmış ve "Boynuz kulağı geçti." denilmişti. Ancak Quake'ten sonra kullanıcılarıyla buluşan Unreal Tournament -ki aslen Unreal üzerine çıkartılmış bir genişleme paketiyken ayrıca bir oyun olarak da piyasaya çıktı- Quake benzeri olmaktan öte, oyuna getirdiği yeni görevler ve maçlarla işi daha bir "spor" havasına sokmayı başarmıştı. Efsaneler listesinde yer alan bu oyundan sonra çıkan Quake 3 de rakibinden geri kalmayıp aynı özellikleri bünyesine katmayı başardı. Uzun lafın kısası, Capture The Flag gibi birçok takım oyununu da içeren bu sürümde 30'dan fazla arena ve 8 oyun moduyla eğlenceye doyacaksınız.

Freelancer

Biz bilgisayar tutkunları kendimizi genellikle bilimkurgu ve uzay-robot döngüleri içerisinde kaybolmuş, yüksek teknolojili oyunlar oynarken buluyoruz. Bunun temel nedeni belki de bilgisayarlara olan sevdamız, ancak bazen oyunun da iyi olması gayet yeterli gelebiliyor içine dalmamız için. İşte böyle bir oyuna geldi sıra: Freelancer. Hiçbir yere bağlı kalmadan çeşitli görevleri tamamlayabileceğiniz, bol bol keşif ve dilediğinizde savaş yapabileceğiniz ilginç bir oyun bu. Tamamen uzayda geçen oyunumuz bir uzay istasyonu kazasının ardından başlıyor. Bu kazadan kurtulan yegâne insanlardan biriyiz ve kolonimizi hayatta tutmak için bize verilen çeşitli görevleri tamamlamamız gerekiyor. Bu görevleri tamamlayıp oyunu bitirdiğinizde ise aslında oyunun bitmediğini fark ediyorsunuz. Oyun bittikten sonra tüm haritalar açılıyor ve uzay geminizle dilediğiniz güneş sistemini keşfedebiliyor, yeni koloniler kurabiliyor ya da ticaret yaparak para kazanıp geminizi iyileştirerek savaşlara katılabiliyorsunuz. Uzun lafın kısası, oyun, siz oynamaktan sıkılınca bitmiş oluyor. Uzay simülasyonlarına meraklıysanız bu oyunu mutlaka tatilde yanınıza almalısınız. Freelancer'ın grafikleri yaşına göre oldukça iyi ve oyunu rahat oynayabilmek için yanınızda bir fare bulundurmanızda fayda var. Bazen touchpad yeterli gelmeyebiliyor. Özellikle touchpad'le savaş bölümlerini oynamak bir hayli zor.

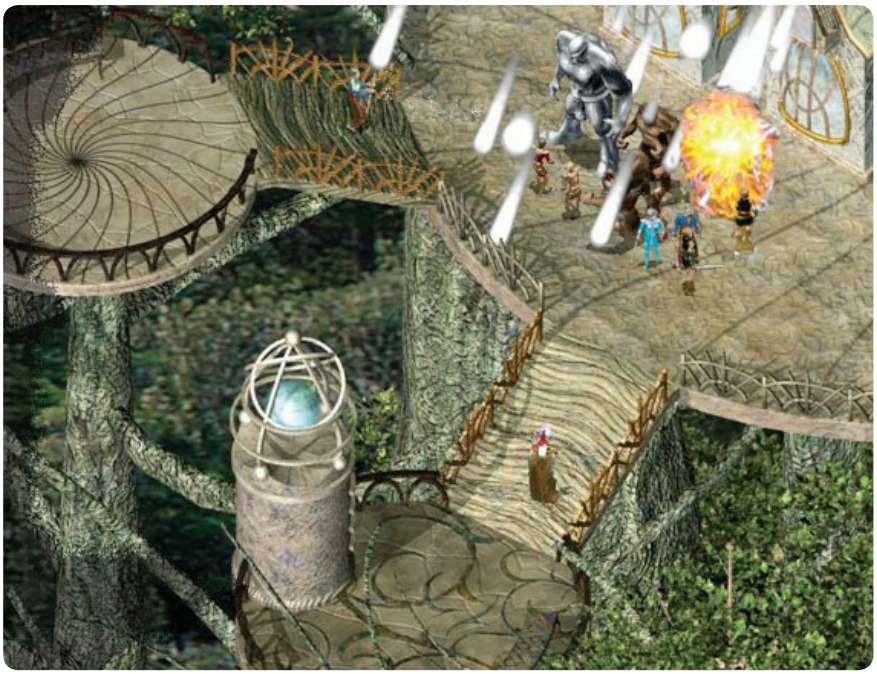

Command & Conquer

Zamanının en eğlenceli strateji oyunlarından birisiydi Command & Conquer. Başından saatlerce kalkmazdık. Şimdilerde netbook'ların çıkışıyla yeniden gündeme gelen bu oyun, gerçek zamanlı strateji (RTS) meraklılarının mutlaka yanına alması gerekenlerden biri.

Oyunda üç farklı taraftan birisini seçip, tarafımızın çıkarları doğrultusunda savaşlar yapıyor ve yeni görevleri yerine getiriyoruz. Oyunun oynanışı ise alışageldiğimiz RTS oyunlarından biraz farklı. Birimleri farenin sol tuşuyla yönetiyor ve sağ tuşla görevleri iptal ediyoruz. Eğer küçük görevlerden oluşan "training" bölümünü oynamayı tercih ederseniz kontrollere kolayca alışabilirsiniz. Oyun oldukça hareketli ve eğlenceli. Yolculuk boyunca oynanabilecek hoş bir seçim olabilir.

Baldur's Gate 2

Tolkein'ın Orta Dünya'sı hemen birçok RPG oyununa konu olmuştur. Baldur's Gate de bu oyunlardan biri, üstelik en iyilerinden birisi. Oyunda Tolkein ırklarıyla bir hayli haşır neşir oluyoruz. Gnome, elf, hobbit ve insanların yanı sıra yarı elf, yarı gnome gibi ırklar da yer alıyor. Bu ikinci oyunda orc'lara ek olarak yarı orc'lar eklenmiş durumda. Tolkein esintileri içeren bir senaryo ve dünya içinde maceradan maceraya koşmak için bu oyunu yanınızdan ayırmamanızı öneriyoruz.

Oyun içinde ek paketler de yer alıyor. Bunları da hesaba katarsanız oyunu adamakıllı bitirmek için günler harcamanız gerekiyor.

Thief: The Dark Project

Bu oyun ilk çıktığında gerçekten çok farklı şeyler vadediyordu. Vaatler genellikle gerçekleşmez ama bu oyunda hepsi gerçek oldu. Öncelikle, hiç alışagelmediğimiz bir oynanış tarzıyla karşı karşıyayız. Bu oyunda ne kadar sinsi ve iyi gizlenen biri olursak o kadar başarılı olabiliyor ve ilerleyebiliyoruz. Amacımız verilen görevler doğrultusunda çeşitli hırsızlıklar ve suikastlar gerçekleştirmek. Yalnız oyunun yapay zekâsı biraz sıkıntı verir tarzda. Çıkaracağınız en ufak ses bile yerinizi belli etmeye yetiyor. Bazı bölümlerde bu durum can sıkıcı oluyor. Ancak genel olarak netbook'lar üzerinde rahatça oynanabilecek hoş bir "gizlilik oyunu" diyebiliriz. Hâlâ denemediyseniz şimdi göz atmakta fayda var. Grafik açısından pek bir beklentiniz olmasın, çünkü oyun ilk çıktığında çığır açacak cinstendi ama bunun üzerinden 13 yıl geçti.

Fallout 2

Fallout 2 de bir RPG ve türünün en başarılılarından. Oyunumuz, ilk Fallout oyunun 80 yıl kadar sonrasında geçiyor. Önceki oyunda Vault 13 için hayatını tehlikeye atan kahramanımızın aldığı karşılık sürgüne gönderilmek ve halk tarafından dışlanmak olmuştur. Ancak kahramanımız dünyayı mutant ordusundan kurtardığı için Westland tarihinde kendine bir yer edinmiştir. Kahramanımız önceki serüveninden kazandığı deneyimiyle kuzeye doğru yolculuk eder ve güvenli bir yer bularak kendisine katılmış diğer insanlarla birlikte Arroyo adında bir kasaba kurar. Yıllar akıp gider ve kahramanımız yılların verdiği yorgunluğa yenik düşerek ölür. Aradan geçen seneler kasaba halkına da sadece kuraklık getirmiştir. Tüm stokları tükenmiş olan Arroyo halkı ne yapacağını şaşırmış durumdayken, kasabanın reisi olan yaşlı kadın, ölen kahramanımızın soyundan olan bir kişiyi GECK adı verilen ve köyü kurtarabilecek olan genetik bilgi bankasını bulmak üzere görevlendirir. Oyun da tam burada başlıyor ve bizi maceradan maceraya sürüklüyor. Genel olarak uzun süren ve eğlenceli saatler vadeden bir oyun Fallout 2.

Emülatörleri unutmayın

Bazen yeni nesil oyunlara bakıp da eski oyunları yâd etmeden duramıyoruz. Hemen hepimizin gönlünde taht kurmuş eski bir konsol oyunu vardır. Kendi adımıza konuşmak gerekirse, bir dönemin efsane oyun konsolu Nintendo ve oyunları bizim için ayrı bir tat saklıyor. Özellikle Super Mario, Street Fighter, Final Fight ve Sonic vazgeçilmez oyunlarımızdandı. Siz de bu tarz eski konsol oyunlarının tadını unutamıyorsanız netbook'unuza bir emülatör yükleyebilirsiniz. Bu tamamen yasal bir durum, ancak emülatörlerle beraber kullanacağınız ROM dosyaları için aynı şeyleri söylemek pek mümkün değil. Bazıları hâlâ telif yasaları tarafından korunuyor ve paylaşmak telif haklarını çiğnemek demek oluyor. Elinizde ROM dosyalarının kartuş formatlı orijinalleri bulunuyorsa bunların ROM dosyalarını edinmenizde bir sakınca bulunmuyor. Bunu da belirttikten sonra www.rom-world.com adresini ziyaret etmenizi öneriyoruz. Bu adresten ilgilendiğiniz konsola ait emülatör yazılımını indirebilir ve sisteminize kurarak oyun ROM'larını çalıştırabilirsiniz. ❖

Gelecek bu olmamalıydı

Eski günleri hatırladığımda, çocuk hâlimin geleceğe dair heyecanı geliyor aklıma. Bugün o çocukla yüz yüze gelsem, hevesini kırmamak için susardım.

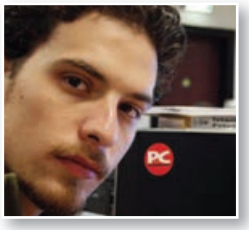

A. Kıvanç TANRIKULU
kivanc@PCnet.com.tr

OKUMAKTA olduğunuz dergi; teknoloji ürünlerinin satışını artırsın, tüketime gaz versin diye basılmıyor. Önceki sayfalarda gördüğünüz ürünler, kullanmakta olduğunuz eskileri bir kenara atıp yenisini satın alma isteği uyandırıyor olabilir, o ayrı... Biz bu dergide her ay bilgisayar dünyasının ve internetin fotoğrafını çekiyoruz. Bana genellikle internetin fotoğrafını çekmek düşüyor ki, bugünlerde ne yazık internetimiz pek ışıklı değil. Fotoğraf güzel çıkmayacak demek oluyor bu.

İnternete bir köşesinden omuz vermiş biriyim ben. Yalnızca üzerine yazı yazarak değil; projeye, tasarıma, kodlamaya bulaşarak. Az miktarda para, çok miktarda emek yatırarak... Prensip gereği, yaptığım işlerin adlarını/adreslerini dergide geçirmiyorum ama belki de elimin değdiği web sitelerinden birine yolunuz düşmüştür geçmişte.

Daha önce "internetçi" olmanın hem keyifli yanlarından hem de zorluklarından dem vuran yazılar yazmıştım. Bugünkü yazı yine zorlukların tarafından, karanlık taraftan. Diyorum ya, internetimiz bugünlerde pek ışıklı değil; fotoğrafı da aydınlık, renkli çıkmayacak.

İnternete boş zaman geçirme aracı gözüyle bakıyor olabilirsiniz. Evde, okulda, belki iş yerinde can sıkıntınızı geçiren, size karşılıksız içerik sunan bir kaynak. Belki sizi eşe dosta bağlayan bir sosyal geçit; mavi, beyaz, gri bir sosyal kıraathane... Eğitiminize yardımcı olan bir araç da olabilir internet. Belki de işinizi yapıyorsunuzdur internet üzerinden. Sıkıcı yazışmalar, rapor göndermeler... Her ne yapıyorsanız, yakın gelecekte ülke şartları bu aktivitelerinizi kısıtlayabilir.

ARAŞTIRMALAR MİLYARLARCA AKTİF WEB SAYFASININ OLDUĞUNU GÖSTERİRKEN, BİRİLERİ PİLAVLIK PİRİNÇTEN TAŞ AYIKLAR GİBİ AYIKLANABİLECEĞİNİ SANIYOR "ZARARLI" WEB SİTELERİNİN.

#22agustos

Meşhur 22 Ağustos'tan bahsediyorum. Önce ne olduğunu açıklayalım, sonra gerçekten meşhur mudur değil midir onu da irdeleyeceğiz. Sosyal medyada #22agustos etiketiyle yayılan konu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulunun (BTK) 23 Şubat 2011'de yayımladığı yönetmeliğe dayanıyor. Yönetmeliğin adı, İnternetin Güvenli Kullanımı Yönetmeliği. Yürürlüğe gireceği tarih 22 Ağustos olduğundan sosyal medyada bu isimle duyuldu. (Bu yazıyı yazdığım günlerde yürürlüğe girme tarihinin erteleneceği söylentileri dolaşıyordu.)

Yeni yönetmeliğe göre Türkiye'deki internet kullanıcıları, online dünyaya dört farklı paketten birini seçerek bağlanacak. BTK Başkanı Tayfun Acarer'in kendi ifadesiyle, "Şu anda herkes standart tarifede. Şimdi üç tane daha paket getiriliyor. Bu paketlerin de fiyatları farklı olsun deniyor. İnterneti sadece çocukların kullandığı abonelikler için belli bir filtrelemeyle hizmet verecek olan Çocuk Paketi, biraz daha geniş alanda hizmet verecek Aile Paketi ve erişime engelli sitelerin yüzde 99'unun yurt dışı kaynaklı olması gerçeğinden hareketle Yurt İçi Paketi uygulamaya girecek." İsyanı çıkartan şey, yalnızca internetimizin "paketlenecek" olması değil. Mevcut durumda DNS değiştirmek, HOSTS dosyasını düzenlemek gibi yöntemlerle yasaklı sitelere ulaşabilen kullanıcılar, zorunlu olarak standart pakete geçtikten sonra bunu yapamayacaklar. Üstelik ilerleyen zamanlarda paketlerin çerçevesini değiştirmek doğrudan BTK'nin, yani dolaylı olarak hükümetin elinde olacağından, "paketlenmiş internet" bilinçli kullanıcılar için çok rahatsız edici.

Geçtiğimiz ay, "İnternetin ölüm tarihi" benzeri başlıklarla okuduğumuz haberler tepkiyi biraz daha geniş kitlelere yaydı. Durumdan rahatsız olmayan iki kesim var; biri hükümete gözü kapalı bağlanıp "Her ne ederse, güzel eder." diyenler, diğeri olan

#sansur

bitenden tamamen habersiz olanlar.
Üzücü olan şu ki, #22agustos aslında o kadar da meşhur değil. Konuyla ilgili hiçbir fikri olmayan vatandaşlarımızın sayısı oldukça fazla. Bazı sivil toplum örgütleri yurt içindeki hukukî yolların tümünü zorlayıp sonuç alınamazsa Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gitmek üzere yola çıkmışken; olan bitenden habersiz çoğunluk belki de komik videolar izleyerek yaşayıp gidiyor. Hükümeti tayin eden oyların daha da büyük kısmını ifade eden bir kesim zaten internete girmiyor… Kimi ailelerde internetin yalnızca eğitim bahanesiyle edinilen "çocuk oyuncağı" olduğunu kabul etmek gerek. TTNET'in "Yavrucak geri kalmasın." temalı televizyon reklamını hatırlayın. Tema şöyle değiştirilmeli: "Yavrucak geri kalmasın, ama çok ileri de gitmesin canım!" BTK'nin izin verdiği yere kadar. (Müsait bir zamanda açıksa YouTube'a girip "minik kelebek" ifadesini arayın ve Devekuşu Kabare'nin skecini izleyin!)
Ben küçükken internet diye bir oyuncak yoktu. Aslına bakarsanız böyle bir şeyi hayal etmek bile mümkün değildi. Geleceğe Dönüş II filmindeki Marty'nin uçan kaykayı, akranlarım için makul bir gelecek hayali olabilirdi. Uçan kaykay halen ortalıkta yok ama filmde şehir merkezindeki binaların yüzeyini kaplayan etkileyici büyük ekranlar (Filmin sevenleri 2015 yılında ekrandan çıkıp Marty'yi ısırmaya çalışan Jaws'ı hatırlayacaklardır.) artık AVM'lerin dış yüzeylerini süslemeye başladı.
Samimi olmam gerekirse gelecek, bana beklediğimden fazlasını verdi. Küçükken hayal edemeyeceğim teknolojiler; dokunmatik ekranlar, hassas hareket sensörleriyle çalışan sistemler bugün günlük yaşamın sıradan öğeleri oldular. Gelgelelim, bugünlerde insanlığın dört bir taraftan taş üstüne taş koyarak inşa ettiği uçsuz bucaksız online dünyanın, ülkemizde bir kurul tarafından ayıklanıp halka öyle sunulması konuşuluyor. Araştırmalar internet üzerinden ulaşılabilen milyarlarca aktif web sayfasının olduğunu söylerken, birileri pilavlık pirinçten taş ayıklar gibi ayıklanabileceğini sanıyor "zararlı" web sitelerinin.
Teknolojinin geldiği noktada sayısal hâle getirilen bilginin yayılmasını engellemek hiçbir babayiğidin harcı değil. Metinler, resimler, videolar -siyasilerin meşhur kasetleri de dâhil- birler ve sıfırlara dönüştükten sonra bir noktadan diğerine iletilmesini engellemek neredeyse imkânsız. Nasıl engelleneceğini konuşmak, düşünmek de bir o kadar abesle iştigal.
Üniversitelerimiz gelinen noktada bilgiyi daha hızlı ve özgürce yaymanın yollarını aramıyor, arayamıyor olabilir. Bari biz kurullar marifetiyle yayılan bilgiyi durdurma modelleri aramasaydık! Gelecek bu olmamalıydı. ❖

#ozgurluk

AĞA TAKILANLAR

BİR DÜNYA LOGO

www.brandsoftheworld.com

Bilindik bir markanın logosuna ihtiyaç duyduğunuzda, Google'ın görsel arama özelliğiyle çok iyi sonuçlara varamayabilirsiniz. Yüksek çözünürlüklü, kaliteli görsellere ihtiyacınız varsa Brands of the World işinizi görecektir.

OSMANLICA-TÜRKÇE SÖZLÜK

www.osmanlicaturkce.com

Günlük yaşamda karşılaştığınız eski sözcüklerin günümüz Türkçesindeki karşılıklarına kolayca ulaşmak için bu adresi not alın. Osmanlıca-Türkçe Sözlük'ün tek derdi, içeriğin reklamların arasında kaybolması. Yine de adresi not almakta fayda var.

10 SORUDA İNTERNET SANSÜRÜ

Türkiye "internet düşmanları" listesine girmeye doğru yaklaşıyor. On binlerce kişi sansüre karşı yürüyor. Birileri internetimizi filtreliyor. Bilinçlenmek şart!

Selim ŞUMLU / selim@PCnet.com.tr

Türkiye'de gerçekten internet sansürü var mı?

Bu soruyu yanıtlamak için önce sansürü net bir şekilde tanımlamak gerekiyor, çünkü tanım doğru yapılmadığında soruya da farklı yanıtlar verilebilir. "Sansür" sözcüğünü tanımlamak için Türk diliyle ilgili en doğru kabul ettiğimiz kaynağa, Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlük'üne başvuralım:

Sansür, isim, Fransızca censure:

1. Her türlü yayının, sinema ve tiyatro eserinin hükûmetçe önceden denetlenmesi işi, sıkı denetim.

2. Her türlü yayının, sinema ve tiyatro eserinin yayınının ve gösterilmesinin izne bağlı olması, sıkı denetim.

Öyleyse şimdi kendimize şu soruyu sorabiliriz: Türkiye'deki internet tabanlı yayınlar hükûmet tarafından denetleniyor ve yayın yapmasına izin verilmeyen sitelere erişim engelleniyor mu? Bu soruların yanıtı kesin olarak evet, çünkü şimdiye dek en az 13.000 sitenin çeşitli gerekçelerle engellendiğini biliyoruz. Sözlük tanımıyla aradaki tek fark, denetlemenin önceden değil de sonradan yapılması. Ancak Merriam-Webster ve Cambridge gibi ünlü İngilizce sözlüklere baktığımızda da tanımlarda "önceden" şartının yer almadığını görüyoruz. Öyleyse rahatlıkla diyebiliriz ki, sebebi ne olursa olsun, Türkiye'de internet sansürü vardır.

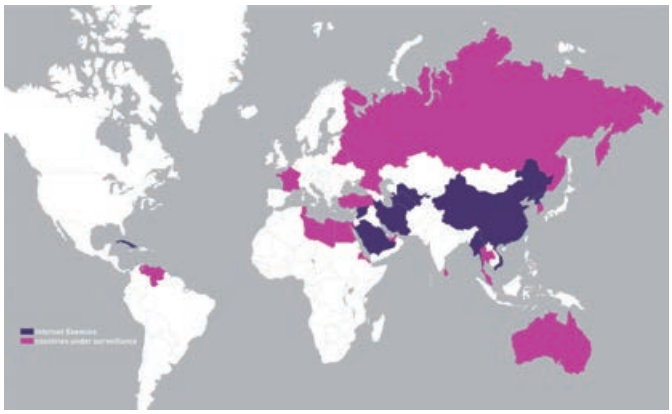

RSF'nin dünyada internet sansürü haritası. Mor: internet düşmanları, kırmızı: gözetim altındaki ülkeler.

Dünyada internet sansürü ne durumda?

İnternetin teknolojik altyapısı ve bütün dünyaya yayılmış olması, merkezî bir kontrolünün olmaması nedeniyle internet üzerinde tam kontrol sağlamak imkânsız. Buna rağmen, bazı ülkeler internetteki bilgilere erişimi zorlaştırıcı eylemlerde bulunmayı tercih ediyor.

Genel olarak, gelişmiş kabul edilen ülkelerde teknik sansür uygulanmadığını, yalnızca yasal yaptırımlar ve cezaların söz konusu olduğunu görüyoruz. Yani fikrî mülkiyet hırsızlığı, çocuk pornografisi, nefret söylemi gibi zaten herkesin ortak noktada buluştuğu konulardaki içeriklerin sahipleri gereken cezaya çarptırılıyor; internette sansür olmaması demek her şeyin serbest olması demek değil. Ayrıca okul, kütüphane, iş yeri gibi mekânlarda özel filtre sistemleri kullanılabiliyor.

Her ne kadar gelişmiş ülkelerde de filtre

uygulandığı iddia edilse de bu ülkelerde çocuk pornografisi ve terörizm gibi yasa dışılığı tartışma götürmeyen içerikler dışında pek bir engelleme yapılmıyor.
Bu konuda Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) kuruluşunun açıkladığı bir "internet düşmanları" listesiyle "gözetim altındaki ülkeler" listesi var. Mart ayında yapılan son güncellemeye göre internet düşmanları arasında Burma, Çin, İran, Kuzey Kore, Küba, Özbekistan, Suriye, Suudi Arabistan, Türkmenistan ve Vietnam yer alıyor. Gözetim altındaki ülkeler listesindeki 16 ülke arasına ise Türkiye de alınmış durumda.

Sansüre ve engellemelere karşı çıkanlar bunlara neden karşı çıkıyor?
Sansür uygulayan hükûmetlerin gösterdiği gerekçeler arasında ulusal güvenliğin korunması, fikrî mülkiyet haklarının güvenceye alınması, kültürel norm ve dinî değerlerin korunması, çocukların pornografiden ve istismardan uzak tutulması gösteriliyor. Sansüre karşı çıkanlar aslında tüm bunların internette serbestçe yer almasını savunmuyor. Örneğin terörizm propagandası yapan ya da çocuk pornografisi içeren siteler bir şekilde kapatılmakla kalmamalı, bizce bu içeriklerin sahipleri de cezalandırılmalı. Ancak bahsi geçen diğer içerikler için hükûmet temelli bir filtreleme yapılmasını pek çok kişi doğru bulmuyor. Örneğin telif hakkı sorunlarını mahkemeler çözmeli, kişisel değerler temel alınarak asla engelleme yapılmamalı, çocukların erişmesi istenmeyen içerikler için bireysel filtre sistemleri kullanılmalı.
Kısacası, sansüre karşı çıkan kişilere göre, bireyin ve sorumluluğu altındaki kişilerin internette neleri görüp neleri görmeyeceğini belirleme hakkı ve yetkisi o bireyin elinde olmalı, bu tercihler devlet tarafından yapılmamalı.

22 Ağustos'ta devreye girecek filtreler ne işe yarayacak, nasıl uygulanacaklar?
Adı "Güvenli İnternet Hizmeti" olan ve 22 Ağustos'ta devreye girmesi planlanan (Yazının yazıldığı sıralarda erteleme söylentileri vardı.) bu hizmette Türkiye'deki her internet abonesinin 4 filtre paketinden (profilden) birini seçmesi öngörülüyor. Tanımlanan paketler şöyle:
Çocuk Profili: Yalnızca Kurum tarafından belirlenen ve içeriğinin çocuklara uygun olduğu düşünülen alan adı, IP adresi ve portlara erişimin sağlandığı profil.
Aile Profili: Kurum tarafından belirlenen alan adı, IP adresi port ve ve web proxy sitelerine erişimin sağlanamadığı profil.
Yurt İçi İnternet Profili: Hâlihazırda sansürlenen sitelerin %99'unun yurt dışında barındırıldığından yola çıkılarak, kullanıcının sadece yurt içinde barındırılan içeriklere erişebildiği profil.
Standart Profil: Hâlihazırda engellenmiş binlerce site dışında site ve uygulamalara ait bir sınırlamanın olmadığı profil.
Aboneler bu hizmeti almak istediklerini internet servis sağlayıcılarına bildirdiklerinde kendilerine bir şifre verilecek. Bu şifre aracılığıyla, belli bir web sitesi üzerinden istedikleri zaman profiller arasında geçiş yapabilecekler. Hizmeti almak istemeyenler için otomatik olarak Standart Profil tanımlanacak.

Sansür için ünlüler ne diyor? www.sansurekarsi.com'da izleyebilirsiniz.

Standart Profil'in sansürsüz olacağı söyleniyor, doğru mu?
Hayır. Standart Profil'de şu an engelli olduğu bilinen 13.000'i aşkın sitenin yanı sıra engellendiği bilinmeyen siteler de engelli olarak kalmaya devam edecek. Sansür karşıtlarına göre, örneğin, müstehcenlik gibi sınırları belli olmayan bir gerekçeyle engellenen, ama aslında 18 yaşından büyükler için erişim engeli olmaması gereken çok sayıdaki erotik ve pornografik sitenin bu düzenlemeyle Standart Profil'e açılması, diğer tüm profillere kapatılması gerekirdi. Ancak böyle bir uygulamaya gidilmeyecek ve Standart Profil'de de engellenen siteler artmaya devam edecek.

Filtrelenecek siteleri kim belirleyecek? Bu sitelerin listesini kimler görebilecek?
Her profilde engellenecek olan siteler Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından belirlenecek, listeler halka açıklanmayacak ve güvenli bir şekilde internet servis sağlayıcılarına gönderilecek. Filtreleme altyapısını ise İSS'ler kendileri kuracak. İSS'ler BTK'den aldıkları kara listeyi genişletebilecek ama listeden çıkarma yapamayacaklar. Beyaz liste üzerindeyse oynama yapılamayacak.

"Güvenli İnternet Hizmeti" adlı bu hizmet gerçekten güvenliği artıracak mı?
İronik bir şekilde, Güvenli İnternet Hizmeti'nin bilişim güvenliğine hiçbir katkısı bulunmuyor. Dolandırıcılık amaçlı ya da malware dağıtan siteler bu hizmet kapsamında engellenmeyecek. Bu görev yine antivirüs yazılımınıza düşüyor.

"Yasaklı sözcükler listesi" nedir? Filtrelerle bir ilgisi var mı?
Aynı dönemde gündeme gelen bu konuların aslında birbiriyle ilişkisi yok. Nisan sonlarında Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı bazı hosting sağlayıcılara 138 kelimeden oluşan bir liste göndererek "Bu kelime guruplarını barındıran içeriklerin çıkarılması, ilgili alan adlarının hizmetine son verilmesi ve son durumun mail ile tarafımıza iletilmesi gerekmektedir." demişti. Yasaklı sözcükler arasında "nefes, yerli, hayvan" gibi çok genel sözcükler de bulunduğundan tepkiler gecikmedi. Tepkilerin ardından TİB, -ilk bildiride belirtilmemiş olmasına rağmen- listenin tavsiye niteliğinde olduğunu ve genel bir yasaklamanın söz konusu olmadığını açıkladı.

"15 Mayıs Deklarasyonu" nedir?
Bitmek bilmeyen engellemeler ve yeni filtrelerden memnun olmadığını dile getiren on binlerce internet kullanıcısı, 15 Mayıs 2011 günü sokaklara döküldü ve Türkiye'nin her yerinde sansüre karşı yürüyüşler düzenlendi. 15 Mayıs yürüyüşlerine birçok web sitesi, sözlük siteleri, dernekler ve ünlüler de destek verdi. 15 Mayıs'ta, sansüre karşı çıkanların ortak görüşlerini ve önerilerini içeren 15 Mayıs Deklarasyonu yayımlandı. Deklarasyon'un Türkçe ve İngilizce tam metnine www.sansuresansur.org adresinden ulaşabilirsiniz.

Uygulanan sansürleri aşmak mümkün mü? Nasıl?
Öncelikle hemen belirtelim, Kurul Kararı'na göre İSS'ler filtre aşma işlemlerini engellemek amacıyla çalışma yapmak ve çalışmalarını BTK'ye rapor etmek zorunda. Gerek görülürse BTK de bu konuda düzenleme yapabilecek. Bu da kullanılan filtre aşma yöntemlerinin daha da kısıtlanacağı anlamına geliyor, ama teknik detayları henüz bilmediğimizden hangi yöntemlerin geçerli kalacağını da bilemiyoruz. Bununla birlikte, VPN yoluyla çoğu filtrenin aşılabileceğini söylemek yanlış olmaz. ❖

Firefox ve Chrome'u geliştirmenin 14 yolu

Favori web tarayıcınızı daha hızlı ve kullanışlı hâle mi getirmek istiyorsunuz? Firefox'u daha hızlı, Chrome'u daha kişisel yapmanın 14 yolunu sizin için derledik.

FIREFOX'U HIZLANDIRMA

Tarayıcının gelişmiş ayarlarında oynama yaparak Firefox'un belli durumlarda nasıl davranacağını değiştirebilirsiniz. Bunu yapabilmek için adres çubuğuna "about:config" yazın ve Enter'a basın. "Garanti kapsamından çıkabilirsiniz!" uyarısı geldiğinde "Söz veriyorum, dikkatli olacağım!" diyerek devam edin. Yazı boyunca kolay anlaşılması için tırnak içine aldığımız tüm metinlerin tırnaksız yazılması gerektiğini unutmayın.

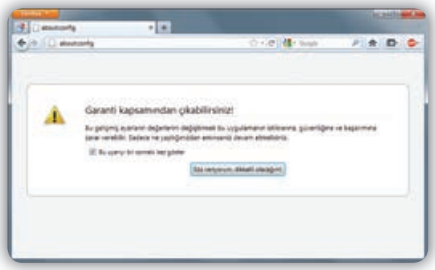

Önerilecek site sayısını değiştirin

Firefox'un adres çubuğuna bir şey yazdığınızda, aşağıya doğru açılan listede tarayıcı size çeşitli önerilerde bulunur. Bu listede, varsayılan ayara göre 12 sonuç gösterilir fakat işleri hızlandırmak için gösterilecek sonuç sayısını artırıp azaltabilirsiniz. Önce "about:config" süzgecine "browser.urlbar.maxRichResults" yazın, gelen sonuca çift tıklayın ve açılan ekrana görüntülemek istediğiniz sonuç sayısını girin.

Farenin kaydırma hızını değiştirin

Aşağıya doğru uzayan sitelerde rahat gezebilmek için süzgeç bölümüne "mousewheel.acceleration.start" yazarak fare tekerleğini kaç defa aşağıya doğru kaydırdıktan sonra kayma hızının ivme kazanmasını ve "mousewheel.acceleration.factor" yazarak da kaç derecelik tekerlek dönüşünde hızlanmasını istediğinizi belirtebilirsiniz.

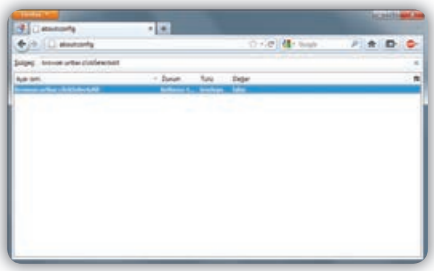

Bütün adresi seçmeyi bırakın

Firefox'un en sinir bozucu özelliklerinden birisi, adres çubuğunda nereye tıklanırsa tıklansın, URL'nin tamamını seçerek adresin bir kısmını kopyalamayı zorlaştırmasıdır. Bu duruma son vermek için "browser.urlbar.clickSelectsAll" değerini "False" şeklinde değiştirin.

Eklenti kurulumunu hızlandırın

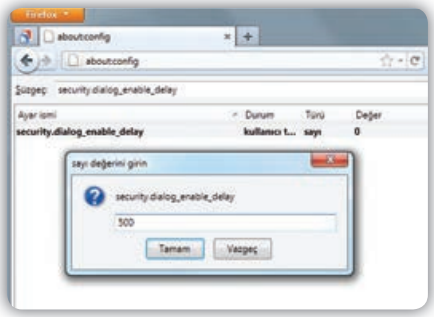

Yeni bir eklenti kurmak istediğinizde kurulum kutusunun sağ altında çıkan geri sayım süresini kısaltarak eklentileri daha çabuk kurabilirsiniz. "security.dialog_enable_delay" satırını bulup çift tıklayın ve varsayılan 2.000 milisaniyelik değeri azaltın. Ayrıca 0 (sıfır) değerini girerek sayacı kapatabilir, eklentilerin anında kurulmasını sağlayabilirsiniz.

Firefox menülerinin daha hızlı yüklenmesini sağlayın

Firefox menülerinin anında yüklenebilmesi için "about.config" sayfasında boş bir yere sağ tıklayın ve Yeni > Sayı'yı seçin. Gelen çubuğa "ui.submenuDelay" yazıp Enter'a basın ve yeni değere "0" yazın.

Arama sonuçlarını yeni sekmede açın

Normalde bir arama yaptığınızda, arama sonuçları o anda aktif olan sekmede açılarak, kullanmakta olduğunuz web sayfasından uzaklaşmanıza sebep olur. Sonuçları yeni sekmede açmak için "browser.search.openintab"a çift tıklayıp varsayılan değeri "True" yapın.

Sayfadaki kelimeleri otomatik bulun

Ctrl+F'ye basmanız gerekmeden bir web sayfasında kelimeleri arayabilmek için "accessibility.typeaheadfind" değerini "True" olarak değiştirerek yazıldıkça bulma özelliğini aktif hâle getirin. Bundan sonra klavyede yazmaya başladığınız an, yazdığınız kelime de web sayfasında kendiliğinden işaretlenemeye başlayacak.

Uyumlu olmayan eklentileri Firefox 4'te çalıştırın

Firefox 4, uyumlu olmayan eklentileri kendiliğinden bloke ediyor ama eski eklentileri çalıştırabilmenin yine de bir yolu var: "about.config" sayfasında boş bir yere sağ tıklayıp Yeni > Boolean'i seçin, ayar ismine "extensions.checkCompatibi-

lity" yazın ve değerini "False" olarak belirleyin. Böylece eski eklentiyi bir ihtimal de olsa kullanabilirsiniz.

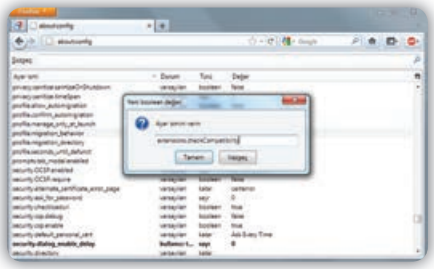

Yaşlanan Firefox'u hızlandırın

Firefox'unuzu uzun süredir kullanıyorsanız tarama geçmişinizin, yer imlerinizin ve çerezlerin barındırıldığı veritabanı bir süre sonra şişecektir. www.crystalidea.com/speedyfox adresinden indireceğiniz SpeedyFox adlı ücretsiz ve minik yazılım, Firefox'un kullandığı veritabanını optimize ederek Firefox açılışını ve geçmişe göz atmayı bir miktar hızlandırabiliyor. Firefox'u kapattıktan sonra yazılımı çalıştırıp "Speed Up My Firefox!" düğmesine tıklamanız yeterli. İşlem en fazla birkaç dakika sürecek ve herhangi bir veri kaybı yaşamayacaksınız.

CHROME'U KİŞİSELLEŞTİRME

Google Chrome, kullanıcıya Firefox kadar gelişmiş ayarlarla oynama seçeneği sunmuyor olsa da Chrome'un deneme aşamasındaki özellikleriyle bu eksikliği giderebilirsiniz. Bunu yapabilmek için

adres çubuğuna "about:flags" yazın ve Enter'a basın.

Sekmeleri yanda açın

Eğer geniş ekran bir monitörünüz varsa, web sayfası sekmelerinin üstte değil de yan tarafta açılmasını isteyebilirsiniz. Bunun için en baştaki Yan Sekmeler'i aktif hâle getirin ve tarayıcıyı yeniden başlatın. Artık bir sekmeye sağ tıklayıp onu yan tarafa yerleştirebilirsiniz.

Eklentileri elle çalıştırın

Otomatik olarak çalışan ve tarayıcıyı yavaşlatan Flash animasyonlardan ya da videolardan bıktınız mı? Sayfaların Flash, QuickTime gibi eklentileri otomatik yüklememesini sağlayarak tarayıcınızın hızını artırabilirsiniz. Bunu yapmak için "about:flags" sayfasında "Oynatmak için tıklayın" özelliğini etkinleştirin ve tarayıcıyı yeniden başlatın. Daha sonra İngiliz anahtarı > Seçenekler > Gelişmiş Seçenekler > İçerik ayarları > Eklentiler kısmındaki "Oynatmak için tıklayın"ı seçerek işlemi tamamlayın. Bundan sonra Flash animasyonların başlaması için ekstra bir tıklama yapmanız gerekecek.

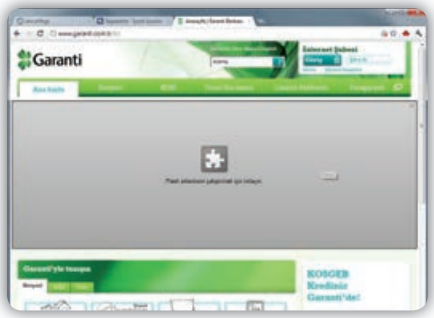

"Yeni" yeni sekme sayfasını deneyin

"about:flags" altındaki seçeneklerden biri olan "Deneysel yeni sekme sayfası"nı etkinleştirdiğinizde, Chrome'da yeni bir boş sekme açtığınızda karşınıza çıkan sayfanın değiştiğini göreceksiniz. Deneysel yeni sekme sayfasının tasarımı zaman zaman değişiyor. Göz atmak ilginç olabilir.

Gereksiz arama sonuçlarını engelleyin

Google'da her gün birkaç arama yapıyorsanız, mutlaka bazı spam nitelikli sitelerin ilk sayfaya kadar çıkabildiğini fark etmişsinizdir. Bu siteler arama sonuçlarında gereksiz kalabalık yarattığı gibi, sonuçlara tıklamanız hâlinde vaktinizi de çalabilirler. Google tarafından geliştirilen ve http://git.pcnet.com.tr/blocklist adresinden yükleyeceğiniz Personal Blocklist adlı Chrome uzantısı, Google arama sonuçlarının yanına "adres.com'u engelle" şeklinde küçük bir link ekliyor. Buna tıkladığınızda, o siteye ait hiçbir sayfa bir daha arama sonuçlarınıza dâhil edilmiyor.

Senkronize olun

Chrome'u birden fazla bilgisayarda kullanıyorsanız senkronizasyon özelliği sizin için adeta vazgeçilmez olacak. İngiliz anahtarı > Seçenekler > Kişisel Öğeler sayfasından Google hesabınızla oturum açarak senkronizasyonu kurabilirsiniz. Aynı işlemi Chrome yüklü diğer bilgisayarlarınızda da yapmayı unutmayın. Bunu yaptıktan sonra yer imleriniz, kullandığınız uygulamalar, uzantılar, şifreler, tercihler, otomatik doldurma verileri ve temaların hepsi veya sizin seçtikleriniz Google sunucularına gönderilecek. Bundan sonra senkronizasyon işlemi arka planda otomatik olarak gerçekleşecek ve başka bir bilgisayarda Chrome'u açtığınızda tüm veriler Google sunucularından çekilecek, böylece web'de gezinti keyfinize aynen devam edebileceksiniz. ❖

İN*****T S*NSÜRÜ

Mavi ekranla karşılaşmak ya da karşılaşmamak, işte bütün mesele bu.

Ömür İklim DEMİR
omur@PCnet.com.tr
twitter.com/TimeStain

22 Ağustos'ta hayatımıza girecek internet filtresinden bahsetmeye başlamadan önce mevcut duruma değinmek istiyorum. Windows'u hunharca kullanan herkes "Dan!" diye gelen o ünlü mavi hata ekranını bilir. İnternet sansürü konusunu basite indirgersek, durumu bir grup insanın "mavi ekran" aşkı olarak değerlendirebiliriz. Bugün Türkiye'de 60.000 internet sitesi, aşağıdaki mesajı taşıyan uçuk mavi bir ekranla açılıyor:
"5651 sayılı yasa uyarınca katalog suçlar kapsamında yapılan teknik inceleme ve hukuksal değerlendirme sonucunda; bu internet sitesi (yasakicerik.com) hakkında Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'nın 01.06.2011 tarih ve 410.01.02.2008-123456 nolu kararı gereğince İDARİ TEDBİR uygulanmaktadır."
Olmak ya da olmamak. Mavi ekranla karşılaşmak ya da karşılaşmamak. İşte bütün mesele bu. Eğer bir sitede, yasada belirtilen katalog suçlar kapsamında içerik varsa o siteye erişim engellenebiliyor. Neymiş bu katalog suçlar, hemen bakalım:

1. İntihara yönlendirme
2. Çocukların cinsel istismarı
3. Uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanımını kolaylaştırma
4. Sağlık için tehlikeli madde temini
5. Müstehcenlik
6. Fuhuş
7. Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama
8. Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun'a muhalefet

Bu listede yer alan müstehcenliğe sınırlarının belirsiz olması nedeniyle dikkat etmek gerekiyor. Güncel Türkçe Sözlük'e göre müstehcen kelimesi "Açık saçık, edebe aykırı, yakışıksız." olarak tanımlanıyor. Müstehcenliğin, taşıdığı cezai yaptırımlar açısından, hukukî bir tanımını aradığımızda ise gereken cevabı Türk Ceza Kanunu'nun 225. maddesine ait gerekçede buluyoruz. Gerekçede bu kavram "Toplumun sahip bulunduğu ortak edep (ar ve haya) duygularının, edep törelerinin ihlâli, incitilmesi ve her ne suretle olursa olsun edep ve ahlâk temizliğine alenen saldırı niteliği taşıyan hareketler, tutum ve davranışlar ve takınılan durumlar." şeklinde tanımlanmış.
Müstehcenlik anlayışı toplumdan topluma, hatta aynı toplum içinde kişiden kişiye değişiklik göstermektedir. Bu kavramın varlığını tespitte, şahısların sosyokültürel düzeyinin ve içeriği sağlama amacının çok iyi anlaşılması gerekir. Bir kişi için Antik Yunan heykelleri ya da Rönesans tabloları müstehcen olabilir. Bir başkası bikinili tatil fotoğraflarını gönül rahatlığıyla blog'una koyarken, aynı fotoğraflar karşı komşusu tarafından müstehcen olarak algılanabilir. Cem Yılmaz'ın tek kişilik gösterileri ya da Rio Karnavalı da aynı şekilde müstehcen bulunabilir. Bu minvalde, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'ndaki (TİB) inisiyatif sahibi kişilerin dünya görüşü, yeri gelip de bütün bir ülkenin haberleşme özgürlüğünü ve dolayısıyla anayasal hakkını "yargılama dahi yapılmadan" sekteye uğratabilir.
Mevcut durum zaten böylesine vahimken, 22 Ağustos 2011'de yürürlüğe girmesi planlanan İnternetin Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar Taslağı ile bütün kullanıcılara Aile, Çocuk, Yurtiçi ve Standart paketlerden birisine dâhil olma zorunluluğu getirilecek. Hiçbir paketi seçmeyen kullanıcılar "Standart Paket"e dâhil sayılıp on binlerce sitenin yasaklı olduğu "mevcut durum sansürü"nün tadını çıkartacaklar. Tabii ki ileride standart paketin de bir düzenlemeyle statüsünün değiştirilebileceğini unutmayalım. Filtrelerden sonra yasaklı sitelere alternatif DNS ayarlarıyla bile muhtemelen girilemeyecek ve filtreleri atlatacak yöntemlere başvurmak suç sayılacak. Kısacası, kimsenin bu sistemin dışında kalma şansı olmayacak.
Futbolda Avrupa'da top koşturmaya çalışırken, basın özgürlüğünde ve internet sansüründe Kuzey Kore, Çin, İran ve Afrika ülkeleriyle aynı ligde olmak can sıkıcı.

"Benim hizmet ettiğim kanunlar küçük parmağımı bile köle etmeye kalksalar, nereye olsa gider başka kanunlar arardım."
Montaigne

SOSYAL KÖŞE

Sosyal medyada geçen ay neler konuşuldu?

Mayıs ayında sosyal medyanın gündemi biraz siyasi olsa da çok renkliydi.
En çok gündem yaratan konulardan biri, Usame Bin Ladin'in öldürülüp cesedinin okyanusa atılması oldu. Olayın gerçekliği tartışılırken, Twitter'da GhostOsama isimli bir kullanıcı ortaya çıktı. Bir haftada 50.000 takipçiye ulaşan hesabın ilk tweet'i Obama'ya gönderdiği "Şu anda karını çıplak görebiliyorum." oldu.
Sonraki günlerde gündemin tek konusu internet sansürü oldu. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunca hazırlanan ve 22 Ağustos'ta yürürlüğe girecek "İnternetin Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar" basında ve sosyal medyada deprem etkisi yarattı. Haber, basında "İnternetin Ölüm Tarihi: 22 Ağustos" şeklinde yer alırken, bu konu Twitter'da o kadar çok konuşuldu ki #22agustos kısa sürede Türkiye'de ve dünyada en çok konuşulanlar listesine girdi. İşte bazı konuşulanlar:

- Merhumun ruhuna e-Fatiha
- İnternetimizde domuz yağı yoktur.
- Yetiş Nihat interneti kapatıyorlar!
- Yaklaşan şemsiyenin farkında mısınız? #22agustos

Sosyal medyada alevlenen kamuoyu bilinci, başta Facebook olmak üzere pek çok mecrada kendini gösterdi. Facebook'ta İnternetime Dokunma ve Sansüre Karşı Yürüyüş gibi pek çok grup açıldı. Sosyal ağlar ve basın üzerinden organize olan yaklaşık 20.000 kişi 15 Mayıs 2011'de Taksim Meydanı'nda internet sansürünü protesto etti. Okan Bayülgen ve Haluk Levent gibi ünlüler de yapılan protestoya destek verdi. Protestoda birbirinden ilginç pankartlar göze çarptı:

- Biz filtreyi kahvede severiz!
- Vatan yahut filtre!
- Haydar bizi tahrik etmiyor!
- Hüseyin Üzmez de Haydar mı üzer?

Gündem oluşturan bir diğer olaysa MHP Başkanı Devlet Bahçeli'nin Yozgat mitinginde "Evinizde çocuklar televizyonun karşısına dizilmiş oturuyorlar. Karşınızda reklamlara çıkan çocukların elinde çikolatalar, PÜSKEVİTLER; birbirlerine ikram ediyorlar; birbirleriyle yiyorlar; şakalaşıyorlar. O çocuk aklından geçiriyor, benim de bir çikolatam olsa, bir PÜSKEVİTİM olsa. Anne neden bizde yok, diyor." demesi oldu. Konuşma videosu YouTube'da milyonlarca tık aldı, binlerce tweet'e konu oldu.
Bütün bunları Beşiktaş'ın Türkiye Kupası'nı alması ve Yüksek Sadakat'in Eurovision şarkısı Live It Up ile Sex Pistols'ın Submission şarkıları arasındaki benzerlik konuları takip etti.

Bu arada @pucca, @kutupzencisi, @vogueman ve @samihazinses gibi Twitter'da çok takipçisi bulunan yazarlar 6 Mayıs'ta #KaraDergi adında bir dijital dergi çıkardılar. Sosyal medyadan doğan dergiye yayın hayatında başarılar diliyoruz.

MOBİL KÖŞE

Anti Sleep Pilot
Ön koltukta oturan geveze arkadaş

www.antisleeppilot.com
Platform: iPhone

Bir arkadaş grubuyla arabada uzun yol yapacaksanız ön koltuktaki adamın sürücüyle muhabbet edip onu uyanık tutmak gibi gizli bir görevi olur. Reflektörlü bariyerler yol boyunca akarken öndeki adam ilginç konularla sürücüyü zinde tutmaya çalışır. Ama bazen arabada kimse olmaz. Radyo kanallarını denersiniz, nedense hepsi el birliğiyle bayık parçalar çalmaktadır. Gevşersiniz, gözleriniz ağırlaşmaya başlar... Daaat! Karşı yönden gelen tırın kornasıyla ayılırsınız. En azından genellikle öyle olur. Ayılmak için daha güvenli bir yola ihtiyaç duyuyorsanız Anti Sleep Pilot'a mutlaka göz atın.
Anti Sleep Pilot sürücünün yaşı, kullandığı ilaçlar ve uyku saatleri gibi bilgileri kaydettikten sonra bu bilgileri de göz önüne alarak yolculuk esnasında sürücünün yorgunluk seviyesini kontrol ediyor. Uygulamayı kullanabilmek için iPhone'un araç tutacağına takılı olması gerekiyor. Yolculuğa başlarken ekrandaki "Drive" tuşuna basarak uygulamayı çalıştırıyoruz. Yolculuk boyunca ASP, 26 parametre doğrultusunda sürüş verilerini analiz ediyor. Sürücünün yorgunluk seviyesi artınca da mola vermesi için sürücüyü sesli ve ışıklı şekilde uyarıyor. ASP, yolculuk esnasında dikkati canlı tutabilmek için sürücüye, ekrana dokunarak yapılabilecek basit görevler veriyor. Bu görevler yapılırken ASP, sürücünün tepki sürelerini ölçerek, bu verileri de yorgunluk seviyesini tespit ederken kullanıyor. Tam sürümü 19,99 USD olan Anti Sleep Pilot'ı iPhone, iPod touch ve iPad'de kullanabilirsiniz.

Tatil fotoğraflarınızı tatilde paylaşın

Tatildeyken çektiğiniz fotoğraflarınızı sevdiklerinizle paylaşmak için tatilden dönmeyi beklemeyin. İnternete bağlanabildiğiniz her yerden fotoğraflarınızı sevdiklerinizle paylaşabilirsiniz.

Daron DEDEOĞLU / daron@PCnet.com.tr

SOSYAL ağların hızla yayıldığı şu günlerde birçoğumuz için attığı her adımı internette göstermek cidden çok önemli bir hâl aldı. Bu tarz kullanıcılardansanız zaten her fotoğrafınızı ya da videonuzu Facebook ve Twitter gibi sosyal mecralardan takipçilerinize iletiyorsunuz demektir. Ancak bu tarz bir paylaşım sizin için fazlaca "uluorta" oluyorsa yazımıza konuk olan servislerden birisi mutlaka işinize yarayacaktır. En iyilerin arasından seçtiğimiz servisler büyük ölçüde ücretsiz ve alan kısıtlamaları oldukça yeterli. Bu şekilde dilediğiniz yerden, dilediğiniz an fotoğraflarınızı paylaşabilirsiniz. Lafı fazlaca uzatmadan, sizin için seçtiğimiz servislere bir göz atalım.

Flickr

www.flickr.com adresinden erişilebilen Flickr, ünlü internet portalı Yahoo! tarafından geçtiğimiz yıllarda satın alınan, oldukça kapsamlı bir fotoğraf paylaşım servisi.

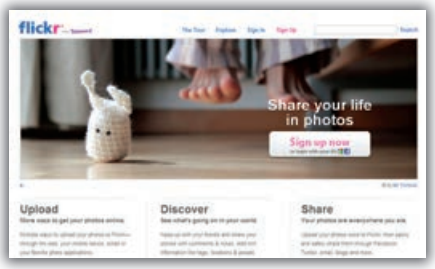

Yahoo!'dan alacağınız bir hesapla ya da doğrudan Flickr üzerinde üye olarak kullanabileceğiniz serviste, fotoğraflarınızı yükleyip dilediğiniz kişilerle paylaşabiliyorsunuz. Flickr'da kolayca oluşturabileceğiniz albümler sayesinde her özel an ya da durum için fotoğraf grupları yaratabilirsiniz. Bu fotoğrafları dilerseniz telif hakları sizde kalacak şekilde tüm internette görünür hâle getirebilir veya yalnızca dilediğiniz kişi ve grupların görmesine izin verebilirsiniz. Bu noktada tahmin edebileceğiniz üzere, öncelikle gruplar oluşturmanız gerekiyor. Örneğin "aile" etiketli bir grup oluşturup akrabalarınızla paylaşmak istediğiniz tüm fotoğraf ve videoları bu grubun görebileceği şekilde izinlerle oluşturabilirsiniz. İşlem bu kadar basit.

Sevdiklerinizin yorum yazmasına da imkân veren servis, kullanımınız için ayda 300 MB fotoğraf ve 2 videoyu ücretsiz yükleme hakkı sunuyor. Bu kısıtlamaları yeterli bulmamanız hâlinde yıllık 25 dolara Pro Hesap alarak tüm sınırları kaldırmanız mümkün. Flickr üzerinde fotoğraf dışında video da paylaşmanıza izin veriliyor. Bu sayede dilerseniz tatilde çektiğiniz videolarınızı da dilediğiniz gizlilik derecesinde sevdiklerinizle paylaşabilirsiniz.

Picasa Web Albümleri

Yahoo!, Flickr adımını atınca onu her anlamda gölgede bırakmayı başaran Google da benzer bir hizmeti hayata geçirdi. Üretici firmayı satın aldıktan sonra 30

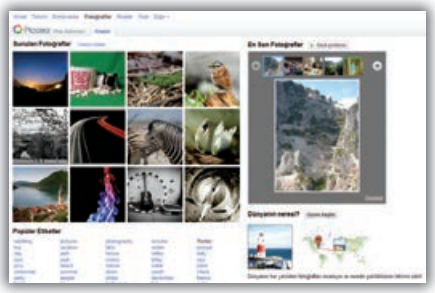

dolar değerindeki Picasa'yı ücretsiz olarak dağıtan Google, başarılı yazılımın yeni sürümlerini ardı ardına yayınladı. Daha sonra Picasa Web Albümleri adlı web tabanlı servisi de hizmete sokan Google, kullanıcılar için çok başarılı bir platform ortaya çıkarttı.

Picasa yazılımı (http://picasa.google.com) yetenekli düzenleme araçları, kolay kullanım sağlayan bir gezgin ve dijital medyaları daha rahat paylaştıran bir yapı sunuyor. Kısa ve hızlı bir kurulumun ardından, yazılımın değişmeyen arayüzü bizi karşılıyor. Program son derce başarılı olmasına karşın, geniş sabit disklerde ve kabarık fotoğraf albümlerinde resim ön izlemeleri ve arşivleme nedeniyle bellek tüketimini kabul edilebilir sınırların ötesine taşıyabiliyor. Picasa, RAW dosyalarını da kolayca içe aktarabiliyor. Fotoğraf paylaşımındaysa Outlook veya Gmail kullanarak, otomatik olarak küçültülmüş veya tam boyutta e-posta gönderimi yapabiliyorsunuz.

Picasa yazılımıyla Picasa Web Albümleri entegrasyonu sayesinde Picasa kütüphanenizdeki resimleri doğrudan Google hesabınızdaki 1 GB'lik alanınıza yükleyebilirsiniz. Elbette Picasa yazılımını kullanmadan, doğrudan web üzerinden resim göndermek de mümkün. Bu sayede alanınız dolana kadar video ve fotoğraf arşivleyip dilediklerinizden albümler oluşturarak sevdiklerinizle paylaşabiliyorsunuz. Yine dilediğiniz kullanıcıların albümlerinizi görebilmesini sağlayabilen bir izin protokolü yer alıyor. Dilerseniz albümlerinizi ziyaretçilere kapatıp, sadece e-posta yoluyla da sevdiklerinizi davet edebilirsiniz. Kullanımı ve arayüzü bir hayli kolay olan servise Google'ın tepe menüsündeki Diğer > Fotoğraflar linkinden ulaşabileceğiniz gibi www.picasaweb.com adresinden de erişebilirsiniz. Daha fazla alan ve özellik için yine ücretli sürümlerden size uygun olanını seçmeniz gerekiyor. Daha fazla alana ihtiyacınız olursa "Depolama Alanını Yükselt" linkine tıklayarak alan satın alabilirsiniz.

TinyPic

Flickr ve Picasa Web Albümleri alanının en iyileri diyebiliriz, ama her zaman bu tarz web servisleriyle uğraşmak istemeyebilirsiniz. Bu noktada devreye daha basit kullanımlı ve daha pratik çözümler girer, mesela TinyPic. www.tinypic.com adresinden ulaşabileceğiniz serviste kolayca fotoğraf ya da videolarınızı yükleyebilir, boyutlarını değiştirebilir ve servis üzerinden oluşturacağınız bağlantı adresleri sayesinde sevdiklerinizle kolayca paylaşabilirsiniz. Fotoğraf ve videolarınızı sadece linkleri gönderdiğiniz kişiler görebileceğinden mahremiyet sıkıntısı çekmenize de gerek kalmıyor. Servise ücretsiz olarak üye olabiliyorsunuz.

Oldukça basit ve sade bir arayüzle karşımıza çıkan serviste yapmanız gereken, video ya da fotoğrafınızı seçip servise yükleyerek boyut ayarlaması yapmaktan ibaret. Daha sonra servis size kendi alan adını taşıyan bir bağlantı adresi oluşturuyor. Bu adrese tıkladığınızda yüklediğiniz içeriğe ulaşıyorsunuz. Adresi, içeriğinizi görmesini istediğiniz herkese yollayabilirsiniz.

Fotki

Fotki, internet üzerinden fotoğraf ve video paylaşmanızı sağlayan oldukça detaylı bir servis. www.fotki.com adresinden erişerek ücretsiz bir üyelik hesabıyla kullanabileceğiniz Fotki, detaylı yardım sayfalarıyla da dikkat çekiyor.

Fotoğraflarınızı adeta e-postanıza ekler gibi bilgisayarınızdan seçip siteye yükleyebiliyorsunuz. Servisin beraberinde sunduğu araçlar sayesinde kolayca fotoğraflarınızı

düzenleyebiliyor ve albüm hâline getirebiliyorsunuz. Albümlerinizi dilerseniz herkese gözükecek şekilde ayarlayabileceğiniz gibi sadece izin verdiğiniz kullanıcıların görmesini de sağlayabiliyorsunuz.

Photo.net

Belki de fotoğraf paylaşım sitelerinin en eskilerinden birisiyle tanıştırmak istiyoruz sizleri. www.photo.net fotoğraf konusunda uzmanlaşmış bir site olmanın yanı sıra fotoğraf konusunda her türlü gelişme, ürün inceleme ve tartışmaların yer aldığı koca bir derya oluvermiş. Siteyi sadece fotoğraf paylaşım amacıyla kullanmayı düşünenlerse sadece fotoğraf yükleme, düzenleme ve albüm oluşturmaktan ibaret olan özelliklerle karşılaşıyorlar. Bunun yanı sıra fotoğrafları herkese açmayı düşünürseniz, diğer kullanıcıların fotoğraflarınıza yorum yapmalarını ya da oy verip fotoğraflarınız üzerinde tartışmalarını da sağlayabiliyorsunuz. Bu sayede kendinizi fotoğrafçılık alanında geliştirmiş oluyorsunuz. Ancak servise ücretli olarak üye olmayı düşünürseniz, dilediğiniz bir alan adıyla fotoğraflarınızı yayımlama hakkına sahip olacak, dilediğiniz boyutta ve sayıda fotoğraf yükleyebileceksiniz. Servis tüm bu paylaşım özelliklerine rağmen biraz kısıtlı düzenleme araçlarıyla karşımıza geliyor. Bunu da göz önünde bulundurmanızda yarar var.

Editör diyor ki

Eğer amacınız tatilde çektiğiniz birkaç fotoğraf karesini ya da videoyu sevdiklerinizle paylaşmaksa yazımızda geçen servislerden dilediğiniz birini kullanabilirsiniz, fakat "Tatil dışında da bu tarz servislerden yararlanırım." diyorsanız tavsiyemiz Flickr ya da Picasa Web Albümleri olacak. Bu iki servis arasındaki temel fark, Flickr'ın toplamda sınırsız alan sunarken aylık yükleme (upload) hakkınızı 300 MB ile kısıtlaması, Picasa Web Albümleri'ninse toplam 1 GB alan vermesi. Tercih sizin. ❖

EN İYİ ÜCRETSİZ YAZILIM SİTELERİ

Bir yazılımı indirmek için ya yazılımın resmî sitesine ya da güvenilir bir kaynağa bakmalısınız. Güvenle kullanabileceğiniz, en kaliteli yazılım arşivlerini inceledik.

İNTERNETTE yazılım çeşitliliği konusunda hiçbir sıkıntı olmadığı aşikâr, ama en iyi ücretsiz yazılımları bulabileceğimiz dört dörtlük yerler hangileri? Yasal olarak program indirebileceğiniz güvenilir yazılım kaynaklarının en iyilerini sizin için değerlendirdik. İncelediğimiz sitelerin tamamı İngilizce olsa da aradığınız yazılımı bulmak için yalnızca birkaç kelime İngilizce bilmenin yeterli olduğunu göreceksiniz.

DOWNLOAD.COM | ★★★★★

http://download.cnet.com

KULLANIM KOLAYLIĞI ★★★★★ ÖZELLİKLER ★★★★★ ÇEŞİTLİLİK ★★★★★ GÖRÜNÜM ★★★★☆

NEYİ BEĞENDİK?

15. yılını geride bıraktığı şu sırlarda, bu devasa download sitesinin bugüne kadar popülerliğini korumasının sebebi, kalite ve çeşitlilik arasında iyi bir denge sağlaması. 1 milyonun üzerinde program barındıran sitede Windows ve Mac yazılımlarının yanı sıra mobil uygulamalara ulaşmak mümkün. Ayrıca, akıllıca düzenlenmiş kategoriler ve alt kategoriler sayesinde aradığınız yazılım kolayca bulunabiliyor. Download.com'un en büyük artılarından biri, detaylara gösterdiği özen. Bu özen sayesinde "Download Now" düğmesine tıklamadan önce ne indirdiğinize dair bilgiyi açık ve net olarak alabiliyorsunuz. Programların çoğu ekran görüntüsüne sahip. Ayrıca yayıncının açıklaması, özellikler, sistem gereksinimleri, dosya boyutu, kaç defa indirildiği bilgisi ve kullanıcılarla editörlerin yorumlarını da görebilmek mümkün. Aradığınız kategorideki hangi yazılımını deneyeceğinize zaten karar verdiyseniz söylenenler pek değerli olmayabilir ama kararsızsanız yorumlar oldukça faydalı ve bilgilendirici oluyor.
Download.com'dan bir programı indirmek hızlı ve kolay. Ayrıca tüm yazılımların site görevlileri tarafından test ediliyor olması ve kötücül yazılım barındırmadıkları yönünde sitenin güvence vermesi, Download.com'u vazgeçilmez yapıyor.
CNET ayrıca, her gün güncellenen blog'u, editörün seçimi yazılımlar, yeni eklenenler, paylaşılabilen program listesi gibi çok sayıdaki işe yarar içerikle de siteyi zenginleştiriyor. Ayrıca beğenimizi kazanan filtreleme ve arama sonuçlarını tekrar sıralama özelliği sayesinde, programların reklamlı ve deneme sürümlerini listeden çıkarabiliyor, popüler olanların en tepede gösterilmesini sağlayabiliyorsunuz.

NASIL DAHA İYİ OLABİLİR?

Download.com'un birçok içeriği bir arada sunması sebebiyle sitenin görünümü biraz karmaşık. Özellikle reklamlar her sayfada ve arama sonuçlarının tepesinde beliriyor. Bu konudaki tek tesellimizse, birçok download sitesinden farklı olarak, en azından hangi linklerin reklam olduğunun belirgin şekilde görülüyor olması.

SONUÇ

Ücretsiz yazılımların çeşitliliği ve mükemmel program açıklamalarıyla Download.com, birinciliği hak ediyor. Her gün yeni yazılımlar ekleniyor ve bunlar, site editörleri ve kullanıcılar tarafından dikkatle inceleniyor.

SOFTPEDIA | ★★★★★

www.softpedia.com

KULLANIM KOLAYLIĞI ★★★★☆ ÖZELLİKLER ★★★★☆ ÇEŞİTLİLİK ★★★★★ GÖRÜNÜM ★★★☆☆

NEYİ BEĞENDİK?

Softpedia, çeşitlilik konusunda neredeyse Download.com kadar iyi. Sitede; antivirüs yazılımlarından DVD yazma araçlarına; sistem için gerekli yazılımlardan masaüstü gereçlerine; Windows, Mac, Linux ve mobil platform yazılımlarına kadar her kategoride sayısız çeşit mevcut.

Program Finder'ı kullanarak anahtar kelimeler belirtebilir; maksimum dosya boyutunu seçebilir; aramanızı ücretsiz, popüler veya yeni eklenmiş yazılımlar arasında yapabilir; böylelikle aramalarınızı oldukça hızlandırabilirsiniz.

Download.com'da olduğu gibi kullanıcı değerlendirmeleri ve editörlerin önerilerine bakarak en iyi yazılımlara karar verebiliyor olsanız da çok fazla yorum bulunmayışı sitenin eksiklerinden birisi. Yine de her programın birden fazla sayıda ekran görüntüsünün bulunması etkileyici. Ayrıca bir bakışta indirme istatistiklerini görebileceğiniz global-page özelliği oldukça hoş.

Softpedia, her programı virüs, casus yazılım ve reklam ajanlarına karşı test ederek temizliği konusunda garanti veriyor. Bunun yanı sıra, bir problemle karşılaşma olasılığınıza karşı program sayfasında "Kötücül yazılım rapor et" linki de bulunuyor.

NASIL DAHA İYİ OLABİLİR?

Bizce Softpedia'nın en büyük eksiği zayıf tasarımı, küçük fontları ve bazen bilgiyi zar zor bulup çıkarmanıza neden olan yoğun reklamları. Gerçek indirme düğmesine daha fazla indirme linkine benzeyen reklamlar tarafından aldatılmak gerçekten rahatsız edici olabiliyor.

SONUÇ

Karmakarışık tasarımına rağmen Softpedia, en yeni ücretsiz yazılımları indirmek için harika bir yer. Her yazılımın temizlik garantisi olması da cabası. Bu yüzden ikincilik ödülünün sahibi oluyor.

FILEHIPPO.COM | ★★★★☆

www.filehippo.com

KULLANIM KOLAYLIĞI ★★★★★ ÖZELLİKLER ★★★☆☆ ÇEŞİTLİLİK ★★★☆☆ GÖRÜNÜM ★★★★☆

NEYİ BEĞENDİK?

Her ne kadar Download.com ve Softpedia kadar zengin bir içeriği bulunmasa da FileHippo.com, kullanıcı dostu tasarımı ve direkt ana sayfadan en popüler programlar arasında arama yapmaya izin vermesi sebebiyle en çok tercih edilen yerlerden birisi. Yazılımlar; tarayıcılar, eklentiler, ses ve video, güvenlik gibi son derece kullanışlı kategoriler altında düzenlenmiş.

FileHippo.com, yazılımın en güncel sürümünü öne çıkarıyor ama ihtiyaç duyanlar için önceki sürümlerin linklerini de sunuyor. Bu, son sürüm herhangi bir sebeple sizin sisteminizde çalışmazsa veya tercihiniz eski sürümün arayüzüyse oldukça işinize yarayacak bir özellik. Yazılımların beta sürümlerini ayıklamaya ve sadee bedava yazılımları göstermeye yarayan filtreleme aracıysa hızlı ve etkili.

Sitenin önemli bir güzelliği de ücretsiz Update Checker (güncelleme denetleyici) uygulaması. Bu küçük araç bilgisayarınızı sizin için tarıyor ve kurulu programlarınızın yeni sürümlerini tek bir tıkla indirmenize izin veriyor.

NASIL DAHA İYİ OLABİLİR?

Yazılımları Facebook üzerinden beğenebiliyor olsanız da onlara puan veremiyor veya yorum yazamıyor olmanız önemli bir eksiklik. Bunun yanında beklentimiz, yalnızca kendi seçtiği yazılımları barındıran FileHippo.com'un daha fazla program barındırması.

SONUÇ

FileHippo.com diğer ücretsiz yazılım sitelerinden daha az kapsamlı; Fakat itinayla seçilmiş yazılımları, yalın arayüzü ve eski sürüm arşivi sitenin farkını ortaya koyuyor. Ayrıca Update Checker kesinlikle akıllıca bir özellik. Bu yüzden üçüncülük FileHippo.com'un hakkı.

DİĞERLERİ

MajorGeeks.com

www.majorgeeks.com

Kasvetli askeri tasarımını bir kenara bırakırsak, MajorGeeks.com, genellikle deneyimli kullanıcılara yönelik tonlarca kullanışlı yazılım için doğru yer. Site, PC'nizi geliştirmek, güvenli hâle getirmek ve ince ayar yapmak için birçok program sunuyor. Ayrıca Mac yazılımlarını da bulabileceğiniz sitenin eksiğiyse ücretsiz ve ücretli yazılımları ayırmaması.

Softonic

www.softonic.com

Softonic'in yazılım çeşitliliği etkileyici. Windows, Mac ve Linux tabanlı yazılımların her biri hakkında yorum ve değerlendirmeler mevcut. Her ne kadar site az tanınan fakat kullanışlı programları pek barındırmasa da ve FileHippo.com kadar hızlı olmasa da anlaşılır tanıtımları ve içerik kalitesi konusunda oldukça doyurucu.

SnapFiles

www.snapfiles.com

Ücretsiz ve ücretli yazılımların ayrı bölümlerde tutuluyor olması, SnapFiles'ı PC'niz için harika bir depo yapıyor. Her yazılım hakkında yorumun bulunması, yazılımların editörler ve kullanıcılar tarafından değerlendirilmesi en büyük artılarından. Her gün yeni yazılımlar eklenmesine karşın sitenin o eskimiş görüntüsünden kurtulamaması ise dikkat çekici.

BrotherSoft

www.brothersoft.com

BrotherSoft, ücretsiz ve ücretli dâhil olmak üzere 200.000'den fazla yazılımı barındırıyor. Her ne kadar site reklamlara boğulmuş olsa da renklendirilerek belirgin hâle getirilmiş linkler, yanlış bir yerlere tıklamayı önlüyor. Ayrıca "etiketler" belirli tip programlar arasında tarama yapmayı kolaylaştırıyor.

YER İMLERİNİZİ ORGANİZE EDİN

Kalabalıklaşan yer imlerinizi yönetmekte sorun mu yaşıyorsunuz? Firefox, Chrome ve Internet Explorer'da sakladığınız siteleri en iyi şekilde organize etmek için 10 yöntem açıklıyoruz.

SIK ziyaret ettiğimiz veya sonradan tekrar dönmek istediğiniz siteleri kaydetmemiz için tüm web tarayıcıları bir kayıt alanı sunuyor. Bu alana kaydedilen sitelere Internet Explorer'da sık kullanılanlar (favorites), Firefox ve Chrome'da yer imleri veya yer işaretleri (bookmarks) diyoruz. Web'de çok vakit geçiren kullanıcıların yer imleri hızla kabarıyor ve karmaşık bir hâl alıyor. Bu yazımızda yer imlerinizi derleyip toplamanın yollarını açıklıyoruz.

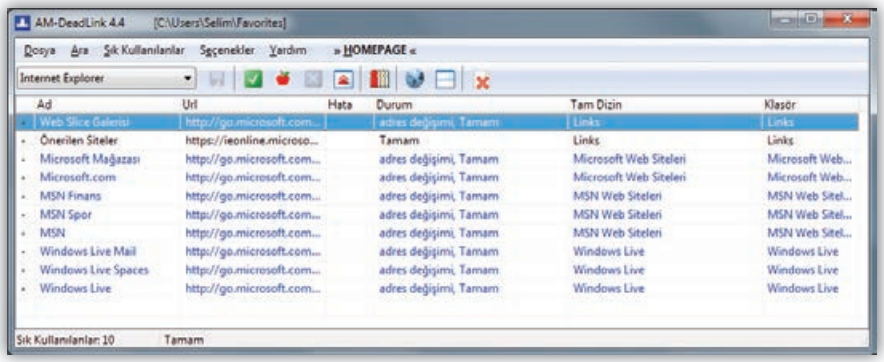

Yer imlerinize her yerden ulaşın

Geçtiğimiz aylarda kapanmanın eşiğinden dönen Xmarks (www.xmarks.com), birden fazla tarayıcıda sakladığınız yer imlerinizi senkronize etmenin hâlâ en iyi yolu. Bu ücretsiz hizmet Internet Explorer, Firefox, Chrome ve Safari tarayıcılarıyla uyumlu çalışıyor ve sevdiğiniz sitelere her bilgisayardan erişmenize olanak veriyor. Kullanışlı yeni özellikleri arasında Delicious'tan yer imi aktarma ve diğer Xmarks kullanıcıları tarafından sıkça imlenen siteleri arama sonuçlarında belli eden bir özellik de bulunuyor. BookmarkSync (www.bookmarksync.com) de güzel bir örnek fakat Chrome'u henüz desteklemiyor.

Öte yandan, yalnızca Firefox, Chrome veya Opera kullanıyorsanız bu tarayıcıların son sürümlerinin kendi içinde senkronizasyon özellikleri mevcut.

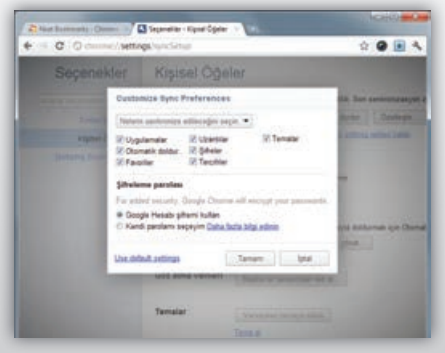

Kaybolan yer imlerini kurtarın

Bazı yer imlerini yanlışlıkla sildiyseniz veya tarayıcı çökmesi nedeniyle bir şekilde kaybettiyseniz bunları geri getirmeniz mümkün olabilir. Firefox yer imlerini kendiliğinden yedekliyor. Böylece geriye sadece "Yer imleri" menüsünden "Tüm yer imlerini göster"e tıklamak ve ardından "İçe aktarma ve yedekleme" menüsünden "Yedekle"ye tıklayarak bir kayıt noktası seçmek kalıyor.

Chrome kullanıyorsanız C:\Users\[Kullanıcı adı]\AppData\Local\Google\Chrome\User Data\Default konumunu açın ve oradan Bookmarks.bak dosyasını bulun. Bu dosyayı masaüstüne kopyalayın, Bookmarks olarak (uzantısız) yeniden isimlendirin ve Chrome'u kapatın. Bu dosyayı ait olduğu klasöre geri kopyalayıp Chrome'u tekrar çalıştırdığınızda yer imlerinizin geri geldiğini göreceksiniz. Internet Explorer kullanıcıları kayıp yer imlerini Geri Dönüşüm Kutusunda bulabilir ve "Geri Yükle"yi seçebilirler.

Çalışmayan yer imlerini ayıklayın

AM-DeadLink (www.aignes.com/deadlink.htm) adlı yazılım Firefox, Chrome, Internet Explorer ve Opera'daki yer imlerinizi tarayarak kırık linkleri ve adresi değişmiş bağlantıları tespit edebiliyor. Daha sonra geçersiz yer imlerini bir tıklamayla kaldırabiliyorsunuz. Bu ücretsiz yazılım ayrıca aynı sayfaya ait birden fazla yer imi varsa bunları silebiliyor ve kayıp favicon'ları geri yükleyebiliyor. Eğer Firefox kullanıyorsanız CheckPlaces (http://git.pcnet.com.tr/gi) eklentisiyle de yer imlerinizi doğrulayabilirsiniz.

Yer imlerinizi isme göre sıralayın

Yer imlerinizi tarih sırası yerine alfabetik bir şekilde sıralamak oldukça kolay. Internet Explorer'da sık kullanılanlardan birinin üzerine sağ tıklayın ve "Ada Göre Sırala" komutunu seçin. Firefox'ta Yer imleri'ne gidin, "Tüm yer imlerini göster…"e tıklayın Yer imleri penceresine sağ tıklayarak açılan menüden en dipteki "Ada göre sırala" seçeneğine tıklayın. Chrome'da ise İngiliz anahtarına, ardından Yer imi yöneticisi'ne tıklayın. Açılacak sayfadan "Yer imleri çubuğu" veya "Diğer yer imleri" klasörlerinden birini seçin, sonra bu klasörlerin hemen üzerindeki Düzenle menüsünden "Başlığa göre yeniden sırala" seçeneğine tıklayın.

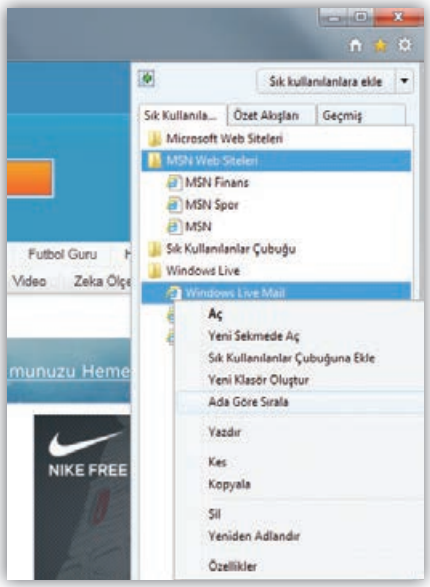

Aynı anda birden fazla yer imi açın

Kullanışlı bir Firefox eklentisi olan Stay-Open Menu (http://git.pcnet.com.tr/gj) yer imleri menüsünün açık kalmasını sağlayarak tek seferde birden çok site yüklemenize yardım ediyor. Eklentiyi yükledikten sonra Ctrl tuşunu basılı tutun ve açmak istediğini yer imlerine tek tek tıklayın. Yer imleriniz yeni sekmelerde yüklenmeye başlayacak. Eklentinin otomatik kapama özelliğini etkinleştirdiğinizde, menü, fare imleci üzerinden çekildiği anda kendiliğinde gizleniyor. Chrome yer imlerini menü içinde gösterin Yer imlerinizi diğer tarayıcılarda bulunan basit açılır menülerdeki gibi görmek isteyen bir Chrome kullanıcısıysanız Neat Bookmarks (http://git.pcnet.com.tr/gj) uzantısını kurun. Tarayıcınızın araç çubuğuna bir düğme yerleştiren bu eklentiyle, üzerine tıklayıp yer imlerinize ulaşabileceğiniz, dallanıp budaklanan ağaç misali bir menüye kavuşuyorsunuz.

Yer imlerinizin çıktısını alın

Her ihtimale karşı yer imlerinizin fiziksel bir kopyasını saklamak istiyorsanız, bunların çıktısını tıpkı bir HTML dosyası gibi alabilirsiniz. Firefox menüsünden Yer imleri'ne tıklayarak yer imleri kütüphanesini açın ve "İçe aktarma ve yedekleme" menüsünden "HTML olarak dışa aktar..." seçeneğine tıklayarak yer imlerinizi bulunduran bu dosyayı masaüstüne kaydedin. Chrome için Yer imi yöneticisi'nden istediğiniz klasörü seçin ve hemen üstte yer alan Düzenle menüsünden Yer imlerini dışa aktar" komutuna tıklayın. Firefox veya Chrome ile kaydettiğiniz bu dosyayı Internet Explorer'da açın ve Araçlar > Yazdır > Yazdır > Seçenekler sekmesine tıklayın. Daha sonra (Firefox'ta bulunmayan) "Bağlantı tablosu yazdır" seçeneğini işaretleyip son olarak da Yazdır'a tıklayın. Internet Explorer'a ait sık kullanılanların da benzer şekilde çıktısını alabilirsiniz.

Yer imlerini yorumlayıp paylaşın

Kullanışlı ve ücretsiz bir yardımcı araç olan Diigo (www.diigo.com) ile anahtar kelime etiketleriyle sakladığınız sitelere kısa notlar veya açıklamalar ekleyebilirsiniz. Özellikle araştırma projeleri için oldukça faydalı olan bu yöntem sayesinde yer imlerinize düzen kazandırabilirsiniz. Diigo ile web sayfalarının özel bölümlerini öne çıkarabiliyor, sakladığınız içeriği sosyal ağlar üzerinde veya epostayla paylaşabiliyor ve daha sonra tekrar göz atmak için yer imlerinizi "okunmamış" olarak işaretleyebiliyorsunuz. Diigo ile ayrıca diğer kullanıcılar tarafından açık şekilde kaydedilen anekdotlara bakabiliyorsunuz. Internet Explorer, Firefox ve Chrome desteği sunan Diigo, tarayıcınıza bir araç çubuğu ekliyor ve iPhone, iPad, Android desteğine de sahip.

Yer imi araç çubuğunuza daha fazla bağlantı sığdırın

Firefox'un varsayılan arayüzünde yer imi araç çubuğuna eklediğiniz her bir site ismiyle beraber görüntüleniyor ve bu yüzden bu çubuğa çok sayıda site eklemek mümkün olmuyor. Basit ama etkili Roomy Bookmarks Toolbar (http://git.pcnet.com.tr/gk) eklentisi bu problemi linklerin sadece simgelerini görüntüleyerek çözüyor, böylece listeniz ferahlıyor, tek satırda daha fazla yer imine alan açıyor. Sitenin ismini görmek için fare imlecini favicon'un üzerine götürmeniz yeterli. Gerektiğinde araç çubuğuna fazladan satır da ekleyebilirsiniz.

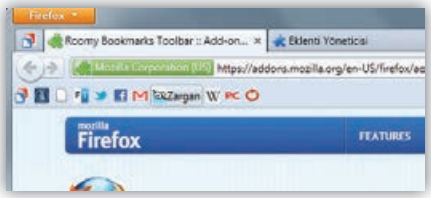

Tüm açık sekmeleri birden imleyin

Tekrar ziyaret etmek istediğiniz siteleri tek tek imlemek yerine bunları açık sekmeler içinde toplu bir şekilde kaydedebilirsiniz. Internet Explorer'da bunu yapmak için Sık Kullanılanlar menüsüne veya düğmesine tıklayın ve "Güncel sekmeleri Sık Kullanılanlara ekle" komutunu seçin. Firefox veya Chrome'da ise bir sekme üzerine sağ tıklayın ve "Tüm sekmeleri yer imlerine ekle" / "Tüm sekmelere yer işareti koy" komutunu seçin. Ayrıca Bookmak All (http://git.pcnet.com.tr/gl) isimli bir Firefox eklentisi de bulunuyor. Bu eklenti, öncesinde bir klasör oluşturma isteğinde bulunmadan sekmelerinizi anında saklıyor. ❖

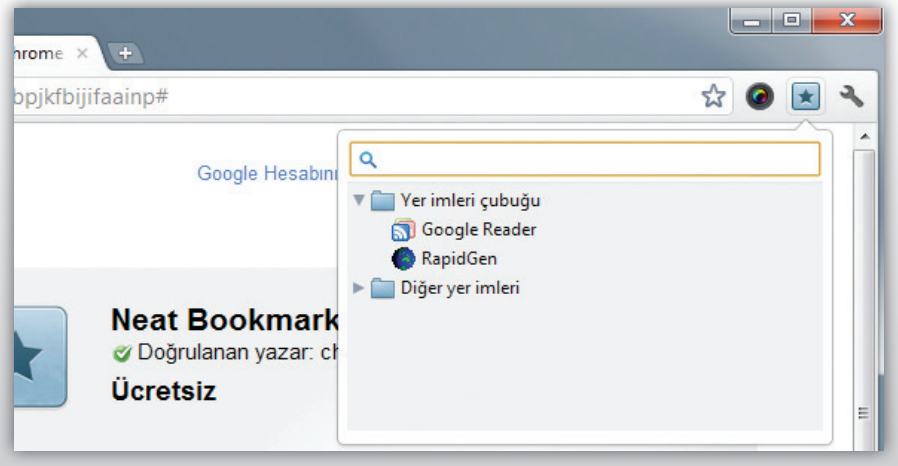

Piri Reis'in Seyir Defteri

Piri Reis, 16. yüzyılda yaşamış ünlü bir Türk amiralidir. Piri Reis haritaları, 1929 yılında Topkapı Sarayı'nda yapılan araştırmalar sırasında bulunmuştur. 1818 yılında keşfedilen Antarktika kıtasının detaylı anlatımının 1513 yılında yapıldığı sanılan bu haritalarda bulunması, pek çok tarihçiyi şaşırtmıştır. Daha da şaşırtıcı olanıysa, Grönland Adası'nın iki ayrı adacık halinde gösterilmesidir. 1966 yılının Ocak ayında yapılan sismik araştırmalarda bu ada parçacığının gerçekte iki parça olduğu anlaşılmıştır. Bu haritalar, yapıldığı dönem dikkate alındığında hayret verici bir doğruluğa sahip olup, günümüzde bile sırlarını korumaktadır.
Biz de bu sayfalarda interneti keşfetmeye çıkıyoruz. Bu sayfalarda yer almasını istediğiniz web sitesi ve blog adreslerini PiriReis@PCnet.com.tr adresine gönderebilirsiniz.

Serdar CEVHER / serdar@PCnet.com.tr

www.journalistinturkey.com

İstanbul'da yaşayan Hollandalı bir gazeteci olan Fréderike Geerdink bir yandan profesyonel gazetecilik hayatını sürdürürken bir yandan da son derece dolu bir içeriğe sahip olan kendi web sitesinde Türkiye'den derlediği haberleri İngilizce olarak sunuyor. Türkiye'yi farklı bir gözle izlemek isteyenler bu siteye uğramalı.

www.googlegnmd.com

"T-C Google Arama Motoru Genel Müdürlüğü" internet yasaklarını protesto etmek konusunda epey yaratıcı. Arama yapma isteğinizi arz etmeden önce çeşitli belgeler ibraz etmenizi şart koşan site tam bir devlet dairesi görünümünde. Sitenin en iyi Windows 98 ve Internet Explorer 4.0 ile görüntülenebildiğini de belirtelim.

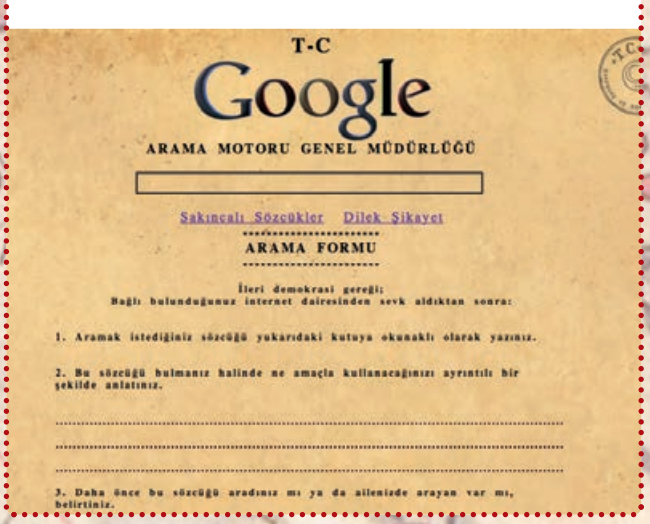

www.efsanesahneler.com

Efsane Sahneler, Sinema filmlerinin "efsane" olarak anılabilecek unutulmaz sahnelerini video, fotoğraf ve müzik biçimlerinde bulunduran bir site. Sinema oyuncuları hakkında çeşitli bilgiler ve sinema hakkında yazılmış blog yazılarını da bulunduran site, yer imlerinize eklenmeye aday.

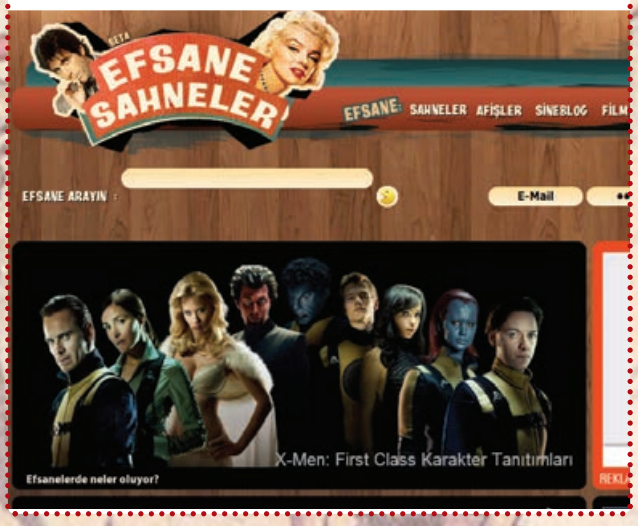

lab.andre-michelle.com/pulsate

Sıradaki site müzik yapmaya ilgi duyan okurlarımız için. Son derece sade tasarlanmış bir Flash müzik motoru barındıran sitede, fare tıklamalarıyla oluşturduğunuz baloncuklar birbirine çarptıkça ilginç melodiler yakalamak mümkün oluyor. Uygulamanın bir iPhone sürümü de mevcut.

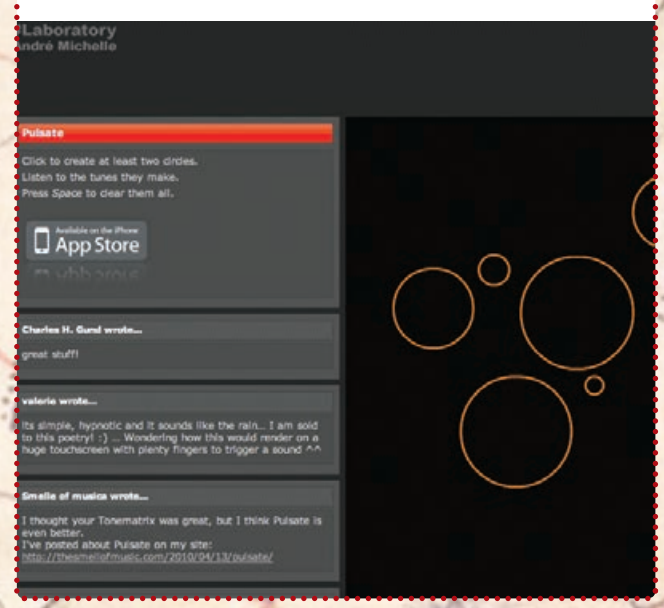

blogwebgunlugu.wordpress.com

17 yaşındaki genç bir okurumuz olan Oğuz, WordPress altyapısını kullanarak hazırladığı kişisel blog'unda teknoloji haberleri, Python dilinde programlama ve web geliştirme üzerine yazdığı yazıları paylaşıyor. Blog'da ayrıca Oğuz'un beğendiği filmler üzerine yazdığı inceleme yazılarını bulmak da mümkün.

BLOG

www.cadikiz.com

Yemek tariflerinden modaya, sağlıklı yaşam ve cilt güzelliği tüyolarından dekorasyon önerilerine, rüya tabirlerinden astrolojiye kadar birçok farklı alanda faydalı ve güncel bir içeriğe sahip olan site, bu konularla ilgilenen okurlarımızın yer imlerinde yer almaya aday.

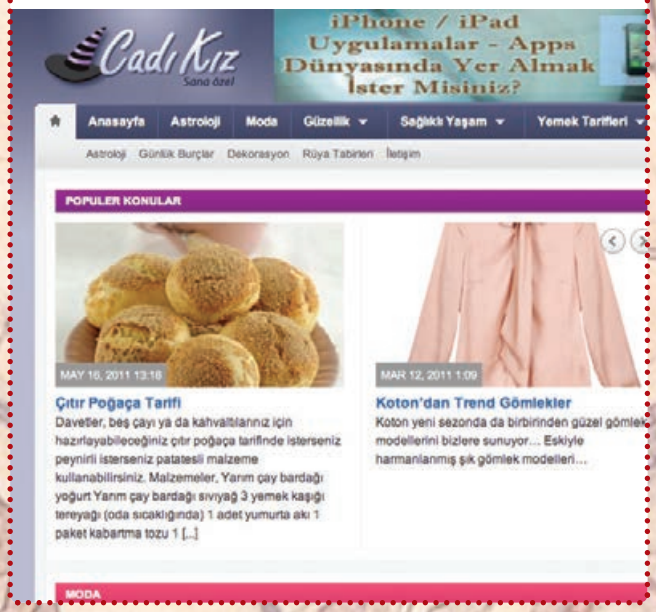

www.otomobilgunlugu.com

Okurlarımızdan Can Ünlüsoy'un paylaştığı Otomobil Günlüğü isimli sitede her hafta farklı bir aracın tasarımı inceleniyor; ayrıca konsept araçlara ve karşılaştırmalara da yer veriliyor. Kendine özgü anlatımıyla Otomobil Günlüğü, otomotivle ilgilenenler için ilgi çekici bir içerik sunuyor.

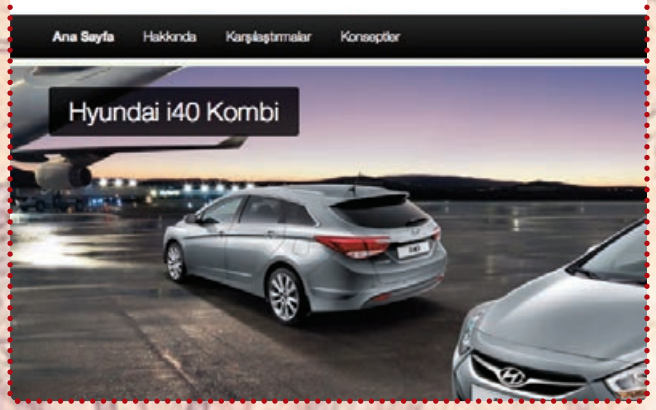

okanakinci.wordpress.com

25 yaşında ve iktisat bölümü öğrencisi Okan Akıncı, kişisel blog'unda bilişim, müzik, spor ve genel kültür üzerine yazdığı metinleri paylaşıyor. Akıncı, tüm bu içeriği sunarken kullanıcılara rahat bir arayüz sağlamak adına tasarımı son derece sade tutmayı yeğlemiş.

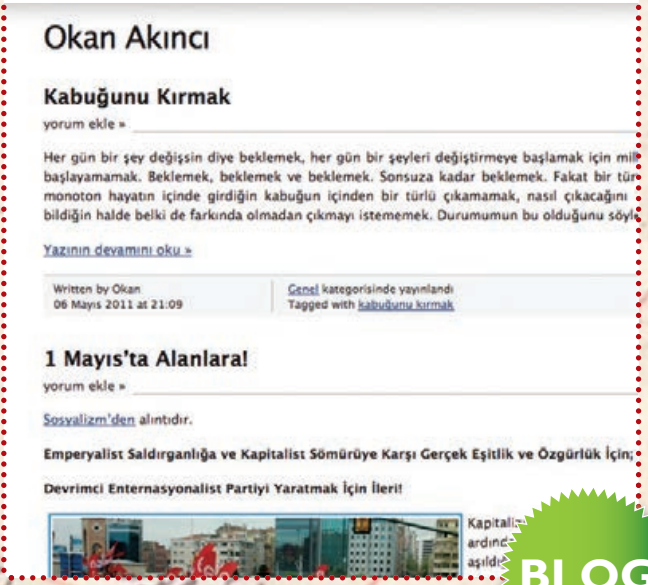

BLOG

www.caglayanyildiz.com

BLOG

Besteci ve gitarist Çağlayan Yıldız, kişisel web sitesinde bireysel olarak veya grubuyla ürettiği bestelere ve özellikle caz müzik üzerine yazılmış makalelerine yer veriyor. Caz müziğiyle ilgilenen okurlarımız için teorik açıdan iyi bir başlangıç sunabilecek olan site son derece doyurucu.

www.iyzi.net

Bilim, genel kültür, hayvanlar âlemi, müzik, otomobiller, sağlık, spor ve teknoloji gibi birçok alanda faydalı makaleler bulunduran site, katılımcılarına profesyonel yazarlık imkânı sunuyor. Sitede düzenlenen makale yarışmaları da yazma kuvvetini sınamak isteyenler için iyi birer fırsat.

www.telltalegames.com/bttf

Back To The Future (Geleceğe Dönüş) serisi, özellikle 1990'lı yıllarda çocuk olmuş okurlarımız için özel bir anlam taşıyor olmalı. Telltale isimli firma da bu senenin başından itibaren serinin oyunlarını piyasaya sürdü ve ilk bölümü şu sıralar ücretsiz olarak yayımlıyor. Kaçırmamanızı öneririz!

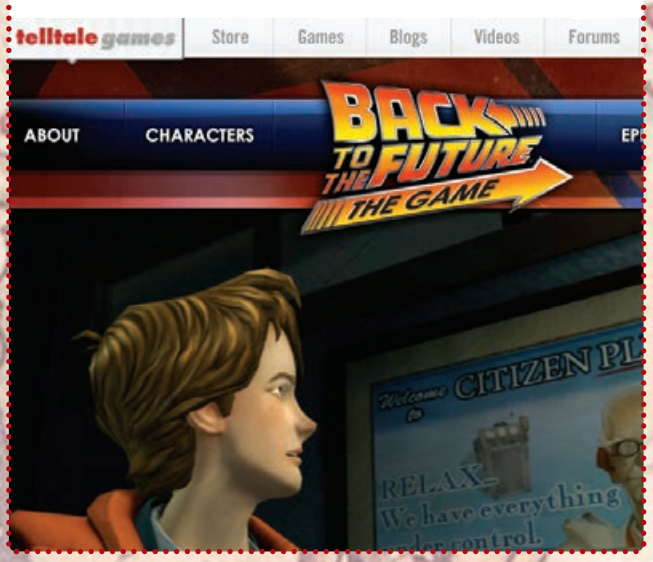

www.ossmat.com

Maçka Akif Tunçel Anadolu Teknik Lisesi'nde öğretmenlik yapan İbrahim Tol, ÖSS'ye hazırlanan gençler için çıkmış soru çözümlemeleri, konu anlatımları ve testlerin bulunduğu güzel bir portal hazırlamış. Öğrencisi Bora Mutafoğlu'na da bu portalı bizimle paylaştığı için teşekkür ederiz.

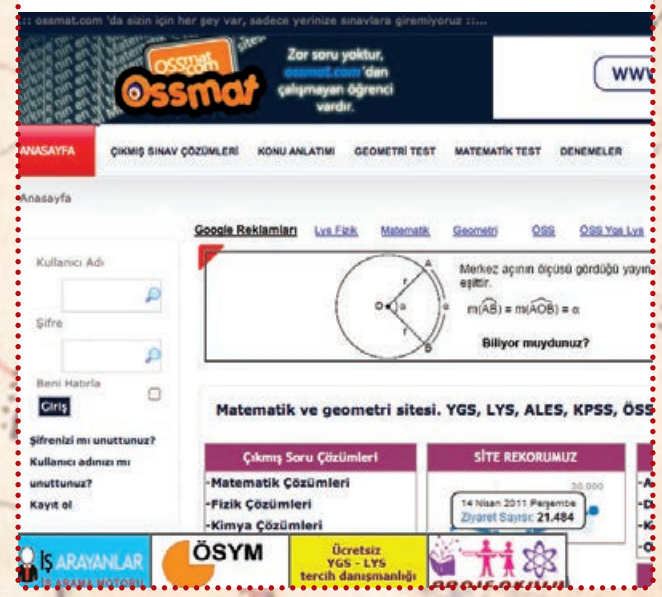

www.designde.co

"Yaşamın görsel güzelliklerini sıra dışı tasarımlar, farklı düşünceler, modern bakış açısı ve güzel sanatlarla zenginleştirmek amacına adanmış online bir dergi" olarak tanımlanan site, farklı tasarımlar görmek ve bakış açısını zenginleştirmek isteyen okurlarımızın ilgisini çekebilir.

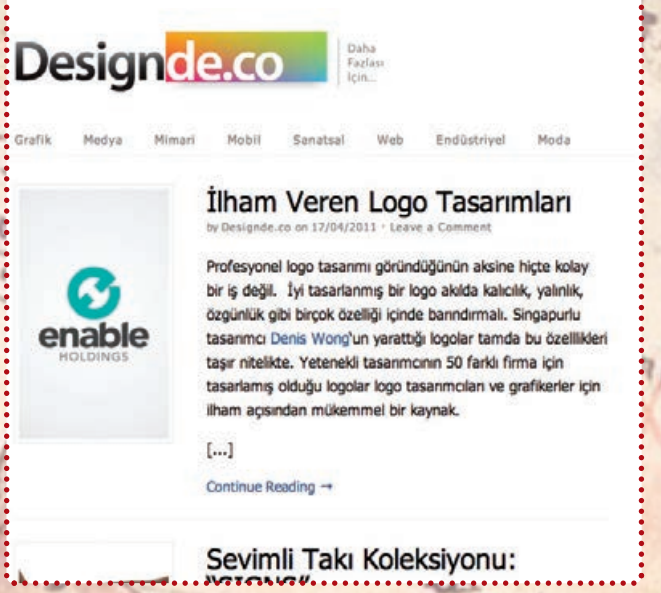

takimdanayriduzkosu.blogspot.com

"Kalabalıklardan bunalınca takımdan ayrı düz koşu zamanıdır" sloganıyla yola çıkan site, birkaç farklı yazar tarafından ortak olarak kurulmuş bir futbol blog'u. Futbolun "öteki yüzüne" biraz daha fazla yer verilen sitede ilginç fotoğraflar ve futbol üzerine yazılar bulabilmek mümkün.

www.santralsozluk.com

"Bilgi Üniversitelilerin ve yolu Santralİstanbul'dan geçen herkesin yeni buluşma noktası" sloganıyla yola çıkan sözlük klonu, henüz bir seneye yakın süredir yayında olmasına rağmen 180.000 civarında girdiye sahip. Farklı bir sosyal medya deneyimi yaşamak isteyenler Santral Sözlük'ü deneyebilir.

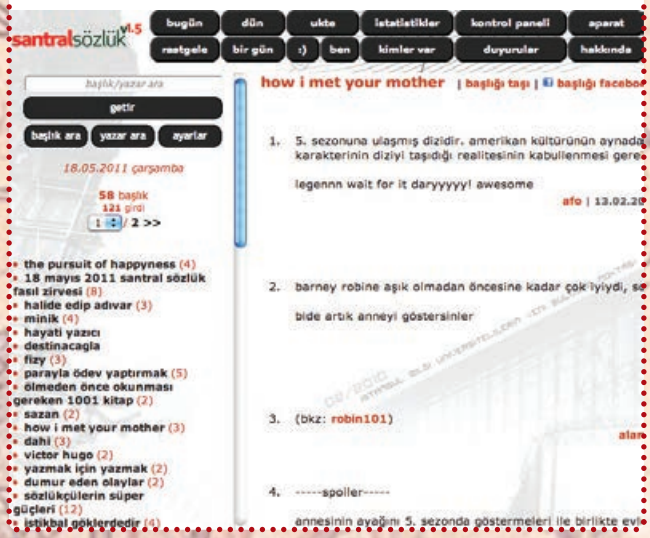

www.maidenturkey.com

Türkiyeli Iron Maiden severlerin kurduğu resmî topluluğun sitesi olan Maiden Turkey, grup hakkındaki son gelişmeleri ve konser fotoğraflarını yayımlıyor. Eğer siz de bir Iron Maiden severseniz, sitenin forum bölümüne www.maidenturkey.com/mtforum adresinden katılabilirsiniz.

www.habervesaire.com

Ağırlıklı olarak İstanbul Bilgi Üniversiteli öğrencilerin hazırladığı haberlerin yer aldığı HaberVesaire, sık güncellenen içeriği ve bünyesinde barındırdığı güncel konuları derinlemesine işleyen makalelerle, gündemi takip etmek adına basılı gazetelere iyi bir alternatif teşkil ediyor.

git.pcnet.com.tr/erkansaka

Gazeteci-yazar ve öğretim görevlisi Erkan Saka, kişisel blog'unda ağırlıklı olarak ülke gündemini meşgul eden konular hakkında yazdığı makalelerini yayımlıyor. Günceli farklı bir bakış açısıyla takip etmek isteyen okurlarımız Saka'nın blog'undan faydalanabilir.

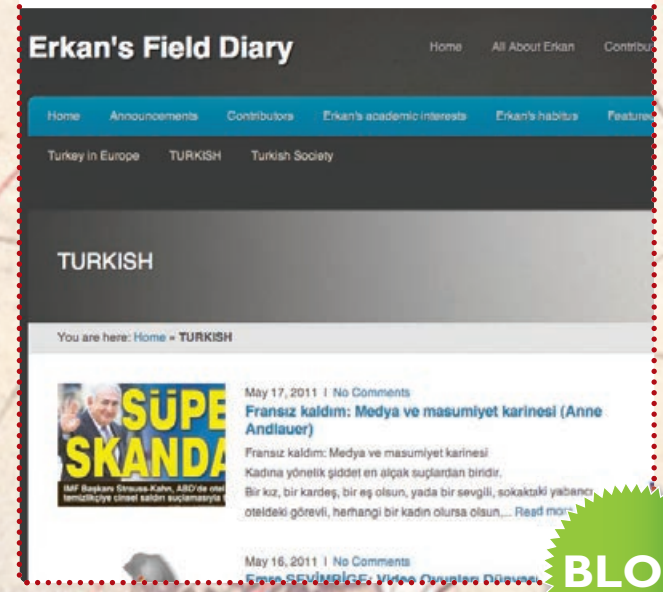

BLOG

borgesdefteri.blogspot.com

Edebiyat, plastik sanatlar, sinema ve müzik odaklı bağımsız bir blog olan Borges Defteri, çeşitli yazarların metinlerinin, düz yazı ve şiir çevirilerinin bulunduğu bir platform sunuyor. Sitede Enis Batur ve Oruç Aruoba gibi isimlerin yazılarına rastlamak mümkün.

TATİLDE TEKNOLOJİ SİZİN İÇİN NE İFADE EDİYOR?

PCnet editörleri ve yazarları her ay ortak bir soruya kendilerine has yanıtlarını veriyor.

Erdal KAPLANSEREN / Yayın Yönetmeni

Telefon tek başına yeter aslında

Çocuklu bir aile için ideal yaz tatili mekânı şüphesiz tatil köyleri oluyor. Dağ bayır gezmeyeceğim için tatile giderken yanıma aldığım cihazlarda boyut ve ağırlık kriterlerine pek takılmıyorum. Film seyretmek ve oyun oynamak için 15 inç ekranlı dizüstü bilgisayarı alırım mutlaka. Gölgede pineklerken dergi/kitap/gazete okumak ve web'de gezinmek için iPad 2'ye başvuracağım. Twitter, Facebook ve diğer sosyal ağ kullanımlarımda iPhone 4 yeterli olacaktır. Telefonu, müzik dinlemek için de kullanırım. Tatillerin mutlu anlarını kalıcı hâle getirmek için fotoğraf ve video şart. Ani ve basit görüntü kayıtlarını telefonla yapabilirim. Kaliteli işler için Canon 550D fotoğraf makinesiyle Tamron lensler iş görecektir. Tatili daha keyifli hale getirmek için teknolojiden faydalanmak lazım. İyi tatiller :)

Selim ŞUMLU / Editör

Bilgisayarsız olur, kitapsız olmaz

Gezip tozmayı pek sevmeyen biri olarak bilgisayarımı da masaüstü cinsinden tercih ediyorum. Buna rağmen mecburi seyahatlerde ve tatillerde kullanmak üzere bir kenarda duran orta karar bir dizüstüm var. Bir günden uzun süre boyunca internetten kopuk kalmak bende psikolojik sorunlara yol açtığından, yanımda dizüstü bilgisayar olmasa bile iPhone'umdan internet ihtiyacımı karşılıyorum. E-postalarımı, favori sitelerimi ve sosyal medya hesaplarımı takip etmenin yanı sıra eğlenmek ve yolumu kaybetmemek için gereken her türlü uygulama iPhone'umda mevcut. Fotoğraf çekmeyi çok sevmediğimden yanımda ayrı bir makine taşımıyorum ve gerekirse yanımdakilerden birinin makinesini veya basit fotoğraflar için telefonumu kullanıyorum. Tabii aslında tatil boyunca bunlara çok başvurmamaya ve kitaplarıma gömülmeye çalışıyorum.

Pamir KIZILTUĞ / Donanım Editörü

Sadece ikisi yeter

Gününün her saatinde yanında fazlasıyla teknolojik cihaz bulunan biri olarak tatilde Apple iPhone 4 ve Tamron 17-50 mm lensli Canon 50D DSLR fotoğraf makinem dışında bir şey bulundurmayı istemiyorum. Apple iPhone 4 zaten internet ve diğer tüm iletişim ihtiyaçlarımı karşılıyor ki buna 5 MP çözünürlükte fotoğraf, 720p video ve navigasyon dâhil. Yüklediğim uygulamalar ve programlar sayesinde bilgisayarımı hiç aramayacağıma adım gibi eminim. Ayrıca ek bir fotoğraf makinesi taşımaktaki hassasiyetim işin sanatsal tarafı. Fotoğrafın sadece fotoğraf makinesiyle ve özenle çekildiğinde anlam taşıdığını düşünenlerdenim. Tatilde pozlanacak bol miktarda konu bulacağıma eminim. 32 GB'lık bellek kartım zaten fazlasıyla yeterli gelecektir. DSLR ile çekilenleri internet ortamına gönderme işiyse mecburen tatil sonrası.

A. Kıvanç TANRIKULU / Yazar

Bir Garmin, bir iPhone yeter

Tatilin gerçekten tatil olabilmesi için teknolojiden de mümkün olduğunca uzaklaşmak gerektiğini düşünüyorum. Mümkün olduğunca diyorum, çünkü ulaşımda konfor sağlayan ve "temel haberleşme" ihtiyacı sebebiyle yanıma almam gereken iki şeyden vazgeçemiyorum. Örneğin tatile çıkarken otomobilde basit ve ucuz bir navigasyon cihazı bulunduruyorum. Genellikle gideceğim yerleri önceden Google Maps üzerinde inceliyor olsam da bu cihaz farklı açılardan güven veriyor. Olmadık zamanda benzinin bitmesi gibi bir durumda en yakın istasyonu göstermesi gibi avantajları var. Bunun dışında tatil süresince yakınları aramak, zorunlu olarak e-posta kontrolü yapmak ve "dayanamayıp" ülke gündemine göz atmak için de cepteki iPhone yeterli. Eskiyen iPhone'umun tek sorunu şarj edilemediği ortamda ikinci gün bitmeden pilini tüketmesi.

Serdar CEVHER / Yazar

Yanıma alacaklarımı düşünmemek için kod yazdım

Tatile çıkmadan önce yanıma almam gerekenleri düşünmekten, çanta toplarken de "acaba bir şey unuttum mu?" diye düşünmekten hoşlanmıyorum. Buna karşın, ne zaman tatile gitsem ya gittiğim yerde bulunmayan ya da fahiş fiyattan satılan bir şeylere ihtiyacım olur. Bu nedenle kaç günlük bir tatile gideceğimi, nasıl bir yerde konaklayacağımı vs. yazdığım zaman bana ne almam gerektiğini söyleyen bir kod sistemi yazdım, bu sistemi de www.valizim.com adresine yerleştirdim. Henüz çok olgun bir yazılım olmasa da sizin de unutkanlığı giderip kafanızı rahatlatmanıza yardımcı olabilir. Öte yandan, ben de tatil esnasında teknolojik aygıtlar kullanmaktan hoşlanmıyor ve Ömür gibi "piksel detoksu" yapmayı tercih ediyorum. Acil durumlar için iPhone yeterli oluyor.

Kavel ULUDOĞAN / Yazar

En güzel tatil, hafif tatil

Tatillerimde genellikle gezip durmayı sevdiğim için cihazların ağırlıkları benim için çok önemli. Bu yüzden tatile teknolojik araçlarla birlikte çıkmayı tercih etmiyorum. Normalde, dizüstü bilgisayarı sadece evde kullanır, ağırlığı yüzünden dışarı çıkarken yanıma bile almam. Tatil söz konusu olduğunda ise amacım biraz da bilgisayardan uzak kalmak. Bu yüzden çoğu zaman telefon ve fotoğraf makinesi yeterli oluyor. Fakat gittiğim yerde uzun süre kalacaksam, netbook'umun yanı sıra harici sabit diskimi de yanımda götürebilirim. Telefon ve fotoğraf makinesi ise yanımdan ayırmayı pek düşünmediğim cihazlar kategorisinde. Neyse ki telefonum aynı zamanda 8,1 MP fotoğraf çekebildiği için çoğu zaman ikinci bir makine taşımama gerek bile kalmıyor. Bu sayede daha az şey taşıyarak daha özgür bir tatil yapabiliyorum.

Daron DEDEOĞLU / Yazar

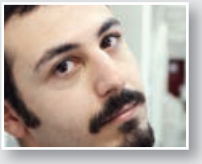

Dışarı çıkarken...

Biz editörler görev gereği teknolojiye o kadar kapılmış durumdayız ki, tatile çıkmayı bırakın, bakkala giderken bile internete bağlı kalabileceğimiz cihazları yanımıza almak durumunda kalıyoruz. Bunun en basit örneği 3G destekli bir akıllı telefon olabilir. Ben hemen her yere Android yüklü akıllı telefonumla gitmeyi tercih ediyorum. Bu sayede her zaman e-posta kontrolü yapabiliyorum ve anlık mesajlaşma yazılımlarını kullanabiliyorum. Uzun lafın kısası, "ulaşılabilir" kalabiliyorum. Ama uzun süreli seyahatlerde netbook, 3G modem, USB optik sürücü ve taşınabilir yedekleme diskimi yanıma alıyorum. Tamamı 3 kg'ı bulmayan bu araçlar sayesinde her daim işlerimi yürütebiliyorum. Üstelik sabit ya da hareketli olmam da bir şeyi değiştirmiyor.

Ayberk KİMSESİZ / Yazar

Tamamlayıcı güç: iPad 2

Yılın bir bölümünü şehir şehir dolaşarak geçiriyorum, yani özel olarak tatil planı yapmama gerek kalmıyor. Hemen her mevsim, ortalama üç kez başka şehirleri ziyaret ediyorum. Bu yolculuklarda HTC Desire HD ve Macbook Pro sabit. Eğer şehri dolaşacaksam, devreye Canon EOS 50D giriyor. Fotoğraf makinesini gerekmedikçe yanıma almıyorum. Bunların arasına iPad 2 katıldı. Hatta ilk uzun yol deneyimini de geçtiğimiz ay yaşadık. 12 saat boyunca yanımdaydı ve bu süreci iki film, birkaç saatlik oyun ve internet gezintisi izledi. Yolculuğun sonunda keyfim yerindeydi. Yaz tatillerinde web sitesi/e-posta kontrolü ve sosyal medya hesapları arasında gezinti için Macbook Pro'ya gerek kalmadı. iPad 2 her işimi görebilecek konforu ve performansı sağlıyor. Hatta bu aralar kendisine klavyeli bir stant düşünüyorum. Yazı yazmak için birebir olacaktır.

Y. Emre ŞAHİN / Yazar

Taşınabilir bilgisayar ve fotoğraf makinesi şart

Tatile çıkmadan önce her ne kadar bilgisayardan ve teknolojiden biraz uzak kalmayı hedeflesem de, işim gereği mutlaka e-postaları ve yazışmaları sürekli olarak kontrol etmem gerekiyor. Teknolojiyle sıkı fıkı olan herkes gibi ben de mutlaka taşınabilir bilgisayarımı çantama koyuyorum. Tabii cep telefonu üzerinden de e-posta gönderme ve alma işlemleri gerçekleştirilebiliyor fakat bilgisayarın rahatlığını hiçbir mobil aygıtta bulamıyorum. Fotoğrafa karşı da bir ilgim olduğundan dolayı elbette olmazsa olmazlardan biri de fotoğraf makinesi ve birbirinden bağımsız çeşitli farklı karakteristik özellikler sunan objektifler. Bunların yanı sıra iPhone'umda çevrede görülmesi gereken yerleri belirten birçok uygulamalar var. Tatilde yanınıza aldığınız cihazları kullanırken kafanızı dinlemeyi de unutmayın. :)

Ömür İklim DEMİR / Yazar

Gözlerimi kaparım, tatilimi yaparım

Benim için tatil; gözlerimi televizyon, monitör, ATM, el oyun konsolu gibi her tür elektronik aletten uzak tutarak piksel detoksu yapmaktır. O nedenle de tatile çıkarken yanıma sadece küçük bir çanta alıyorum. İçinde elektronik namına bulunanlar mecburi olarak BlackBerry Bold 9700 ve elektrikli diş fırçası. :) Eğer bir fotoğraf makinesi varsa, fazla dağa taşa tırmanan, oradan buradan denize atlayan bir adam olduğum için onu da zaten genellikle yanımdaki sakin arkadaşlar taşır. Son dönemlerde yaptığım motor gezilerinde de yanıma sadece cep telefonumu alarak bu minimalist anlayışı sonuna kadar korudum. Navigasyon için de telefonumdaki Google Maps uygulamasını kullanıyorum. Bir ihtimal, daha pratik olduğu için, bu yaz TomTom markalı güzel bir navigasyon cihazı alabilirim. Yüzünüzden rüzgâr eksik olmasın.

Atalay KELEŞTEMUR / Yazar

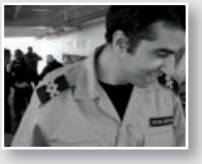

Denizcinin vazgeçilmezi: Dizüstü bilgisayar

Son birkaç yıldır yazlarımı denizde geçiriyorum. Öyle herkes gibi deniz kenarında güneşlenip yüzmekten bahsetmiyorum. Denizci olduğum için birkaç aylık seferlere çıkıyorum. Dolayısıyla vaktimin büyük bir kısmını gemide, kamaramda geçiriyorum. Vardiya bitiminden sonra yemeğe kadar bana ait olan vakti dizüstü bilgisayarımda film izleyerek değerlendiriyorum. Bir de arkadaşların yaptığı kamara ziyaretlerinde, çalınan müziğin tüm kamaraya yayılması için küçük boyutuna rağmen yüksek ses veren hoparlörleri unutmamak gerek. Yurt dışı limanlarında cep telefonuyla haberleşmek faturayı kabarttığından çok fazla cep telefonu kullanmıyorum, ama limanlarda gezerken hoşuma giden kareleri ölümsüzleştirmek için yanımda götürdüğüm sıradan bir dijital fotoğraf makinem var. Şimdilik bana bunlar yetiyor.

Hediyeli Abonelik Fırsatları

1. SEÇENEK: 9 sayı fiyatına 12 sayı, kargoyla imza karşılığı evinize gelsin!

~~84 TL~~ **63 TL**

2. SEÇENEK:

Avira AntiVir Premium (35 TL değerinde)

Hediyeli abonelik 66 TL

3. SEÇENEK:

Ontek'ten 1 yıllık Linux hosting (35 TL değerinde)

ontek

Hediyeli abonelik 64 TL

SÜPER ABONELİK PAKETİ
ANTİVİRÜS VE HOSTING HEDİYELİ 1 YILLIK ABONELİK: 70 TL

ABONE FORMU HAZİRAN 2011

adı / soyadı:.....

firma adı:.....

mesleği / görevi:..... doğum tarihi:...../...../.....

dergi teslim adresi:.....

.....

posta kodu:..... semt:.....

şehir:..... e-posta:.....

tel:..... faks:.....

ÖDEME ŞEKLİ

☐ havale gönderiyorum: Türkiye İş Bankası
İstanbul Kurumsal şubesi
IBAN : TR13 000 64 00000 11111 00 39936
*dekontunuzu bize ulaştırmayı unutmayınız

☐ abonelik bedelini kredi kartımdan çekiniz.
☐ visa ☐ master ☐ eurocard

ABONELİK TİPİ

☐ **9 sayı fiyatına 12 sayı: 63 TL**
☐ **Ontek'ten 1 yıllık Linux hosting hediyeli: 64 TL**
☐ **Avira AntiVir Premium hediyeli: 66 TL**
☐ **Antivirüs ve hosting hediyeli: 70 TL**

kart sahibinin adı / soyadı: ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

kredi kartı no: ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐

son kullanma tarihi: ☐☐/☐☐

imza:

fatura bilgileri: ☐ adıma düzenleyiniz
☐ firma adına düzenleyiniz

fatura adresi:.....

.....

posta kodu:..... semt:.....

şehir:..... vergi no:..... vergi dairesi: .....

Merkezimize her ayın 20'sine kadar ulaşan abone müracatları ilk çıkacak sayıdan itibaren, 20'sinden sonraki kayıtlar ise bir sonraki ay için geçerlidir.

Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş. Hürriyet Medya Towers 34212 Güneşli - İstanbul
tel: (212) 478 0 300 faks: (212) 410 35 12-13
web: **PCnet.com.tr** e-posta: **abone@doganburda.com**